

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
BANKACILIK VE SİGORTACILIK ENSTİTÜSÜ
BANKACILIK ANABİLİ DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

UCP 600 VE BANKALARDA
AKREDİTİF UYGULAMALARI
ÖRNEK OLAY İNCELEMELERİ

Rasim GÜL

İstanbul, 2010

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
BANKACILIK VE SİGORTACILIK ENSTİTÜSÜ
BANKACILIK ANABİLİ DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**UCP 600 VE BANKALARDA
AKREDİTİF UYGULAMALARI
ÖRNEK OLAY İNCELEMELERİ**

Rasim GÜL

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Rahmi Deniz ÖZBAY

İstanbul, 2010

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü

Aşağıda belirtilen lisansüstü tez, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği hükümlerinde belirtilen esaslar çerçevesinde jüri önünde savunulmuş ve jüri tarafından başarılı bulunmuştur.

TEZ BAŞLIĞI : “UCP 600 ve Bankalarda Akreditif Uygulamaları: Örnek Olay İncelemeleri

TÜRÜ :Yüksek Lisans

TEZİ HAZIRLAYAN : Rasim GÜL

ANABİLİM DALI : Bankacılık

SAVUNMA TARİHİ : 26.05.2010

JÜRİ ÜYELERİ :

GÖREVİ

ADI SOYADI

İmza

Danışman

Yrd.Doç.Dr.Rahmi Deniz ÖZBAY

Üye

Doç.Dr.Nadir EROĞLU

Üye

Yrdç.Doç.Dr.Mehmet Emin OKUR

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ	vi
KISALTMALAR.....	vii
ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	ix
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: ULUSLARARASI TİCARETTE AKREDİTİFLİ ÖDEME	5
1.1. Akreditifin Tarihsel Gelişimi	5
1.2. MTO (ICC) Yapısı ve Tarihsel Gelişimi	6
1.3. Akreditifli Ödeme (Documentary Credit / Letter of Credit).....	8
1.4. Akreditifte Taraflar	13
1.4.1. Akreditif Amiri (Applicant).....	13
1.4.2. Amir Banka (Açan Banka/Opening or Issuing Bank)	14
1.4.3. İhbar Bankası (Advising Bank).....	15
1.4.4. Teyit Bankası (Confirming Bank).....	15
1.4.5. İştira Bankası (Negotiating Bank).....	16
1.4.6. Görevli Banka (Nominated Bank)	16
1.4.7. Rambursman Bankası (Reimbursing Bank)	17
1.4.8. Lehdar (Beneficiary).....	17
1.5. Akreditif Çeşitleri.....	18
1.5.1. Kabilirücü / Dönülebilir Akreditif (Revocable L/C)	18
1.5.2. Gayrikabilirücü / Dönülemez Akreditif (Irrevocable L/C).....	19
1.5.3. Teyitsiz Akreditif (Unconfirmed L/C)	19
1.5.4. Teyitli Akreditif (Confirmed L/C).....	19
1.5.5. Rotatif / Döner Akreditif (Revolving L/C).....	20
1.5.6. Karşılıklı Akreditifler (Back to Back L/C).....	21
1.5.7. Devredilebilir Akreditifler (Transferable L/C)	22
1.6. Açılış Biçimi İtibari İle Akreditifler	24
1.6.1. Lehdara Hitaben Düzenlenen Akreditifler	24
1.6.2. Lehdarın Ülkesindeki Bir Bankaya Hitaben ve O Banka Nezdinde Açılan Akreditifler	24
1.6.3. Lehdarın Ülkesi Dışındaki Bir Ülkede Bulunan Banka Nezdinde Açılan Akreditifler	24
1.7. Ödeme Biçimleri İtibari İle Akreditifler.....	25
1.7.1. Vesaik İbrahimde Ödenecek Akreditifler (Sight L/C)	25
1.7.2. Vesaik İbrahimde veya Yükleme Tarihinden Belirli Bir Süre Sonra Ödemeli (Vadeli) Akreditifler (Deferred Payment L/C)	25
1.7.3. Kabul Kredili Akreditif (Acceptance L/C).....	26
1.7.4. Peşin Ödemeye İmkân Veren Akreditif (Red Clause L/C)	27
1.7.5. İstışare Akreditifi (Negotiable L/C)	27

1.8. Akreditiflerde Vade	28
1.8.1. Akreditif Vadesi (Expiry Date).....	28
1.8.2. Yükleme Vadesi.....	28
1.9. Akreditif Koşullarında Değişiklik Yapılması / Amendmenst	29
2. BÖLÜM: AKREDİTİFLERİN KULLANIMI VE REZERV KONULMASI	30
2.1. Akreditif Konusu Belgeler	30
2.1.1. Taşıma Belgeleri.....	31
2.1.1.1. Deniz / Okyanus Konşimentosu (Marine/Ocean Bili of Lading)	31
2.1.1.2. Konşimento Türleri	33
2.1.1.3. Karayolu, Demiryolu ya da İçsu Taşımacılığında Kullanılan Taşıma Belgeleri (Road, Rail or Inland Waterway Transport Documents).....	35
2.1.1.4. Navlun Komisyoncularınca Düzenlenen Taşıma Belgeleri (Transport Documents Issued By Freight Forwarders).....	36
2.1.2. Sigorta Belgeleri (Insurance Certificate / Policy)	37
2.1.3. Ticari Fatura (Commercial Invoice).....	37
2.1.4. Diğer Belgelerin Sunumu	37
2.1.5. Akreditifte Talep Edilecek Bazı Belgelere Örnekler	38
2.2. Vesaik İbrazında Dikkat Edilecek Hususlar.....	40
2.2.1. Faturalar	41
2.2.2. Taşıma Belgeleri.....	41
2.2.3. Sigorta Belgeleri.....	41
2.3. Akreditif İşleminin Aşamaları.....	43
2.3.1. Akreditifin Açılışı	43
2.3.2. Akreditifin Kullanışı.....	44
2.4. Akreditif Bedelinin Tahsili.....	45
2.5. Akreditiflerin Hükümleri Açısından Tabi Olduğu Hukuk.....	46
2.5.1. Tarafların Uygulanacak Hukuku Kararlaştırmaları	46
2.5.2. Taraflar Arasında Uygulanacak Hukuk Açısından Bir Anlaşma Bulunmaması.....	47
2.6. Rezervli İşlemler ve Sonuçları	47
3. BÖLÜM: UCP 600 KURALLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE GETİRİLEN YENİLİKLER	49
3.1. UCP 500 Yapısı ve Sorunları	49
3.2. UCP 600 Revizyonunun Amacı ve Hedefleri.....	50
3.3. UCP 600 Yenilikler ve Değişiklikler	52
3.3.1. Kavramsal Yenilikler ve Değişiklikler.....	55
3.4. Akreditiflerde Bazı UCP 600 Kurallarının Uygulama Dışı Bırakılması	56
3.4.1. Bazı Kuralların Uygulama Dışı Bırakılabilmesinin Dayanağı	56
3.4.2. Bazı Kuralların Uygulama Dışı Bırakılmak İstenmesinin Gerekçeleri.....	57
3.4.3. Bazı UCP 600 Kurallarının Devre Dışı Bırakılmasına İlişkin Sorunlar	58
3.4.4. Bazı Kuralların Uygulama Dışı Bırakılmasının Sonuçları	59

4. BÖLÜM: : UCP 600 MADDELERİNİN ÖRNEK OLAYLARLA İNCELENMESİ VE ANALİZİ..... 61

4.1. UCP 600 Maddeleri Bazında Örnek Olaylar (Case Study) UCP 600 Ve ICC ISBP 681

Yorumları..... 62

4.1.1. Akreditif Genel Tanımı ve Alt Kavramlarına İlişkin Örnek Olaylar ve Yorumlar (Madde 1.2.4.5):	62
4.1.1.1. UCP' nin Uygulanması (Madde 1)	62
4.1.1.2. Tanımlar (Madde 2)	63
4.1.1.3. Sözleşmeler Karşısında Akreditifler (Madde 4)	67
4.1.1.4. Mallar, Hizmetler Veya Yapılan İşler Karşısında Belgeler (Madde 5)	68
4.1.2. Akreditifin İşleyişi ve Yorumlamasına ilişkin örnek Olaylar ve Yorumlar (Madde 3, 6, 10, 11, 38, 39)	68
4.1.2.1. Yorumlar (Madde 3).....	68
4.1.2.2. Kullanım Yöntemi, Vade Tarihi ve İbraz Yeri (Madde 6)	71
4.1.2.3. Değişiklikler (Madde 10)	72
4.1.2.4. Telekomünikasyon Aracılığıyla Gönderilen Ön İhbarı Yapılan Akreditifler ve Değişiklikler (Madde 11)	73
4.1.2.5. Devredilebilir Akreditifler (Madde 38).....	74
4.1.2.6. Akreditiften Oluşacak Fonların Temliki (Madde 39)	79
4.1.3. Akreditifte Tarafların Görev ve Sorumluluklarına İlişkin Örnek Olaylar ve Yorumlar (Madde 7, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 33, 34, 35, 36, 37)	79
4.1.3.1. Amir Bankanın Yükümlülüğü (Madde 7)	79
4.1.3.2. Teyit Bankasının Yükümlülüğü (Madde 8)	81
4.1.3.3. Akreditiflerin ve Değişikliklerin İhbar Edilmesi (Madde 9).....	83
4.1.3.4. Görevlendirme (Madde 12)	85
4.1.3.5. Bankalar arası Rambursman Düzenlemeleri (Madde 13)	87
4.1.3.6. Uygun İbraz (Madde 15)	88
4.1.3.7. Rezervli/Uygun Olmayan Belgeler Rezerv Kaldırma ve Bildiri	89
4.1.3.8. İbraz Saatleri (Madde 33).....	93
4.1.3.9. Belgelerin Geçerliliğine İlişkin Sorumluluk Üstlenilmesi (Madde 34)	93
4.1.3.10. Mesajların İletilmesine ve Çeviriye İlişkin Sorumluluk Üstlenilmesi (Madde 35)	94
4.1.3.11. Mücbir Sebep (Madde 36)	95
4.1.3.12. Talimat Verilen Tarafın Eylemleri İçin Sorumluluk Üstlenilmesi (Md. 37)	95
4.1.4. Akreditif Vesaiki ve Bu Vesaikteki Rezervlere İlişkin Örnek Olaylar ve Yorumlar (Md.14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32)	96
4.1.4.1. Belgelerin İncelenmesine İlişkin Standart (Madde 14)	96
4.1.4.2. Orijinal Belgeler ve Kopyalar (Madde 17)	99
4.1.4.3. Ticari Fatura (Madde 18)	101
4.1.4.4. En Az İki Farklı Taşıma Şeklini Kapsayan Taşıma Belgesi (Madde 19)	103
4.1.4.5. Konşimento (Madde 20)	106
4.1.4.6. Ciro Edilemez Denizyolu Taşıma Senedi (Madde21).....	108
4.1.4.7. Charter Party Konşimento (Madde 22).....	110
4.1.4.8. Havayolu Taşıma Belgesi (Madde 23)	113
4.1.4.9. Karayolu, Demiryolu veya Karasal Suyolu Taşıma Belgeleri (Madde 24)	116
4.1.4.10. Kurye Alındısı Posta Alındısı veya Postalama Sertifikası (Madde 25).....	119
4.1.4.11. "Güverte Üzerinde" ve "Yükletilenin Tartı, Sayım ve İçerik" Beyanı ve Navluna Ek Masraflar (Madde 26).....	120

4.1.4.12. Temiz Taşıma Belgesi (Madde 27)	121
4.1.4.13. Sigorta Belgesi, Kapsamı ve Tutarı (Madde 28)	123
4.1.4.14. Vade Tarihinin veya İbrahim'in Son Gününün Uzatılması (Madde 29).....	129
4.1.4.15. Akreditif Tutarında, Mal Miktarında ve Birim Fiyatlarında Tolerans (Madde 30).....	130
4.1.4.16. Kısmi Kullanımlar veya Kısmi Yüklemeler (Madde 31).....	132
4.1.4.17. Kısımlar/Partiler Halinde Kullanımlar veya Yüklemeler (Madde 32).....	133
5. BÖLÜM: AKREDİTİF REZERV UYGULAMA ARAŞTIRMASI.....	136
5.1. Araştırmanın Amacı	137
5.2. Veri Toplama Yöntemi	137
5.3. Uygulamanın Kısıtları.....	138
5.4. Araştırma Bulguları.....	139
5.4.1. Genel Rezerv Bulguları.....	154
5.4.2. UCP 500'e Tabi Akreditiflerde Rezervli / Uygun Oranları	154
5.4.3. UCP 600'e Tabi Akreditiflerde Rezervli / Uygun Oranları	155
5.4.4. Akreditifli İşlemlerin Bölgesel Dağılımı	156
5.5. UCP 500'e Tabi Akreditiflerde Rezervli Olan, UCP 600 'de Rezerv Olmaktan Çıkan Uygulamalar ve Getirilen Yenilikler	157
5.6. Araştırma Sonuçlarının Değerlendirilmesi	158
6. BÖLÜM : SONUÇ.....	160
EKLER	165
BÖLGESEL VE ÜLKELER DAĞILIM GRAFİKLERİ	165
Grafik 1 Bölgesel Dağılım	165
Grafik 2 Afrika Ülkeler Dağılımı.....	166
Grafik 3 Amerika Ülkeler Dağılımı.....	166
Grafik 4 Asya Ülkeler Dağılımı.....	167
Grafik 5 Avrupa Ülkeler Dağılımı.....	168
Grafik 6 Uzakdoğu Ülkeler Dağılımı	169
Grafik 7 Tüm Ülkeler Dağılımı	170
BÖLGESEL VE ÜLKESEL REZERV ORANLARI.....	171
Grafik 1 Afrika Rezervli Uygun Dağılımı	171
Grafik 2 Amerika Rezervli Uygun Dağılımı	171
Grafik 3 Asya Rezervli Uygun Dağılımı	172
Grafik 4 Avrupa Rezervli Uygun Dağılımı	172
Grafik 5 Uzakdoğu Uygunluk Oranları.....	173
GENEL REZERV ORANLARI.....	173

Grafik1 Teyitli Akreditifler Rezervli Uygun Dağılımı	173
Grafik 2 Teyitsiz Akreditifler Rezervli Uygun Dağılımı.....	174
Grafik 3 UCP 600 e tabi Teyitli Akr. Rezerv Oranı	174
Grafik 4 UCP 600 e tabi Teyitsiz Akr. Rezerv Oranı	175
GENEL SINIFLANDIRMA GRAFİKLERİ.....	176
Grafik 1 Akreditif Tutarına Göre Dağılım	176
Grafik 2 Peşin / Vadeli Dağılımı.....	176
Grafik 3: Teyitli Akr. Peşin Vadeli Dağılımı	177
Grafik 4 : Teyitli / Teyitsiz Dağılımı.....	177
Grafik 5 : Teyitsiz Akreditif Peşin Vadeli Dağılımı.....	178
Grafik 6: Uzakdoğu Peşin/Vadeli Dağılımı.....	178
Grafik 7: Uzakdoğu Teyitli Teyitsiz Dağılımı	179
KAYNAKÇA.....	180

ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1: Akreditifin Açılışı	43
Şekil 2: Akreditifin Kullanılışı	44
Tablo 1 : UCP 500 ve 600'a Göre Akreditif İnceleme Tablosu	140-153
Tablo 2 : Genel Akreditif Rezervli/ Uygun Dağılımı.....	154
Tablo 3 : UCP 500'e Tabi Akreditiflerin Rezervli/Uygun Dağılımı	154
Tablo 4 : UCP 600'e Tabi Akreditiflerin Rezervli/Uygun Dağılımı.....	155
Tablo 5 : Akreditifli İşlemlerin Bölgesel Dağılımı	156

KISALTMALAR

B/L	: Konşimento, Bill of Lading
Bkz.	: Bakınız
CFR	: Cost+Insurance (Mal Bedeli+Sigorta)
CIF	: Cost+Insurance+Freight (Mal Bedeli+Sigorta+Navlun)
D/A	: Documents Against Acceptance (Kabul Kredili Akreditif)
D/P	: Documents Against Payment (Peşin Akreditif)
DOCDEX	: Documentary Instruments Dispute Resolution Expertise, (ICC Bilirkişilik kararları)
FOB	: Free On Board (Güvertede Teslim)
ICC	: International Chamber of Commerce (MTO)
INCOTERMS	: International Commercial Terms (Ulus. Teslim Şekilleri)
ISBP	: International Standard Banking Practice (Bankacılık Uygulamaları)
ISP	: International Standby Practices (Teminat Akreditifleri)
İGEME	: İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi
L/C	: Letter Of Credit / Akreditif
MTO	: Milletlerarası Ticaret Odası
SWIFT	: Dünya Bankalar arası Elektronik Haberleşme Sistemi
UCP	: Uniform Customs and Practice (Yeknesak Kurallar ve Uygulamalar)

ÖZET

UCP 600 VE BANKALARDA AKREDİTİF UYGULAMALARI: ÖRNEK OLAY İNCELEMELERİ

Dış ticarete kullanılan önemli ve etkin ödeme yöntemi olan akreditifler, bütün dünyada yaygın ve güvenli bir ödeme aracı olarak kabul edilmekte ve kullanılmaktadır. MTO (ICC) tarafından geliştirilen “Bir Örnek kurallar ve Uygulamalar” UCP (Uniform customs and Practices), ICC'nin en çok kullanılan en popüler kuralları olmuştur. UCP ilk defa 1933 yılında yayınlanmış olup en son 2007 yılında altıncı revizyonu olan UCP 600 ICC tarafından yayınlanmıştır.

Akreditif uzmanlık gerektiren bir uluslararası ödeme metodudur. Taraflar yeterli bilgi ve donanımına sahip olmadığı takdirde; akreditif ihracatçı için herhangi bir ödeme garantisi sağlayamamakta, ithalatçı için ise, malın temininde ve kalitesinde beklenen güvenceyi sağlayamamaktadır. Rezerv uygulamaları ise akreditif enstrümanının geleceğine gölge düşürmektedir.

Bu çalışmada, akreditifler ve kullanılan belgeler, rezerv konuları, UCP 600 kapsamında ayrıntılı olarak ele alınmıştır. UCP 600 içerdiği konular, maddeler halinde ele alınmış, örnek olaylar, sorulara verilen ICC görüşleri ve DOCDEX (ICC bilirkişi kararları) ile desteklenerek açıklanmıştır.

Araştırma bölümünde ise; AlBaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.'de işlem görmüş 150 adet UCP 500'e tabi, 150 adet de UCP 600'e tabi akreditif dosyası rezerv incelemesine tabi tutularak, rezerv artış/azalış oranları karşılaştırılmıştır. Araştırma sonuçları, bu alanda dünya çapında yapılan araştırmalarla paralellik göstermiş, ilk ibrazda dosyaların %63'ü rezerv uygulamasına tabi olmuş, ancak tamamında, rezerv kaldırılarak işlem sonuçlanmıştır.

UCP 500'e tabi akreditiflerde %65 düzeyinde çıkan rezervli işlem oranı, Temmuz 2007 itibarıyla uygulanmaya başlanan UCP 600'de ise; %60 oranında rezervli işlem ortaya çıkmıştır. Yeni kurallar, sorunların, rezervlerin azaltılmasında bir katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: *Dış Ticaret, Ödeme Yöntemleri, Akreditif, UCP 600, MTO*

ABSTRACT

UCP 600 AND LETTER OF CREDIT APPLICATIONS IN BANKS: CASE STUDIES

The Letter of Credits are important and secured used way of payment method in international trade. ICC developed by UCP (Uniform Customs and Practices), which is ICC's most used and most popular rules all over the World. UCP was first published in 1933 and final publication came in to life on 1 July 2007 with the sixth revision of UCP 600 by the ICC.

Letter of credits prerequisite a specialization, comparing with other payment terms. All parties must have required knowledge and care, otherwise, letter of credit will not furnish any payment guarantee to the exporter neither do furnish any guarantee to the importer regarding the quality and supply of the goods they requested. Common reserve application by the banks is a handicap to develop and increasing of use this instrument.

In this study, using letter of credits and related documents, their structure, process, types and legal character have been examined in detail in the context of UCP 600. The issues discussed in articles of UCP 600, by case studies, ICC opinions and DOCDEX decisions of ICC.

Research division; 150 letter of credit file examined in Albaraka Turk Participation Bank, Inc. subject to UCP 500, UCP 600 at 150 file to be subject to review following the letter of credit file reserves, reserve increase / decrease compared. Results of research in this area has parallels with world-wide research, %63 average of reserves applied at first presentation, but all reserves have waived. Comparing the reserve ratio UCP 500 and UCP 600, there is a small decrease from %65 to %60 reserved file ratio. This result supported the claim of UCP 600 to decrease the problems.

Key Words: Foreign Trade, Method of Payments, Letter of Credit, UCP 600, ICC

GİRİŞ

Uluslararası ticarete sık kullanılan ve önemli ödeme şekli olan akreditif, hem ithalatçıyı hem de ihracatçının haklarını korumaktadır. Uluslararası ticaret, yurt içi ticarete oranla her zaman için daha riskli olarak algılanmıştır. Uluslararası ticaret işlemlerinin gerçekleştirilmesinde farklı kültürler, iş süreçleri, kanun ve düzenlemelerdeki farklılıklar ve dil problemleri ile birlikte, uluslararası ticaretin doğasından kaynaklanan bazı temel riskler bu alanı daha fazla etkisi altına almaktadır.

Milletlerarası Ticaret Odası (MTO - International Chamber of Commerce- ICC) 1919 yılında kurulmuş olup özel bir kuruluştur. Akreditif broşürleri, ticaret ile ilgili geliştirilen en başarılı kurallar dizisidir. 600 No. broşür (UCP 600), 500 no. broşürün (UCP 500) bir yerde açıklamalı ve maddeleri birleştirilmiş halidir. UCP 500 göre akreditifteki rezerv konuları, uluslararası ticaretteki işleyişi tıkaması ve ağırlaştırması 600 no. broşürün yayını gerektirmiştir. Revizyonun amacı, zaman içinde teknolojik gelişmeler ile lojistik, sigorta ve dış ticarete meydana gelen değişiklikler sonucu, zamanla yetersiz kalan kuralların, günün ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesidir. Böylece tartışmaları (rezerv konuları) azaltarak kuralların itibarını yükseltmek ve akreditif ödeme yönteminin daha çok kullanımını sağlayarak dünya ticaretine katkı sağlamaktır.(1)

Birinci bölümde; dış ticarete ödeme yöntemlerinin en önemlisi olan akreditifli ödeme, Milletler Arası Ticaret Odası (ICC) tarafından 2006 yılında revize edilen 1 Temmuz 2007 itibariyle yürürlükte olan UCP 600 sayılı broşür doğrultusunda incelenmiştir. Akreditiflerin yapısı, çeşitleri, kullanılan belgeler detaylı olarak anlatılmıştır.

Uluslararası ticaret de dâhil her satış işlemi alıcı ile satıcı arasında varılan mutabakat ve yapılan sözleşme ile başlamaktadır. Bu sözleşme ile satıcı, alıcının talep ettiği bir mal veya hizmetin arzını, alıcı da söz konusu mal veya hizmetin bedelini ödemeyi taahhüt etmektedir.

1 Abdurrahman Özalp, **Dış Ticarete Akreditif Riskler ve UCP**, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2010, S.5

Uluslararası ticarete hem ihracatçının hem de ithalatçının bir takım riskleri vardır. İhracatçı açısından ilk akla gelen riskler şunlardır.

- a) Karşı tarafın malı almaktan vazgeçmesi veya şartlarda değişiklik yapması,
- b) Bu alışverişten olan borcunu ödemekte güçlük çıkarması,
- c) Ödemenin kararlaştırılan döviz üzerinden yapılmaması halleridir.

Aşağıdakiler de İthalatçının riskleridir.

- a) İhracatçının sevkiyattan vazgeçmesi veya malları geç teslim etmesi,
- b) Gönderilen malların mukavele şartlarına uygun olmaması,
- c) Ödenen avansın iadesi konusunda güçlük çıkarılması, şeklinde özetlenebilir.

Söz konusu riskler nedeniyle Milletler Arası Ticaret Odası (ICC) tarafından uluslararası ödemeler şekle bağlanmış, alıcının istediği koşulları belgeleyecek olan vesaik kavramına açıklık getirilmiş ve konular için yeknesak kurallar konulmuştur. Taraflar arasındaki güven ilişkisi başta olmak üzere malın özelliği, tarafların gücü, ülkelerin riskleri, kullanılacak enstrümanın maliyeti vb. durumlar alıcı ve satıcının ödeme şekillerini (payment terms) belirlemede temel etken olmaktadır.

Yapılan araştırmalar akreditif işlemlerinin yıllık hacminin 1 trilyon doları geçtiğini göstermektedir.(2) U.S Department of Commerce tarafından uluslararası mal ve hizmet ticaretinin %14'ünün akreditifle yapıldığı tahmin edilmektedir.(3)

Ödeme taahhüdünün, uluslararası platformda yerine getirilmesinde kullanılacak çeşitli ödeme şekilleri bulunmaktadır. Tarafların, kendilerine en uygun gelen ödeme şeklini belirleyerek, ileride doğabilecek anlaşmazlıkları önlemek amacıyla, söz konusu ödeme şeklini sözleşmede (veya proforma faturada) açıkça belirtmeleri gerekmektedir.

Uluslararası ticarete; - akreditifli, - vesaik mukabili, - mal mukabili olmak üzere üç çeşit ödeme şekli vardır. Bunun dışında ödeme şekli yoktur. Prefinansman", "Kabul kredisi gibi bazı kavramların, ödeme şekli ile karıştırılmaması gerekir. Bu kavramlar dış ticaretin finansmanı ile ilgilidir. Ödemenin şeklini değil, zamanını belirtir.

2 Kelein C.H., **Letter of Credit Law developments**, Jenner and Block LLP, Chicago, 2006 S.1

3 Rorowitz, R. **Letters of Credit**, www.shippingdigest.com, (23 April 2007). S. 8

Örneğin: a) "Prefinansman" mal bedelinin tamamen önceden ödenmesi veya kredi olarak verilmesi halidir.

b) "Kısmen peşin ödeme" mal bedelinin belli bir nispetteki kısmının önceden ödenmesidir.

c) "Kabul Kredisi" ise ihracatçı için malın vadeli satılmasıdır. İthalatçı borcunu. Malları teslim aldıktan belli bir süre sonra öder. Yani kredi ile ithalat yapmış olur.

Bunların üçü de ödeme şekli değildir. Ödeme zamanını tanımlayan yöntemlerdir ve her biri üç ödeme şekline de uygulanabilir. Akreditifli, vesaik veya mal mukabili ödeme şekillerinden üçünde de kısmen peşin ödeme yapılabilir, kabul kredisinden yararlanılabilir. (4)

Bir ödeme şekli olarak akreditifler, diğer ödeme şekilleri ile mukayese edildiğinde, özel bir uzmanlık gerektirmektedir. Bu uzman bakış açısı ile akreditif işleme alınmadığı takdirde, ihracat akreditifleri herhangi bir ödeme garantisi sağlamamakta, ithalat akreditifleri malın kalitesinde ve temininde beklenen güvenceyi temin etmemektedir.

Yüklenilen malın bedelinin tahsil edilebilmesi ve satın alınan malın satış sözleşmesindeki şartlara uyum göstermesi, taraflar açısından en asgari düzeyde yerine getirilmesi gereken hususlardır. Bunun sağlanması için alıcı ve satıcının güven duyduğu enstrüman olarak akreditifler ortaya çıkmıştır. Ancak gereken özen gösterilmediği takdirde akreditifler, ihracatçılar için gereken ödeme garantisinin sağlanması, ithalatçılar için ise talep edilen malın temin edilmesi noktasında pürüzler oluşturabilmektedir.

Akreditifli işlemlerde; mal, para ve belgelerin işleme konu olan alıcı ve satıcı ile banka, sigorta şirketi, gümrük, taşımacı vs. birimler arasındaki hareketi neticesinde süreç tamamlanmaktadır.

Bu çalışmanın, birinci bölümünde; akreditiflerin tarihsel gelişimi ve tanımı ile birlikte akreditif kullanımındaki belgeler, ikinci bölümde ise; rezerv uygulamaları ve akreditif kullanım detayları en son revizyon olan UCP 600 çerçevesinde incelenmiştir.

Üçüncü bölümde ise; UCP 500 sonrasında getirilen UCP 600 revizyonunun amacı, hedefleri, getirdiği yenilikler ve değişiklikler irdelenmiştir. UCP 600 kuralları uygulanırken bazı maddelerin uygulama dışı bırakılması ise detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Çalışmanın en önemli bölümlerinden olan dördüncü bölümde; UCP 600 öncesi ve sonrasında meydana gelen binlerce somut olaydan en önemlileri seçilerek UCP 600 maddeleri bazında incelenmiştir. Söz konusu örnek olaylar ICC Bankacılık Komisyonu görüşleri, bilirkişilik hizmeti olan DOCDEX kararları ve ISBP 681 Uluslararası Bankacılık Uygulama Standartları temel alınarak yorumlanmıştır.

Rezerv uygulamaları, akreditif enstrümanının geleceğini tehdit eder boyutlara ulaşmıştır. Sorunları asgariye indirmek iddiasıyla yapılan son revizyon UCP 600, uygulamada gerçekten rezervli işlemlerde ve taraflar arasındaki sorunlarda iyileşme sağlamış mıdır? UCP 500’de rezerv kabul edilen veya tartışmalı yorumlanan hangi hususlarda çözüm üretmiştir? Bu sorulara çözüm aradığımız rezerv araştırmamızda, UCP 500 ve UCP 600’e tabi olarak işlem görmüş 300 adet akreditif dosyası incelenerek rezerv/uygunluk oranları tespit edilmiştir. Ayrıca UCP 500’e göre rezerv sayılmasına rağmen UCP 600 uygulansaydı rezervli olarak sayılmayacak konular dosya ve rezerv bazında ortaya konulmuştur.

Daha önce, literatürümüze geçen, gerçek verilerle ülkemizde böyle bir çalışma yapılmadığını veya yayınlanmadığını gördüğümüz araştırmamızın sonuçları bir gösterge niteliğinde olacaktır. Karşılaştırmalı olarak, UCP 500 ve UCP 600’e göre yapılan akreditif inceleme araştırmamızdan elde edilen; UCP 500 ve UCP 600’a göre rezerv/uygunluk oranları, akreditif kullanımı, bölgesel ve ülke dağılımı gibi diğer veriler, grafikler eşliğinde ortaya konulmuştur.

1. BÖLÜM: ULUSLARARASI TİCARETTE AKREDİTİFLİ ÖDEME

Uluslararası ticarete uygulanacak ödeme şeklinin tayini, ülkelerin mevzuatına alıcı ve satıcı arasındaki ilişkilere, mal çeşidi ve meblağ gibi faktörlere bağlıdır. Örneğin, alıcı ve satıcı birbirlerini iyi tanıyorlarsa az güvenceli ama daha masrafsız bir ödeme şekli seçebilirler. Meblağ çok büyükse, aranacak güvencenin de büyük olması doğaldır. Ya da ülkenin mevzuatı belli bir ödeme şeklini zorunlu kılmışsa, tarafların seçim hakkı yoktur.

Satış sözleşmesi, belli malların teslimine ilişkin ticari sözleşmeyi, akreditif ise, aynı mallarla ilgili mali sözleşmeyi oluşturur. Satış sözleşmesi alıcı ile satıcı arasında akdedilirken ve alıcı ile satıcıyı birbirine karşı borç altına sokarken bankalar bu sözleşmelere taraf olmamakta ve dolayısı ile bağlı da bulunmamaktadırlar. Akreditifler, satış sözleşmesi konusu malların bedelinin ödenmesi amacıyla açılmalarına rağmen, bu sözleşmelerden tamamen bağımsızdırlar. (5) (UCP 600, Md4)

1.1. Akreditifin Tarihsel Gelişimi

Yüzyıllar boyunca kendi ihtiyaçlarını karşılayacak enstrümanlar üretebilen uluslararası ticaret uygulayıcılarının bu riskli alanda kendilerini korumak adına ortaya çıkardıkları en önemli enstrümanlardan biri de akreditiflerdir. Akreditifler, modern kullanımı itibariyle, son yüzyılın ürünü olmakla birlikte, akreditifli ödemelerin geçmişi çok daha eskilere dayanmaktadır.

Akreditifler (documentary credits/ letter of credits) ilk olarak “traveler’s letter of credit” adı ile yanında para taşımak istemeyen tacir ve gezginlerin ihtiyacını karşılamak amacıyla 18. yüzyılda kullanılmıştır. Ancak ilk oluşum sürecine bakıldığında Rönesans ve reform dönemlerinde gerçekleştiği görülmektedir. Buna göre, ilgili taraf bankasına yatırdığı para karşılığında mektup formunda düzenlenmiş ve muhabir veya acenteleri nezdinde ödenmek üzere akreditif metni hazırlanırdı. Lehtar parasını muhabirden alır ve

bu aldığı tutar da metnin arkasına işlenirdi ve ödenen tutar ile masraflar için akreditif bankasının üzerine poliçe keşide edilirdi. Bu ilişkiye bakıldığında bir krediden çok ödeme özelliği ön plana çıkmaktadır. (6)

Akreditiflerin poliçeli işlemlerle birlikte modern yapıya geçişleri 19. Yüzyılın başlarına rastlamaktadır. İlk olarak 1840'larda Londra'da bankalar arasında uluslararası ticaret işlemleri ile ilgili olarak kullanılmıştır.(7) Ancak sistematik bir kurallar bütünü olarak en yaygın kullanımını TMO'nun 1933 yılında bu kuralları çıkarması ile meydana gelmiştir. İlk UCP broşürü, TMO'nun 1933 yılında Viyana'da toplanan 7. Kongresi'nde kabul edilmiştir. Daha sonra ise 1951, 1962, 1974 ve 1983 yıllarında yeniden gözden geçirilmiştir.(8) 1933 yılından bu yana 6. revizyonla bugünlere gelmiş ve en nihayetinde UCP 600, 1 Temmuz 2007'de yürürlüğe girmiştir.

1.2. MTO (ICC) Yapısı ve Tarihsel Gelişimi

Milletler Arası Ticaret Odası, 1919 yılında, bugünde değişmeyen, dünya ticaretini ve yatırımları teşvik etmek, sermayenin, mallar ve hizmetlerin açık pazar ekonomisinde serbestçe dolaşımını sağlamak amacıyla kuruldu. (9) Birinci Dünya savaşının zor şartları altında kurulan MTO, özellikle uluslararası ticarete kullanılan kuralların geliştirilmesi ve benimsenmesinde çok önemli çalışmalar yapmıştır.

Sekretaryası Paris'te bulunan MTO, ülke milli komiteleri aracılığıyla direkt olarak bütün Dünya Ülkeleri ile irtibat halinde, hükümetler arası bütün organizasyonlarda iş kurallarını etkileme gücüne sahiptir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler ile dünya ticaretiyle ilgili konularda çok yakın çalışmalar yürütmektedir. MTO amacını "Himayecilikle mücadele, uluslararası ticaretin ve işbirliğinin geliştirilmesi, özel teşebbüsün güçlendirilmesi, uluslararası iş dünyasının gerektirdiği şartların düzeltilip standart hale getirilmesi" şeklinde tanımlamıştır. (10)

6 Abdurrahman Özalp, **Dış Ticarete Yeni Kurallar UCP 600'in Kullanılması ve Akreditif**, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2009, s. 214

7 Abdurrahman Özalp, **Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Şekilleri**, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2004, ss.370.373

8 Cemal Şanlı ve Nuray Ekşi, **Uluslararası Ticaret Hukuku**, Beta Yay.3.Baskı, İstanbul, 2004, S.79

9 Bkz. History of the International Chamber of commerce (çevrimiçi) <http://www.iccwbo.org/id93/index.html> 18.05.2010

10 Bkz. What is ICC, (çevrimiçi) <http://www.iccwbo.org/id93/index.html> 18.05.2010

MTO (ICC) resmi bir kuruluş değildir. Milli kurumların üstünde “supranational” bir organizasyon da değildir. MTO hiçbir resmi sıfatı olmayan özel bir kuruluştan ibarettir. (11)

Vesikalı Krediler (Akreditif) Hakkında Yeknesak Kurallar (Teamüller) ve uygulamalar, ilk kez 1933 yılında Uluslararası Ticaret Odası (ICC) tarafından yayınlanmış; izleyen yıllarda bu yayın sırasıyla 1962, 1974, 1983, 1993 ve 6. kez de 2006 yılında revize edilmiştir. (12) Tarih sırasına göre TMO'nun vesikalı krediler, akreditifler için yaptığı çalışma detayları şöyledir.

- a) 1929 Amsterdam: Ortak uygulama ile ilgili yapılan çalışmalar sonucu kabul edilen tasarı sadece Fransız ve Belçika bankaları tarafından uygulanmıştır.
- b) 1933 Viyana 7. Kongresi: Bu kongre sonucu, yukarıda bahsedilen tasarı üzerinde yapılan çalışmalar neticesinde “Belgeli Akreditife İlişkin Birörnek Kurallar” kabul edilmiştir.
- c) 1938 Amerika: Kabul edilen bu kurallar Amerika'daki bankalar tarafından da kullanılmaya başlanmıştır.
- d) 1951 Lizbon 13. Kongre: Yapılan revizeyle 30'a yakın ülkenin bankası tarafından benimsenmiş olmasına rağmen, yine de genel kabul görmemiştir.
- e) 1962 Revizyonu: Bu çalışmayla İngiltere ve Commenwealt ülkeleri tarafından da kabul edilmesiyle birlikte akreditif uluslararası ticarete genel kabul görmüştür.
- f) 1974, 1983 ve 1993 revizyonları: Bu yıllarda dünya ticaretinde yaşanan gelişme ve değişimlerden doğan ihtiyaçlar doğrultusunda söz konusu birörnek kurallar çeşitli revizeler yapılarak güncel hale getirilmiştir. (13)

2006 yılında yapılarak 1 Temmuz 2007 tarihi itibariyle yürürlüğe giren son revizyon UCP 600 ise ilerideki bölümlerde bütün ayrıntıları ile ele alınacaktır.

11 Reisoğlu, . S.47

12 Öztin Akgüç, **Dış Ticaretin Finansmanı**, Arayış Basım, İstanbul, 2009, S.174

13 Vahit Doğan, **Uluslararası Ticarete Bir Ödeme Aracı Olarak Akreditif**, Beta Bas. Ankara, 2003, S.29

1.3. Akreditifli Ödeme (Documentary Credit / Letter of Credit)

Akreditifli Ödeme (Documentary Credit / Letter of Credit) Akreditif, çeşitli dillerde farklı şekillerde ifade edilebilmekle birlikte hepsinde de kredi ibaresine yer verilmektedir. “Letter of Credit”, “Documentary Credit” ile eş anlamlı olarak kullanılmakta, bazen “bankere commercial Letter of Credit” ya da “Documentary Letter of Credit” şeklinde de ifade edilmektedir. Uluslararası ticarete yoğun bir şekilde kullanılan akreditif işlemleri, en basit haliyle bir “koşullu havale” olarak kabul edilmektedir. İthalatçı havale amiri olarak belirli koşullara uyulması kaydıyla ihracatçıya, yani havale lehtarına, belirli bir tutarın ödenmesi hususunda aracı müesseseye talimat vermekte; aracı müessese de bu talimatın şartları yerine getirildiği takdirde ödemeyi yapmaktadır. Bu işlemde, koşulların belgelerle yerine getirilmesi hususu akreditiflerin en temel özelliği olmaktadır. Akreditif işleminin birden çok bağımsız akitten oluştuğu yönünde bir görüşte bulunmaktadır. Bu akitle, hüküm ve sonuçları itibari ile birbirinden tamamen bağımsızdırlar.(14) Bu bağımsızlık nedeniyle birçok durumda ve işlemin niteliğine göre taraflar arasındaki ilişkinin netleştirilmesi, görev ve sorumlulukların belirlenmesi gerekmektedir.

Akreditif türleri yapısal veya ödeme türleri itibariyle farklı şekillerde sınıflandırılabilir. Yapısal bakımdan incelendiğinde akreditifler farklı şekilde tasnif edilirken ödeme yöntemleri itibariyle daha farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Akreditifler aynı zamanda hem yapısal özellikleri hem de ödeme şekillerinin bir bileşimi olarak var oldukları için gerçek uygulamada çok fazla alternatifler söz konusu olabilecektir.

Belgeli kredi olan akreditifler, genel kabul görmüş resmî enstrümanlar olmakla birlikte birçok ülke mevzuatında yer almamaktadır. ABD’de Uniform Commercial Code, Article 5’de olduğu gibi geniş kapsamlı düzenlemeler çok nadir bulunmaktadır.(15)

14 Reisoğlu, s.12

15 Schütze, Rolf., Fontane, Gabriele., **Documentary Credit Law throughout the World**, ICC Publishing S.A, Paris, 2001, ss.120-132’den aktaran Ali Polat, Uluslararası Ticarete Akreditifli Ödemeler ve UCP 600, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bil.Dergisi, Yıl 7 Sayı 13 Bahar 2008, s.212

Akreditifler özelliklerine göre farklı yapılar arz edebilmektedir. Örneğin ticari bir vesikalı kredi ile standby akreditif ödeme için ibrazı gereken belgeler açısından farklılık arz etmektedir. Standby akreditifte lehtar, ödeme için bir talepte bulunmalı ve bu talepte amirin işlemle ilgili sorumluluklarını yerine getirmediğini ifade etmeli ve buna ilişkin belgeleri sunmalıdır. (16)

Akreditiflerin bir finansal enstrüman olarak ödeme garantisi şarta bağlıdır. Bu noktada, belge riski (Documentary risk), banka riski ve performans riski ilk düşünülmesi gereken hususlardır. Dolayısı ile bir akreditifin varlığı ödemenin garantisi anlamına gelmemektedir ve tam tersine birçok akreditif aslında amir “ödemek” istediği için ödenmektedir.(17)

Bir ticari ilişkinin güven içinde sürdürülerek, tarafları memnun bırakabilecek şekilde sonuçlandırılması, onların karşılıklı isteklerinin yerine getirilmesi ile mümkün olabilmektedir. Ticari işlemlerde; Alıcı,

- a) Sipariş konusu mal veya hizmetin belirttiği sürede, istediği nitelik ve durumda kendisine ulaştırılmasını,
- b) Mal veya hizmetin bedelini, malın mülkiyetine sahip olacağından veya hizmetin yerine getirileceğinden emin olarak ödemek,

Satıcı ise,

- a) Sattığı mal veya hizmetin bedelinin kendisine ödeneceğinden emin olmak,
- b) Nakit akışını düzenlemek amacıyla sattığı mal veya hizmetin bedelini zamanında tahsil edebilmek,
- c) Bazı hallerde de malın üretimine geçmeden veya hizmete ilişkin hazırlıklara başlamadan, söz konusu mal veya hizmetin alıcı tarafından teslim alınarak bedelinin ödeneceği garantisini istemektedirler.

Uluslararası Ticarete, alıcı ve satıcının farklı ülkelerde bulunması nedeniyle birbirlerini yeterince tanıyamamaları, ticaret ilişkisinin bu ülkelerdeki farklı mevzuata

16 Schütze, Fontane, ss.1-17 'den Polat s.212

17 Wells, R. **Global Credit Management: An Executive Summary**, John Wiley & Sons Incorp. 2004,Hoboken, NJ USA. s.40'dan aktaran Polat, SS.212

tabi olması gibi nedenlerle taraflar karşılıklı isteklerinin yerine getirileceğinden emin olamamaktadırlar.

Bu gibi durumlarda "Akreditifli Ödeme" tercih edilerek, malı veya hizmeti temsil eden belgelerin ibrazı karşılığında ödeme öngören bir uzlaşmaya varılmaktadır.

" Akreditif, bir alıcının talebine istinaden, bir bankanın verdiği ve alıcı tarafından ayrıntıları belirtilmiş, mala veya hizmete ilişkin belgelerin ibrazı karşılığında, belirtilen bir satıcıya ödeme yapılacağı yolundaki şartlı bir taahhüttür." (18)

Alıcının bankası bu taahhüdü Satıcının lehine, Satıcının bankasına verebileceği gibi, doğrudan Satıcıya hitaben de verebilir.

Akreditif ile Uluslararası ticari faaliyet bankalar tarafından düzenlenmiş, Taraflar için büyük ölçüde güvenlik unsuru sağlanmış, Akreditif koşulları yerine getirildiğinde ödeme garantilenmiş, Ödeme, ilgili mala veya hizmete değil belgelere dayandırılmış olmaktadır.

Akreditif, ithalatçı bankasının ihracatçıya karşı şartlı bir ödeme taahhüdü olup ihracatçının; ithalatçı bankasından gelen mektuba göre üretim, yükleme, doküman hazırlama işlemlerini yaptığı, tarafların yorum ve inisiyatifinden etkilenmeyen bir ödeme şeklidir. Ödeme ancak belgeler akreditif metnine uygunsa gerçekleşmektedir. Bu ödeme türü diğer ödeme yöntemlerine göre masrafı daha yüksek olmasına rağmen, en güvenilir ödeme şekli olarak kabul edilmektedir.(19)

Akreditif, kredi (Credit) kelimesinden gelmektedir. Mal bedeli peşin olarak transfer edildiğinde kredi olmaktan çıkar. Ancak uluslararası uygulamada genellikle mal bedeli için keşide edilecek poliçenin vesaikin teslimi sırasında kabul edileceği taahhüt edildiğinden bu ödeme şekli bir kredi olarak isimlendirilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise akreditif garanti mektubu yerine kullanılmakta, akreditifli ödeme şekli ise "Documentary Credit" ile ifade edilmektedir. A.B.D. mevzuatı gereği, milli

18 Haluk Erdemol, **Bankalarda Dış Ticaret İşlemleri ve Uygulama**. Akbank Ekonomi Yay. İstanbul, 1994, s.65

19 Ferudun Kaya, **Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi (Yeni Mevzuat ve Belgeler)** Beta Yay. İstanbul, 2008, S.96

bankaların garanti mektubu vermeleri yasaklandığı için bulunmuş bir formüldür bu. A.B.D.'nin dünya ekonomisindeki yeri ve etkinliği, diğer ülkeleri de aynı deyimleri kullanmaya zorlamış, ICC yayınlarında bile L / C yerine "Documentary Credit" kullanılmıştır. (20)

Akreditif konusunda devletlerarasında anlaşmalar bulunmaması ve ülkelerin büyük çoğunluğunda (ABD hariç) akreditifin yasalarla düzenlenmemesi nedeniyle, Milletlerarası Ticaret Odası, Akreditifli ödemelerde taraflar arasında ortaya çıkabilecek uzlaşmazlıkları önlemek, yorum ve uygulama farklılıklarını gidermek, yeknesaklığı temin etmek üzere "**Akreditiflere İlişkin Birörnek Usuller ve Uygulama Kuralları 2007 Revizyonu**" Broşürünü yayınlamıştır. Halen, 1 Temmuz 2007 tarihinde geçerlilik kazanmış olan, 2007 Revizyonu **UCP 600 sayılı Broşür** yürürlüktedir. Akreditifler, UCP 600 sayılı Broşüründe yer alan yeknesak kurallar çerçevesinde açılmakta ve bu husus akreditif metinlerinde belirtilmektedir. Böylece, taraflar Yeknesak Kurallara atıfta bulunarak, bu kuralları sözleşme maddeleri haline getirmektedirler.

UCP 600 sayılı Broşür'ün içerdiği hükümler farklı ülkelerdeki yasaların yorumlayıcı ve tamamlayıcı maddelerinden önce uygulama imkânı bulmaktadır. Bununla birlikte, söz konusu kuralların sözleşme maddesi olarak bir ülkede uygulanması, yorumlanması ve o ülkenin emredici, kamu düzeni ile ilgili maddeleri karşısında daima milli hukuk açısından değerlendirilmektedir. Ancak, ticari ilişkilerde milli kanunların (Borçlar Kanunu, Ticaret Kanunu) genelde tamamlayıcı ve yorumlayıcı hükümler taşımaları nedeniyle Yeknesak Kuralların öncelikle uygulama alanı bulacağı hukukçular tarafından ifade edilmektedir. UCP 600 sayılı Broşür'e atıfta bulunmayan akreditiflerde ise milli hukukun uygulanması daha büyük önem taşımaktadır.

UCP 600 sayılı Broşürün 4. maddesinde, akreditifin taraflar arasında yapılan satış sözleşmesinden bağımsız olduğu belirtilerek, "akreditifte bu sözleşmelere her ne şekilde olursa olsun değinilmiş olsa bile, bankalar hiçbir şekilde bu sözleşmelerle ilgilenmez ve bağlı olmazlar" denilmektedir. Buna göre, bir bankanın akreditife ilişkin ödeme veya diğer herhangi bir yükümlülüğü, amirin banka veya lehtarla olan ilişkisinden

20 Eryürek, s.3.

kaynaklanan hak talepleri ve savunmalarına tabi olmamaktadır. Dolayısıyla, akreditif satış akdinden bağımsız olarak işlem görmekte ve akreditif konusu mal veya hizmetle ilgisi bulunmamaktadır.

Broşürün 5. maddesinde ise Akreditifli işlemlerde tüm ilgili tarafların belgelerin ilgili olduğu mal veya hizmeti değil, belgeleri göz önünde bulundurarak işlem yaptıkları vurgulanmaktadır. Buna göre akreditiften doğan yükümlülük sadece belgelerin incelenmesine dayanmaktadır. Keza, 14/a maddesinde, bankaların belgeleri ibraz edene karşı sadece belge bazında, bu belgelerin görünüşte akreditif şartlarına uygun olup olmadığını inceleme görevinin bulunduğu belirtilmiştir.

Bu nedenlerle, Alıcı, belgeler akreditif koşullarına uygun olduğu halde malların veya hizmetin satış sözleşmesine uygun olmadığı iddiası ile bankasının ödemesini durduramayacaktır. Alıcı kendisini bu açıdan korumak istiyorsa, örneğin malların satış sözleşmesine uygun olmasını sağlamak amacıyla, Satıcının ülkesindeki bir gözetim şirketi tarafından düzenlenecek uygunluk belgesini akreditifte talep edilecek belgeler arasına koydurabilecektir.

Önemle üzerinde durulması gereken bir diğer husus ise, Akreditifte taraf olan bankaların kendilerine ibraz edilen belgelerin doğruluğu, gerçek / sahte olup olmadığı veya yasal sonuçları veya belgelerde yer alan genel ve/veya özel şartlar dolayısıyla hiçbir yükümlülük veya sorumluluk üstlenmeyecekleri, belgeler konusu malların mevcut olup olmadığı veya değeri, tanımı, miktarı, ağırlığı, kalitesi, durumu, ambalajı, teslimatı veya malları gönderenlerin iyi niyetine veya eylemlerine ve/veya ihmallerine, mali durumlarına, ticari itibarlarına ilişkin olarak hiçbir sorumluluk veya yükümlülüklerinin bulunmadığıdır. (600 sayılı Broşür md.34)

1.4. Akreditifte Taraflar

Akreditifte tarafların tanımı TMO'nun UCP 600 sayılı yayınında yapılmış olup yükümlülüklerinin neler olduğu belirlenmiştir.

1.4.1. Akreditif Amiri (Applicant)

Bankasına akreditif açma talimatını vererek işlemi başlatan Alıcı (ithalatçı) dır. Satıcı (ihracatçı) ile yapmış olduğu sözleşmeye veya ondan aldığı proforma faturaya göre akreditifin cinsini, şartlarını ve aranacak belgelerin ayrıntılarını bankasına bildirerek akreditifin içeriğini belirler. Akreditif şartları ile alıcı ve satıcı arasında kararlaştırılan satış sözleşmesinin şartları aynı olmalıdır.(21)

Yükümlülük ve sorumlulukları aşağıdadır.

- a) Duruma göre gerekli olan veya satıcının talep ettiği değişiklikleri onaylamak, bankası aracılığıyla satıcıya bildirmek,
- b) Belgelerin satıcının bankasına ibrazı anında söz konusu bankaca tespit edilen uyumsuzluklar hakkındaki karar ve görüşünü bildirmek, Sigorta kendisine ait ise yükleme tarihi itibarıyla sigortayı yaptırmak veya bankasına bu konuda önceden yetki vermek,
- c) Uyumsuzluk saptanmayan hallerde, karşılığında ödeme yapılarak kendisine ibraz edilen belgeleri en kısa sürede inceleyip bankasını ibra etmek,
- d) Bankası ile yaptığı akreditif sözleşmesine göre girdiği taahhütleri (vesaiki teslim almak, ödemeyi yapmak, kredi hesabını kapatmak. vb.) yerine getirmek,
- e) Akreditifte masrafların ve komisyonun lehtara ait olduğuna dair bir hüküm yer almasına rağmen, lehtardan tahsil edilememesi durumunda UCP 600 sayılı Broşürün 13/b maddesi uyarınca bunları ödemek,

21 Arif Şahin, **İhracatta Ödeme Şekilleri**, İGEME, Ankara, 2008, S.7

1.4.2. Amir Banka (Açan Banka/Opening or Issuing Bank)

Akreditif Amirinden aldığı talimata ve aralarındaki sözleşmeye dayanarak akreditif metnini hazırlayarak satıcının ülkesindeki bir muhabiri aracılığıyla ileten ve akreditifin içerdiği koşulların yerine getirilmesi karşılığında ödeme, iştirak, poliçe kabul yetkisi veren ve bu yetkiler sonucunda muhabirine karşı ödeme taahhüdüne giren bankadır. (22) Akreditifi doğrudan satıcıya göndermiş ise aynı taahhütlere lehtara karşı da girmektedir. Alıcının talimatları açık, net ve aşırı ayrıntıdan uzak olmalı ve bankaların farklı yorumlarına yol açmaması gerekir. Ayrıca alıcı ve satıcı arasındaki satış sözleşmesine de aykırı olmaması gerekir.(23)

Amir bankanın görevleri aşağıdadır.

- a) Akreditif açılmasını takip eden yazışmaları yürütmek,
- b) Talep edilen belgeleri aldığı anda 5 işgünü (UCP 600 sayılı Broşür mad.14/b uyarınca) içinde inceleme yaparak belgeleri kabul edip etmemeye karar vermek (600 sayılı Broşür mad.16/a),

Belgeleri kabul etmemeye karar verirse gerektiğinde amire de danışarak uyumsuzlukları belirtmek suretiyle belgeleri reddettiğini ve muhabir bankanın emrine amade tuttuğunu bu bankaya bildirmek (600 sayılı Broşür mad.16/c-d-e)

Belgelerin Akreditif koşullarına uygunluğu halinde ödeme yapan veya ödeme taahhüdünde bulunan muhabir bankayı ramburse etmek için gerekli işlemleri yapmak.(600 sayılı Broşür mad.7-c)

Amir bankanın sorumlulukları aşağıdadır.

- a) Aldığı ve uymayı kabul ettiği akreditif talimatı dolayısıyla Amire karşı,
- b) Teyitli Akreditiflerde, verdiği teyit nedeniyle Teyit Bankasına karşı,
- c) Verdiği ödeme, iştirak, kabul yetkileri nedeniyle de Ödeme, Kabul ve İştirak bankalarına karşı.

22 Kaya, S.97

23 Reisoğlu, S.67

1.4.3. İhbar Bankası (Advising Bank)

Amir Bankadan aldığı akreditif metninde kendisine verilen görev gereğince satıcıya (Lehtar) lehine akreditif açıldığını bildiren ve akreditif şartlarını tebliğ eden bankadır. Banka yalnızca ihbarla görevlendirildiği takdirde, lehtara karşı ödeme konusunda hiçbir yükümlülüğü bulunmaz.(24)

İhbar bankasının görevleri aşağıdadır.

- a) İhbar edeceği akreditifin gerçek olup olmadığını kontrol için makul özeni göstermek,(UCP 600 Md.9/b)
- b) Akreditifin gerçek olup olmadığını belirleyemediği takdirde, gecikmeksizin talimatı veren bankayı haberdar etmek (UCP 600 sayılı Broşür mad.9/f),
- c) Akreditifin gerçek olup olmadığını belirleyemediği halde ihbar etme yoluna giderse, lehtara akreditifin gerçekliğini belirleyemediğini bildirmek (UCP 600 sayılı Broşür mad.9/c),
- d) Akreditifin gerçekliğini saptamasına rağmen ihbar etmemeyi tercih ederse, Amir Bankaya bu konuda gecikmeksizin bilgi vermek (UCP 600 sayılı Broşür mad.9/e).

1.4.4. Teyit Bankası (Confirming Bank)

Amir Bankanın talebine istinaden akreditifi teyit eden, yani Amir Bankanın yükümlülüğüne ek olarak, akreditif şartlarına uygun belgelerin belirlenen süre içinde kendisine ibrazında ödeme yapmak veya poliçe kabul etmek veya vadede ödeme yapmak taahhüdüne giren bankadır.

Teyit Bankası, akreditifi teyit ettiği lehtara karşı sorumludur. Teyit Bankasının sorumluluğu Amir Bankanın sorumluluğu derecesindedir, bu nedenle ileride sorunlarla karşılaşmamak için şartları açıklıkla ifade edilmemiş olan akreditifi teyit etmeyebilir.

Bunun yanı sıra, teyit etmeden önce Amir Bankanın güvenilirliği ve alıcının (Lehtarın) bulunduğu ülkeden dolayı karşılaşılabilecek riskleri de dikkate almak zorundadır. (25)

Kendisine teyidini eklemesi için yetki verilen veya talepte bulunulan bir banka akreditifi teyit etmeye hazır olmaması halinde bu durumu gecikmeksizin Amir Bankaya bildirmek zorundadır (600 sayılı Broşür mad.8/d).

Teyit Bankası bir değişikliği teyidi kapsamına alabileceği gibi teyidinin kapsamı dışında da ihbar edebilir. Teyidi kapsamına almadığı durumlarda keyfiyeti gecikmeksizin lehtara ve Amir Bankaya bildirmelidir (UCP 600 sayılı Broşür mad.9/e)

1.4.5. İştirâ Bankası (Negotiating Bank)

Akreditifli işlemlerde, ibraz edilen belgeleri satın alma yetkisi bir başka bankaya verilmişse buna iştirâ denir. (26) İştirâ edilebilir nitelikteki bir akreditifte, satıcının (Lehtar) ibraz ettiği belgeleri inceleyerek, akreditif şartlarına uygunluğuna karar verdiği takdirde vesaik veya eki poliçeyi satın alan bankadır.

Akreditif şartları iştirânın herhangi bir bankaca yapılmasına izin vermedikçe, iştirâyı yapacak bankanın akreditifte belirtilmesi şarttır (600 sayılı Broşür mad.8/d).

1.4.6. Görevli Banka (Nominated Bank)

Akreditifin kullanılış biçimine göre; ödeme yapmaya, vadede ödeme yükümlülüğü altına girmeye, poliçe kabul etmeye veya iştirâ işlemi yapmaya yetkili kılınan bankadır. Serbest iştirâ edilebilir nitelikte bir akreditifte herhangi bir banka görevli bankadır. (27)

Ancak, Görevli Banka Teyit Bankası olmadığı sürece, Amir Banka tarafından Görevli Banka olarak tayin edilmesi, bu banka için söz konusu işlemleri yapma yükümlülüğü getirmez (UCP 600 sayılı Broşür mad.12/a). Buna göre, Görevli Bankanın belgeleri almasından, incelemesinden veya Amir Bankaya (yahut Teyit Bankasına)

25 Nihayet Durukanoglu, **Dış Ticaret Dünyası, Örnek Olaylar ve Tablolar**, Beta Yay. İstanbul, 2006, S.74

26 Özalp, Dış Ticarete Yeni Kurallar UCP 600'ın Kullanılması ve Akreditif, S. 27

27 Özalp, s.25

göndermesinden ötürü hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır. Ancak, kendisine ibraz edilen belgeleri özenle ve makul bir süre içinde (UCP 600 sayılı Broşür mad.14 uyarınca 5 işgünü) incelemek zorundadır.

1.4.7. Rambursman Bankası (Reimbursing Bank)

Akreditife ilişkin ödemeyi veya iştirayı yapan bankayı ramburse etmek üzere Amir Banka tarafından yetkili kılınan bir aracı niteliği taşır, akreditife doğrudan taraf olmamaktadır. Akreditif bankası açtığı bir akreditifte rambursman bankası göstermeyerek akreditif bedelinin doğrudan kendisinden talep edilmesini de isteyebilir. (28)

Rambursman Bankası, Amir Bankadan aldığı yetki ile ve Amir Banka adına ödeme yapar. Rambursman Bankasının ödemeyi yapmamasından Amir Banka sorumludur. Rambursmanın ilk talepte veya mutabık kalınan biçimde Rambursman Bankası tarafından sağlanmaması halinde Amir Banka faiz kaybından dolayı talep bankasına karşı sorumlu olacaktır. (UCP 600 sayılı Broşür mad.13/b-iii.)

Rambursman Bankası'nın faiz, komisyon ve diğer her türlü masrafları Amir Banka tarafından karşılanacaktır. Akreditifte bunların talep bankasına ait olacağı da kararlaştırılabilir. Ancak, akreditif kullanılmaz ise, Rambursman Bankasının masrafları Amir Bankanın yükümlülüğü olarak kalacaktır. (UCP 600 mad.13/b-iv.)

1.4.8. Lehtar (Beneficiary)

Lehine akreditif açılan taraf olup, akreditif şartlarına uygun belgeleri ibraz ederek bedelini tahsil eden veya vadede ödeme taahhüdü alan veya vesaike ekli poliçesine kabul imzası alan Satıcı (ihracatçı) dır. (29) Lehdarın yükümlülüğü akreditif şartlarına uymaktır, aksi halde akreditif altında kendisine verilen güvenceden yararlanamaz.(30)

28 Özalp, s.28

29 Erdemol, S.57

30 Özalp, s.24

Akreditif uygulamasında İhbar / Teyit / Görevli Banka olarak, Amirin aksine bir talimatı olmadığı durumlarda, aynı banka tayin edilmektedir. Ancak Lehtarın isteği üzerine Amirin bankasına verdiği talimata istinaden akreditife konulacak özel şart ile Teyit Bankası dışında bir banka İhbar ve Görevli Banka olarak tayin edilebilmektedir.

1.5. Akreditif Çeşitleri

Akreditifler çeşitli özelliklerine göre; kabilirücu/gayri kabilirücu, teyitli/teyitsiz, transfer edilebilir/transfer edilemez, standby, revolving, back to back vb. şekillerinde gerçekleşmektedir.

Akreditifler şartlarının değiştirilmesi, ödeme güvencesi, kullanılış tarzı vs. özelliklerine göre farklılıklar gösterir. Bu farklılıklardan bir kısmı iki alternatiflidir ve bu alternatiflerden hangisine girdiği kuşat mektubunda mutlaka belirtilmelidir. Bir kısım akreditif çeşidi ise, kuşat mektubunda yer alması zorunlu olmayan. Ancak alıcı ve satıcı arasında yapılan sözleşme gereği talep ediliyorsa kuşat mektubunda yazılı olması şartıyla geçerli olan halleri kapsar.

1.5.1. Kabilirücu / Dönülebilir Akreditif (Revocable L/C)

Bu akreditif türünün kullanımı dünyada yok denecek kadar azdır. UCP 60'de bu akreditif türüne ilişkin düzenlemeler yer almamaktadır. Kısacası UCP bu akreditif türünü bundan sonra kapsamayacaktır. Ancak yine de tarafların mutabık kalması halinde dönülebilir akreditif açılabilir. (31)

Lehtara önceden bildirilmeksizin ve herhangi bir anda Amir Banka tarafından iptal edilebilen veya şartları değiştirilebilen bir akreditiftir. Bununla beraber, Amir Bankanın iptal veya değişiklik talimatı alınmadan önce Teyit /Görevli/İştira Bankası uygun vesaik almış ve karşılığında ödeme yapmış veya ödeme taahhüdünde bulunmuş ise Amir Banka bu bankanın ödemesini karşılamakla yükümlüdür. Bankalar, özelliği

nedeniyle Dönülebilir Akreditife teyit ilave etmezler. Bu tür akreditifler lehtara güven vermedikleri için uygulamada çok az kullanılırlar. (32)

1.5.2. Gayrikabilirücü / Dönülemez Akreditif (Irrevocable L/C)

Tarafların tümünün onayı olmaksızın iptal edilemeyen veya değiştirilemeyen bir akreditiftir. Akreditifte şarta bağlanan vesaikin uygun olarak ibrazı halinde Amir Bankanın derhal ödeme veya vadede ödeme veya poliçe kabul veya iştira etmeye ilişkin kesin taahhüdünü oluşturur. UCP 600 'a göre açılan akreditifler aksi belirtilmedikçe dönülemez olarak kabul edilmektedir.(33)

UCP 600 3. Maddesinde bir akreditifin “dönülemez- Irrevocable” olduğu belirtilmese dahi bu akreditifi dönülemez olarak kabul etmektedir.

1.5.3. Teyitsiz Akreditif (Unconfirmed L/C)

Amir Banka dışında bir bankanın Lehtar karşısında ödeme veya kabul veya iştira taahhüdü bulunmayan bir akreditiftir. Bir akreditifte teyit konusunda herhangi bir ibare ver almıyorsa, bu akreditif Teyitsiz kabul edilir.(34)

1.5.4. Teyitli Akreditif (Confirmed L/C)

Amir Bankanın talebi üzerine, İhbar Bankası akreditife teyidini ilave ederek ihbarda bulunursa; akreditif şartlarına uygun vesaikin belirlenen süre içinde ibrazı kaydıyla, Amir Bankanın yükümlülüğüne ek olarak, derhal ödeme veya vadede ödeme taahhüdüne girmek veya poliçe kabul yükümlülüğünü de üstlenir.(UCP 600 sayılı Broşür mad.8/b)

Teyitli Akreditiflerde Lehtar, Amir Bankanın taahhüdüne ek olarak, kendi ülkesindeki bir bankanın taahhüdüne de sahip olmaktadır. Bu özelliği nedeniyle, Teyitli

32 Öykü Grup, **Dış Ticarete Pratik Bilgiler**, İstanbul, 2007 s.30

33 Mehmet Melemen, **Uygulamalı Uluslararası Ticaret İşlemleri**, Türkmen Kitabevi, İstanbul,2008, s.221

34 Özalp, s.44

bir akreditif, Teyit Bankası nezdinde kullanılabilir biçimde açılmalı ve vadesi de aynı yerde son bulmalıdır.

1.5.5. Rotatif / Döner Akreditif (Revolving L/C)

Taşıdığı şartlara göre kullanıldıkça otomatikman yenilenerek tekrar kullanılabilir hale gelen ve bunun için özel değişiklik yapılması gerekmeyen bir akreditiftir. Metninde mutlaka "**Revolving**" kelimesinin bulunması gerekir.

Rotatif Akreditif, Amiri (ithalatçı) birden fazla akreditif açmak formalitesinden ve yapacağı toplam ithalat için paranın tamamını ilk aşamada bağlamak zorunluluğundan kurtaracağı gibi lehtara (ihracatçı) da her parti için ayrı akreditif açılmasını beklemeksizin, bu akreditife dayanarak üretim yapmak veya mal satın almak rahatlığı sağlar. Sürekli mal sevkiyatı olan durumlar için uygundur. (35)

Rotatif Akreditifte yapılacak ödemeler için bir sınır belirlenmemesi gerek Amir gerekse Amir Bankayı büyük bir sorumluluk altına sokacağından, Rotatiflik şartı meblağ veya süre ile sınırlandırılmaktadır.

a) Meblağ ile Sınırlı Rotatif Akreditif

Akreditif tutarının tamamı, akreditif vadesi içinde yapılacak her sevkiyat için lehtarın emrine hazır bulundurulmakta, toplam akreditif tutarı akreditif şartlarında belirtilerek ulaşılabilecek maksimum tutar ile işlem sınırlandırılmaktadır. Örneğin, akreditif USD. 50.000 tutarında açılarak şarta göre USD. 250.000,- lık maksimum meblağ tespit edilirse; Lehtar USD. 50.000 tutarında mal sevk ederek bedelini tahsil eder etmez ikinci USD. 50.000'lık sevkiyatı yapmak ve bedelini tahsil etmek hakkına sahip olacaktır. Böylece Lehtar, 5 sevkiyat yaparak USD. 250.000'lık meblağa ulaşacaktır.

b) Süre ile sınırlı Rotatif Akreditifler

b1) Birikimli Rotatif Akreditif (Cumulative)

Bir dönem kullanılmayan akreditif tutarı takip eden dönemdeki kullanıma(lara) eklenerek kullanma hakkı yitirilmemiş olur. Örneğimizdeki işleme uygularsak, 2. ayda kullanılmayan USD. 50.000'lik kullanım hakkı, 3. aydaki USD.50.000'lik kullanım USD.150.000 olarak kullanılmak suretiyle 6 aylık süre sonunda USD. 250.000'lik toplama ulaşılabilir.

b2) Birikimsiz Rotatif Akreditif (Non-Cumulative)

Bir dönem kullanılmayan akreditif tutarı iptal edilerek akreditif kullanılmayan dönem tutarı(ları) kadar eksik gerçekleşir. Örneğin, 2. ayda kullanılmayan USD.50.000'lik kullanım hakkı kaybedilerek 6. ay sonunda USD.200.000'lik toplam kullanım tutarına ulaşılabilmiş olur. (36)

1.5.6. Karşılıklı Akreditifler (Back to Back L/C)

Birbirinden bağımsız iki ayrı akreditif işleminden oluşan, ilk akreditifin Lehtarının ikinci akreditifin Amiri olduğu işlemlerdir.

Karşılıklı Akreditifler aracılığıyla, akreditif konusu malların asıl üreticisi olunmadığı durumlarda, bir başka ülkeden temin edilerek, imalatçı veya asıl satıcı ile alıcının doğrudan ilişkiye girmelerini önleyerek işlem yapmak imkânı doğmaktadır.(37)

Lehtar lehine gelen ihracat akreditifini teminat göstermek suretiyle, söz konusu malların satıcısı veya imalatçısı lehine bir akreditif açılmasını talep edebilir. Sistem bu olmakla birlikte, bankanın ikinci akreditifi açmak mecburiyeti bulunmamaktadır. Anılan teminat gösterme olayının kabulü bankadan bankaya farklılık göstermektedir.

Bu tür işlemlerde dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıdadır.

a) İlk akreditif dönülemez, Teyitli ve lehtarın bankası nezdinde ödenebilir nitelikte olmalıdır.

36 Melemen, s.224

37 Kaya, s.103

- b) İkinci akreditifin şartları birinci akreditifin şartları dikkate alınarak belirlenmelidir.
- c) İkinci akreditifin vadesi ilk akreditifin vadesinden daha kısa tutularak, ikinci akreditif tahtında gelen belgelerin incelenmesi ile ilk akreditife ait belgelerin hazırlanması için gerekli sürenin ilk akreditif vadesi içinde kalması sağlanmalıdır.(38)

Uygulamada sıklıkla karşılaşılan “karşılıklı teminat mektubu” ile “karşılıklı akreditif” arasında önemli farklar olmasına rağmen bunlar karıştırılabilmektedir. Karşılıklı teminat mektuplarında ilk talepte derhal ödeme yükümlülüğü olduğu için ikinci mektup için güvence söz konusudur. Oysa karşılıklı akreditifte böyle değildir.(39)

1.5.7. Devredilebilir Akreditifler (Transferable L/C)

Amir Banka tarafından akreditif metninde "**Devredilebilir**" olduğu açıkça belirtilmiş bir akreditif Lehtarının, kendine ait hak ve sorumlulukları başka bir veya birkaç Lehtara (ikinci lehtar) devrine imkân tanıyan akreditiftir.(UCP 600 sayılı Broşür mad.38)

Aksi belirtilmediği sürece devir işlemi sadece bir kez yapılabilir, bir diğer ifadeyle İkinci Lehtarın (Lehtarların) isteği üzerine bir üçüncü lehtara devredilemez. Buna karşılık İkinci Lehtarın talebi üzerine İlk Lehtara tekrar devir yapılması mümkündür. Kendisine devir yapılan İlk Lehtarın bu akreditifi tekrar devri isteniyor ise, yeni devir ilk lehtarın talebi üzerine üçüncü bir lehtara devir sayılabileceği için akreditifte bu hususa açıklık getirilmesi yararlı olacaktır.(40)

UCP 600 sayılı Broşürün 38/g maddesi uyarınca, aşağıda yer alan şartlar hariç akreditif asıl akreditifte Yer alan şartlarda devredilebilir.

Akreditif tutarı ve malın birim fiyatında azalma: Aracı durumundaki Birinci Lehtar, kendi lehine bir Devredilebilir Akreditif açtırırken, akreditif meblağını kendi

38 Özalp, s.51

39 Reisoğlu, s.99

40 Özalp, s.49

komisyonunu, malların satış bedeline ilave ederek tespit etmektedir. İkinci lehtara devir dolayısıyla yeniden düzenlenen ikinci akreditifte malların bedelini gösteren akreditif tutarı, orijinal akreditiften Birinci Lehtarın komisyonu oranında daha düşük olacaktır. Aynı nedenlerle akreditifte herhangi bir birim fiyatı belirtilmişse, bu birim fiyatı da daha düşük gösterilecektir. Örneğin, orijinal akreditifte, akreditif meblağı USD. 1.000.000 iken, İkinci lehtara bildirilirken, Birinci Lehtarın komisyonunu teşkil eden USD. 100.000 düşüldükten sonra USD. 900.00 olacaktır.

Vade Tarihlerinde Kısaltma: Birinci Lehtarın, İkinci Lehtarın ibraz ettiği belgeleri alarak, orijinal akreditife göre kendi belgelerini hazırlayıp bu akreditif vadesi içinde Görevli Bankaya vermesi gerektiğinden, ikinci akreditifin vade tarihinin orijinal akreditif vadesinden daha önceki bir tarih olması gerekmektedir. Yükleme vadesinin de orijinal akreditife göre daha erken bir süre olarak belirlenmesi mümkündür.

Akreditif tutarı veya birim fiyatından, akreditif veya yükleme vadesinden birisi veya tümü azaltılabilir veya kısaltılabilir. Buna karşılık bu koşulların çoğaltılması veya uzatılması mümkün değildir.

Sigorta oranında arttırma: Orijinal akreditifte, sigortaya ilişkin bir oran belirtildiği takdirde, ikinci akreditifte akreditif meblağı daha düşük olacağından bu oranın orijinal akreditifte belirlenen şartları sağlayacak oranda arttırılması gerekecektir. Örneğin orijinal akreditif meblağı USD. 1.000.000 ve sigorta oranı % 10 ise, ikinci akreditif meblağı USD.900.000'a düşürüldüğü zaman % 10 'luk oran aynen korunursa sigorta belgesi USD.990.000 olacaktır. Oysaki orijinal akreditifte talep edilen sigorta belgesi USD.1000.000'dır. İkinci akreditif tahtında USD.1000.000'lık sigorta belgesi hazırlanabilmesi teminen sigorta oranının bunu temin edecek şekilde arttırılması gerekecektir.⁽⁴¹⁾

İkinci Lehtarın, malları satın alan Amirin adını bilmemesi isteniyor ise, ikinci akreditifte Birinci Lehtarın ismi akreditif amiri olarak kullanılabilir. Ancak, orijinal

41 Micheil, Rowe., **Letters of Credit**, Euromoney Publications,1996, s.39

akreditifte amirin isminin fatura dışında diğer bütün belgelerde yer alması talep edilmiş ise bu şarta uyulması gerekir. (42)

İlk Lehtar, İkinci Lehtarın kendisine devredilen akreditife istinaden bankaya sunduğu vesaik içinde yer alan faturayı ve akreditifte şart koşulmuşsa poliçeyi, kendi faturası ve poliçesi ile değiştirebilir. İlk Lehtarın faturası ve varsa poliçesi, makul bir süre içinde bankaya ulaşmadığı takdirde, banka İkinci Lehtarın sunduğu vesaiki Amir Bankaya gönderme hakkına sahiptir (UCP 600 sayılı Broşür mad.38). (43)

1.6. Açılış Biçimi İtibari İle Akreditifler

1.6.1. Lehdara Hitaben Düzenlenen Akreditifler

Amir Banka tarafından doğrudan lehtara gönderilirler. Bu tür akreditiflerde ödeme veya vadede ödeme taahhüdünde bulunma veya kabul yükümlülüğü yalnızca Amir Banka tarafından üstlenilmiştir. Akreditif, herhangi bir banka nezdinde iştira edilebilir kaydı taşır, Lehtar bu tür akreditifi herhangi bir banka nezdinde kullanabilir. Uygulamada az rastlanan bir yöntemdir. (44)

1.6.2. Lehdarın Ülkesindeki Bir Bankaya Hitaben ve O Banka Nezdinde Açılan Akreditifler

Bu tür akreditifler doğrudan İhbar / Teyit Bankası nezdinde açılırlar.

1.6.3. Lehdarın Ülkesi Dışındaki Bir Ülkede Bulunan Banka Nezdinde Açılan Akreditifler

Amir Bankanın Lehtarın ülkesinde muhabiri bulunmadığı durumlarda, bu ülkede muhabiri bulunan başka bir ülke bankası nezdinde akreditif açılabilir. Bu durumda,

42 Tümay, s.83

43 Özalp, s.49

44 Erdemol, s.78

nezdinde akreditif açılan banka, Lehtarın ülkesindeki şubesi veya muhabiri aracılığıyla akreditifi lehtara ihbar ve teyit eder. (45)

1.7. Ödeme Biçimleri İtibari İle Akreditifler

1.7.1. *Vesaik İbrahimde Ödenecek Akreditifler (Sight L/C)*

Akreditif şartlarına uygun belgelerin akreditif vadesi içinde, akreditifte belirlenen ödeme yerine göre Teyit Bankasına veya Amir Bankaya ibrazı üzerine ödemenin yapılmasını öngören akreditiflerdir. Akreditifin Amir Banka nezdinde ödemeli olması, Lehtar açısından tercih edilecek bir husus değildir; çünkü Lehtar ibraz ettiği belgelerin Amir Bankaya ulaşmasını, kabul edilmesini ve bedelinin İhbar / Görevli Bankaya gönderilmesini beklemek zorunda kalacaktır. (46)

1.7.2. *Vesaik İbrahimde veya Yükleme Tarihinden Belirli Bir Süre Sonra Ödemeli (Vadeli) Akreditifler (Deferred Payment L/C)*

Mal bedelinin ödenmesinde Lehtarın (satıcı) Amire (alıcı) bir vade tanınmasına paralel olarak belgelerin ibraz edildiği veya yüklemenin yapıldığı tarihten belirli bir süre sonra ödemeyi öngören akreditiflerdir. Bu tür akreditiflerde, akreditif vadesinin yanı sıra bir de ödeme vadesi bulunmakta ve bankaların ödeme yükümlülüğü söz konusu vadede doğmaktadır. (47) Lehtarın, bu tür akreditifleri "Forfait" iskonto ettirerek vadeden önce bedel tahsil etmesi mümkündür. (48)

Uygulamada vesaik ibrazında ve vesaik ibrazından veya yüklemeden bir süre sonra ödemeli iki tür akreditifin karışımı olan akreditifler de açılabilir. Örneğin, akreditif tutarının % 40'ı belgelerin ibrazında, bakiyesi ise konşimento tarihinden itibaren 90 gün sonra ödemeli olabilmektedir.(49)

45 Erdemol, s.78

46 Özalp, s. 52

47 Durukanoğlu, s. 77

48 Erdemol, s.79

49 Türel Aygün., **Dış Ticaret & Banka Uygulamaları**, Vakıflar Bankası Eğitim Yay. 1990, s.29

1.7.3. *Kabul Kredili Akreditif (Acceptance L/C)*

Lehtarın (satıcı) Amire (alıcı) tanıdığı vadeli ödeme imkânı paralelinde ibrazı şart koşulan belgeler karşılığında Lehtarın çektiği poliçenin kabulünü öngören bir akreditiftir.

Kabul kredili ödeme başlı başına bir ödeme şekli olmayıp diğer ödeme şekilleriyle birlikte ayrı ayrı uygulaması mümkün olan bir ödeme şeklidir. Özelliği ise belgeler beyanında bir poliçenin söz konusu olmasıdır.(50)

Kabul Kredili Akreditiflerde, poliçenin kabulü veya poliçeye aval verilmesi halinde, bankaların akreditiften doğan yükümlülükleri sona ermekte, yükümlülüğün kaynağı poliçe olmaktadır.

POLİÇE Türk Ticaret Kanunu'nun 583. Maddesinde şöyle tanımlanmıştır: "Kanunun Tayin ettiği şekilde keşideci tarafından muhataba karşı tanzim edilir.- "poliçe"- hamile kayıtsız şartsız bir surette para tediyesi için emir ve tevkili ihtiva eden ve ciro ile devralan kıymetli evrak" (51)

Kabul Kredili Akreditiflerde, Amir Banka Lehtarın çekeceği poliçeyi(leri) kabul etmek taahhüdünü bizzat üstlenebileceği gibi, bu yükümlülüğü Lehtarın ülkesindeki bankaya yetki vermek suretiyle de gerçekleştirebilir.

UCP 600 kapsamında en önemli hususlardan birisi tüm akreditiflerin otomatikman iskontolo olmasıdır. Bir poliçeyi kabul etmesi veya vadeli ödeme yükümlülüğüne girmesi için bir bankayı görevlendiren amir banka, görevli bankanın kabul ettiği bir poliçeyi veya girdiği vadeli ödeme yükümlülüğünü satın alması veya ön ödeme yapması için o görevli bankayı yetkili kılmaktadır. (Md.12)

50 Aygün, s.25.

51 Berrin Hasanbaşoğlu ve M.Raci Hoşgör, **Gümrük Birliği ile Birlikte Değişen Dış Ticaret Mevzuatı ve Uluslararası Ticaret**, İstanbul, 1997, s. 42.

1.7.4. Peşin Ödemeye İmkân Veren Akreditif (Red Clause L/C)

Akreditif tutarının bir kısmının belgelerin ibrazından önce lehtara peşin ödenmesini öngören bir akreditiftir.

Bu akreditifin kırmızı şartlı akreditif olarak isimlendirilmesi, eskiden akreditifte peşin ödenecek kısmın kırmızı renkle yazılmasından doğmuştur ve günümüzde bu isimle anılmaktadır. (52)

Amirin (alıcı) Lehtarı (satıcı) iyi tanımadığı durumlarda, peşin ödeme yapılmadan önce, akreditif vadesi içinde peşin ödeme konusu malların gönderilmemesi veya hizmetin yerine getirilmemesi halinde ödenen tutarın faiziyle birlikte geri ödeneceğini garanti eden bir teminat mektubu istenmesi de mümkündür. Bu mektubun metni Red Clause Akreditifin bir şartı olarak verilir.(53)

1.7.5. İstisare Akreditifi (Negotiable L/C)

İştira işlemini yapmaya yetkili kılınan bankanın, kendisine ibraz edilen belgelerin akreditif koşullarına uygunluğunu saptayarak

- a) Lehtar tarafından çekilen poliçe(ler), veya
- b) İbraz edilen belgeler karşılığında,

Söz konusu belgeleri satın alınmak suretiyle ödeme yapmasını öngörür.

İştiraya yetkili bankalar, akreditifin

- a) Sınırlı İştira Edilebilir (Restricted Negotiable L/C)
- b) Serbest İştira Edilebilir (Freely Negotiable L/C) olmasına göre değişmektedir.

Serbestçe İştira Edilebilir bir akreditifte, iştiraya yetkili bankanın belirtilmesine gerek bulunmamaktadır, her banka iştira bankası olabilecektir. Buna karşılık, sınırlı iştira edilebilir akreditiflerde, iştira bankasının akreditifte açıkça ve ismen belirtilmesi gerekmektedir. (54)

52 Eryürek, s.21

53 Rowe, s,112.

54 Özalp, s.54

1.8. Akreditiflerde Vade

Akreditiflerde, akreditifin bitiş tarihini, son yükleme tarihini ve ödeme vadesini gösteren tarihler vardır. Uygulamada çoğunlukla bu tarihler birbirine karıştırılır. Aşağıda ayrıntılı olarak akreditiflerde tarih konusunu açıklayalım.

1.8.1. Akreditif Vadesi (Expiry Date)

UCP 600 sayılı Broşür uyarınca her akreditifin kesin bir tarihle ifade edilen bir vadesi olması gerekmekte ve akreditif metninde, akreditif vadesi ile vadenin sona ereceği ver belirtilmiş olmalıdır (**Valid until at your counters**).akreditifte istenilen belgeler en geç bu tarihe kadar akreditifin kullanılacağı bankaya ibraz edilmelidir.(55) (mad.6/D-ii.)

UCP 600 Sayılı Broşür uyarınca, Akreditifin vade tarihi belgelerin ibraz edileceği bankanın; tabii afetler, isyan, ayaklanma, iç karışıklık ve savaş hali veya kendi kontrolleri dışındaki tüm nedenler veya grev ve lokavtlar gibi nedenler dışında kapalı olduğu bir güne rastladığında, bankanın açık olduğu gelecek ilk güne kadar uzatılır. (UCP 600 Md.29)

1.8.2. Yükleme Vadesi

Amir, malların gelişini kontrolü altına almak için, yüklemenin belirli bir tarihten önce yapılmasını istediği takdirde bir vade koyarak yükleme zamanını sınırlayabilir. (**covering shipment CIF New York not later than**)Bu durumda, bankaya ibraz edilen taşıma belgesinin tarihi yükleme vadesinden geç olamaz. Akreditifte yükleme vadesi belirtilmemişse Akreditif Vadesi aynı zamanda Yükleme Vadesi olarak kabul edilir.

Yükleme tarihinden sonraki 21 takvim gününden daha geç olmamak kaydıyla, fakat her durumda akreditifin vade tarihinden geç olmamak üzere ibraz gerçekleştirilmelidir. Buradaki ibraz süresi orijinal belgeler için geçerlilik arz etmektedir. (Md.14)

Akreditif vadesi içinde ibraz edilmiş olsa dahi 21 günlük süreyi geçmiş konşimentolar "Bayat Konşimento, Stale Bili of Lading" olarak vasıflandırılır. Böyle bir konşimentoyu bankalar ödememe nedeni olarak gösterebilirler.(56)

1.9. Akreditif Koşullarında Değişiklik Yapılması / Amendmenst

Akreditif açıldıktan sonra genelde lehtar yani satıcı tarafından daha önce anlaşılan şartlarda değişiklik yapılması talep edilebilir. Bu taleplerin yerine getirilmesi için yetkili tek kişi akreditif amiri olduğundan satıcı talebini alıcıya bildirir. Alıcı firma yani akreditif amiri de Bankasına müracaatla yazılı olarak bu değişiklik emrini verir.(57)

Açılmış bir akreditifte yer alan koşullar, talep edilen belgeler veya belirlenmiş bulunan sürelerle ilişkin değişiklik talimatları tam ve kesin olmalıdır.

Asıl akreditif şartları lehtar bankasına değişiklikleri kabul veya reddettiğini bildirinceye kadar lehtar için geçerli kalacak ve akreditif buna göre değişmiş olacaktır.(UCP 600 sayılı Broşür mad.10/C)

Tek ve aynı değişiklik ihbarı kapsamındaki değişikliklerin kısmen kabulüne izin verilmez ve bu nedenle kısmen kabul talimatları işleme alınmaz.(UCP 600 mad.10/e)

Tarafların anlaşmaları sonucunda, belirlenmiş olan akreditif vadesi değiştirilebilir. Ancak vade uzatımlarının, akreditif vadesi içinde yapılması gerekmektedir. Vade sona erdikten sonra yapılan vade uzatımları yeni bir akreditif niteliği taşıyacaktır. Akreditif vadesinin uzatılması, belirlenmiş bir yükleme vadesi bulunuyorsa bu vadenin de uzatıldığı anlamını taşımamaktadır. Bu nedenle, vade uzatımlarında, her iki vade arasında daha önce kurulmuş bir ilişki bulunması halinde, bunun da dikkate alınması gerekecektir.

56 Erdemol, s.82

57 Aygün, s. 31

2. BÖLÜM: AKREDİTİFLERİN KULLANIMI VE REZERV KONULMASI

2.1. Akreditif Konusu Belgeler

UCP 600, akreditifi bir enstrüman olarak arka plandaki asıl satış sözleşmesi veya diğer sözleşmelerden ayrı olarak ele almaktadır. Akreditifte her ne şekilde olursa olsun bir sözleşmeye değinilmiş olsa bile bankalar böyle bir sözleşmeyle ilgilenmezler ve onunla bağlı değildir. Yine aynı şekilde UCP 600, bankaların malları, hizmetleri veya yapılan işleri değil, belgeleri göz önünde bulundurarak (belgeler üzerinden) işlem yapabileceğini ifade etmektedir(UCP 600, 2007: Md.5). Bu iki madde ise bankaların taraflar arasındaki ilişkiye, mala ve diğer hususlara bakmaksızın akreditif sözleşmesi kapsamında yapılması gerekenleri kontrol etmek, bu kontrolü de UCP ve ISBP kapsamında gerçekleştirmek yükümlülüğünde bırakmaktadır.

İngiltere’de yapılan araştırmalarda akreditif belgelerinin ilk ibrazda yüzde 50-60 oranında geri çevrildiği tespit edilmiştir. Bu alandaki maliyet ve tehlikelere dikkat çekmek için bazı çalışmalar yapılmakla birlikte vesaik reddi oranlarında bir azalma görülmemektedir. SITPRO tarafından yapılan araştırma neticesinde vesaik üzerinde yapılan en çok 13 hata tespit edilmiştir. Bu hataların birçoğu ise düzeltilmesi çok kolay olan hatalardır. Bu durum ise akreditifli çalışan ihracatçıların bu işlemler için gerekli zaman ve kaynağı yaratmadıklarını ortaya koymaktadır. Sadece 2000 yılında İngiltere’de uygun olmayan vesaik ibrazı ile uğranılan zarar 113 milyon pound olup, bu rakama alternatif maliyet veya nakit akış sorunları dâhil değildir. Bunlara ters nakit akışı, alternatif ticaret imkânlarından uzaklaşma ve aynı zamanda memnun olmayan müşterinin kaybı (geciken belgelere bağlı olarak malların gümrükten çekilmesinin gecikmesi) da eklenmelidir.(58)

SITPRO tarafından 1989-1991 yıllarını kapsayan bir başka çalışmada ise açılan akreditiflerin yüzde 48’inin hata/kusur içerdiği ve akreditif tahtında ödemeyi güvenceye

58 SITPRO, **Report on the Use of Export letter of Credit 2001/2002**, 2003 s.2-14 (çevrimiçi)
<http://www.sitpro.org.uk/reports/lettercredr/lettcredr.pdf> (29 Temmuz 2006).aktaran Polat, s.213

almadığı tespit edilmiştir. 2001-2002 yıllarında yapılan araştırmalarda vesaik reddinin yüzde 50-60 olması hâlâ ciddi sorunların varlığını göstermektedir.(59)

2.1.1. Taşıma Belgeleri

Uluslararası ticarete malların alıcısına teslim edilmek üzere bir taşıma aracına yüklenmesinin yani taşıma eyleminin satıcı açısından kanıtlanması, alıcı açısından malların kendi emrine hazır tutulmak üzere sevk edildiğinin güvence altına alınması amacıyla taşımacı veya onun yetkili temsilcisi tarafından düzenlenen taşıma belgeleri taşımanın yapılış biçimine göre 4' e ayrılır.

- a) Suyolu konşimentosu veya taşıma senedi,
- b) Karayolu taşıma senedi,
- c) Havayolu taşıma senedi (hamule senedi),
- d) Karma taşıma konşimentosu, olarak adlandırılmaktadır.(60)

Sadece deniz konşimentoları malın mülkiyetini temsil eder. Diğer konşimentolar malın mülkiyetini temsil etmez. Deniz konşimentosu emre, nama ve hamiline düzenlenir. (61)

2.1.1.1. Deniz / Okyanus Konşimentosu (Marine/Ocean Bili of Lading)

Konşimento (Bili of Lading), gemi ile taşıma halinde, taşıyıcı veya acentesi ya da kaptan veya temsilcisi tarafından, yükletenin isteği üzerine tek taraflı olarak düzenlenerek malı yükletene verilen ve malın teslim alındığını ve yükleme limanından boşaltma limanına kadar taşınıp, alıcısına teslim edileceğini gösteren bir belgedir.

Konşimento ile taşıyıcı, malları teslim aldığı andaki durumlarıyla götürüldükleri yerde yükü almaya yetkili kişilere teslim edeceği taahhüdünde bulunmaktadır.

59 Polat, s. 213

60 Dış Ticarete Temiz Taşıma Belgeleri, Dünya Gazetesi, 13.11.1992

61 Tümay, s.73

Konşimentonun başlıca unsurları şunlardır.

- a) Yükleten ile taşıyıcı arasında yapılan bir navlun sözleşmesidir.
- b) Malın taşınmak üzere teslim alındığını gösteren bir makbuzdur.
- c) Malı temsil eden ve mal üzerinde mülkiyet hakkı veren bir kıymetli evraktır.
- d) Belge konusu malların belgenin cirosu ile el değiştirebilmesine izin verme işlevi.

Konşimentonun makbuz ve navlun sözleşmesi olarak iki işlevinin bulunması nedeniyle, mal taşıyıcı tarafından önce teslim alınarak, daha sonra gemiye yüklenebileceği gibi, teslim alma ve yükleme eylemleri aynı anda da yapılabilir. Teslim alma işlemini belgeleyen konşimentoya **Tesellüm Konşimentosu (received for shipment B/L)**, doğrudan yükleme eylemini belgeleyen konşimentoya ise **Yükleme Konşimentosu (on board B/L)** denir. Tesellüm Konşimentosu malların yüklendiğini belirtmediğinden makbul bir konşimento değildir.(62) Bankalar ibraz edilen konşimentonun Yükleme Konşimentosu olması şartını ararlar. Bir Tesellüm Konşimentosu, yüklemeyi takiben üzerine;

Malların yüklendiğine dair bir kayıt (shipped / on board) gemi şirketi veya acentesinin veya kaptanın veya temsilcisinin kaşesi, parafı, yükleme tarihi eklenerek, Yükleme Konşimentosu niteliği kazanır.

Mallar dış görünüşü itibariyle iyi durumda teslim alınır veya yüklenir ise **Temiz Konşimento (clean B/L)** söz konusu olur. Gemiye yüklemeyi takiben konşimentoya **"clean on board"** kaydı konur."On board" kaydını taşıyan ancak malların veya ambalajlarının kusurlu olduğuna dair bir kayıt bulunmayan konşimentolar, "clean on board" kaydı taşımasalar da Temiz Konşimento sayılırlar. (63)

Akreditifte aksi belirtilmemişse, konşimentonun yükleme vadesinden itibaren 21 gün içinde ibrazı gerektiğinden, bu koşula uymayan konşimentolar "bayat (Stale)

62 Tahir Çağa, **Deniz Ticareti Hukuku II- Navlun Sözleşmeleri**, Beta Yay.İstanbul,2000, s.59

63 Erdemol, s. 20

konşimento" olarak adlandırılır ve rezerv konusu olur. Bu husus diğer belgeler için de geçerlidir. (64)

Konşimentolar birden fazla orijinal nüshalı olarak düzenlenirler. Yükletenin arzusuna göre düzenlenecek orijinal ve suret adetleri (3/3, 2/3, 2/2) şeklinde belirtilir. En yaygın düzenleme şekli 3 orijinal / 3 non-negotiable(ciro edilemez) kopyadır. Bankalar, aksi talep edilmediği takdirde, bu takımı 2/2 ve 1/1 şeklinde iki defada gönderirler. (65)

Konşimentolar 3 farklı şekilde düzenlenir.

- a) Doğrudan alıcının bankası (**Amir Banka**) **emrine** düzenlenebilirler,
- b) Satıcının bankası (**İhbar/Görevli Banka**) **emrine** düzenlenebilir ve bu banka konşimentoyu alıcının bankasına (Amir Banka) ciro ederek gönderir,
- c) "**To Order**" yani Emre tanzim edilebilir. Bu tür konşimentoların yükletenin emrine olduğu kabul edilir ve yükleten tarafından beyaz ciro (blank endorsement) yapılır. Yükletenin sadece ismini yazarak imzasını atması konşimentoyu "hamiline" düzenlenmiş şekle dönüştürür. Bu durumda konşimento kimin elinde ise malların mülkiyeti ona aittir. Belirli bir şahsa ciro edilmek istendiğinde ise "**deliver to**" ifadesi kullanılarak ciro edilmesi gerekmektedir. Doğrudan **alıcının emrine** düzenlenebilir, bu durumda ciroya gerek yoktur.(66)

2.1.1.2. Konşimento Türleri

a) **Short form B/L:** Konşimentonun bir navlun sözleşmesi niteliği nedeniyle, taşıma şirketinin şartlarını içeren söz konusu sözleşmenin tam metni konşimentonun arka yüzünde küçük puntolu harflerle matbu olarak yer alır. Short Form konşimentonun en belirgin özelliği sözleşme metninin belgenin arka yüzünde yer almayarak metnin

64 Özalp, s.114 Erdemol, s.21

65 Osman Barbaros Kemer, **Dış Ticaret Teknikleri Teori-Uygulama**. Alfa akademi, İstanbul, 2005, s.430

66 Tümay, s.73

kaynağına sadece ön yüzünde değinilmiş olmasdır. Akreditifte aksine bir şart bulunmadđđı sürece bankalar tarafından kabul edilir.(67)

b) Container B/L: Taşımanın container ile yapıldđđı durumlarda düzenlenir. Malların taşımacı tarafından kontrol edilmesi mümkün olmadđđından koņřimentoda mala ilişkin ayrıntılar yükletenin beyanına istinaden yazılır.(68)

c) Liner B/L: Tarifeli sefer yapan gemilerle yapılan taşımacılıkta kullanılır.

d) Charter Party B/L: Geminin tümünü veya belirli bir bölümünü kiralayan yükleyen, gemi şirketi ile charter party sözleşmesi yapar. Bu durumda düzenlenen koņřimentoya Charter Party Bills of Lading denir ve üzerine bu durumu açıklayan bir not konulur (subject to charter party).

Sözleşme belirli bir süre için yapılırsa "**Time Charter**", belirli bir sefer için yapılırsa "**Trip Charter**" olarak adlandırılır. Charter party B/L, akreditifte izin verilmesi kaydıyla bankalarca kabul edilebilir.

Deniz / Okyanus Koņřimentosu ile ilgili hususlar UCP 600 sayılı Broşürün 20. ve 21. maddesinde düzenlenmiştir.

e) Ciro Edilemez Nitelikteki Denizyolu Taşıma Senedi (Non-Negotiable Sea Waybill): Bu belge de koņřimento gibi gemi ile taşıma halinde taşıyıcı veya acentesi ya da kaptan veya temsilcisi tarafından yükletenin isteği üzerine düzenlenir. Koņřimentodan en önemli farkı malı temsil etmemesi ve mal üzerinde mülkiyet hakkı vermemesidir. Bu nedenle bir kıymetli evrak değil, senet niteliğindedir. Nama düzenlenir, ciro ile devri mümkün değildir. (69)

CMİ (Comite Maritime Internationale) tarafından yayınlanan yeknesak kurallar çerçevesinde düzenlenir.

Ciro Edilemez Nitelikteki Denizyolu Taşıma Senedi ile ilgili hususlar UCP 600 sayılı Broşürün 21. maddesi ile düzenlenmiştir.

67 Erdemol, s.22

68 zalp, Dış Ticarete Teslim ve ödeme şekilleri, s.217

69 Vefa Toroslu, **Uygulamalı Dış ticaret İşlemleri ve Muhasebe**, Beta Yay. İstanbul, 1999, s.13

f) Kombine Taşıma Belgesi (Multimodal Transport Document)

Malların teslim alındıkları yerden, teslim edilecekleri yere kadar en az iki değişik taşıma aracının kullanılması suretiyle taşındığı hallerde düzenlenir. Kombine Taşıma Belgesinde, yükleme limanı yerine malların teslim alındığı yer, boşaltma limanı yerine de malların en son teslim edileceği yer yazılır ve malların teslim alındığı yerden varış yerine kadar taşınacağı taahhüt edilir. Bu özellikleri nedeniyle yükleme değil teslim alma belgesi niteliğindedir.(70)

Kombine Taşıma Belgesi ile ilgili hususlar UCP 600 sayılı Broşürün 19. maddesinde düzenlenmiştir.

2.1.1.3. Karayolu, Demiryolu ya da İçsu Taşımacılığında Kullanılan Taşıma Belgeleri (Road, Rail or Inland Waterway Transport Documents)

Karayolu Taşıma Belgeleri: Kamyonla yapılan taşımalarda kullanılır ve taşıma senedi niteliğindedir.

FIATA Belgeleri: Uluslararası Nakliye Acenteleri Birlikleri (FIATA) tarafından standart şekle sokularak kullanılan ve taşınmak üzere teslim alınan mallar karşılığında verilen makbuzlardır. Nakliye acenteleri aynı yöne gidecek malları bir araya toplayıp gruplandırarak kendi seçecekleri taşıma şirketlerine teslim ederler. - FIATA FCR seçilen duruma göre;

Alıcının emrine amade tutulmak, alıcıya sevk edilmek, üzere malların dış görünüş itibariyle iyi durumda teslim alındığını belgeler. Nama düzenlenir, ciro edilemez, orijinal nüshasının varıştaki taşıma acentesine ibrazı üzerine mallar belgede adı yazılı alıcıya teslim edilirler.

FIATA FCT Takım halinde düzenlenir ve emre yazılıdır. Ciro edilebilir. Varış yerinde, mallar belgenin orijinal nüshasını ibraz eden alıcıya veya onun ciro ettiği şahsa teslim edilirler.

70 Erkut Onursal, **Ulusal ve Uluslararası Ticari Kurallar ve Uygulama**, Okur Ofset, İstanbul, 2000, s.154

FIATA başlığı taşımayan FCR' lerde mevcuttur. Bunlar FIATA standardizasyonu dışında kalan ve nakliyecilerin kendi formlarını kullandıkları karayolu taşıma belgeleridir.(71)

CMR Karayolu Taşıma Belgesi: Uluslararası nitelikteki CMR (Convention Marchandises Routiers) anlaşmasının hükümlerini kabul eden ülkelerce kullanılan bir karayolu taşıma belgesidir ve taşımanın CMR hükümlerine göre yapıldığını gösterir. Alıcının adına düzenlenir. Malların belirtilen şartlarla taşınmak üzere iyi şekilde teslim alındığını ve taşıma sözleşmesinin yapıldığını gösteren hukuki bir delildir. (72) Üç orijinal olarak düzenlenir; Birincisi yükletene verilir, İkincisi mallara eşlik eder, Üçüncüsü taşımacıda kalır. Malların mülkiyetini temsil etmediğinden ciro edilemez.

Demiryolu Taşıma Belgesi: Demiryolu ile yapılan taşımalarda malları gönderen ile taşıyıcı arasında yapılan bir sözleşmedir. Nama düzenlenir. Malların mülkiyetini temsil etmez dolayısıyla ciro edilemez.(73)

İçsu Taşıma Belgeleri: Bir taşıma senedi niteliğindedir, malların mülkiyetini temsil etmez.

Söz konusu belgeler ile ilgili hususlar UCP 600 sayılı Broşürün 24. maddesinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

2.1.1.4. Navlun Komisyoncularınca Düzenlenen Taşıma Belgeleri (Transport Documents Issued By Freight Forwarders)

UCP 600 sayılı Broşür gereğince, Navlun Komisyoncularınca Düzenlenmiş Taşıma Belgeleri, eğer komisyoncu bir taşımacı adına hareket ediyor ve taşıyıcı tarafından kendisine verilen yetki ile taşıma belgesini imzalayabiliyor ise, bankalarca kabul edilebilecektir.(UCP 600 mad.20)

71 Şanlı ve Ekşi, s.251

72 Onursal, s.152

73 Erdemol, s.26

2.1.2. Sigorta Belgeleri (Insurance Certificate / Policy)

Sigorta belgeleri malın belirlenen riskler kapsamında sigorta edildiğini kanıtlayan ve bu riskler oluştuğunda da hasar tazminatının tahsiline dayanak teşkil eden belgelerdir.. Sigorta Belgeleri arasında en yaygın ve hukuki açıdan en kabul göreni Sigorta Poliçesi (Insurance Policy) dir. Bu belge, sigorta eden ile sigorta edilen arasında yapılan bir sigorta sözleşmesi olup tarafların hak ve sorumluluklarını gösterir. Sigorta şartlarından yararlanacak tarafın adına, emrine veya hamiline, düzenlenebilir ve poliçe kapsamı haklar ciro yoluyla bir başkasına devredilebilir. Akreditif şartlarında sigorta poliçesinin kimin emrine düzenleneceği ve hangi riskleri kapsayacağı belirtilmelidir.(74)

Sigorta Belgesine ilişkin hususlar UCP 600 sayılı Broşürün 28. maddesi ile düzenlenmiştir.

Akreditif metninde sigorta kapsamına alınacak riskler belirtilmemişse, bu belgeler ibraz edildikleri şekilde kabul edileceklerdir. Eğer bütün risklere karşı sigorta istenmişse bütün riskler kaydını taşıyan sigorta kabul edilir. (75)

2.1.3. Ticari Fatura (Commercial Invoice)

Ticari fatura, (Commercial Invoice) Proforma faturaya, siparişe veya sözleşmeye istinaden satıcı tarafından düzenlenen satış faturasıdır. Mal veya hizmetin satıldığını belirler. Çeşitli gümrük kontrollerinde ve ithalatçının ödemeyi yaparken kullanacağı önemli bir belgedir. Ülkemizde hem Türkçe hem de İngilizce olarak iki nüsha düzenlenir. Nüsha sayısı tarafların talebine göre değişmektedir. (76) Ticari Faturaya ilişkin hususlar UCP 600 sayılı Broşürün 18. maddesi ile düzenlenmiştir.

2.1.4. Diğer Belgelerin Sunumu

Taşıma Belgeleri, Sigorta Belgeleri ve Ticari Faturalar dışında kalan belgelerin istenmesi halinde Akreditif bu belgelerin kimler tarafından düzenleneceklerini ve yazı

74 Erdemol, s.26

75 Doğan, s. 258

76 Özalp, s. 170

veya bilgi olarak içeriklerini şarta bağlamalıdır. Aksi takdirde bankalar bu tür belgeleri, içerikleri diğer belgelerle uyumlu olmak kaydıyla ibraz edildikleri biçimde kabul edeceklerdir.(UCP 600 sayılı Broşür mad.14/f) Dış görünüşleri itibariyle aralarında uyum olmadığı görülen belgeler akreditif şartlarına uygun bulunmamış sayılacaklardır.(600 sayılı Broşür mad.14/d)

Belgeler arasındaki uyumdan birbirini reddeden çelişkilerin bulunmaması anlaşılmalıdır.(77) Birbiri ile çelişen belgelere örnek olarak aşağıda yer alan durumlar gösterilebilir; malın değeri konşimentoda ve ticari faturada farklı döviz cinslerinden ifade edilmiş olabilir, Faturada nakliye ücretinin önceden ödendiği belirtilirken konşimentoda sonradan ödeneceği notu yer alabilir, Akreditifte malların sevk edileceği liman "bir Avrupa limanı" olarak belirtilmiş, ibraz edilen konşimento da Hamburg ve talep edilen Gözetim Raporunda ise Bremen olarak birbirlerinden farklı gösterilmiş ise, söz konusu belgeler, her iki liman da Avrupa limanı olmasına rağmen aralarındaki uyumsuzluk nedeniyle kabul görmeyeceklerdir. (78)

2.1.5. Akreditifte Talep Edilecek Bazı Belgelere Örnekler

- a) **Çeki Listesi (Weight List):** Ticari Faturada belirtilen ve malın brüt/net ağırlığına ilişkin bilgilerin satıcı veya şarta göre tarafsız bir diğer kişi tarafından ayrı bir belgede beyan edilmesi istendiğinde düzenlenen belgedir. Akreditifte çeki listesi istenmemişse, bilgi için taşıma belgesine bakılır.(79)
- b) **Koli / Ambalaj Listesi (Packing List):** Bu belgede paketleme, kutulama, sandıklama, balyalama, vb. ayrıntıları ile her bir parça ambalajın içinde bulunan malların dökümü yer alır. Söz konusu belge malın sayımı, teslim alınması ve gümrük kontrolünde kolaylık sağlar. (80)

77 Doğan, s. 256

78 Haluk Erdemol, **İhracatçılar için UCP 600 Eğitimi**, İGEME-İSO, İstanbul, 18.Şubat 2009

79 Özalp, s.184

80 Şanlı ve Ekşi, s.249

- c) **Spesifikasyon Belgesi (Specification):** Koli Listesindeki bilgilere ek olarak her bir kalem mala ait birim fiyatı ve tutarı gösterir.(81)
- d) **İmalatçının veya Satıcının Kalite veya Kontrol Belgesi (Manufacturer's or Supplier's Quality or Inspection Certificate):** Bu belge, imalatçının veya satıcının yazılı ve imzalı bir beyanı olup, kendilerince malın incelendiğini ve sözleşmeye / siparişe uygun bulunduğunu teyit eder. Tarafsız üçüncü bir kişinin kalite veya kontrol belgesi de talep edilebilir, bu takdirde belge üçüncü tarafın düzenlediği kontrol belgesi olarak da adlandırılabilir (Third Party Certificate of Inspection). (82) Belge bağımsız bir gözetim şirketince de düzenlenebilir, bu durumda şirketin ismi akreditif şartlarında belirtilir.
- e) **Analiz Belgesi (Certificate of Analysis):** Kimyevi maddeler gibi analiz gerektiren malların formüllerindeki elementlerin isimlerini ve oranlarını gösteren belgedir. Doğrudan imalatçı tarafından düzenlenebileceği gibi bağımsız bir laboratuvar tarafından düzenlenmesi de istenebilir.
- f) **Gemi Ölçüm Raporu (Ullage Report):** Sıvı olarak gemiye (tankere) yüklenen yakıt, kimyevi madde, vb. nin gemi tankını hangi ölçüde doldurduğunu belgeleyen ve aynı zamanda varış limanında yapılan boşaltma ölçümlerine göre ne kadar fire verildiğini saptamaya yarayan özel bir belgedir. Ölçümler denizcilik şirketleri uzmanları veya gözetim şirketleri tarafından yapılır.(83)
- g) **Dolaşım Belgeleri (Movement Certificates):** Avrupa Birliği'ne üye ülkeler arasında yapılan ticaret için kullanılan T2L Formu ve Avrupa Birliği üyesi bir ülkeden üye olmayan bir ülkeye yapılan tercihli ihracat için kullanılan EUR1 formu gibi ülkeler arasındaki ticaret anlaşmaları gereğince kullanılan ve özellikle gümrük vergilerinin hesaplanmasında birtakım indirimler sağlayan resmi belgelerdir.

81 Özalp, s.185

82 Erdemol, s.17

83 Şahin, s.22

- h) **Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin):** Malların menşeyini, yani imal edildikleri ülkeyi gösteren, genellikle yerel Ticaret Odalarınca onaylanan bir resmi belgedir. Akreditifli işlemlerde onay mercii de belirtilmelidir.(84)
- i) **Sağlık ve Veteriner Sertifikaları (Health / Sanitary / Phytosanitary Certificate, Veterinary Certificate):** Gıda maddeleri, deri, et, canlı hayvan, vb. maddelerin alım satımında alıcı tarafından istenen, bu maddelerin mikrop, bakteri, haşerat, vb.den arınmış durumda olduğunu, tüketime uygun bulunduğunu belgeleyen, yerel sağlık mercileri tarafından tasdiklenmiş resmi bir belgedir.(85)
- j) **Radyasyon Belgesi (Radiation Certificate):** Tarım ürünlerinin kabul edilebilir orandan fazla radyasyon içermediğinin veya radyasyonsuz olduğunun ihraç ülkesindeki yetkili merci tarafından düzenlenen bir belgeyle kanıtlanmasıdır.(86)

Akreditifte aksi belirtilmedikçe bankalar, Akreditifte belirtilen zaman sınırlaması içinde ibraz edilmek kaydıyla akreditif açılış tarihinden önceki bir tarihi taşıyan bir belgeyi kabul edeceklerdir.(UCP 600 sayılı Broşür mad.14/i)

2.2. Vesaik İbrazında Dikkat Edilecek Hususlar

Lehtar, akreditifte öngörülen belgeleri, akreditif koşullarına uygun bir şekilde ödeme yapmak veya vadede ödeme taahhüdüne girmek veya poliçe kabul etmek veya iştirah ile yetkili kılınan bankaya, vesaik ibraz süresi içinde ve akreditif vadesi dolmadan ibraz etmelidir.

Bankalar, ibraz edilen belgeleri genellikle "4" ana esas çerçevesinde incelerler.

- a. Akreditif şartlarına göre sayıca tam olması bütünlük (completeness),
- b. Akreditif şartlarına uygunluk (conformity with all terms),

84 Arzova, s. 179

85 Erdemol, s.17

86 Özalp, 189

- c. Belgelerin birbiriyle uyum içinde olması (consistency with each other),
- d. Yeknesak kurallara uygunluk (compliance with UCP).

İngilizce sırayla “Completeness, Conformity with all terms, Consistency with each other, Compliance with UCP” başlıklarıyla ifade edildiği için bu genel esaslara “4C” denilmektedir. Bu esaslardan herhangi birine uyumsuzluk tespit edilmesi durumunda banka, akreditif şartlarının yerine getirilmediğine kanaat getirir. (87)

2.2.1. Faturalar

Akreditif lehtarı tarafından düzenlenmiş gözükmelidir. Akreditif amiri adına düzenlenmelidir. Akreditifin para cinsinden düzenlenmelidir. İmzalanmasına ve tarihlenmesine gerek yoktur. Ancak akreditifte istendiğinde imzalanmalıdır. Mal, hizmet ve yapılan işin tanımı akreditifteki ile uyumlu olmalıdır.(88)

2.2.2. Taşıma Belgeleri

UCP 600’ün 22.maddesi hariç olmak üzere, 19-21. ve 23-24 maddeleri gereği taşımacının adını göstermelidir. UCP600’ün 19-25. maddelerine uygun olarak imzalanmalıdır. Akreditifte belirtilen tanıma ters düşmeyen veya akreditifte belirtilen tanımla uyumlu bir mal tanımı içermelidir.

Havayolu taşıma belgesinin üstündeki herhangi bir uçuş kaydı/kaşesindeki tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır. (89)

2.2.3. Sigorta Belgeleri

Sigorta firmaları, sigorta yüklenicileri veya bunların acenteleri veya vekilleri tarafından düzenlenmiş ve imzalanmış gözükmelidir. Kuvertür notu (cover note) kabul edilmemektedir. Akreditifte açık kuvertür altında düzenlenecek bir sigorta sertifikası veya deklarasyonu istense bile bunların yerine bir sigorta poliçesi kabul edilebilir.

87 Erdemol, S.40

88 Durukanoğlu, s. 91

89 Öykü Grup, Dış Tic. Pratik Bilgiler, s.44

Sigorta belgesi sigortanın en geç taşıma belgesinde belirtilen yükleme tarihinden itibaren geçerli olduğunu göstermelidir. Bir akreditifte belirtilen “Insurance covering 110% of the Invoice value...” şartındaki yüzde minimum olarak alınacaktır, yani bu durumda 110%’dan daha fazla bir yüzde üzerinden sigorta yaptırılabilir. Fakat akreditif “Insurance covering exactly 110% of the Invoice value...” şeklinde bir şart belirttiğinde sigorta tamamen 110 % üzerinden düzenlenmelidir.

Sigorta belgesi herhangi bir risk muafiyet klozuna (exclusion clause) ilgi kuran bir kayıt içerebilir. (90)

Belgeler haricinde akreditifli ödeme işlemlerinde aşağıdaki hususlara dikkat etmek mal ve ödemeye ilgili istenmeyen durumlarda kalmayı önleyecektir:

İthalatçı ile ihracatçı arasında sözleşme yapıldığı zaman, ihracatçının tam olarak ithalatçı tarafından ne tür belgeler istendiğini bilmesi gerekmektedir. Daha sonra ihracatçı akreditif koşullarını yerine getirebilmek için akreditif vadesinin yeterli olduğundan emin olmalıdır. (91)

İhracatçı, ithalatçı ile olan tüm işlemlerinde adının ve adresinin doğru bir şekilde yazıldığından emin olmalıdır. Akreditif ihracatçıya ihbar edilmediğinde ihracatçı akreditifte ve sunacağı belgelerde isminin doğru olup olmadığını kontrol etmelidir.

Alıcının kısmi sevkiyatı kabul edip etmediği konusu ihracatçı tarafından anlaşılır olmalıdır. Eğer kısmi sevkiyat kabul ediliyor ise teslim tarihinde bir problem çıksa bile bu durum akreditifin geçerliliğini etkilemeyecektir.

İhracatçının sözleşme tamamlanmadan önce, malları nasıl yükleyeceğini bilmesi gerekmektedir. Genellikle yüklemelerde aktarma işlemi yapılabilmektedir. Bazen önceden geminin aktarma yapıp yapmayacağını bilmek mümkün olmayabilmektedir. Bu gibi durumlar için akreditifin aktarma işlemine izin vermesi faydalı görülmektedir.

Akreditifte malların gönderildiği nokta ve gönderme tarihi, ihracatçı ile ithalatçının akreditif koşulları üzerinde anlaştıkları gibi olmalıdır.

90 Erdemol, Bankalarda Dış Tic. S.43

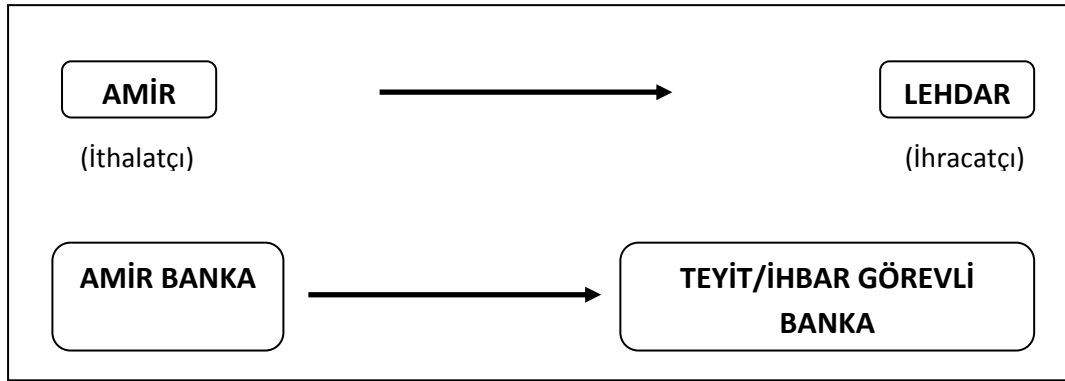
91 Şahin, s.29

İhracatçı, ithalatçının hangi belgeleri istediği konusunda emin olmalıdır. İstenilen belgelere göre, malları yüklemeye hazırlarken, ekstra maliyetler ve gecikmeler olabilmektedir. (92)

İhracatçı akreditif kendisine ihbar edildiği zaman tüm detayları kontrol etmelidir. Aynı zamanda istenilen belgelerin hazırlanabilmesi için yeterli zamanın olup olmadığına ihracatçı tarafından kontrol edilmesi gerekmektedir.

2.3. Akreditif İşleminin Aşamaları

2.3.1. Akreditifin Açılışı

(Şekil 1)

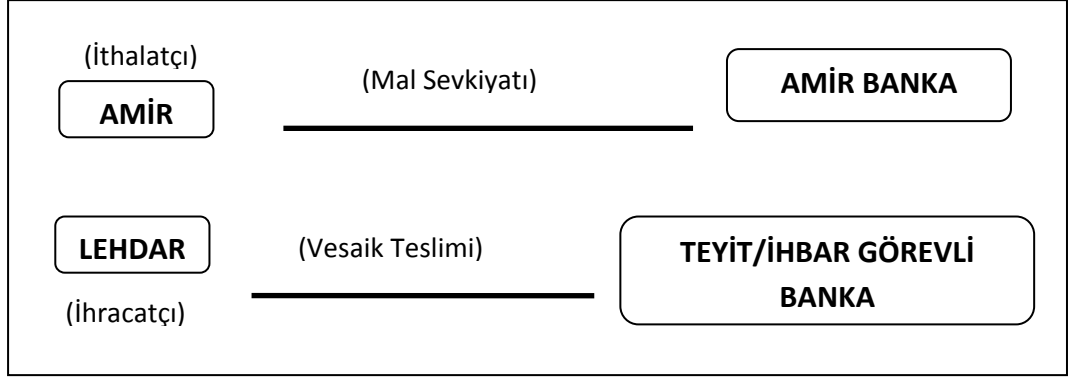
- Lehtar ile sözleşme imzalandıktan sonra akreditif açma teklifi ile bankasına müracaat ederek Lehtar lehine akreditif açılmasını talep eder.
- Amir ile gerekli formaliteleri tamamlayan Amir Banka, ilgili ülkedeki bir muhabiri nezdinde Amirin talimatına uygun bir akreditif açar. Akreditifin açılışı mektupla, şifreli teleks ile veya SWIFT ile yapılabilir.(93)
- Akreditifi alan İhbar / Teyit / Görevli Banka, akreditifin gerçekliğine ilişkin kontrolden ve şartların kendi yönünden uygunluğuna kanaat getirdikten sonra, teyidini ilave ederek akreditifi Lehtara ihbar eder. Lehtar kendisine ihbar edilen

92 Özalp, s.61,

93 Rowe, s.67.

akreditif şartlarını inceler, yerine getiremeyeceği bir şart var ise, Amirden değişiklik yapmasını talep eder.

2.3.2. Akreditifin Kullanışı

(Şekil 2)

a) Akreditif şartlarını uygun bulan Lehtar, malını yükler (hizmeti ifa eder) sigorta kendisine ait ise sigortayı yaptırır, Amire ait ise yükleme bilgilerini bildirir ve akreditifte istenilen vesaiki Teyit / İhbar/ Görevli Bankaya ibraz eder.

b) Teyit / İhbar / Görevli Banka ibraz edilen belgeleri akreditif koşulları ve UCP 600 sayılı Broşür çerçevesinde inceler;

b1) Belgeleri uygun bulursa bedelini öder veya belirlenen bir vadede ödemeyi taahhüt eder veya belgeler eki poliçeyi(leri) kabul eder. Belgeleri Amir Bankaya gönderir.

b2) Belgelerde uyumsuzluk saptarsa, Lehtarı uyarır ve belgelerin uygun hale getirilmesini sağlar. Bu mümkün olmadığı takdirde Amir Bankayı durumdan haberdar ederek ödeme yetkisi ister.

b3) Veya Amir Bankaya bildirimde bulunmaksızın, rezerv tahtında ödeme yapar. Ancak bu ödeme rücu edilebilir niteliktedir. Amir Bankanın rezervi kabul etmemesi halinde, ödenen tutar Lehtardan geri alınır.

b4) Veya rezervleri belirterek belgeleri Amir Bankaya tahsile gönderir ve ödeme bekler.(94)

c) Belgeleri alan Amir Banka;

c1) Belgeler uygun bulunarak Teyit / Görevli Banka tarafından ödeme yapılmış ise, UCP 600 sayılı Broşür çerçevesinde 5 işgünü olarak belirlenmiş inceleme süresi içinde vesaiki inceler, kabul edip etmemeye karar verir. Bu süre içinde vesaiki itiraz etmez ve Teyit / Görevli Bankanın emrine amade tuttuğunu bildirmez ise, ödemenin iptalini isteme hakkını kaybeder. Uygun bulunan belgeler Amire teslim edilir.

c2) Teyit / Görevli Banka tarafından rezerv konulmuş ve ödeme yapılmamış veya rezerv tahtında ödeme yapılmış ise gerektiğinde Amire bilgi vererek rezervleri kabul edip etmemeye karar verir. Teyit / Görevli Bankaya, ya rezervlerin kabul edildiğini ya da kabul edilmeyerek belgelerin iade edileceğini bildirir. (95)

2.4. Akreditif Bedelinin Tahsili

Görevli Banka ve/veya Teyit Bankası, kendisine sunulan belgeleri inceledikten sonra aşağıdaki işlemleri yapar.

a) İbrahim edilen vesaik * Akreditifte öngörülen sayı ve nitelikte ise, birbiriyle uyumlu ise, * UCP 600 sayılı Broşür hükümlerine uygun ise,

a1) Teyitli Akreditiflerde; Lehbara mal bedelini öder veya vadede ödeme taahhüdüne girer ve vesaiki muhabir bankaya gönderir.

a2) Teyitsiz Akreditiflerde; Vesaiki amir bankaya gönderir ve amir ve bedelin hesaplarına alacak kaydını tespit ettikten sonra ödeme yapar.

b) İbrahim edilen vesaik * akreditifte öngörülen sayı ve nitelikte değil ise ve /veya birbiriyle uyumsuz ise ve/veya *UCP 600 sayılı Broşür hükümlerine aykırılık

94 Özalp, UCP 600'ün kullanılması..s.59

95 Rowe s.71

tespit edilirse: Tespit edilen aykırılıkları lehtara bildirerek akreditif vadesi ve varsa vesaik ibraz vadesi içinde düzeltilmesini talep eder.

b1) Aykırılıklar düzeltilirse; Uygun vesaik ibraz edildiğinde akreditifin teyitli veya teyitsiz olmasına göre hareket eder.

b2) Aykırılıkların düzeltilme imkânı yoksa Lehtar aykırılıklar düzeltilmeden vesaikin gönderilmesini isterse; vesaiki amir bankaya rezerv tahtında gönderir, ödeme yapılırsa lehtara öder.

2.5. Akreditiflerin Hükümleri Açısından Tabi Olduğu Hukuk

Akreditiflere İlişkin Bir Örnek Usuller ve Uygulama Kuralları (UCP) akreditifin işleyişini düzenlemekte, ulusal hukuk düzenlemelerine hemen hemen hiç yer verilmeyen akreditife ilişkin standart kurallar önermektedir. Bu kurallar dünyada neredeyse tüm ülkeler tarafından benimsenmiş olup, milletlerarası ticarete önemli bir güvence oluşturmaktadır. (96)

Akreditif işlemi; bankacılık hukuku, deniz ticaret hukuku, borçlar hukuku, sigorta hukuku dalları ile doğrudan ilişki halindedir.(97) Bunları düzenleyen hukuk metinleri ülkeden ülkeye değişmektedir. Akreditife ilişkin ortaya çıkan bir ihtilaf halinde hangi ülke mahkemesinde dava açılmışsa, o mahkeme belgelerin akreditif şartlarına uygun olup olmadığı konusunda- genelde bilirkişi raporlarına dayanarak- kararlar almaktadır.(98)

2.5.1. Tarafların Uygulanacak Hukuku Kararlaştırmaları

2675 sayılı Kanun, Türk Borçlar Kanunundaki "akit serbestisi" prensibine paralel olarak, tarafların diledikleri hukuku seçmelerine olanak sağlamıştır. Taraflar Türk

96 Fatma Ceyda Çiray, **Akreditiflerde Bankaların Hukuki Sorumlulukları**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, M.Ü. BSE, İstanbul, 2009 s. 3

97 Erdoğan Göğçer, **Akreditif Muamelesi ve Hukuki Mahiyeti**, Araştırma Ens. Yay. Ankara, 1980 s.19'dan aktaran Fatma Ceyda Çiray, **Akreditiflerde Bankaların Hukuki Sorumlulukları**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, M.Ü. BSE, İstanbul, 2009 s. 3

98 Seza Reisoğlu, **Hukuki açıdan Akreditif ve 600 Sayılı Yeknesak kurallar**, Bankacılar Dergisi, TBB Yay. S:66 Ekim 2008, s.35.

Hukukunu seçebilecekleri gibi, karşı tarafın hukukunu veya üçüncü bir devlet hukukunu da seçebilirler. Taraflar hangi hukuku seçiyorlarsa bunu açıkça belirtmelidirler.

2.5.2. Taraflar Arasında Uygulanacak Hukuk Açısından Bir Anlaşma Bulunmaması

Türk Hukukunda 2675 sayılı yasaya göre, taraflar bir hukuk seçimi yapmamışlarsa borcun ifa yeri hukuku uygulanmaktadır.

Akreditifin sadece Amir Banka nezdinde kullanılabileceği kaydı konulduğu durumlarda, ödeme yeri Amir Banka olduğundan, Amir Bankanın bulunduğu ülke hukuku uygulanacaktır.

Vesaik ibrazında ödenecek teyitli bir akreditifte, ödeme yeri Teyit bankası olacağından, söz konusu ülke hukuku geçerli olacaktır.

Sınırlı iştirah akreditiflerinde, iştiraha yetkili kılınmış bankanın bulunduğu ülke hukuku, Serbest iştirah akreditiflerinde ise lehtarın kendi ülkesinde herhangi bir bankaya belgeleri ibrazı söz konusu olacağından, lehtarın ülke hukuku uygulanacaktır.

2.6. Rezervli İşlemler ve Sonuçları

Akreditif şartlarına uygun olmayan belgelerin bankalara sunulmasına rezerv konulması veya rezervli vesaik denir. UCP 600 önsözünde belirtildiği gibi, ilk ibrazda vesaiklerin rezervli işlem görme oranı %60-75 civarında yüksek seyretmektedir. Beşinci bölümde, yaptığımız rezerv uygulama araştırmasında da UCP 500'e tabi akreditiflerde %65, UCP 600'e tabi işlem gören akreditiflerde ise %60 akreditif vesaiki ilk ibrazda rezervli işlem gördüğü sonucu ortaya çıkmıştır.

Akreditife ilişkin olarak hukukumuzda yeterli sayıda ve kapsamda inceleme bulunmamaktadır. Bu nedenle ülkemizde tacirler çok iyi bilmedikleri bu ödeme yöntemini kullanmaya isteksizdirler. Çeşitli ülkelerde bankaların belgeleri incelerken aleyhte yorumlara ağırlık verdikleri, en küçük uygunsuzlukta belgeyi reddetmeyi (rezerv koymayı) tercih ederek riske girmedikleri görülmekte; bunun sonucu olarak

bankalar belgelere %40-50 oranında koydukları rezervler sonucu ödemeyi reddederek belgeleri ibraz edene iade etmektedirler.(99)

Akreditif kapsamında güvence talep eden ihracatçı aynı zamanda en fazla hatayı yapan taraf olmaktadır. Bu nedenle hem ithalatçı hem de ihracatçı tarafın üzerinde anlaşmış oldukları akreditif metnine ve ilgili kurallara vesaikin uygunluğunu iyi bir şekilde kontrol etmeleri kendi yararına olacaktır.(100)

Bankaların herhangi bir sorun çıkmasına karşın kendilerini garantiye almak için mümkün olduğunca rezerv bulma içgüdüğü ve son yıllarda artan bir uygulama ile amir Bankaların akreditife ekledikleri bir madde ile rezervli işlemlerden komisyon kesintisi yapma uygulamaları ilk başta reddedilen vesaiklerin büyük bir kısmının daha sonra kabul edilmesi ile sonuçlanmaktadır.(101)

Sonuçta sorunlar giderilse de rezervli işlemlerde ihracatçılar ödemelerini gecikmeli bazende kesintili tahsil etmekte, ithalatçılar ise, mallarını zamanında ve istedikleri standartlarda alamamak durumunda kalabilmektedirler. Söz konusu durumların neden olduğu potansiyel iş kaybı ve finansal kayıplar da ayrıca göz önüne alınmalıdır. Yapılan bir araştırmada sadece İngiltere’de, 2000 yılında akreditif rezervleri nedeniyle yaşanan mali kaybın 114 milyon pound tutarında olduğunu tekrarlamakta fayda bulunmaktadır.

99 Seza Reisoğlu, **Hukuki açıdan Akreditif ve 600 Sayılı Yeknesak kurallar**, Bankacılar Dergisi, TBB Yay. S:66 Ekim 2008, s.35.

100 Polat, S.214

101 Dolan,J.F., **Why high discrepancy rates don't discourage L/C use**, DCInsight Vol.8 No:3 Summer 2002

3. BÖLÜM: UCP 600 KURALLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE GETİRİLEN YENİLİKLER

1994 yılından beri yürürlükte olan, 500 sayılı ICC Yayını, Akreditiflere ilişkin Birörnek Usuller ve Uygulama (UCP) gözden geçirilerek 600 sayılı ICC Yayını olarak yeniden yayımlanmış olup 1 Temmuz 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

“UCP’ nin bir kamu merciinin değil, özel bir uluslararası kuruluşun eseri olduğunu önemle not etmek gerekir. Kurulduğu günden bu yana ICC, iş kollarının bizzat kendilerinin koyduğu kurallarla uygulamada bulunmalarının önemi üzerinde ısrarla durmuştur. Konumuzu oluşturan ve tamamen özel sektör mensubu uzmanlarca hazırlanan kurallar bu yaklaşımın geçerli olduğunu kanıtlamış bulunmaktadır. UCP, ticaretle ilgili olarak şimdiye kadar geliştirilmiş en başarılı kurallar dizisidir.” (102)

3.1. UCP 500 Yapısı ve Sorunları

UCP 400’den UCP 500’e geçerken piyasa talebine uygun farklılıklar getirilmiş ve birçok sorun 500 sayılı broşür ile giderilmiştir. Ancak 500 sayılı broşürde negotiation (iştirah) konusu, 20(b) maddesi gereği orijinal dokümanın anlamı, “gecikmeksizin” ve “belgenin görünüşü (on its face)” şeklindeki ifadelerden ne anlaşılacağı konularında ciddi sıkıntılar ortaya çıkmaktaydı. “reasonable care, makul özen” ve “reasonable time, makul süre” kavramlarının bile anlaşılabilmesi için çok uzun bir süre geçmesi gerekmiştir. (103)

Akreditif literatürüne geçen vadeli akreditif iskonto olayını kısaca özetlersek

Banque Paribas U.S.D.18.469.000.-’lık ertelenmiş ödemeli akreditifi lehtar lehine açmış, Banco Santander teyidini ekleyerek akreditifi lehtara ihbar etmiştir. Lehtar yüklemeyen sonra belgeleri Banco Santander’e ibraz etmiştir. Banco Santander akreditif koşulları ile uyumlu belgeleri Banque Paribas’a iletmiştir.

102 UCP 600, ICC 2007,Paris (Önsöz kısmından alınmıştır.)

103 Polat, s.217

Kısa bir süre sonra, lehtar akreditifin iskontosunu talep etmiş, Banco Santander teyit bankası sıfatıyla bu talebi yerine getirmiştir. Ödeme vadesi geldiğinde Banco Santander'in rambursman talebi, Banque Paribas tarafından belgelerin sahte olduğu gerekçesiyle yerine getirilmemiştir.

Olay İngiliz mahkemelerine tasınmış, mahkeme Banque Paribas lehine karar vermiş, üst mahkeme de aynı kararı onaylamıştır. UCP 500'ün 9,10 ve 14. maddelerini yorumlayan İngiliz mahkemeleri, Banque Paribas lehine verilen kararı, akreditifi açan bankanın teyit veren bankaya vade tarihinde ödeme yapmak konusunda yetki verdiğini, bu yetkinin vadeden önce yapılacak ödemeyi kapsamadığı gerekçesine dayandırmış ve "akreditif tahtında, lehtarın alacağını temlik yolu ile iskonto eden teyit bankasının, lehtarın hilesinin vade tarihinden evvel tespit edilmesi halinde, akreditifi açan bankadan rambursman talep etme hakkı bulunmamaktadır. Ancak, teyit bankası iskonto işlemini, akreditifi açan bankanın iznine ve verdiği yetkiye dayanarak yaparsa bu riskten kurtulmuş olur" yorumunu getirmiştir. (104) UCP 600 ile bütün akreditiflerin otomatikman iskonto edilebileceği kuralı getirilerek söz konusu sorunlar ortadan kaldırılmıştır. (Md.12/b)

Mahkemenin tüm akreditif camiası açısından beklenmedik bir karar alması da UCP' nin itibarına gölge düşürmüştür. Bu olayda mahkeme, bir teyit bankasının vadeli bir akreditifi iskonto etmesinin bunu kendi riskine yaptığı ve ödeme vadesinden önce herhangi bir sahtecilik durumunda amir bankanın teyit bankasına ödeme yapmakla yükümlü olmadığı sonucuna varmaktadır.(105)

3.2. UCP 600 Revizyonunun Amacı ve Hedefleri

Revizyon çalışmalarına başlandığı sırada dünya çapında yapılan birkaç araştırma akreditifler altında ibraz edilen belgelerin takriben %70 'inin rezervler nedeniyle ilk

104 Marziye Dilek, **Dış Ticarete Ödeme Yöntemleri ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar**, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Gazi Üni.Sosyal Bil.Enst. Ankara, 2007 s.72

105 Polat, s.217

ibrazda geri çevrildiğini gösteriyordu. Bu durum akreditifin bir ödeme aracı olarak piyasadaki payını sürdürmesinde ciddi sorunlar yaşanabileceğini göstermektedir.(106)

İlk kez 1933 yılında yayımlanan söz konusu kuralların altıncı revizyonu olan UCP 600 ICC Bankacılık Komisyonu'nun üç yıllık çalışmasının ürünüdür. Kuralların revizyonu hızla değişen teknoloji ve gelişen iletişim olanaklarının getirdiği şartlara, cari uygulamanın ihtiyaçlarına cevap vermek ve ödemelerin askıya alınmasına neden olan rezerv sorunlarını asgariye indirmek amacıyla ve UCP 500'ün geçerli olduğu yıllarda ICC Bankacılık Komisyonu'nun çeşitli akreditif ayrıntılarına ve sorunlarına ilişkin verdiği beş yüzü aşkın Görüş (ICC Opinions), ICC'nin Bilirkişilik Hizmeti (DOCDEX) çerçevesinde verdiği kararlar ve UCP kurallarının uygulanmasını etkileyen önemli mahkeme kararları da dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir.(107)

UCP 600, taraf ve terim tanımlarının kesinleştirilmesi, akreditifin kullanım yöntemlerinin daha açık biçimde ortaya konulması, duraksamalara ve yanlış yorumlara neden olan iştirah (Negotiation) ile teyitsiz akreditiflerdeki görevlendirme (Nomination) kavramlarının yeniden tanımlanması, vadeli akreditiflerin iskontosunda yaşanan sorunların çözüme kavuşturulması, azami yedi iş günlük belge inceleme süresinin beş iş gününe indirilmesi, rezervlerin yoğunlaştığı taşıma ve sigorta belgelerinin düzenlenme ve incelenme esaslarının sadeleştirilmesi ve rezervli ibrazlarda rezerv bildirisi seçeneklerinin çeşitlendirilmesi gibi akreditif uygulamasında önem arz eden ve uygulamacılarca özümsemesi gereken yenilikler getirmektedir. (108)

UCP 500'den UCP 600'a geçişin aynı zamanda yine MTO tarafından yayınlanan Uluslararası Standart Bankacılık Uygulaması (ISBP) ile birlikte düşünülmesi gerekmektedir. ISBP 645 no. yayın UCP 500'e yönelik olarak hazırlanmış ve UCP 600 ile birlikte yeni ISBP 681 yürürlüğe girmiştir. Yeni yayın hem içerik hem de madde sayıları itibariyle tabii olarak farklılıklar içermektedir. (109)

106 UCP 600, ICC Pub. Nr. 600, Paris, giriş kısmından alınmıştır.

107 Rowe, s.68-68

108 Apaydın, Erdemol, Seminer Notları, s.13

109 Haluk Erdemol, **A Summary of the updated ISBP**, DCInsight, July-September 2007, Vol.13 No:3 S.3-4'den aktaran Polat, s.220

3.3. UCP 600 Yenilikler ve Değişiklikler

UCP 600'ün hazırlanmasında 5,000'den fazla öneri ve yorum ulusal komiteler tarafından sunulmuş, birçok taslak metin hazırlanarak incelenmek üzere gönderilmiş ve 450 üyeli MTO Bankacılık Komisyonu'na gönderilmeden önce 26 ülkeden 41 kişilik bir gruba (drafting group) sunulmuştur. Öte yandan ICC Bankacılık Komisyonu tarafından verilmiş olan 600'den fazla görüş ve diğer ilgili DOCDEX ve mahkeme kararları da yeni metnin hazırlanmasında gözden geçirilmiştir.(110)

Tüm teknik detaylar ve değişiklikler belirtilmemekle birlikte, temel olarak şu farklılıklardan bahsedilebilir. (111)

- a) UCP 500'de değişik yerlerde ve dağınık bir şekilde yer alan bazı tanımlar derli toplu bir şekilde bir araya getirilmiş ve bir nevi sözlük maddesi oluşturulmuştur. (Md.2) Bu madde kapsamında Advising bank, Applicant, Banking day, Beneficiary, Confirmation, Confirming bank, Credit, Issuing bank, Nominated bank ile birlikte Honour, Complying Presentation, Negotiation, Presentation, Presenter tanımları da eklenmiştir.
- b) UCP 500'de yer alan bazı ifadeler bir maddede (Md.3) bir araya getirilmiş ve dönülemezlik, el yazısı ile imza ve onaylanma (legalized, visaed, certified), belgeyi düzenleyen tarafı tanımlamak için kullanılan ifadeler (first class, qualified, independent, official, competent, local), ile birlikte on or about, to-untill, from-after ifadeleri ve bu ifadelerin ne anlama geldiği bu maddede ele alınmıştır.
- c) Bir akreditif dönülemez (Irrevocable) olduğu belirtilmese dahi o akreditif dönülemezdir. (Md.3). Bu anlamda, revocable akreditifler en azından UCP 600 kapsamında standart olarak yer almamaktadır.
- d) Görevli banka gişesinde kullanımda olan bir akreditif aynı zamanda amir banka gişelerinde de kullanımdadır. UCP 500'de "Freely negotiable" olarak geçen

110 Rowe, M, "New Rules for LCs-but when?" *Trade Finance*, September 2005, Vol. 8, Issue 7, s.67-68'den aktaran Polat, s. 217

111 Özalp, UCP 600.. s.199-202

ifade “Freely available” olarak değiştirilmiştir. Dolayısı ile herhangi bir banka gişesinde kullanımda olacak akreditif tüm yöntemlerle kullanıma açık hale gelmektedir. (Md.6)

- e) Amir bankanın yükümlülüğü (Md.7) ve teyit bankasının yükümlülüğü (Md.8) ayrı ayrı belirtilmiştir. Amir banka ibrazı karşılamakla, akreditifin başka bankada geçerli olması ancak bu bankanın da görevini yerine getirmemesi durumundaki yükümlülükleri de yine detaylı bir şekilde sıralanmıştır. (Md.7)
- f) En önemli değişikliklerden biri de vadeli ve kabul kredili akreditiflerde amir bankanın ödeme vadesinde yapacağı ödemenin iskonto işlemi yapıp yapmadığına bakılmaksızın ödeme vadesinde gerçekleştirilmesi yönündedir. (Md.7)
- g) Değişikliklere ilişkin yükümlülükler, değişikliklerin ret veya kabulünün nasıl belirleneceği ve bu ret veya kabul bildiriminin nasıl olması gerektiği de yeni bir madde ile kurala bağlanmıştır. (Md.10) Buna göre, UCP 500’de yer alan temel mantık korunmuş, bir değişikliğin kısmen kabulüne izin verilmeyeceği, kısmen kabulün değişikliğin reddedilmesi olarak görüleceği, bir değişiklikte yer alan ve belirli bir süre (örneğin 5 gün) içinde lehtarca reddedilmediği takdirde o değişikliğin yürürlüğe gireceğine ilişkin bir şart dikkate alınmayacaktır.
- h) UCP 600 kapsamında en önemli hususlardan birisi tüm akreditiflerin otomatikman iskontolo olmasıdır. Bir poliçeyi kabul etmesi veya vadeli ödeme yükümlülüğüne girmesi için bir bankayı görevlendiren amir banka, görevli bankanın kabul ettiği bir poliçeyi veya girdiği vadeli ödeme yükümlülüğünü satın alması veya ön ödeme yapması için o görevli bankayı yetkili kılmaktadır. (Md.12)
- i) Belgelerin incelenmesine ilişkin standartlar ve uygun ibrazın belirlenmesi de yine UCP 500’deki gibi ayrı bir madde ile ele alınmıştır. (Md.14). Bir ibrazın uygunluğunun incelenmesi için ibraz gününü izleyen azami beş banka iş günü’ne kadar bankanın vesaik inceleme süresi bulunmaktadır. Öte yandan,

rezervlerin azaltılmasına ilişkin yeni bir bakış açısı ve yorum getirilmiş, bu kapsamda “birebir aynılık” yerine “ters düşmeme” bakış açısı prensibi getirilmiştir. (Md.14)

- j) Yükleme tarihinden sonraki 21 takvim gününden daha geç olmamak kaydıyla, fakat her durumda akreditifin vade tarihinden geç olmamak üzere ibraz gerçekleştirilmelidir. Buradaki ibraz süresi orijinal belgeler için geçerlilik arz etmektedir. (Md.14)
- k) Bir taşıma belgesinin taşımacı, araç sahibi, kaptan veya kiralayandan başka herhangi bir tarafça düzenlenebileceği hükmü getirilmiştir. Buna göre lehtar da taşımacı veya taşımacının acentesi sıfatıyla taşıma belgesi düzenleyebilir.
- l) Rezervli/Uygun Olmayan Belgeler, Rezerv Kaldırma ve Bildiri ise yine özel bir madde ile (Md.16) belirlenmiştir. Genel çerçevesi aynı kalmakla birlikte, bankalarca gönderilecek red bildirisinin tek bir bildiri şeklinde olacağı açıkça ifade edilmiştir. Bu tek bildiride hem standart bir içeriğe hem de ibraz gününü izleyen beşinci iş günü bitiminden geç olmamak üzere bir süreye bağlanmıştır.
- m) İbrazi şart koşulan her bir belgenin en az bir adet orijinali ibraz edilmelidir. Belgenin kendisi orijinal olmadığını belirtmediği sürece belgeyi düzenleyen orijinal görünümlü bir imzası, işareti, kaşesi veya etiketi belgenin orijinal olarak işleme alınmasını gerektirecektir. (Md.17)
- n) Taşıma belgelerine ilişkin hususlar ise her bir taşıma belgesi için ayrı ayrı belirtilmiştir (Md. 19’dan Md. 25’e kadar). Bu düzenlemelerle birlikte düşünülmesi gereken diğer bir husus ise SWIFT uygulaması ile gelen 44E ve 44 F alanlarının limanları göstermesidir.
- o) Bir akreditif bir taşıma belgesinin “clean on board” olması şartını içerse bile “clean” sözcüğünün bir taşıma belgesinde gözükmemesi gerekmektedir. Bu husus aynı ifade ile Md. 27’de açık bir şekilde belirtilmiştir.

- p) Sigorta Belgesi, Kapsamı ve tutarına ilişkin düzenlenen madde ile (Md.28) acenteye vekil (Proxy) kavramı da eklenmiştir. Akreditifte istenen sigorta tutarı belirli bir yüzde oranı olarak belirtildiği durumda bu oranın asgari bir oran olarak anlaşılması gerekmektedir. Bir sigorta belgesi herhangi bir risk muafiyeti klozuna (exclusion clause) ilgi kuran bir kayıt içerebilir.
- q) Kısmi kullanımlar veya kısmi yüklemeler ile ilgili olarak, ibraz birden fazla taşıma belgesi takımından oluştuğu takdirde bu belgelerde gösterilen yükleme tarihlerinden en geç olanı yükleme tarihi olarak alınacaktır. (Md.31)
- r) Her ne kadar UCP 500 kapsamında da aynı husus yer alsada ayrı bir paragraf ile vurgu yapılan bir husus (Md.35) önem arz etmektedir. Görevli banka bir ibrazın uygun olduğunu belirlediği ve belgeleri amir bankaya veya teyit bankasına gönderdiği takdirde, görevli banka ibrazı karşılamış veya iştirat etmiş olsun olmasın, belgeler görevli banka ile amir banka veya teyit bankası arasında kaybolması halinde görevli bankaya veya lehtara korunma sağlanmaktadır. Bu kapsamda, amir banka veya teyit bankası ibrazı karşılamalı veya iştirat etmeli veya o görevli bankayı ramburse etmelidir.
- s) Terör eylemleri de mücbir sebeplere eklenmiştir. (Md. 36)” (112)

3.3.1. Kavramsal Yenilikler ve Değişiklikler

“UCP500’ün muhtelif yerlerinde dağılık olarak yer alan fakat tanımı yapılmayan terimler 2. madde altında toplanarak tek tek tanımları yapılmaktadır. Bunların arasında UCP500 ve daha önceki yıllardan bu yana süregelen akreditif uygulaması çerçevesinde tanış olduğumuz terimler çoğunluktadır (Advising bank, Applicant, Banking day, Beneficiary, Confirmation, Confirming bank, Credit, Issuing bank, Nominated bank vs). Bu kez açık tanımlarıyla karşımıza gelen bu gibi terimlere ‘ibrazın karşılanması’ olarak çevirdiğimiz ‘HONOUR’ ve ‘Complying Presentation’ tanımları eklenmiştir. (113)

112 Özalp, s.202,

113 Apaydın, Erdemol, AlBaraka Türk, Seminer Notları s. 2

Eski 10(b) fıkrasında tanımı yapılan ‘Negotiation’ (iştirâ) için verilen yeni tanımın özümsemesi önemlidir. Bu vesile ile iştirânın tanımlanmasına ve bizzat iştirânın doğasına göre iştirâ eyleminin amir bankanın yapacağı bir işlem olmadığını, bu nedenle akreditifin amir bankanın gişelerinde ‘negotiation’ yöntemiyle kullanılacak biçimde açılmaması gerektiğini ve akreditifin kullanım yöntemi olarak ‘by payment’ yerine ‘by negotiation’ teriminin kullanılmasının doğru olmadığını hatırlatmak isteriz.

Eski 2. maddede yer alan “akreditifin anlamı” amir bankanın yükümlülüğü ile birlikte ele alınırken akreditifin tanımı yeni 2. maddeye alınmış, yükümlülük konusu da yeni 7. maddeye taşınarak yeni ‘honour’ terimi dâhilinde işlenmiştir.” (114)

3.4. Akreditiflerde Bazı UCP 600 Kurallarının Uygulama Dışı Bırakılması

Bilindiği üzere akreditifler Uluslararası Ticaret Odası’nın (ICC) ilk kez 1933 yılında dünya çapında uygulamaya koyduğu ‘Akreditiflere ilişkin Birörnek Usuller ve Uygulama (UCP)’ kurallarına tabi olarak açılmakta ve işlem görmektedir. Gelişen teknolojiye, uygulamada ortaya çıkan deneyimlere ve gereksinimlere göre zaman zaman gözden geçirilen söz konusu kuralların en son ve altıncı revizyonu 1.7.2007 tarihinde uygulamaya konulan 600 sayılı yayındır (UCP 600). Anılan kuralları hazırlayan ICC Bankacılık Komisyonu’nun senede iki kez yapılan uluslararası toplantılarında akreditif işlemlerinde karşılaşılan ilginç vakaların yanı sıra ilgililerin uygulama sırasında tanık oldukları sorunlar dile getirilmekte, gerektiğinde Komisyon’un görüşlerine başvurulmaktadır. (115)

3.4.1. Bazı Kuralların Uygulama Dışı Bırakılabilmesinin Dayanağı

UCP 600’ün 1.maddesinin son cümlesinde “Bu kurallar akreditif şartlarıyla açıkça değiştirilmedikleri veya uygulama dışı bırakılmadıkları sürece akreditifin bütün tarafları için bağlayıcıdır” denilmektedir. Buna göre akreditif açtıran amir (ithalatçı) UCP 600’ün kuralları arasında uygulanmasını istemediği bir kuralı akreditif metninde açıkça

114 ICC Türkiye Milli Komitesi, **Bankacılık Komisyonu Seminer Notları**, 2007

115 Erdemol, İhracatçılar İçin UCP 600 Eğitimi Semineri, İGEME-İSO, 18 Şubat 2009, İstanbul, s.9

belirtmek suretiyle uygulama dışı bırakma (exclude) olanağına sahiptir. Doğal olarak bu durumdan etkilenecek olan akreditif lehtarları kendi değerlendirmesini yapacak ve akreditifi kullanıp kullanmamaya veya akreditifte değişiklik isteyip istememeğe karar verecektir. Bu nedenle amir ve lehtarın uygulama dışı bırakılacak kurallar üzerinde akreditif açılmadan önce anlaşmaya varmaları en uygun yaklaşım olacaktır. Örneğin, 20/c fıkrası, akreditif aktarmayı yasaklasa bile bir konşimento malların konteynerle taşındığını kanıtladığı takdirde aktarma yapılacağını gösteren bir konşimentonun kabul edileceğini belirtmektedir. Konteynerle taşıma şeklinde aktarma istemeyen bir amir (ithalatçı), açtıracığı akreditifte anılan 20/c fıkrasını uygulama dışı bırakabilir. Bu durumda lehtar da malları aktarmasız sevk edip edemeyeceğini değerlendirecektir. Çünkü bankaya ibraz edeceği konşimentoda aktarma gözüktüğü takdirde banka vesaike rezerv koyacaktır. Bu husus konteynerle taşıma olsun olmasın havayolu, karayolu, demiryolu ve karasal su yolu taşıma şekillerinde de geçerlidir.

Başka bir örnek 26/c fıkrası için verilebilir: Bir taşıma belgesinde navluna ek masraflara değinen bir kaydın kabul edileceğini belirten anılan fıkra karşısında amir, navlun masrafına ek nitelikteki masrafları (yükleme, boşaltma, istifleme vs) üstlenmek istemediği takdirde yukarıdaki örneğe benzer biçimde söz konusu fıkrayı uygulama dışı bırakabilir. Lehtarın yine kendi açısından değerlendirme yapacağı kuşkusuzdur.

3.4.2. Bazı Kuralların Uygulama Dışı Bırakılmak İstenmesinin Gerekçeleri

İthalatçı ve ihracatçının ekonomik ve yasal sebeplerle karşılıklı anlaşarak bazı UCP maddelerini uygulama dışı bırakılması için anlaşmaya varabilirler. Yine amir banka da kendi özel durumları, yasal mecburiyetleri gibi gerekçelerle bazı maddelerin uygulama dışı kalmasını talep etme hakkı vardır. Burada asıl sorun karşılıklı anlaşma olmadan yapılan madde dışlamalarında veya dışlanan maddeler nedeniyle oluşan boşlukların doldurulmamasından dolayı ortaya çıkmaktadır. Genellikle de lehtarın akreditifi kullanmamasıyla sonuçlanmaktadır.

3.4.3. *Bazı UCP 600 Kurallarının Devre Dışı Bırakılmasına İlişkin Sorunlar*

Karşılıklı anlaşma olmadan yapılan madde dışlamaları karşılıklı zaman ve para kaybına neden olmaktadır. Çoğunlukla ihracatçı dışlanan şartları kabul etse bile rezervsiz evrak hazırlayamamaktadır. Talep edilen değişiklik işlemleri için ise bankalara her iki taraf da komisyon ödemek zorunda kalmaktadırlar. Boşlukta kalan hususlar ise akreditifin güvenilirliğini azaltmaktadır.

Akreditif şartlarıyla uygulama dışı bırakılan (bundan böyle dışlanan denecektir) kurallar her zaman akreditif amirinin kendi tercihinin bağlı olmamakta, amir banka da genellikle hem kendisini hem de müşterisini korumak adına, açtığı akreditiflere kendi tercihlerini yansıtabilmektedir. Eleştiri konusu yapılan dışlama şartlarının daha çok bu grup altında toplandığı görülmektedir. (116)

Akreditifte aksine bir şart/ifade koyarak veya fikranın kendisinin bizzat uygulama dışı bırakıldığının akreditifte belirtilmesi yolu ile uygulama dışı bırakılan fıkralara örnekler:

- ✓ 14(i) : Belgelerin tarihi akreditif açılış tarihinden önce olabilir; (Documents must not be dated prior to the issue date of the Credit.)
- ✓ 14 (j) :Lehtar/amir adresleri akreditiftekenden farklı olabilir; (Applicant and beneficiary's address on all documents must be the same as those stated in the Credit.)
- ✓ 12(b): Görevli banka girdiği vadeli ödeme yükümlülüğünü veya kabul ettiği poliçeyi iskonto edebilir. ("Discount/prepayment/purchase under this Credit is prohibited", "Sub-art.12 (b) does not apply".)
- ✓ 17 (d) : Kopya belge istendiğinde orijinal de ibraz edilebilir. (Original documents in lieu of copies are not acceptable.)

- ✓ 18 (a) (iv) : Fatura imzasız olabilir. (ISBP); (“Signed Commercial Invoice.”.”Invoice must be Signed ”.)
- ✓ 18 (b) : Görevli banka akreditif tutarını aşan faturayı kabul edilebilir. (Sub-art.18 (b) is excluded.)
- ✓ 26 (c) : Navluna ek masraflar kabul edilebilir. (Cost additional to Freight are not acceptable.)
- ✓ 28 (j) : Sigorta belgesinde tazminat veya tenzil edilebilir bir fazlalık kabul edilebilir. (Insurance policy/certificate **irrespective of percentage**”, “No **franchise** or **excess** on Insurance policy/certificate is allowed.”
- ✓ 30 (b) : Mal miktarında artı eksi %5 tolerans kabul edilebilir.

(“The quantity of the goods must not be reduced or increased)

Fıkranın bizzat kendisinin akreditif metninde uygulama dışı bırakıldığının da belirtilmesiyle *ancak* uygulama dışı bırakılabilecek fıkralara örnekler.

- ✓ 20 (c) (ii), 21 (c) (ii), 23(c) (ii), 24 (e) (ii) : Akreditif yasaklasa bile aktarmaya izin verilir. (43T Trans shipment: PROHIBITED/NOT ALLOWED, 47A-B Additional Conditions: Sub-article 20 (c) (ii) is excluded) (117)

3.4.4. Bazı Kuralların Uygulama Dışı Bırakılmasının Sonuçları

Yukarıda değinilen ve benzer dışlamalar, açılan akreditiflerde boşluklar oluşturmakta, çoğu durumda akreditifi kullanılamaz (unworkable) hale getirmekte ve akreditifin teyitli olması halinde teyit bankasının teyit vermektten kaçınmasına neden olmaktadır. Bu nedenle “X maddesi veya X fıkrası uygulama dışı bırakılmıştır (excluded)” şeklinde düz bir dışlama yerine bu dışlamanın yaratacağı boşluğun, istenenin ne olduğu veya olmadığının açık ve kesin bir şartla belirtilerek doldurulması

daha uygun olacaktır. Bir kitabın yazarı olduğu gibi amir bankanın da akreditifin yazarı olduğu gerçeği göz önünde bulundurulmalıdır. (118)

Çözüm olarak, bankaların kendilerini veya ithalatçıları koruma güdüsüyle hareket ettikleri maddeleri uygula dışı bırakma hususu, ithalatçı ve ihracatçının bu konuda ortak bir fikirle hareket etmesiyle çözümlerse, doğacak rezervler, zaman ve gereksiz maddi kayıpların önüne geçilebilir. Aksi takdirde, sırf bu sebeple ihracatçı tarafından kullanılmayan akreditifler, kullanılsa bile gereksiz rezervler nedeniyle kaybedilen zaman ve maddi kaynakların, doğan uygulama boşlukları nedeniyle bankalar arasındaki tartışmaların önüne geçilemeyecektir.

4. BÖLÜM: : UCP 600 MADDELERİNİN ÖRNEK OLAYLARLA İNCELENMESİ VE ANALİZİ

Bu bölümde, UCP 600'ün maddeleri örnek olaylarla açıklanmıştır. Daha kolay anlaşılması için madde madde açıklamak yerine ilgili maddeler konu başlıkları altına toplanmış olup telif hakkı doğmaması için UCP 600 maddeleri bire bir verilmemiştir. Maddelerin orijinal hali için ICC'nin UCP 600 sayılı yayınına bakılabilir.

Dördüncü bölümde kullanılan örnek olaylar, sorular ve cevapların referansları, faydalanılan kaynakların yoğun kullanımından dolayı, metin içinde belirtilme yöntemi tercih edilmiştir.(119) söz konusu referans kaynaklardan elde edilen gerçek işlem ve resmi görüşlerin dışında yapılan yorumlar ve örnekler, mesleki bilgi birikim, seminer ve eğitimler ile uygulamada karşılaşılan sorunlardan elde edilmiştir. Ancak, başta ICC görüşleri, ICC bilirkişi kararları (DOCTEX) ve çeşitli kaynaklardan elde edilen buradaki bilgilerin kullanılmasından dolayı sorumluluk kabul edilmeyeceği aşikârdır.

Amacımız, akreditif ve UCP 600 konusunun daha iyi ve doğru bir biçimde anlaşılmasını sağlayarak bu alanda yaşanan sorunların azaltılmasına katkı sağlamaktır.

119 **Yararlanılan Referans Kaynaklar:** Bu bölümde, aşağıda verilen temel kaynaklardan, ICC'nin görüş numaraları belirtilerek, bilirkişi DOCTEX kararlarına atıfta bulunularak veya ICC'nin ilgili UCP, ISBP, **Commentary on UCP 600** gibi yayınları metin içinde belirtilerek kaynak olarak kullanılmıştır.

- 1- Haluk Erdemol, **Akreditiflere İlişkin Sorunlu Olaylar ve ICC Görüşleri**, MTO Türkiye Milli Komitesi, Ankara, Afşaroğlu Matbaası, 2001
- 2- **Opinions of the ICC Banking Commission, 434, 469.494.565.632 sayılı yayınlar**, ICC, Paris
- 3- **ISBP International Banking Standart Practice. 681 sayılı yay.**, ICC, Paris, 2007
- 4- **Commentary on UCP 600, yayın no:680**, ICC Paris,
- 5- **DOCTEX Decisions 1997-2003, yayın no:665**, ICC Paris,2003
- 6- Haluk Erdemol, **Docdex Kararları 1997-2003**, ICC Yay. No:811, Ankara, 2004
- 7- **UCP 500, Uniform Customs and Practice for Documentary Credits, No:500 (Akreditiflere İlişkin Bir Örnek Usul ve Uygulamalar)** ICC Paris, 1993
- 8- **UCP 600, Uniform Customs and Practice for Documentary Credits, No:600 (Akreditiflere İlişkin Bir Örnek Usul ve Uygulamalar)** ICC Paris, 2007

4.1. UCP 600 Maddeleri Bazında Örnek Olaylar (Case Study) UCP 600 Ve ICC ISBP 681 Yorumları

4.1.1. Akreditif Genel Tanımı ve Alt Kavramlarına İlişkin Örnek Olaylar ve Yorumlar (Madde 1.2.4.5):

4.1.1.1. UCP' nin Uygulanması (Madde 1)

Akreditiflere ilişkin Birörnek Usuller ve Uygulama, 2007 Revizyonu, 600 sayılı ICC Yayını (UCP), akreditif metni akreditifin bu kurallara tabi olduğunu açıkça belirttiğinde herhangi bir akreditife (uygulanabildikleri ölçüde herhangi bir teminat akreditifi - standby letter of Credit - dâhil) uygulanan kurallardır. Bu kurallar akreditif şartlarıyla açıkça değiştirilmedikleri veya uygulama dışı bırakılmadıkları sürece akreditifin bütün tarafları için bağlayıcıdır.

UCP' nin bir akreditife uygulanması MT700 mesajının “40E Applicable Rules” sahasında “UCP LATEST VERSION”, “UCPURR LATEST VERSION” kodunun kullanılması ile veya akreditif mektup/teleksle açıldığında UCP' ye tabiliğin metinde açıkça belirtilmesi ile olur.

UCP' nin her kuralı teminat akreditiflerine (Standby Documentary Credit) uygulanamaz. Örneğin, kopya taşıma belgesi isteyen bir teminat akreditifinde aksi belirtilmediği sürece belgelerin yüklemekten sonra 21 gün içerisinde ibraz edilmesini şart koşan 14(c) fıkrası, taşıma belgeleri ile ilgili olan 19-25. maddeleri uygulanmayacaktır.

UCP hukuk kuralları değil sözleşme kurallarıdır. UCP kuralları akreditif şartları ve/veya bizzat kuralın kendisinin akreditif metninde uygulama dışı bırakıldığının/değiştirildiğinin belirtilmesi ile uygulama dışı bırakılabilir veya değiştirilebilir.

UCP' ye tabi bir akreditif açıldığında, kurallar akreditifin tarafları olan “amir banka”, varsa “teyit bankası” ve kullandığı ölçüde “lehtar” için bağlayıcı olacaktır.

4.1.1.2. Tanımlar (Madde 2)

Bu Kuralların amacına yönelik olarak Advising bank (İhbar bankası), amir bankanın talebi üzerine akreditifi ihbar eden banka anlamına gelir.

MT700 mesajın 41 sahasında amir banka veya başka bir teyit bankası/görevli banka olduğu durumda akreditifi alan banka sadece 'ihbar bankası' konumunda kalır.

Applicant (Amir), akreditifin açılması için talepte bulunan taraf anlamına gelir.

Yukarıdaki "taraf" ifadesi amirin akreditife taraf olduğu değil, sadece akreditif işlemini başlatan taraf olduğu yönünde yorumlanmalıdır.

Birden fazla amir adına bir akreditif açılabilir.

Banking day (Banka iş günü), bir bankanın bu kurallara tabi bir işin/eylemin gerçekleştirileceği yerde düzenli olarak açık olduğu bir gün anlamına gelir.

Bir banka belli bir gün (örneğin, c.tesi günü) bu kurallara tabi olmayan işlemler için (örneğin, cari hesap işlemleri) açıksa UCP çerçevesinde açık değil, kapalı olarak değerlendirilecektir.

Beneficiary (Lehtar), lehine akreditif açılan taraf anlamına gelir.

Lehtar tanımına akreditifin devredildiği ikinci lehtar dâhildir.

Complying Presentation (Uygun ibraz), akreditifin şartlarına, bu kuralların uygulanabilir hükümlerine ve uluslararası standart bankacılık uygulamasına uygun bir ibraz anlamına gelir.

Bir ibrazın uygun olup olmadığını belirlemede belirleyici üç unsur aşağıdadır.

- a) Akreditifin şartları,
- b) UCP' nin o akreditifte uygulama dışı bırakılan/değiştirilen maddeleri varsa bunlar haricinde kalan ve o akreditife, uygulanan hükümleri (Akreditif şartlarına göre ve akreditifte istenen belgelere göre uygulanan maddeler.

Örneğin, konşimento istenen bir akreditifte 20.madde uygulanacak ve havayolu taşıma belgesi ile ilgili olan 23.madde uygulanmayacaktır.)

- c) Uluslararası standart bankacılık uygulamasıdır (ISBP). Uluslararası standart bankacılık uygulaması sadece ISBP681 sayılı yayın değil, bu yayına ilaveten henüz bu yayına girme olanağı bulmamış ancak uluslararası çapta kabul gören uygulamalardır. Örneğin, ISBP681'in Menşe şahadetnameleri ile ilgili bazı paragrafları EUR.1, A.TR türü belgelere de uygulanır. Ayrıca, ISBP681 sayılı yayında yer almayan ICC Bankacılık Tekniği ve Uygulaması Komisyonu'nun görüşleri, ICC Centre of Expertise Bölümünce tayin edilen üç bilirkişi tarafından verilen ve ICC Bankacılık Tekniği ve Uygulaması Komisyonu Teknik Danışmanı tarafından onaylanan Bilirkişilik kararları (DOCDEX Decisions) da uluslararası standart bankacılık uygulamasına (ISBP) dâhildir.

Confirmation (Teyit), amir bankanın kesin yükümlülüğüne ek olarak teyit bankasının uygun bir ibrazı karşılayacağına veya iştirah edeceğine ilişkin kesin bir yükümlülüğü anlamına gelir.

Teyit amir bankanın ödeme taahhüdüne ektir. Lehtar teyit ile amir banka (ödeme güçlüğü/insolvency, iflas/bankruptcy) ve amir bankanın ülke riskini (political risk/foreign Exchange risk) bertaraf etmektedir.

Confirming bank (Teyit bankası), amir bankanın talebi veya verdiği yetki üzerine akreditife teyidini ekleyen banka anlamına gelir.

Amir bankanın teyit verilmesi için talepte bulunması MT700 mesajının "49 Confirmation Instructions" sahasında "Confirm", "May Add" yazılması ile mümkündür.

Credit (Akreditif), adı ve tanımlaması nasıl olursa olsun, amir bankanın uygun bir ibrazı karşılayacağına ilişkin kesin yükümlülüğünü oluşturan dönülemez nitelikte herhangi bir düzenleme anlamına gelir.

Honour (İbrazın karşılanması)

- a) Akreditif belgelerin ibrazı üzerine ödeme yöntemiyle kullanımda (available by Sight Paymet) ise ibrazda ödeme yapmak,
- b) Akreditif vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda (available by Deferred Paymet) ise vadeli ödeme yükümlülüğüne girmek ve ödeme vadesinde ödeme yapmak,
- c) Akreditif poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda (available by Acceptance) ise lehtar tarafından çekilen poliçeyi kabul etmek ve poliçenin ödeme vadesinde ödeme yapmak, anlamına gelir.
- d) Issuing bank, (Amir banka) bir amirin (Applicant) talebi üzerine veya kendi adına bir akreditif açan banka anlamına gelir.

Amir bankalar da kendi adlarına akreditif açmaktadır. Örneğin, ATM makinesi veya bilgisayar alımı için açtıkları akreditiflerde amir kendileri olabilmektedir.

Her ne kadar akreditif açan taraf için UCP' de "amir banka" terimi bulunsa da banka olmayan bir kuruluş tarafından UCP' ye tabi bir akreditif açılabilir. Çünkü UCP, hukuk kuralları değil sözleşme kurallarıdır. Bu tür bir akreditifte banka olmayan kuruluş amir bankanın UCP ve akreditiften doğan yükümlülüklerini üstlenmiş olur.

Negotiation (İştiray), uygun bir ibraz altında poliçelerin (görevli bankadan başka bir banka üzerine çekilen poliçelerin) ve/veya belgelerin görevli bankanın ramburse edilmesi gereken banka iş gününde veya daha önce görevli banka tarafından lehtara avans ödeme yapılarak veya avans ödeme yapılacağı kabul edilerek satın alınması anlamına gelir.

UCP ancak uygun ibraz halinde iştirayı öngörmektedir. Uygun olmayan ibraz altında lehtardan "letter of indemnity" türünden belgeler alarak iştiray yapmak UCP' nin dışındadır.

Akreditifte iştira lehtarın amir bankadan olan alacağının başka bir tarafça satın alınması olduğundan amir banka iştira yapmaz. Bu nedenle bir akreditif amir bankada iştira yöntemi ile geçerli açılmamalıdır.

İştira akreditiflerinde poliçe istenmesi zorunlu değildir. Ancak istenirse 41 sahasında yer alan görevli banka haricinde bir banka yani amir banka veya başka bir görevli banka/teyit bankası üzerine istenir. Böylece görevli banka amir banka/teyit bankası üzerine çekilmiş poliçeyi iştira etmekle amir banka/teyit bankasına karşı poliçenin yeni alacaklısı/hamili olmaktadır.

Vadeli ve iştira yöntemi (rneğin: 90 days after shipment date) ile geçerli bir akreditifte iştira ibraz anında derhal lehtara ödeme yaparak veya yine ibraz anında yüklemeden sonra 90.günde veya daha önce ödeme yapmayı kabul ederek ve o günde ödeme yaparak olabilir.

İbraz bedelinin kısmi iştirası yapılabilir. Yani, USD10,000,00 lık bir ibrazın lehtarın talebi zerine USD5,000,00 lık kısmi iştira edilebilir. Bu durum, **TA613** sayılı ICC Bankacılık Komisyonu görüşünde teyit edilmiştir.

Nominated bank (Görevli banka), akreditifin kullanımda olduğu banka veya herhangi bir banka nezdinde kullanılır biçimde açılmış bir akreditifte herhangi bir banka anlamına gelir.

MT700 mesajın 41 sahasında belli bir banka olduğunda bu banka veya “any bank” olduğunda ise lehtarın tercih ettiği herhangi bir banka görevli bankadır.

Presentation (İbraz), bir akreditif altında belgelerin amir bankaya veya görevli bankaya teslimi veya bu suretle teslim edilen belgeler anlamına gelir. İbraz edilen belgelerin kendisi gibi belgelerin ibraz edilmesi eylemi de ibrazın tanımına dâhildir. Presenter (İbraz eden), ibrazı yapan bir lehtar, banka veya diğer taraf anlamına gelir.

Bizzat lehtarın kendisi haricinde lehtar adına örneğin forwarding agent, MT700 mesajın 41 veya 57 sahasında yer alan bir banka veya akreditif metninde adı yer almayan bir banka da ibrazı eden tanımına dâhildir.

• **R.505**

Sorular: a) Banka olmayan bir kuruluş tarafından açılan bir akreditifin (Corporate Documentary Credit) ihbarı da bir bankaca açılan akreditif gibi mi yapılmalıdır, bu konuda ICC Bankacılık Komisyonu'nun tavsiyeleri nelerdir?

b) Akreditifi açan bu kuruluşun tasfiyesi, iflası, yükümlülüklerini yerine getirememesi gibi durumlarla ilgili ICC'nin görüşü nedir?

ICC Görüşü: a) Banka olmayan kuruluşlarca açılan akreditifler UCP' de öngörülmemesine ve kurala bağlanmamasına rağmen, bir akreditifin bu kuruluşlar tarafından açılması UCP kurallarına aykırı değildir. Ancak, böyle bir akreditif ihbar edilirken ihbar mektubunda akreditifi açan kuruluşun banka olmadığı ve ihbar bankasının herhangi bir sorumluluğunun olmadığı belirtilmelidir.

b) Şayet, ihbar mektubu akreditifi açan tarafın banka olduğunu belirtirse veya banka olduğu izlenimini verirse ihbar bankası daha sonra bunun sonuçlarından sorumlu tutulabilir.

c) İflas, tasfiye konuları yerel yasaların konularıdır. Akreditif gerek bir banka tarafından gerekse banka olmayan bir kuruluş tarafından açılın lehtar akreditife teyit ekletmediği sürece açan tarafın taahhüdünü yerine getirememe riskini taşımaktadır.

4.1.1.3. Sözleşmeler Karşısında Akreditifler (Madde 4)

Doğası itibariyle bir akreditif, dayandırılabilceği satış sözleşmesinden veya diğer bir sözleşmeden ayrı bir işlemdir. Akreditifte her ne şekilde olursa olsun bir sözleşmeye değinilmiş olsa bile bankalar böyle bir sözleşmeyle ilgilenmezler ve onunla bağlı değillerdir. Bu nedenle bir bankanın akreditif altındaki ibrazı karşılama, iştirak etme veya diğer herhangi bir yükümlülüğünü yerine getirmesine ilişkin taahhüdü, amirin amir bankayla veya lehtarla olan ilişkilerinden kaynaklanan hak taleplerine veya savunmalarına tabi değildir.

Akreditifin bağımsızlık prensibidir. (DC Autonomy principle). Bu prensip dünyaca kabul görmektedir.

Bir lehtar hiçbir durumda bankalar arasında veya amir ile amir banka arasında mevcut sözleşme ilişkilerinden yarar sağlayamaz.

Amir, akreditifle ilişkili sözleşmenin kopyalarını, proforma faturayı ve buna benzer belgeleri akreditifin ayrılmaz bir parçası olarak akreditife dâhil etmek için herhangi bir girişimde bulunduğu takdirde amir bankanın amiri bundan vazgeçirmeye çalışması gerekir.

Amir bankanın amiri yönlendirme görevi vurgulanmaktadır. Detaylı mal tanımı amiri korumamaktadır. Güvence açısından amir, yükleme limanında bağımsız bir gözetim firması (SGS, LLOYDS gibi) tarafından düzenlenmiş bir gözetim sertifikası isteyebilir veya bir kati teminat mektubu (performance bond) talep edebilir.

4.1.1.4. *Mallar, Hizmetler Veya Yapılan İşler Karşısında Belgeler (Madde 5)*

Bankalar belgelerin ilişkili olabileceği malları, hizmetleri veya yapılan işleri değil, belgeleri göz önünde bulundurarak (belgeler üzerinden) işlem yaparlar.

Bankalar sadece belgelerle ilgilenir ve belgeler üzerinden işlem yaparlar, bankalar haricinde akreditifin diğer tarafı olan lehtar mallarla, hizmetlerle ve yapılan işlerle de ilgilenir.

4.1.2. *Akreditifin İşleyişi ve Yorumlamasına ilişkin örnek Olaylar ve Yorumlar (Madde 3, 6, 10, 11, 38, 39)*

4.1.2.1. *Yorumlar (Madde 3)*

Bu kuralların amacına yönelik olarak:

Uygulanabildikleri durumlarda tekil sözcüklere çoğullar, çoğul sözcüklere de tekiller dâhildir.

Bir akreditifin dönülemez (Irrevocable) olduğu belirtilmese dahi o akreditif dönülemezdir. MT700 mesajın 40A alanında: Irrevocable / Revocable yazılarak akreditifin dönülemez veya dönülebilir olduğu belirtilir. Dönülebilir akreditifler özellikle bağlı ortaklar (subsidiaries) arasında hala görülmektedir.

Bir belge el yazısıyla, faksimile (görüntüleme yoluyla oluşturulmuş) imzayla, delgi imzayla, kaşeyle, simgeyle veya doğruluğun onaylanmasına yönelik diğer herhangi bir mekanik veya elektronik yöntemle imzalanabilir.

Bir belgenin onaylanmasını, vize edilmesini (legalized, visaed, certified) veya benzer bir isteği belirten bir şart ilgili belgenin üzerinde o şartı yerine getirdiğini gösteren herhangi bir imza, işaret, kaşe veya etiketle yerine getirilmiş olacaktır.

Bir bankanın farklı ülkelerdeki şubeleri ayrı bankalar olarak dikkate alınır.

Kurallar açısından, X BANK A.Ş. TÜRKİYE ile X BANK PLC., LONDON ayrı bankalardır. Bu doğrultuda bir bankanın aynı ülkedeki (aynı coğrafi sınırlar) şubeleri aynı bankadır. Yani, X BANK A.Ş. TÜRKİYE' NİN tüm yurtiçi şubeleri aynı bankadır.

Bir belgeyi düzenleyecek olan tarafı tanımlamak için kullanılan “first class” (birinci sınıf), “Well known” (tanınmış), “qualified” (kalifiye), “independent” (bağımsız), “official” (resmi), “competent” (uzman), “local” (yerel) gibi terimler o belgenin lehtar dışında herhangi bir tarafça düzenlenmesine izin verir.

Belgeleri düzenleyecek tarafı tanımlamak için örneğin akreditif “Inspection Certificate Issued by competent/first class/independent authority, Certificate of Origin Issued by an official authority” şeklinde bir ifade belirtirse, söz konusu belge akreditif lehtar haricinde herhangi bir tarafça (akreditif amiri de dâhil) düzenlenebilir ve düzenleyenin unvanının yanında “competent/first class/independent/official authority... v.b.” sıfatların bulunmasına gerek yoktur.

Bir belge içinde kullanılmalrı istenmediği sürece “prompt”, “immediately” veya “as soon as possible” gibi sözcükler dikkate alınmayacaktır.

Akreditifte Beneficiary's certificate "stating that one set of non-negotiable documents has been sent immediately after shipment" şeklinde bir belge istenirse, ibraz edilen belgede "immediately" sözcüğünün bulunması gerekecektir.

Ancak 'Beneficiary must send one set of non-negotiable documents to the Applicant immediately after shipment' şeklinde akreditifte yer alan bir şart dikkate alınmayacaktır.

"On or about" veya buna benzer bir ifade, bir olayın/eylemin, belirtilen tarihin beş takvim günü öncesinden beş takvim günü sonrasına kadar uzanan bir süre içinde (başlangıç ve bitiş tarihleri dâhil) gerçekleşeceğine/yapılacağına ilişkin bir şart olarak yorumlanacaktır.

Örnek "Latest shipment date: on or about 10

May" şartı; **5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15**

Yüklemenin Mayıs ayının yukarıdaki günlerinden herhangi birinde yapılması durumunda yerine getirilmiş sayılacak, ancak **16 Mayıs**ta yapılan bir yükleme kabul edilmeyecektir.

35. TA.652rev

Akreditif Şartı: "Certificate of origin from a local chamber of commerce."

Soru: 'Yerel ticaret odası (local chamber of commerce)' ifadesindeki 'local' sözcüğü lehtarın olduğu yer mi, malın menşe yeri anlamında mıdır?

ICC Görüşü: Söz konusu şarttaki ifade yerellik konusunun lehtarın bulunduğu yere, malın menşesine veya yüklemenin yapılacağı yere ait olup olmadığına ilişkin açık bir bilgi vermemektedir. Sorunun cevabı UCP 600'ün 3. maddesinde yer alan ve 'local' sözcüğünün dâhil olduğu terimlerin yorumundadır. Anılan paragrafta " gibi terimler o belgenin lehtar dışında herhangi bir tarafça düzenlenmesine izin verir" denilmektedir.

Bu yorum sorunun kapsamına uygulandığında menşe şahadetnamesi herhangi bir ticaret odası tarafından düzenlenebilir.

4.1.2.2. *Kullanım Yöntemi, Vade Tarihi ve İbraz Yeri (Madde 6)*

Bir akreditif hangi bankanın gişelerinde (nezdinde) kullanımda olduğunu veya herhangi bir bankanın gişelerinde kullanımda olduğunu belirtmelidir. Bir görevli bankanın gişelerinde kullanımda olan bir akreditif amir bankanın gişelerinde de kullanımdadır.

- a) Bir akreditif belgelerin ibrazında ödeme (Sight Paymet), vadeli ödeme (Deferred Paymet), poliçe kabulü (Acceptance) veya iştirah (Negotiation) yöntemlerinden hangisi ile kullanımda olduğunu belirtmelidir.
- b) Bir akreditif amir (Applicant) üzerine çekilmiş bir poliçe ile kullanımda olacak şekilde açılmamalıdır.

Akreditif amir üzerine çekilmiş bir poliçe isteyebilir, ancak bu poliçeyle kullanılır biçimde açılmamalıdır.

Örnek: 41A: Bank X by Paymet

42C: Draft at Sight

42A: Drawee: Applicant şeklinde açılmamalıdır.

Ancak, 46A (İstenen Belgeler) sahasında amir üzerine çekilecek bir poliçe ibrazı istenebilir.

R205 sayılı ICC Bankacılık Komisyonu görüşüne göre akreditif amir üzerine çekilecek bir poliçe ile kullanılır biçimde açıldığında akreditife taraf olmayan amir poliçeyi kabul etmeyerek akreditifin tarafları arasındaki sözleşme ilişkisini etkileyebilir ve akreditife taraf haline gelebilir. Amir bankanın ödeme taahhüdü bağımsız olup poliçenin borçlusunu (amir) tarafından yapılması beklenen poliçeyi kabul etme gibi bir eyleme bağlı olamaz.

- a) Bir akreditif ibraz için bir vade tarihi belirtmelidir. İbraz karşılama veya iştirah için belirtilen bir vade tarihi ibraz için belirtilmiş bir vade tarihi olarak alınacaktır.

b) Akreditifin kullanımda olduğu bankanın yeri ibrazın yapılacağı yerdir. Herhangi bir bankanın gişelerinde kullanımda olan bir akreditifin ibraz yeri herhangi bir bankanın yeridir. Amir bankanın ibraz yerinden başka bir ibraz yeri amir bankanın yerine ek bir ibraz yeridir.

MT700'ün 41 sahasında belli bir banka adı varsa ibraz yeri bu banka, fakat serbestçe kullanımda olan “any bank” bir akreditifte ise lehtarın tercih ettiği banka ibraz yeri olmaktadır.

Akreditif lehtarı, belgeleri akreditifin görevli bankası haricinde başka bir banka kanalıyla veya bizzat kendisi amir bankaya gönderebilir. Bu durumda, uygun olsa bile belgelerin amir bankaya geç ulaşması veya yolda kaybolması ve ödemeyi alamama riski ile karşı karşıyadır. Hâlbuki uygun belgeleri görevli bankaya ibraz ettiği takdirde belgeler görevli banka ile amir banka arasında kaybolursa veya amir bankaya geç ulaşsa bile lehtar ödemeye hak kazanacaktır.

29(a) Fıkrası hükmü hariç olmak üzere lehtar tarafından veya lehtar adına yapılacak bir ibraz vade tarihinde veya bu tarihten daha önce yapılmalıdır.

4.1.2.3. Değişiklikler (Madde 10)

38. Maddede belirtilen durumlar dışında bir akreditif amir bankanın, varsa teyit bankasının ve lehtarın onayı olmadan değiştirilemez veya iptal edilemez.

Akreditifin tarafları; amir banka, varsa teyit bankası ve lehtardır. Bir değişiklik teyit bankasınca kabul edilmediği fakat lehtarca kabul edildiğinde akreditif amir banka ve lehtar için değişmiş sayılır, ancak teyit bankasının teyidi akreditifin o değişiklikten önceki hali için geçerli olacaktır.

Akreditif devredilirken sadece birinci lehtarın talebi ve devir bankasının muvafakati ile amir bankanın, varsa teyit bankasının onayı alınmadan 38.maddede izin verilen değişiklikler yapılabilir.

Akreditif ikinci lehtara devredildiğinde ve orijinal akreditife sonradan gelen bir değişikliğin ikinci lehtara devredilen akreditifi de etkilemesinin söz konusu olduğu durumlarda (Ör: değişikliğin akreditifin tutarının azaltımı, akreditifin iptalini veya vadesinin kısaltılmasını içermesi gibi), artık sadece amir banka, varsa teyit bankası ve birinci lehtarın değil ayrıca ikinci lehtarın da onayının alınması gerekmektedir.

Bir amir banka değişikliği gönderdiği an itibariyle o değişiklikle dönülemez biçimde bağlıdır. Teyit bankası bir değişikliği teyidinin kapsamı içine alabilir; bu durumda değişikliği ihbar ettiği an itibariyle dönülemez biçimde bağlı olacaktır. Bununla beraber teyit bankası bir değişikliği teyidinin kapsamına almadan ihbar etme yolunu seçebilir; bu takdirde durumu gecikmeksizin amir bankaya ve ihbar yazısında lehtara bildirmelidir.

Bir teyit bankası bir değişikliğe teyidini ekleyip eklemediğini bildirmeli, değişiklik ihbar mektubunda teyidini ekleyip eklemediği yönünde bir bildirim olmadığı takdirde teyit bankası değişikliği teyidinin kapsamına almış kabul edilecektir.

Asıl akreditifin (veya evvelce kabul edilmiş değişiklikleri içeren bir akreditifin) şartları, bir değişikliği ihbar eden bankaya lehtarın bu değişikliği kabul ettiğini bildirmesine kadar lehtar için yürürlükte kalacaktır. Lehtarın bir değişikliği kabul veya reddettiğine ilişkin bildiri vermesi gerekir. Lehtar böyle bir bildiri vermediği takdirde akreditife ve henüz kabul edilmemiş herhangi bir değişikliğe uygun bir ibraz lehtarın o değişikliği kabul etmiş olduğuna ilişkin bildiri sayılacaktır. Akreditif o an itibariyle değiştirilmiş olacaktır.

4.1.2.4. Telekomünikasyon Aracılığıyla Gönderilen Ön İhbarı Yapılan Akreditifler ve Değişiklikler (Madde 11)

- a) Şifreli telekomünikasyon aracılığıyla gönderilen bir akreditif veya değişiklik, üzerinden işlem yapılacak (operative) akreditif veya değişiklik olarak görülecek ve daha sonra alınan herhangi bir posta teyidi dikkate alınmayacaktır.

Telekomünikasyon aracılığıyla gönderilen bir mesaj ‘ayrıntılarının tamamı gönderilecektir’ (full details to follow) (veya benzer anlamdaki sözcükleri) içerdiği veya gönderilecek olan posta teyidinin, üzerinden işlem yapılacak akreditif veya değişiklik olacağını belirttiği takdirde anılan mesaj, üzerinden işlem yapılacak akreditif veya değişiklik olarak sayılmayacaktır.

Bu durumda amir banka, üzerinden işlem yapılacak akreditifi veya değişikliği telekomünikasyon aracılığıyla alınan mesajla uyumsuz olmayan şartlarda gecikmeksizin göndermelidir.

Gelen bir akreditifte, bazı kısımların (Ör:45A Description of Goods, 47 Additional Conditions gibi) akreditifin ayrılmaz bir parçası (integral) olarak gönderildiği belirtiliyorsa veya benzeri ifadeler yer alıyorsa ve bu kısımlar gelmeden akreditif lehtara ihbar edilmeye karar verirse ihbar mektubunda bu durumun belirtilmesi ve bu akreditife teyit verilmesi isteniyorsa akreditifin eksik olan diğer kısımları gelene kadar teyit verilmemesi gerekir.

Bir akreditif açılışının veya değişikliğin ön ihbarı (preavi), amir bankanın ancak üzerinden işlem yapılacak akreditifi açmaya veya üzerinden işlem yapılacak değişikliği yapmaya hazır olması halinde gönderilecektir. Bir ön ihbar gönderen amir banka üzerinden işlem yapılacak akreditifi ön ihbarla uyumsuz olmayan şartlarda gecikmeksizin açmakla veya değişikliği ön ihbarla uyumsuz olmayan şartlarda gecikmeksizin yapmakla dönülemez biçimde yükümlüdür.

4.1.2.5. Devredilebilir Akreditifler (Madde 38)

Bir banka açıkça onayladığı kapsam ve yol dışında bir akreditifi devretmek hususunda hiçbir yükümlülük altında değildir.

Devir yapmaya yetkili olan banka devri gerçekleştirmek zorunda değildir ve devretmek isterse hangi şartlar altında devri gerçekleştireceğini belirtebilir.

R483 sayılı ICC Bankacılık Komisyonu görüşüne göre bu şartlara akreditifin geçerlilik sahası (41 sahası), tüm taraflar (amir, birinci lehtar, ikinci lehtar gibi), ödeme

şekli, düzenlenecek belgeler ve bu belgelerin düzenlenme şekli dâhildir. Örneğin, akreditifin devredileceği ikinci lehtar yaptırıma tabi/yasaklı bir firma olduğu takdirde devir bankası devir işlemini gerçekleştirmeyi reddedebilir.

Bu Maddenin amacına yönelik olarak: Devredilebilir akreditif özellikle devredilebilir ‘transferable’ olduğunu belirten bir akreditif anlamına gelir. Devredilebilir bir akreditif lehtarın (ilk lehtarın) talebi üzerine kısmen veya tamamen diğer bir lehtarın (ikinci lehtar) kullanımına hazır tutulabilir.

Devir bankası (transferring bank) akreditifi devreden görevli banka veya herhangi bir banka nezdinde kullanılabilir bir akreditifte amir bankanın akreditifi devretmesi için özel yetki verdiği ve akreditifi devreden banka anlamına gelir. Bir amir banka devir bankası olabilir.

Devredilmiş akreditif (transferred credit) devir bankası tarafından ikinci lehtarın kullanımına hazır tutulmuş bir akreditif anlamına gelir.

Akreditifte aksine bir şart yok ise akreditifin kullanımda olduğu banka (41 sahasındaki banka) akreditifi devretmeye yetkilidir. Herhangi bir banka nezdinde kullanımda olan bir akreditifte (freely available, any bank by payment/negotiation/acceptance/deferred payment) akreditifi devretmeye özel olarak yetkili kılınmış olan banka devir bankasıdır. Yani bu durumda, akreditif metninde örneğin 47A sahasında devre yetkili bankanın belirtilmesi gerekmektedir.

Amir bankanın 6 (a), 7 (a) (ii), (iii), (iv), (v) fıkralarında belirtilen yükümlülükleriyle doğru orantılı olarak, amir banka dışında akreditif devretmeye yetkili bir banka olsa bile, bu banka devri gerçekleştirmezse amir banka akreditifi devredebilir. Ancak devretmek zorunda değildir.

Devir sırasında aksine anlaşmaya varılmadığı sürece devirle ilgili bütün masraflar (komisyon, ücret ve yapılan masraflar gibi) ilk lehtar tarafından ödenmelidir.

Kısmi kullanımlara veya yüklemelere izin verilmesi kaydıyla bir akreditif birden fazla ikinci lehtara kısmen devredilebilir.

Devredilmiş bir akreditif ikinci lehtarın talebi üzerine başka bir lehtara devredilemez. İlk lehtar başka bir lehtar olarak görülmez.

İkinci lehtar kendisine devredilen bir akreditifi üçüncü bir lehtara devredemez. Ancak, örneğin birinci lehtar ile ikinci lehtar arasındaki sözleşmenin iptal olması nedeniyle, ikinci lehtar kendisine devredilen bir akreditifi birinci lehtara iade edebilir.

R486 sayılı ICC Bankacılık Komisyonu görüşüne göre ikinci lehtara devredilen fakat ikinci lehtar tarafından kullanılmadan vadesi dolan devredilmiş bir akreditif orijinal akreditifin vadesinin dolmaması kaydıyla birinci lehtarın talebine istinaden devir bankası tarafından yeni bir ikinci lehtara devredilebilir. Bu devir işlemi yine 38.madde hükümlerine tabi olacaktır. Yani, devir bankasının bu yeni devir işlemi gerçekleştirme gibi bir zorunluluğu yine olmayacaktır. Ancak, devir bankası yeni devir işlemi gerçekleştirmeyi kabul ederse, bu işlemi yapmadan, eğer akreditif başka bir bankanın hizmetinden yararlanılmadan doğrudan ikinci lehtara devredilmişse, bu ikinci lehtardan lehine devredilen akreditifi kullanmadığına ve kullanmayacağına dair bir talimat temin etmelidir. Eğer akreditif ikinci lehtara başka bir bankanın hizmetinden yararlanılarak devredilmişse, devir bankası bu bankadan devredilen akreditifin ikinci lehtar tarafından kullanılmadığına ve kullanılmayacağına dair şifreli mesaj ile teyit almalıdır.

Devir için yapılan herhangi bir talep, değişikliklerin ikinci lehtara ihbar edilip edilmeyeceğini, edilecekse hangi şartlar altında edileceğini belirtmelidir. Devredilmiş akreditif bu şartları açıkça belirtmelidir.

Bir akreditif birden fazla ikinci lehtara devredildiği takdirde bir değişikliğin bir veya birden fazla ikinci lehtar tarafından reddedilmesi o değişikliğin diğer herhangi bir ikinci lehtarca kabulünü geçersiz kılmaz ve akreditif bu ikinci lehtar için o değişiklik uyarınca değiştirilmiş olacaktır. Değişikliği reddeden diğer herhangi bir ikinci lehtar için akreditif değiştirilmemiş olarak kalacaktır.

Devredilmiş akreditif, aşağıdakiler hariç olmak üzere, varsa teyit dâhil, akreditifin şartlarını doğru olarak yansıtmalıdır.

Akreditifin tutarı, akreditifte belirtilen herhangi bir birim fiyatı, vade tarihi, ibraz süresi veya en geç yükleme tarihi veya yükleme için verilen süre. Bunlardan herhangi biri veya hepsi azaltılabilir veya kısaltılabilir.

Teyit eylemi de devir unsurları arasına alınmıştır. Yani orijinal akreditife ilk lehtar lehine teyit veren bir banka teyit verdiği bu akreditifi devretmek zorunda olmadığı halde devretmeye karar verdiğinde ikinci lehtara da teyitli olarak devretmek durumundadır.

Sorular: a) Kısmi sevkiyata izin veren bir devredilebilir akreditif devir bankasınca devredildiğinde kısmi sevkiyat devir akreditifinde yasaklanabilir mi?

b) Bir devredilebilir akreditifi görüldüğünde ödemeli olarak herhangi bir bankada geçerli (available with any bank by payment) ve vade bitim yeri lehtarın ülkesi olmak üzere açılıyor ve 47A Additional Conditions sahasında ihbar bankası devre yetkili kılınıyor.

İhbar bankası birinci lehtarın talebine istinaden akreditifi devretmeye karar veriyor.

Akreditifi: a) sadece kendisinde geçerli olacak şekilde devredebilir mi?

b) sadece ikinci lehtarın bankasında geçerli olacak şekilde devredebilir mi?

Şayet akreditif sadece bu ihbar bankasında geçerli olsa idi (41A sahasında onun adı yer alsa idi)

Akreditifi: a) herhangi bir banka nezdinde veya birinci lehtarın ülkesindeki herhangi bir banka nezdinde geçerli ve vade birim yeri birinci lehtarın ülkesi olacak şekilde devredebilir mi?

b) herhangi bir banka nezdinde veya ikinci lehtarın ülkesindeki herhangi bir banka nezdinde geçerli ve vade birim yeri ikinci lehtarın ülkesi olacak şekilde devredebilir mi?

Sigorta tutarının tabi olması gereken değer yüzdesi akreditifte veya bu maddelerde şart koşulan sigorta tutarına ulaşılabilecek miktarda arttırılabilir.

Örneğin; akreditif USD10,000,00 tutarında açılsın ve CIF bedelinin 110%' u üzerinden düzenlenecek bir sigorta belgesi istesin. Bu durumda sigorta belgesinin en az USD110,000,00 üzerinden düzenlenmesi gerekmektedir.

Birinci lehtar akreditifi USD90,000,00 devrettiğinde orijinal akreditifin şart koştuğu minimum USD110,000,00 tutara ulaşılabilmesi için devir akreditifinde ikinci lehtardan USD90,000,00'in 122,22%'i üzerinden hesaplanmış bir sigorta belgesi ibraz etmesi istenecektir.

İlk lehtarın ismi akreditif amirinin ismiyle değiştirilebilir.

Akreditif amirinin isminin fatura dışındaki herhangi bir belgede gösterilmesi akreditifte özellikle istenildiği takdirde bu şart devredilen akreditife yansıtılmalıdır.

İlk lehtar akreditifte şarta bağlanan tutarı aşmayan bir tutardaki kendi faturasını ve varsa poliçesini ikinci lehtarın faturası ve poliçesi ile değiştirme hakkına sahiptir. Bu değiştirmenin yapılması üzerine ilk lehtar kendi faturası ile ikinci lehtarın faturası arasında fark varsa bu fark kadar akreditif altında kullanımda bulunabilir.

İlk lehtar kendi faturasını ve varsa poliçesini ibraz etmek durumunda olduğu halde ilk talepte bunu yapmadığı takdirde veya ilk lehtarın ibraz ettiği faturalarda ikinci lehtarca yapılan ibrazda mevcut olmayan rezervler bulunduğu ve ilk lehtar ilk talepte bunları düzeltmediği takdirde devir bankası ikinci lehtardan aldığı belgeleri ilk lehtara karşı başka sorumluluğu olmaksızın amir bankaya ibraz etme hakkına sahiptir.

R270 sayılı ICC Bankacılık Komisyonu görüşüne göre, birinci lehtarın kaç gün içinde fatura ve poliçesini sunması gerektiğini devir bankasının birinci lehtara karşı talebinde (ilk talep) belirtmesi gerekir. İlk talebin ihtiva ettiği gün sayısının belirlenmesinde ise ikinci lehtarın uygun belgeleri karşılığında ödemeye hak kazandığı ve en kısa sürede ödemeyi alması gerektiği önemli bir faktördür.

İlk lehtar, ikinci lehtarın yapacağı ibrazın akreditifin vade tarihine kadar – vade tarihi dâhil – akreditifin devredildiği yerde karşılanacağını veya iştirâ edileceğini devir

talebinde belirtebilir. Bu husus 38(h) fıkrası uyarınca ilk lehtarın sahip olduğu hakkı etkilemez.

İkinci lehtar tarafından veya onun adına/namına yapılacak belge ibrazı devir bankasına yapılmalıdır.

Lehtarca fatura ve/veya poliçe değiştirme işlemi yapılacaksa, birinci lehtarın akreditif altında kullanımda bulunabilme hakkının muhafaza edilebilmesi amacıyla ikinci lehtarca yapılacak ibraz devir bankasına yapılmalıdır. Ancak, doğaldır ki, akreditifin birinci lehtarca ikinci lehtara tamamen devredildiği, devir bankasının orijinal akreditife teyidini eklemediği ve dolayısıyla akreditifi ikinci lehtara teyitsiz devrettiği, devredilen akreditifin vade dolum yerinin ikinci lehtarın ülkesi ve geçerlilik sahasında (41 sahası) ikinci lehtarın bankasının olduğu ve orijinal akreditife daha sonra yapılabilecek tüm değişikliklerin (tutar artırımını, vade uzatımını da dâhil) doğrudan ikinci lehtara ihbar/devir edileceği durumda, (birinci lehtarın tamamen devre dışı kalması durumu) ikinci lehtarca yapılacak bir ibraz bankası kanalıyla doğrudan amir bankaya yapılabilir.

4.1.2.6. Akreditiften Oluşacak Fonların Temliki (Madde 39)

Bir akreditifin devredilebilir olduğunun belirtilmemesi lehtarın o akreditif altında hak veya elde edebileceği fonları uygulanabilir yasa hükümleri uyarınca temlik etme hakkını etkilemeyecektir. Bu madde sadece akreditiften oluşacak fonların temliğiyle ilgili olup akreditifi kullanma hakkının temliğine ilişkin değildir.

4.1.3. Akreditifte Tarafların Görev ve Sorumluluklarına İlişkin Örnek Olaylar ve Yorumlar (Madde 7, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 33, 34, 35, 36, 37)

4.1.3.1. Amir Bankanın Yükümlülüğü (Madde 7)

- a. İbrazı şart koşulan belgelerin görevli bankaya veya amir bankaya ibraz edilmesi ve belgelerin uygun bir ibrazı oluşturması kaydıyla,

a1) Akreditif amir bankanın gişelerinde belgelerin ibrazı üzerine ödeme, vadeli ödeme veya poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda olduğu takdirde;

a2) Akreditif görevli bir bankanın gişelerinde belgelerin ibrazı üzerine ödeme yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka ödeme yapmadığı takdirde;

a3) Akreditif görevli bir bankanın gişelerinde vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka vadeli ödeme yükümlülüğüne girmediği veya girmiş olduğu halde ödeme vadesinde ödeme yapmadığı takdirde;

a4) Akreditif görevli bir bankanın gişelerinde poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka kendi üzerine çekilen bir poliçeyi kabul etmediği veya kabul etmiş olduğu halde poliçenin ödeme vadesinde ödeme yapmadığı takdirde; akreditif görevli bir bankanın gişelerinde iştirâ yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka iştirâ işlemi yapmadığı takdirde; amir banka ibrazı karşılamalıdır.

Amir bankanın taahhüdü, teyit bankasına, görevli bankaya, iyi niyetli hamillere (kabul kredili veya iştirâ akreditiflerinde) , lehtara karşıdır.

Amir banka iştirâ etmez, ancak ibrazı karşılar. Bu nedenle akreditifler iştirâ yöntemi ile amir bankada kullanımda olmamalıdır.

Bir amir banka akreditifi açtığı an itibariyle ibrazı karşılamakla dönülemez biçimde yükümlüdür.

Bu nedenle amir banka açtığı bir akreditifin şartları ile bağlı olup tek taraflı olarak değiştiremez veya iptal edemez.

Bir amir banka uygun bir ibrazı karşılayan veya iştirâ eden ve belgeleri amir bankaya gönderen görevli bir bankayı ramburse etmekle yükümlüdür. Poliçe kabulü veya vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda olan bir akreditif altındaki uygun bir ibraz tutarının rambursmanı, görevli banka ödeme vadesinden önce ön ödeme veya satın alma işlemi yapmış olsun olmasın ödeme vade vadesinde gerçekleştirilir. Bir amir bankanın

görevli bir bankayı ramburse etme yükümlülüğü amir bankanın lehtar karşısındaki yükümlülüğünden bağımsızdır.

Amir bankanın bir görevli bankayı ramburse etme yükümlülüğü amir bankanın lehtar karşısındaki yükümlülüğünden bağımsız olduğundan, lehtar sahtekârlık yapsa bile ödeme vadesinden önce ön ödeme veya satın alma işlemi yapan görevli bankalar korunmaktadır.

4.1.3.2. Teyit Bankasının Yükümlülüğü (Madde 8)

İbrazı şart koşulan belgelerin teyit bankasına veya diğer herhangi bir görevli bankaya ibraz edilmesi ve belgelerin uygun bir ibrazı oluşturması kaydıyla; Teyit bankası,

- a) akreditif teyit bankasının gişelerinde belgelerin ibrazı üzerine ödeme, vadeli ödeme veya poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda olduğu takdirde;
- b) akreditif diğer bir görevli bankanın gişelerinde belgelerin ibrazı üzerine ödeme yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka ödeme yapmadığı takdirde;
- c) akreditif diğer bir görevli bankanın gişelerinde vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka vadeli ödeme yükümlülüğüne girmedigi veya girmiş olduğu halde ödeme vadesinde ödeme yapmadığı takdirde,
- d) akreditif diğer bir görevli bankanın gişelerinde poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka kendi üzerine çekilen bir poliçeyi kabul etmediği veya kabul etmiş olduğu halde poliçenin ödeme vadesinde ödeme yapmadığı takdirde,
- e) akreditif diğer bir görevli bankanın gişelerinde iştirâ yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka iştirâ işlemi yapmadığı takdirde; ibrazı karşılmalıdır;

Akreditif teyit bankasının gişelerinde iştirâ yöntemiyle kullanımda olduğu takdirde rücu hakkı olmaksızın iştirâ işlemi yapmalıdır.

Akreditif, teyit bankasının gişelerinde iştirâ yöntemi ile geçerli olduğunda ve teyit bankası akreditife teyidini eklediği durumda lehtarın talebine göre iştirâ etmek, yani uygun ibraz anında avans ödeme yapmak veya ileriki bir vadede avans ödeme yapacağını kabul etmek ve o tarihte avans ödeme yapmak zorundadır.

- a) Teyit bankasının taahhüdü, diğer görevli bankaya, iyi niyetli hamillere (kabul kredili veya iştirâ akreditiflerinde) ve lehtara karşıdır.
- b) Bir teyit bankası akreditife teyidini eklediği an itibariyle ibrazı karşılamakla veya iştirâ etmekle dönülemez biçimde yükümlüdür. Bu nedenle teyit bankası teyit verdiği bir akreditifin ve teyidinin şartları ile bağlı olup tek taraflı olarak teyidini değiştiremez veya iptal edemez.
- c) Bir teyit bankası uygun bir ibrazı karşılayan veya iştirâ eden ve belgeleri teyit bankasına gönderen diğer bir görevli bankayı ramburse etmekle yükümlüdür. Poliçe kabulü veya vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda olan bir akreditif altındaki uygun bir ibraz tutarının rambursmanı, diğer bir görevli banka ödeme vadesinden önce ön ödeme veya satın alma işlemi yapmış olsun olmasın ödeme vadesinde gerçekleştirilir. Bir teyit bankasının diğer bir görevli bankayı ramburse etme yükümlülüğü teyit bankasının lehtar karşısındaki yükümlülüğünden bağımsızdır.

Teyit bankasının bir görevli bankayı ramburse etme yükümlülüğü amir bankanın lehtar karşısındaki yükümlülüğünden bağımsız olduğundan, lehtar sahtekârlık yapsa bile ödeme vadesinden önce ön ödeme veya satın alma işlemi yapan görevli bankalar korunmaktadır.

- d) Bir banka amir bankadan bir akreditifin teyidi için bir talep veya yetki aldığı fakat teyit etmek istemediği takdirde bu durumu amir bankaya gecikmeksizin bildirmelidir; akreditifi teyitsiz ihbar edebilir.

Teyit bankası akreditife teyit ekmediğini amir bankaya bildirirken sebep bildirmek zorunda değildir.

4.1.3.3. Akreditiflerin ve Değişikliklerin İhbar Edilmesi (Madde 9)

- a. Bir akreditif ve herhangi bir değişiklik bir ihbar bankası aracılığıyla lehtara ihbar edilebilir. Teyit bankası olmayan bir ihbar bankası akreditifi ve herhangi bir değişikliği ibraz karşılama veya iştirah etme yükümlülüğü olmaksızın ihbar eder.

Bir akreditif amir banka tarafından doğrudan lehtara gönderilerek ihbar edilebileceği gibi başka bir bankanın hizmetinden faydalanarak ta ihbar edilebilir.

- b. İhbar bankası akreditifi veya değişikliği ihbar etmekle akreditifin veya değişikliğin görünür gerçekliğini kendine göre yeterli biçimde belirlediğini ve ihbarın, alınan akreditifin veya değişikliğin şartlarını doğru olarak yansıttığını belirtmiş olur.

İhbar bankası bir akreditifi veya değişikliği ihbar etmekle akreditifin veya değişikliğin görünür gerçekliğini kendine göre yeterli biçimde belirlemiş ve gönderdiği ihbar mektubunun alınan akreditifin veya değişikliğin şartlarını doğru olarak yansıttığını belirtmiş sayılacağından ihbar aşamasında akreditifin veya değişikliğin herhangi bir kısmının eksik, bozuk, okunaksız gönderilmediğine önemle dikkat edilmelidir.

Akreditifin veya değişikliğin şartlarının doğru olarak yansıtılması nedir? En azından lehtarla ilgili olan şartların yani lehtarın akreditif altında ihracatını yapıp belgelerini düzenleyip ibraz bedelini tahsil etmesi için gerekli olan bilgilerin ihbar edilmesidir.

Bankalar arası bilgi niteliğinde olan ve lehtarını ilgilendirmeyen finansman talepleri, kredi anlaşmaları veya sadece görevli bankaya yönelik olan talimatlar lehtara yapılan ihbarda yer almayabilir.

- c. Bir ihbar bankası akreditifi ve herhangi bir değişikliği lehtara ihbar etmek için diğer bir bankanın (ikinci ihbar bankası) hizmetinden yararlanabilir. İkinci ihbar bankası akreditifi veya değişikliği ihbar etmekle almış olduğu ihbarın görünür gerçeğliğini kendine göre yeterli biçimde belirlediğini ve ihbarın, alınan akreditifin veya değişikliğin şartlarını doğru olarak yansıttığını belirtmiş olur.

Lehtara ihbar eyleminde birinci ihbar bankası kendi yargısıyla ikinci ihbar bankasının hizmetinden faydalanabilir. Bu durumda amir banka akreditifi bir bankaya (birinci ihbar bankası) MT700 mesajı ile gönderir. Bu banka örneğin lehtar ile ilişkisi olmadığı takdirde veya herhangi bir nedenle akreditifi kendi yargısı ile seçtiği başka bir bankaya (ikinci ihbar bankası) MT710 mesajı ile gönderir.

Birinci ihbar bankasının sorumluluklarına paralel olarak, ikinci ihbar bankasının ihbar eylemindeki sorumluluğu birinci ihbar bankasından alınan ihbarın görünür gerçeğliğini kendine göre yeterli bir biçimde belirlemesi ve kendi ihbarının birinci ihbar bankasından alınan ihbarda yer alan akreditif veya değişikliğin şartlarını doğru olarak yansıtmasıdır.

- d. Bir akreditifin ihbar edilmesi için bir ihbar bankasının veya ikinci ihbar bankasının hizmetinden yararlanan bir banka o akreditife ilişkin herhangi bir değişikliğin ihbar edilmesi için aynı bankayı kullanmalıdır.
- e. Bir akreditifi veya değişikliği ihbar etmesi istenen bir banka ihbar etmeme yolunu seçtiği takdirde akreditifi, değişikliği veya ihbarı aldığı bankaya bu hususta gecikmeksizin bilgi vermelidir.

Bir akreditifi veya değişikliği ihbar etmeme yolunu seçen bir banka aldığı bankaya bu yönde gecikmeksizin bilgi verirken ihbar etmeme sebebini bildirmek zorunda değildir.

- f. Bir akreditifi veya değişikliği ihbar etmesi istenen bir banka akreditifin, değişikliğin veya ihbarın görünür gerçeğliğini kendine göre yeterli biçimde belirleyemediği takdirde talimat hangi bankadan gelmiş görünüyorsa o bankaya

bu durumu gecikmeksizin bildirmelidir. Buna rağmen ihbar bankası veya ikinci ihbar bankası akreditifi veya değişikliği ihbar etme yolunu seçtiği takdirde lehtara veya ikinci ihbar bankasına akreditifin, değişikliğin veya ihbarın görünür gerçekliğini kendine göre yeterli biçimde belirleyemediğini bildirmelidir.

Akreditifin veya değişikliğin görünür gerçekliğini belirleyemeyen bir birinci veya ikinci ihbar bankası akreditifi veya değişikliği gönderen tarafa (amir banka göndermişse amir bankaya-teyit bankası göndermişse teyit bankasına-birinci ihbar bankası göndermişse birinci ihbar bankasına) görünür gerçekliği belirleyemediğini bildirecektir.

4.1.3.4. Görevlendirme (Madde 12)

- a) Görevli banka teyit bankası olmadığı sürece ibrazı karşılamak veya iştirat etmek için verilen bir yetki, görevli bankanın ibrazı karşılamayı veya iştirat etmeyi açıkça kabul ederek bunu lehtara açıkça bildirdiği hal dışında o görevli bankayı ibrazı karşılamak veya iştirat etmek için herhangi bir yükümlülük altına sokmaz.

Örneğin, MT700 mesajının 41 sahasında yer alan bankanın akreditif sadece ihbar etmesi görevini kabul ettiğini yani akreditifin ödeme yöntemine göre ödeme yapacağı/iştirat edeceği/vadeli ödeme yükümlülüğüne gireceği veya poliçe kabul edeceği anlamına gelmez.

- b) Bir poliçe kabul etmesi veya vadeli ödeme yükümlülüğüne girmesi için bir bankayı görevlendirmekle, amir banka o görevli bankanın kabul ettiği bir poliçeyi veya girdiği vadeli ödeme yükümlülüğünü satın alması veya ön ödeme yapması için o görevli bankayı yetkili kılar.

Bir teyit bankası “by Acceptance”, “by Deferred Paymet” bir akreditifte uygun ibraz karşılığında kabul ettiği poliçeyi veya girdiği vadeli ödeme taahhüdünü ayrıca amir bankadan iskonto yetkisi istemeden iskonto edebilecektir.

Teyitsiz bir akreditifte görevi çerçevesinde hareket eden bir banka (örneğin sessiz teyit veren bir banka) “by Acceptance”, “by Deferred Payment” bir akreditifte uygun ibraz karşılığında kabul ettiği poliçeyi veya girdiği vadeli ödeme taahhüdünü ayrıca amir bankadan iskonto yetkisi istemeden iskonto edebilir.

Ancak ne teyit bankası ne de görevi çerçevesinde hareket eden bir banka (örneğin sessiz teyit veren banka) kabul ettiği poliçeyi veya girdiği vadeli ödeme taahhüdünü iskonto etmek zorunda değildir.

Teyit bankası olmayan bir görevli banka tarafından belgelerin alınması veya incelenmesi ve gönderilmesi o görevli bankayı ibrazı karşılamakla veya iştirak etmekle yükümlü kılmadığı gibi ibraz karşılama veya iştirak eylemini de oluşturmaz.

Örneğin, MT700 mesajının 41 sahasında yer alan bankanın lehtara gerek ihbar gerekse vesaik ibrazı aşamasında aksini bildirmediği sürece belgeleri uygun olarak amir bankaya göndermesi o bankanın akreditifin ödeme yöntemine göre ödeme yapacağı/iştirak edeceği/vadeli ödeme yükümlülüğüne gireceği veya poliçe kabul edeceği anlamına gelmez.

R.313 (1)

Akreditif Şartı: “L/C available with the nominated bank by Negotiation of beneficiary’s Draft on the Issuing bank at 120 days Sight from the date of Negotiation.”

Görevli banka teyidini ekliyor. İbrazda teyit bankası belgeleri uygun buluyor, fakat ‘due date’i belirleyip lehtara teyit etmek istemiyor. Gerekçe olarak poliçe amir banka üzerine çekili olduğundan poliçeyi önce amir bankaya göndereceğini onun poliçeyi kabul ettiğini belirten mesajını aldıktan sonra ‘due date’i teyit edeceğini ifade ediyor.

Lehtarın sorusu: Teyit bankasının yaptığı işlem ve gerekçesi doğru mudur?

ICC Görüşü: Akreditif teyit bankasının gişelerinde iştiraktan 120 gün sonraki bir ödeme vadesini içeren bir poliçenin iştirakı ile kullanımda bulunacak biçimde

açılmıştır. Lehtarın iştirah istemediği, sadece ‘due date’ in belirlenerek kendisine teyidini istediği anlaşılmaktadır.

Teyit bankasının ‘due date’i belirleyerek lehtara teyit etmesi gerekirdi.

4.1.3.5. Bankalar arası Rambursman Düzenlemeleri (Madde 13)

Bir akreditif, rambursmanın görevli bankaca (talep bankası) başka bir taraftan (rambursman bankası) talep edilmek suretiyle sağlanacağını belirttiği takdirde rambursmanın akreditifin açılış tarihinde yürürlükte olan ICC’nin Bankalar arası Rambursman Kuralları’na tabi olup olmadığı akreditifte belirtilmelidir.

Kuralların uygulanması rambursmanın yürürlükte olan ICC Bankalar arası Rambursman Kurallarına (URR725) tabi olup olmadığına bağlı olacaktır. Rambursman bankası verilen bir akreditifte ‘UCPURR LATEST VERSION’ kodu kullanıldığı takdirde rambursmanla ilgili olarak anılan URR kuralları uygulanacak, sadece ‘UCP LATEST VERSION’ kodu kullanıldığında yeni 13.madde kuralları uygulanacaktır. (Bu amaçla SWIFT akreditif açılış MT700 ve rambursman yetkisi MT740 mesaj tiplerinde sırasıyla 40E ve 40F alanları yer almaktadır.)

Rambursmanın ICC’nin Bankalar arası Rambursman Kuralları’na tabi olduğu akreditifte belirtilmediği takdirde aşağıdaki kurallar uygulanır:

Bir amir banka rambursman bankasına akreditifte belirtilen kullanım yöntemine uygun bir rambursman yetkisi vermelidir. Rambursman yetkisinin bir vade tarihine tabi olmaması gerekir. Bir talep bankasından, rambursman bankasına akreditifin şartlarına uyulduğunu belirten bir uygunluk sertifikası vermesi istenmeyecektir.

Rambursman akreditif şartları uyarınca ilk talep üzerine rambursman bankası tarafından sağlanmadığı takdirde amir banka herhangi bir faiz kaybından ve oluşan masraflardan sorumlu olacaktır.

Rambursman bankasının komisyon ve masrafları amir bankaya aittir. Bununla beraber komisyon ve masraflar lehtara ait olduğu takdirde bu hususun akreditifte ve

rambursman yetkisinde belirtilmesi amir bankanın sorumluluğundadır. Bir rambursman bankasının komisyon ve masrafları lehtara ait olduğu takdirde bu tutarlar rambursman yapıldığında talep bankasına yapılacak ödemeden düşülecektir. Rambursman yapılmadığı takdirde rambursman bankasının komisyon ve masrafları amir bankanın yükümlülüğünde kalacaktır.

Rambursman ilk talep üzerine rambursman bankası tarafından yapılmadığı takdirde amir banka rambursmanın sağlanmasına ilişkin yükümlülüklerinden kurtulmuş olmaz.

4.1.3.6. Uygun İbraz (Madde 15)

a) Bir amir banka bir ibrazın uygun olduğunu belirlediğinde ibrazı karşılamalıdır.

Amir banka amirden rambursmanı sağlayamasa bile belgeler uygunsa ibrazı karşılamak zorundadır.

b) Bir teyit bankası bir ibrazın uygun olduğunu belirlediğinde ibrazı karşılamalı veya iştirah etmeli ve belgeleri amir bankaya göndermelidir.

Teyit bankası amir bankadan rambursmanı sağlayamasa bile belgeler uygunsa akreditifteki ödeme yöntemine göre ibrazı karşılamalı veya iştirah etmeli akabinde bekletmeden belgeleri amir bankaya göndermelidir.

c) Bir görevli banka bir ibrazın uygun olduğunu belirlediğinde ve ibrazı karşıladığında veya iştirah ettiğinde belgeleri teyit bankasına veya amir bankaya göndermelidir.

Teyit bankası olmayan bir görevli bankanın bu fıkra altındaki yükümlülüğü görevli bankanın girdiği ve lehtara açıkça bildirdiği taahhüdün şartlarına/derecesine bağlıdır. Fakat belgelerin uygun olduğunu belirlediği ve akreditifteki ödeme yöntemine göre ibrazı karşıladığı veya iştirah ettiğinde belgeleri akreditifte belirtildiği gibi teyit bankasına veya amir bankaya göndermek zorundadır.

Her üç fıkrada belirtilen "belirlediğinde" ifadesi derhal anlamına gelmemektedir. Normal işlem akışları esnasında ibrazın uygun olduğunu belirledikten sonra ibrazı karşılama veya iştirat etme eylemlerine başlamak ve bitirmek belli bir süre almaktadır. Bu süre, işlerin yoğunluğuna ve ibrazın uygunluğunun günün hangi saatinde belirlendiğine göre değişmektedir. Bankaların akşamın belli saatlerinde cut-off zamanları mevcuttur. Dolayısıyla cut-off'tan dolayı ibrazı karşılama veya iştirat etme eylemleri takip eden iş gününe kalabilmektedir.

4.1.3.7. Rezervli/Uygun Olmayan Belgeler Rezerv Kaldırma ve Bildiri

- I.** Görevli çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası veya amir banka bir ibrazın uygun olmadığını belirlediğinde ibrazı karşılamayı veya iştirat etmeyi reddedebilir.

Görevli banka, teyit bankası ve amir bankalardan her biri ibrazı ayrı ayrı inceler ve birinin belgeleri uygun bulması diğerini var olan bir rezervi ileri sürme hakkından alıkoymaz.

Vesaik sevk/römiz mektubunda belgelerin uygun olduğu veya rezervler belirtilse bile amir banka/teyit bankası ibrazı incelemek uygunsa ibrazı karşılama/iştirat işlemini yapmak veya rezerv varsa ve reddetmeye karar verdiyse ret bildirisinde bulunmak zorundadır.

- II.** Bir amir banka bir ibrazın uygun olmadığını belirlediğinde sadece kendi kararıyla, rezerv kaldırma talimatı (waiver) almak için akreditif amiriyle temas edebilir. Ancak bu eylem 14(b) fıkrasında sözü edilen süreyi uzatmaz.

Amir banka ibrazın uygun olmadığını belirlediğinde ve kendi yargı ve kararı ile rezerv kaldırma talimatı için amire başvurursa bile bu eylemler (ibrazın incelenmesi, uygun olup olmadığının belirlenmesi ve uygun değilse amire rezerv kaldırma talimatı için başvurulması ve duruma göre belgelerin reddedilmesi) maksimum beş banka işgünlük süre içinde yapılmalıdır.

Amir bankalar ibraz eden istese bile amirden rezerv kaldırma talimatı talep etmek zorunda değildir.

R254 ve R267 sayılı ICC Bankacılık Komisyonu görüşlerinde belirtildiği üzere amir bankalar rezerv kaldırma talimatı için amirle temas etmedikleri halde doğrudan amirden veya lehtardan (amir tarafından doğrudan lehtara verilmiş) rezerv kabulü aldıklarında bu kabulü işleme alıp belgeleri kabul etmek zorunda değildir.

R327 sayılı ICC Bankacılık Komisyonu görüşünde belirtildiği üzere amir bankalar rezerv kaldırma talimatı için bizzat amirle temas etseler ve rezerv kabul talimatını alsalar bile belgeleri kabul etmek zorunda değildir.

III. Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası veya amir banka ibrazı karşılamaı veya iştiratı etmeyi reddetmeye karar verdiğinde ibrazda bulunan tarafa bu hususta tek bir bildiri göndermelidir. Bu bildiri;

Ret bildirisinin TEK bir bildiri olacaktır. İlave ret bildirimleri geçerli rezervler içerse bile dikkate alınmaz.

Ret bildirisi ibraz edene yapılır. Belgeler lehtardan alınmışsa ret bildirimini doğrudan lehtara, bir bankanın bir şubesinden gelmişse ret bildirimini o şubeye yapılmalıdır. Bankanın ibrazı karşılamaı veya iştiratı etmeyi reddettiğini ve ret bildirisinde ret ifadesi (we refuse/reject...) yer almalıdır

MT734 Advise of Refusal tipi mesajlarda“ret” ifadesinin bulunmasına gerek yoktur, ancak MT799, MT999 tipi mesajlar veya mektup, teleks v.s. ile ret bildiriminde bulunulduğunda “ret” ifadesinin bulunması zorunludur.

Nasıl ki, amir bankaların belgeleri gönderen bankaya ret bildirimlerinde “ret” ifadesini kullanması gerekiyorsa, teyit bankaları da lehtara mektup/faks ile gönderdiği ret bildiriminde “ret” ifadesini kullanmalıdır. Bankanın ibrazı karşılamaı veya iştiratı etmeyi reddetmesine ilişkin her bir rezerv unsurunu ve Ret bildirisinde rezervler açıkça belirtilmelidir.

R578 sayılı ICC Bankacılık Komisyonu görüşünde belirtildiği üzere ”Documents inconsistent with each other” gibi açıkça bir rezerv belirtmeyen bir ret bildirimini geçerli değildir.

Son olarak belgelerin akıbeti / tabi tutulduğu durum ile ilgili dört seçenekten biri belirtmelidir. Bunlar;

- a) Bankanın ibraz edenden yeni talimat beklerken belgeleri elde tutmakta olduğunu veya “We are holding documents pending further instruction from you.”

MT734 tipi swift mesajında /HOLD/ Code Word ile gösterilir.

İbraz edenden yeni talimat gelene kadar değil gelinceye kadar belgelerin elde tutulması durumudur. Yani, bir banka bu ifadeyi kullandıktan sonra ibraz edenden yeni talimat gelmeden de belgeleri ibraz edene iade edebilir.

Bu seçenek amir banka, teyit bankası ve görevi çerçevesinde hareket eden görevli banka için geçerlidir.

- b) Amir bankanın akreditif amirinden rezerv kaldırma talimatı alıp bunu kabul etmeyi uygun görünceye kadar veya rezerv kaldırma talimatını kabul etmeyi uygun görmeden önce ibraz edenden yeni talimat alıncaya kadar belgeleri elde tutmakta olduğunu veya

“We are holding documents until we receive a waiver from the Applicant and agree to accept it, or receive further instructions from you prior to agreeing to accept a waiver.”

MT734 tipi swift mesajında /NOTIFY/ Code Word ile gösterilir.

Bu seçenekte ‘WE’ sözcüğünün amir banka olduğu not edilmelidir. Çünkü amirden ‘waiver’ bekleyen sadece amir bankadır, görevli bankalar ve teyit bankaları ise amir banka kanalıyla amirden waivertalep edebilirler. Bu bankalar amir bankaya MT750 Advice of Discrepancy veya MT799 gibi mesajlar göndererek rezervler için onay talep edebilirler.

a) Bankanın belgeleri iade etmekte olduğunu veya

“We are returning the documents”

MT734 tipi swift mesajında /RETURN/ Code Word ile gösterilir.

Bu seçenek amir banka, teyit bankası ve görevi çerçevesinde hareket eden görevli banka için geçerlidir.

c) Bankanın ibraz edenden evvelce almış olduğu talimat uyarınca hareket etmekte olduğunu, belirtmelidir.

“We are acting in accordance with instructions previously received from you.”

MT734 tipi swift mesajında /PREVINST/ Code Word ile gösterilir.

Örneğin, ibraz eden vesaik sevk/römiz mektubunda bazı rezervleri belirtebilir ve amir bankanın amirden rezerv kabulü almasını isteyebilir. Bu talimata uymak isteyen bir amir banka ret bildiriminde bu seçeneği kullanacaktır.

Bu seçenek amir banka, teyit bankası ve görevi çerçevesinde hareket eden görevli banka için geçerlidir.

a) 16(c) Fıkrası gereğince gönderilecek bildiri, ibraz gününü izleyen beşinci banka iş gününün bitiminden geç olmamak üzere telekomünikasyon aracılığıyla, bu mümkün değilse diğer hızlı araçlarla gönderilmelidir.

b) Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası veya amir banka 16(c)(iii)(a) veya (b) Fıkrası gereği olan bildiriye gönderdikten sonra belgeleri her an ibraz edene iade edebilir.

Belgelerin tabi tutulduğu işlemle ilgili olarak gönderdiği ret bildirisinde yukarıda a ve b seçeneğindeki beyanlardan veya Code Word lardan birini kullanan bir banka belgeleri her an ibraz edene iade edebilir.

Ancak muhabir ilişkileri açısından ve lehtar açısından belgeleri iade etmeden önce bir ön bildiriye bulunmak faydalı olacaktır.

c) Bir amir banka veya teyit bankası bu maddenin hükümlerine uygun hareket etmediği takdirde belgelerin uygun bir ibrazı oluşturmadığını iddia etmekten yoksun kalacaktır.

Bu maddeye uygun ret bildiriminde bulunmayan amir banka veya teyit bankası belgeler rezervli olsa bile ödeme taahhüdüne girmiş olur.

d) Bir amir banka ibrazı karşılamayı reddettiği veya bir teyit bankası ibrazı karşılamayı veya iştirah etmeyi reddettiği ve bu konuda bu madde uyarınca bildiride bulunduğu takdirde yapılmış olan herhangi bir rambursmanın faiziyle birlikte geri ödenmesini istemeye hak kazanacaktır.

4.1.3.8. İbraz Saatleri (Madde 33)

Bir banka kendi çalışma saatleri dışında bir ibrazı kabul etmekle yükümlü değildir.

Burada sözü edilen “ibrazı kabul etmek”, ibrazı inceleyip uygun bulmak değil, ibrazı işleme almaktır. Çalışma saati dışında bir ibrazı teslim aldığı takdirde o gün maksimum beş banka işgünü hesaplamasını etkileyecek ve bu sürenin başlangıcı ibrazın alındığı günü takip eden ilk iş günü olacaktır.

4.1.3.9. Belgelerin Geçerliliğine İlişkin Sorumluluk Üstlenilmesi (Madde 34)

Bir banka belgelerin şekli, yeterliliği, doğruluğu, gerçek/sahte olup olmadığı veya herhangi bir belgenin hukuki etkisi/sonucu veya bir belgede şarta bağlanan veya o belgeye sonradan eklenen genel veya özel şartlar dolayısıyla hiçbir yükümlülük veya sorumluluk üstlenmediği gibi herhangi bir belgenin temsil ettiği malların, hizmetlerin veya yapılan diğer işlerin mevcut olup olmadığı veya tanımı, miktarı, ağırlığı, kalitesi, durumu, ambalajı, teslimatı ve değerine veya malları gönderenin, taşımacının, navlun komisyoncusunun, alıcının veya malları sigorta edenin veya diğer herhangi bir kişinin iyi niyetine veya eylemine veya ihmallerine, mali durumlarına, icraatına veya ticari itibarına ilişkin olarak hiçbir yükümlülük veya sorumluluk üstlenmez.

4.1.3.10. Mesajların İletilmesine ve Çeviriye İlişkin Sorumluluk Üstlenilmesi
(Madde 35)

Bir banka, mesajlar, mektuplar veya belgeler akreditifte belirtilen şartlara göre iletildiğinde veya gönderildiğinde veya akreditifte bu gibi şartların bulunmaması halinde gönderi/teslim servisini kendi seçimiyle belirlemiş olduğunda herhangi bir mesajın iletilmesinde veya mektupların veya belgelerin tesliminde ortaya çıkan gecikme, yolda kaybolma, bozulma ve diğer hatalardan kaynaklanan sonuçlardan dolayı hiçbir yükümlülük veya sorumluluk üstlenmez.

Görevli banka bir ibrazın uygun olduğunu belirlediği ve belgeleri amir bankaya veya teyit bankasına gönderdiği takdirde, görevli banka ibrazı karşılamış veya iştirah etmiş olsun olmasın, belgeler görevli banka ile amir banka veya teyit bankası arasında veya teyit bankası ile amir banka arasında kaybolmuş olsa bile amir banka veya teyit bankası ibrazı karşılamalı veya iştirah etmeli veya o görevli bankayı ramburse etmelidir.

Akreditifteki ibraz yeri ödeme yeridir prensibinden, akreditif şartlarına uygun ibrazı akreditifteki ibraz yerine yapan lehtarın ödemeye hak kazanması gerektiği açıktır.

Bu fıkranın koruması ancak aşağıdaki şartların yerine getirilmesi halinde mümkündür.:

- a) Görevli bankanın ibrazın uygunluğunu belirlemesi ve teyit bankasına veya amir bankaya akreditif şartlarına uygun olarak göndermesi;
- b) Varsa akreditifte belirtilen gönderim yöntem ve aracına uyulması. Yani, belgelerin iki lotta gönderilmesi istendiğinde iki lot olarak gönderilmesi; taahhütlü mektupla gönderilmesi istendiğinde taahhütlü mektupla gönderilmesi, uçak postası (air courier) ile gönderilmesi hatta DHL/UPS/TNT gibi özel kurye firması ismi verildiğinde ilgili kurye firması ile gönderilmesi.

İbraz uygun olmadığı takdirde yukarıda anılan akreditifte belirtilen gönderim yöntem ve aracına uyulsa bile belgeler yolda kaybolduğunda teyit bankası veya amir bankanın ödeme yükümlülüğü yoktur.

İbraz uygunsa bile akreditifte belirtilen gönderim yöntem ve aracına uyulmadığı takdirde belgeler yolda kaybolduğunda teyit bankası veya amir bankanın ödeme yükümlülüğü yoktur.

Lehtar akreditifte belirtilen görevli bankaya ibrazda bulunmayıp doğrudan kendisi veya başka bir banka kanalıyla amir bankaya ibrazda bulunmayı tercih ettiğinde ibraz uygun olsun olmasın belgeler yolda kaybolursa bu fıkranın korumasından faydalanmayacaktır.

Bir banka teknik terimlerin çevirisinde veya yorumlanmasındaki hatalardan dolayı hiçbir yükümlülük veya sorumluluk üstlenmez ve akreditif şartlarını çeviri yapmaksızın iletebilir.

4.1.3.11. Mücbir Sebep (Madde 36)

Bir banka doğal afetler, isyan, ayaklanma, iç karışıklık, savaş hali, terör eylemleri veya grev veya lokavtlar veya kendi kontrolleri dışındaki diğer nedenlere bağlı olarak faaliyetinde meydana gelecek kesintiden kaynaklanan sonuçlardan dolayı hiçbir yükümlülük ve sorumluluk üstlenmez.

Bir banka tekrar faaliyete geçtiğinde faaliyetinin kesintiye uğradığı süre içinde vadesi son bulmuş bir akreditif altında ibraz karşılamayacak veya iştira etmeyecektir.

4.1.3.12. Talimat Verilen Tarafın Eylemleri İçin Sorumluluk Üstlenilmesi (Md. 37)

- a) Akreditif amirinin talimatını yerine getirmek amacıyla diğer bir bankanın hizmetinden yararlanan bir banka bu işi akreditif amiri hesabına ve riski ona ait olmak üzere yapar.
- b) Bir amir banka veya ihbar bankası diğer bir bankanın seçimini kendisi yapmış olsa bile o diğer bankaya gönderdiği talimatın yerine getirilmemesinden dolayı hiçbir yükümlülük veya sorumluluk üstlenmez.

- c) Hizmetin yerine getirilmesi için diğer bir bankaya talimat veren bir banka, verdiği talimatla ilgili olarak o diğer bankanın komisyonlarının, ücretinin ve yaptığı masrafların toplamını (“charges”) ödemekle yükümlüdür.

Bir akreditif masrafların (charges) lehtara ait olduğunu belirttiği ve bunlar tahsil edilemediği veya akreditiften doğan fonlardan düşülemediği takdirde amir banka masrafları ödemekle yükümlü kalır.

Bir akreditifte veya değişiklikte, lehtara yapılacak ihbarın ihbar bankasının veya ikinci ihbar bankasının masraflarının (charges) bu bankalarca tahsil edilmesi şartına bağlı olduğuna ilişkin bir şart bulunmaması gerekir.

Lehtara ihbarın yapılması için önce birinci veya ikinci ihbar bankasının ihbar masraflarının ödenmesi gerektiği yolunda bir şartın akreditifte/değişiklikte yer almaması gerektiği tavsiye niteliğinde kurala bağlanmıştır.

- d) Akreditif amiri yabancı ülke yasalarının ve usullerinin getirdiği bütün yükümlülüklerle ve sorumluluklarla bağlı ve bunlar karşısında bir bankayı tazmin etmekle yükümlü olacaktır.

4.1.4. Akreditif Vesaiiki ve Bu Vesaikteki Rezervlere İlişkin Örnek Olaylar ve Yorumlar (Md.14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32)

4.1.4.1. Belgelerin İncelenmesine İlişkin Standart (Madde 14)

- a) Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası ve amir banka, belgelerin dış görünüşleri itibariyle uygun bir ibrazı oluşturup oluşturmadığını belirlemek için sadece belgeleri esas alarak ibrazı incelemelidir.

Bankalar bir ibrazı incelerken üç hususa dikkat edeceklerdir:

- a1) sadece belgelerin esas alınması,

a2) belgelerin dış görünüşleri ile incelenmesi

a3) uygun ibrazın belirlenmesindeki üç unsur (2.maddedeki tanım)

Bankalar belgelerin haricinde diğer faktörlerden etkilenmemelidir (Ör: Amirlerin lehtarlar ile ihtilafa düşmeleri sonucu amir bankalara rezerv koydurma girişimleri).

b) Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası ve amir bankalardan her biri ibrazın uygunluğunu belirlemek için ibraz gününü izleyen azami beş banka iş gününe (Banking day) sahip olacaktır. İbraz tarihinde veya ertesinde herhangi bir vade tarihinin veya ibraz için son günün gelmiş olması bu süreyi kısaltmaz veya etkilemez.

Örneğin, ibraz için tanınan son gün bugün ise ibrazın dün veya bugün yapılmış olması halinde inceleme için kullanılacak süre yine azami beş banka iş günüdür.

c) 19, 20, 21, 22, 23, 24 veya 25. Maddeye tabi bir veya birden fazla orijinal taşıma belgesi içeren bir ibraz, lehtar tarafından veya lehtar adına, bu kurallarda tanımı yapılan, yükleme tarihinden sonraki 21 takvim gününden daha geç olmamak kaydıyla, fakat her durumda akreditifin vade tarihinden geç olmamak üzere yapılmalıdır.

ISBP 681, 19-20. PARAGRAFLARI

19. Malların taşınmasıyla ilgili olarak sıkça kullanılan bazı belgeler, örneğin, Delivery Order, Forwarders Certificate of Receipt (FCR), Forwarders Certificate of Shipment, Forwarders Certificate of Transport, Forwarders Cargo Receipt ve Mate's Receipt bir taşıma sözleşmesini yansıtmaz ve UCP 600'ün 19 dan 25'a kadar olan maddelerinde tanımlanan taşıma belgelerinden değildir. Bu itibarla, UCP' nin 14(c) fıkrası bu belgelere uygulanmaz. Dolayısıyla bu belgeler, UCP 600'de özel hükümleri bulunmayan diğer belgelerle aynı şekilde, yani 14(f) fıkrası altında incelenecektir. Her durumda belgeler akreditifte ibrazın son günü olarak belirtilen tarihten daha geç olmamak üzere ibraz edilmelidir.

20. Taşıma belgelerinin kopyaları, UCP 600'ün 19-25. maddelerinin ve 14(c) fıkrasının amacı bağlamında taşıma belgesi değildir. UCP 600'ün taşımaya ilişkin maddeleri orijinal taşıma belgelerinin ibraz edildiği durumlarda uygulanırlar. Bir akreditif orijinal değil de kopya taşıma belgesi ibrazına izin verdiği takdirde gösterilecek ayrıntıları açıkça belirtmelidir. 'Non-negotiable' kopyaların ibrazı halinde bunlarda imza, tarih vs nin gösterilmesine gerek yoktur.

Yukarıdaki 19 ve 20. paragraftan da anlaşıldığı üzere taşıma belgelerinin kopyalarının veya fotokopilerinin (Ör: Copy/Non-negotiable copy of clean/shipped on board B/L, Photocopy of original clean/shipped on board B/L, gibi) veya 19.paragrafta anılan belgelerin istendiği akreditiflerde, aksine bir şart yoksa akreditifte belirtilen ibraz süresi veya bu fıkra da anılan 21 takvim günlük ibraz süresi uygulanamaz, belgeler en geç akreditif vadesinde ibraz edilebilir.

Ancak, bir akreditifte örneğin "Document must be presented within 10 days after shipment date as evidenced on the Copy/Non-Negotiable copy of clean/shipped on board B/L" veya "Document must be presented within 10 days after shipment date as evidenced on Photocopy of original clean/shipped on board B/L" veya "Documents must be presented 10 days after the date of FCR/FCT/Delivery Order/Mate Receipt/Master Receipt" v.b. bir şart yer alıyorsa, belgeler örnekte belirtilen on gün içinde ibraz edilmelidir.

- a) Bir belgedeki veri içeriği, akreditif, bizzat belgenin kendisi ve uluslararası standart bankacılık uygulaması bağlamında okunduğunda o veri içeriğinin o belgedeki, ibrazı şart koşulan diğer herhangi bir belgedeki veya akreditifteki verilerin içeriğiyle bire bir aynı olması gerekmez, ancak onlara ters düşmemelidir.

Belgeler kendi içinde ters düşmemelidir. **DOCDEX Decision No.230'da** AWB'de belgeyi taşımacının acentesi olarak (as agent for the carrier) imzalayan bir firma belgenin diğer bir yerinde kendisini taşımacı (carrier) olarak tanımlamıştır ve bu durum açıkça belgenin kendi içinde ters düşmesi (in conflict) olduğundan rezerv oluşturmuştur.

İbrarı istenen bir belgedeki bilgi, ibrazı istenen diğer bir belgedeki bilgi ile ters düşmemelidir.

4.1.4.2. Orijinal Belgeler ve Kopyalar (Madde 17)

Akreditifte ibrazı şart koşulan her bir belgenin en az bir adet aslı (orijinali) ibraz edilmelidir. Örneğin, akreditif “Invoice..., One Invoice..., Invoice in one copy” türünden ifadeler belirttiğinde bir orijinal fatura istendiği anlaşılacaktır. Buradaki “copy” den kasıt kopya değil, “nüsha” dır.

Belgenin bizzat kendisi orijinal olmadığını belirtmediği sürece bir banka, belgeyi düzenleyen orijinal görünümlü bir imzasını, işaretini, kaşesini veya etiketini taşıyan herhangi bir belgeyi orijinal bir belge olarak işleme alacaktır.

Belgenin bizzat kendisi orijinal olmadığını belirtmediği sürece (Ör: belge üzerinde kopya ifadesi/kaşesi yok ise, yine belge üzerinde başka bir belgenin kopyası olduğu ve o başka belgenin tek orijinal olduğu yönünde bir ibare yok ise, gibi) belgeyi düzenleyen orijinal görünümlü bir imzasını, işaretini, kaşesini veya etiketini taşıyan bir belge orijinal olarak işleme alınır. Örneğin, elle imzalanmış belgeler, belge üzerinde aksi belirtilmediği takdirde orijinal sayılırlar ve belge üzerine “original” ifadesinin/kaşesinin bulunma zorunluluğu yoktur.

Bir belge aksini belirtmediği sürece bir banka,

- a) Belgeyi düzenleyen eliyle yazılmış, daktilo edilmiş, delgilenmiş veya kaşelenmiş gözükken veya
- b) Belgeyi düzenleyen orijinal kırtasiyesi kullanılarak düzenlendiği gözükken veya
- c) Belgedeki ‘orijinal’ kaydının ibraz edilen belgeye özgü olmadığı gözükmediği sürece orijinal olduğunu belirten,

Bir belgeyi de orijinal olarak kabul edecektir.

Belgeyi düzenleyen tarafından el ile hazırlanmış veya daktilo ile yazılmış belgeler orijinaldir. Düzenleyenin orijinal antetli kâğıdına basılan belgeler orijinaldir. Üzerinde ‘original’ kaydı bulunan belge orijinaldir. (orijinal kaydı o belgeye özgü olmak kaydıyla, yani üzerinde orijinal kaydı bulunan başka bir belgenin fotokopisi olduğu gözüküyorsa).

Bir akreditifte belgelerin kopyalarının ibrazı istendiği takdirde orijinallerin veya kopyaların ibrazına izin verilir. Örneğin, akreditif ‘‘Copy of Invoice....’’ gibi bir şart belirttiği takdirde kopya istendiği anlaşılacaktır ve orijinal veya kopya fatura ibraz edilebilir.

DOCDEX Decision No.229’a göre bir akreditifteki kopya belge ibrazı şartı bir fotokopinin ibrazı ile de yerine getirilmiş sayılır.

ISBP681, 31. Paragrafa göre kopya/fotokopi yerine orijinal kabul edilmeyecekse, bu durum akreditifte belirtilmelidir. Örneğin, ‘‘Photocopy of Invoice-original document not acceptable in lieu of photocopy’’ gibi.

Yine **ISBP681, 31** Paragrafa göre akreditif bir taşıma belgesinin kopyasının ibrazını istediği ve orijinalinin akreditif altında ibraz edilmeyip nasıl bir işleme tabi tutulacağını belirttiği takdirde (ör: orijinalinin doğrudan amire veya malla birlikte gönderilmesi gibi) orijinal taşıma belgesinin ibrazı rezerv olacaktır.

Bir akreditifte ‘‘in duplicate’’, ‘‘in two fold’’ veya ‘‘in two copies’’ gibi terimler kullanılarak birden fazla nüshalı belgelerin ibrazı istendiği takdirde bu şart, bizzat belgenin kendisi aksini belirtmediği sürece en az bir orijinal ve kalan sayıdaki nüshaların kopya olarak ibrazı ile yerine getirilmiş olacaktır.

Örneğin, akreditif ‘‘Invoice in duplicate...’’ gibi bir şart belirttiği takdirde, ibraz edilen faturanın her ikisi de orijinal olabilir, bir orijinal bir kopya fatura veya bir orijinal bir fotokopi fatura ibraz edilebilir. Ancak bu kural bizzat belgenin kendisi aksini belirtmediği sürece uygulanır yani akreditif ‘‘Insurance policy in duplicate’’ şeklinde bir şart belirtir ve ibraz edilen sigorta poliçesi iki orijinal düzenlendiğini gösterirse,

sigorta poliçesi; bir orijinal-bir kopya veya bir orijinal-bir fotokopi ibraz edilmemeli iki orijinali de ibraz edilmelidir.

4.1.4.3. Ticari Fatura (Madde 18)

Bir ticari fatura, lehtar tarafından düzenlenmiş olarak gözükmelidir (38. Madde hükmü hariç); Devredilebilir bir akreditif devredildiğinde faturayı ikinci lehtar düzenlemeyebilir.

a) Akreditif amiri adına düzenlenmelidir (38(g) fıkrası hükmü hariç)

Devredilebilir bir akreditif devredildiğinde ikinci lehtar faturayı birinci lehtar adına düzenleyebilir.

b) Akreditifin para cinsi üzerinden düzenlenmelidir ve imzalanmış olması gerekmez.

Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa teyit bankası veya amir banka akreditifin izin verdiği tutarı aşan bir tutar üzerinden düzenlenmiş bir ticari faturayı kabul edebilir ve onun bu kararı, ilgili bankanın akreditifte izin verilen tutarı aşan bir tutar üzerinden ibraz karşılamamış veya iştirâ yapmamış olması kaydıyla bütün taraflar için bağlayıcı olacaktır.

Bir ticari faturada yer alan mal, hizmet veya iş tanımı akreditifteki tanımla uyumlu olmalıdır.

ISBP 681'İN FATURALARLA İLGİLİ BAZI PARAGRAFLARI

Faturanın Tanımı: Bir akreditifte başkaca tanımlama yapılmaksızın bir fatura (Invoice) istendiği takdirde bu şart, ibraz edilen herhangi bir tip fatura (Commercial Invoice, customs Invoice, tax Invoice, final Invoice, consular Invoice vs.) ile yerine getirilmiş olacaktır. Ancak “provisional”, “pro-forma” veya benzer şekilde tanımlanmış faturalar kabul edilmez. Akreditif ticari faturanın (Commercial Invoice) ibrazını şart koştuğunda “Invoice” başlıklı bir belge kabul edilecektir.

Malların, Hizmetlerin veya İşlerin Tanımı ve Faturalara İlişkin Diğer Genel Hususlar: Faturadaki malın, hizmetlerin veya işlerin tanımı akreditifteki tanımla uyumlu olmalıdır. Bire bir uygunluk sağlanması şeklinde bir zorunluluk yoktur. Örneğin, mala ilişkin ayrıntılar fatura üzerinde birkaç yerde belirtilebilir ve bunlar bir araya getirildiğinde akreditifteki mal tanımıyla uyumlu olan bir tanımla temsil eder.

Bir faturadaki malın, hizmetlerin veya işlerin tanımı fiilen yüklenen/sevk edilen malları veya verilen hizmeti/yapılan işi yansıtmalıdır. Örneğin, akreditifte 10 adet kamyon ve 5 adet traktör olarak tanımlanmış iki mal tipi belirtildiğinde, akreditifin kısmi yüklemeyi yasaklamaması kaydıyla sadece 4 adet kamyonun yüklendiğini gösteren bir fatura kabul edilecektir. Akreditifteki mal tanımını tamamen gösterdikten sonra fiilen yüklenen malları belirten bir fatura da kabul edilir.

Bir fatura yüklenen/sevk edilen malların veya verilen hizmetlerin/yapılan işlerin değerini göstermelidir. Faturada gösterilen para cinsi ve varsa birim fiyat(lar)ı akreditiftekilere uygun olmalıdır. Fatura akreditifte istenen iskonto veya düşümleri göstermelidir. Fatura, akreditifte belirtilmeyen peşin ödeme, iskonto vs.ye ilişkin bir düşümü de gösterebilir.

Bir ticaret terimi akreditifteki mal tanımının bir parçası ise veya meblağla ilgili olarak belirtilmişse bu terim faturada yer almalı ve mal tanımı o ticaret teriminin kaynağını veriyorsa aynı kaynak tanımlanmalıdır (örneğin, bir akreditif şartı “CIF Singapore Incoterms 2000” şeklinde ise bu şart “CIF Singapore Incoterms” ile yerine getirilmiş olmaz). Masraf ve maliyetler, akreditif ve faturada belirtilen ticaret teriminin karşısında gösterilen değere dâhil edilmiş olmalıdır. Bu değer ötesindeki masraf ve maliyetlere müsaade edilmez.

Akreditifte istenmediği sürece bir faturanın imzalanmış veya tarihlenmiş olmasına gerek yoktur. Faturada gösterilen mal miktarı, ağırlıklar ve ölçüler diğer belgelerde görülen aynı tür miktarlara ters düşmemelidir.

Bir fatura, a) Fazla yüklemeyi (UCP 600’ün 30(b) Fıkrasında kurala bağlanan durum hariç), veya

b) Bedelsiz olduğu belirtilmiş olsa bile akreditifte istenmeyen malları (numuneler, reklam malzemeleri vs. dâhil), göstermemelidir.

4.1.4.4. En Az İki Farklı Taşıma Şeklini Kapsayan Taşıma Belgesi (Madde 19)

Çok şekilli taşıma belgesi yükleme yerinden boşaltma yerine kadar tüm yolculuğu kapsamakta ve böylece deniz, kara, hava gibi her bir taşıma güzergâhı için ayrı bir taşıma belgesi düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır.

Sadece yükleme limanı ve boşaltma limanı sahaları doldurulduğunda ise limandan limana taşımayı kapsayan bir okyanus konşimentosu haline gelebilirler.

a) En az iki farklı taşıma şeklini kapsayan bir taşıma belgesi (multimodal veya combined taşıma belgesi), nasıl adlandırılmış olursa olsun,

İbraz edilen belge, “Multimodal Transport Document”, Combined Transport Document”, “Bill of Lading for Port-to-Port shipment and Combined Transport”, “Intermodal Bill of Lading” gibi başlıklar taşıyabilir.

a1) Taşımacının ismini göstermeli ve

Belgenin antetinde bir firma ismi yer alması ayrıca “carrier” ifadesi yoksa o firmanın taşımacı olduğun dair bir kanıt değildir.

Taşımacı veya taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından veya kaptan veya kaptan adına ismi belirtilen bir acente tarafından, imzalanmalıdır.

Taşımacı, kaptan veya acente tarafından atılan herhangi bir imza taşımacıya, kaptana veya acenteye ait imza olarak tanımlanmalıdır.

Bir acente tarafından atılan herhangi bir imza o acentenin taşımacı veya kaptan adına imza attığını belirtmelidir.

Kaptan adına imza atan ismi belirtilen bir acentenin kaptanın ismini belirtmesine gerek yoktur.

a2) Malların akreditifte belirtilen yerde sevk edildiğini (dispatched), teslim alındığını (taken in charge) veya gemiye yüklendiğini (shipped on board) belirtmelidir. Bu eylemler, matbu bir kayıtla gösterilebilir veya malların sevk edildiği, teslim alındığı veya gemiye yüklendiği tarihi belirten bir kaşeyle veya kayıtla gösterilebilir.

Taşıma denizden başlıyorsa “shipped on board”, karadan/havadan başlıyorsa duruma göre ”taken in charge/received, dispatched” gibi ifadeler yer olmalıdır.

Taşıma belgesinin düzenlenme tarihi ‘dispatch’, ‘taking in charge’ veya ‘shipped on board’ tarihi ve yükleme tarihi olarak alınacaktır. Ancak taşıma belgesi kaşeyle veya kayıtla bir “dispatch’, ‘taking in charge’ veya ‘shipped on board’ tarihi belirtiyorsa bu tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

Örnek : Akreditif şartları Field 44A: Atlanta, Field 44B: Paris

İstenen taşıma belgesi: Multimodal Transport Document

TA. 666rev

Akreditif şartı: İstenen belge: Multimodal transport document

44E: X Port 44B : M (liman olmayan bir yer)

Pre-carriage by	Place of Receipt Atlanta
Ocean Vessel Vessel A	Port of loading Savannah
Port of Discharge Le Havre	Place of Delivery Paris

Yukarıdaki şartlara tabi dört ibraz senaryosunda her bir multimodal taşıma belgesinin yükleme kayıtları nasıl olmalıdır? Şemaların altındaki matbu yazılar ibraz edilen belgelerde görülen matbu yazılardır.

İbraz A: Belge: MTD Bill of Lading

Pre-carriage by	Place of Receipt X Port
Ocean Vessel V Vessel	Port of loading X Port
Port of Discharge R	Place of Delivery M

Taken in charge in apparent good condition herein at the place of receipt for transport and delivery as mentioned above unless otherwise stated. The MTO/Carrier in accordance with the provisions contained in the MTD undertakes to perform the multimodal transport from the place at which the goods are taken in charge to the place designated for delivery and assumes responsibility for such transport

ICC Görüşü: Taşıma belgesinde tarihli bir yükleme kaydı (dated on board notation) gerekir. Yani, “On board 01.01.XXXX”

İbraz B: Belge: FBL – Negotiable FIATA Multimodal Transport Bill of Lading

Pre-carriage by	Place of Receipt X Port
Ocean Vessel A Vessel	Port of loading Y Port
Port of Discharge F	Place of Delivery M

Taken in charge in apparent good order and condition, unless otherwise noted herein, at the place of receipt for transport and delivery as mentioned above....

ICC Görüşü: Taşıma belgesinde X limanını-X limanından hareket eden geminin ismini-yükleme tarihini içeren (tarihli) bir yükleme kaydı gerekir.

Yani, “On board Vessel. at X Port 01.01.XXXX”

4.1.4.5. Konşimento (Madde 20)

- a) Konşimentonun sırasıyla üç önemli niteliği ve tanımı:
- b) Malların deniz yolu ile taşınacağını bildiren gemi sahibini temsil etmeye yetkili kişilerce imzalanan ve yükletene (shipper) veya acentesine verilen bir alındır. (receipt).
- c) Taşıma sözleşmesini (contract of carriage) ihtiva eder (belgenin arka kısmında) ve malların mülkiyet hakkını (title to the goods) temsil eder. Bu nedenle kıymetli evraktır.
- d) Ciro edilebilir niteliktedir. Ancak tamamen değildir. Yani defiden habersiz iyi niyetli hamiller kendisinden önce bir defa olmuşsa (belgenin çalınması ve hile ile tahrif edilmesi) malların itirazsızca kanuni mülkiyetine sahip olamaz. Ancak, belgenin bizzat yeni hamile teslimi (Emre veya yükletenin emrine düzenlenip açık ciro edilmesi) veya ciro ve belgenin yeni hamile teslimi (Emrine düzenlenen tarafın belgeyi başkasına ciro edip belgeyi o kişiye teslim etmesi) ile malların mülkiyet hakkı yeni hamile geçebilir. Böylece yeni hamil belge ile hak iddia edebilir.

Konşimento birden fazla orijinal düzenlendiği takdirde sadece bir orijinali malların mülkiyetini elde etmek için yeterlidir.

Kısa form/Arkası boş konşimentolar (Short Form/Blank Back Bills of Lading) arka kısmında taşıma sözleşmesinin tamamını taşımayan konşimentolardır. Bu tür konşimentolar genelde ön yüzünde taşımanın tarihi verilen belli bir konvansiyona göre yapıldığını belirtirler.

Bir konşimento, nasıl adlandırılmış olursa olsun,

İbraz edilen belge, “Bill of Lading, “FBL,” “Marine Bill of Lading”, “Ocean Bill of Lading”, Maritime Bill of Lading”, “Bill of Lading for port-to-port shipment and Combined Transport” gibi başlıklar taşıyabilir.

Taşımacının ismini göstermeli ve belgenin antetinde bir firma ismi yer alması ayrıca “carrier” ifadesi yoksa o firmanın taşımacı olduğun dair bir kanıt değildir.

Taşımacı veya taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından veya kaptan veya kaptan adına ismi belirtilen bir acente tarafından, imzalanmalıdır. Taşımacı, kaptan veya acente tarafından atılan herhangi bir imza taşımacıya, kaptana veya acenteye ait imza olarak tanımlanmalıdır. Bir acente tarafından atılan herhangi bir imza o acentenin taşımacı veya kaptan adına imza attığını belirtmelidir. Kaptan adına imza atan ismi belirtilen bir acentenin kaptanın ismini belirtmesine gerek yoktur.

Malların akreditifte belirtilen yükleme limanında ismi belirtilen bir gemiye yüklendiğini belirtmelidir. Bu eylem

- Matbu bir kayıtla gösterilebilir veya
- Malların gemiye yüklendiği tarihi belirten bir yükleme kaydıyla (on board notation) gösterilebilir.

Örnek Akreditif şartları: Field 44E: Dublin; Field 44F: Savannah
İstenen taşıma belgesi: Marine Bill of Lading
İbraz edilen: Bill of lading

Pre-carriage by	Place of Receipt
Ocean Vessel Vessel A	Port of loading Dublin
Port of Discharge Savannah	Place of Delivery

Matbu yazı: **Shipped in apparent good order and condition the goods specified above unless otherwise stated, to be**

transported to such place as agreed

Place & Date of issue: Dublin, 01/01/XXXX

Açıklama: Yukarıdaki (a) (ii) 1.bullet pointte belirtildiği gibi matbu yazı “Shipped...” olduğundan belgenin düzenlenme tarihi (01/01/XXXX) yükleme tarihi olarak alınacaktır.

4.1.4.6. *Ciro Edilemez Denizyolu Taşıma Senedi (Madde21)*

Bu tür belgeler malların alındığına (**receipt**) dair ispat niteliği taşırlar,

Taşıma sözleşmesini ihtiva ederler,

Ancak, malların mülkiyetini temsil etmezler ve ciro edilemezler. Yani kıymetli evrak (Documents of Title) değildir.

Genelde birbirine güvenen firmalar veya grup firmaları arasında yapılan ticarete kullanılmaktadır.

Bu belgelerin orijinali ibraz edilmese de alıcının (consignee) kimliğinin tespiti ile malların alıcıya serbest bırakılması mümkün olduğundan bankalarda belgenin incelenmesinden ve gönderim süresinden kaynaklanan vakit kaybından dolayı ve varış limanında demurrage veya diğer masraflardan kaçınmak amacıyla kısa mesafeli taşımalarda tercih edilmektedir.

a) *Ciro edilemez bir denizyolu taşıma senedi, nasıl adlandırılmış olursa olsun,*

a1) *Taşımacının ismini göstermeli ve*

a2) *Taşımacı veya taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından veya*

a3) *Kaptan veya kaptan adına ismi belirtilen bir acente tarafından, imzalanmalıdır.*

Taşımacı, kaptan veya acente tarafından atılan herhangi bir imza taşımacıya, kaptana veya acenteye ait imza olarak tanımlanmalıdır. Bir acente tarafından

atılan herhangi bir imza o acentenin taşımacı veya kaptan adına imza attığını belirtmelidir.

b) Malların akreditifte belirtilen yükleme limanında ismi belirtilen bir gemiye yüklendiğini belirtmelidir. Bu eylem,

b1) Matbu bir kayıtla gösterilebilir veya

b2) Malların gemiye yüklendiği tarihi belirten bir yükleme kaydıyla (on board notation) gösterilebilir.

Ciro edilemez denizyolu taşıma senedi yükleme tarihini belirten bir yükleme kaydı içermediği sürece belgenin düzenlenme tarihi yükleme tarihi olarak alınacaktır. Yükleme kaydı varsa bu kayıta belirtilen tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

Ciro edilemez denizyolu taşıma senedi geminin ismiyle ilgili olarak “intended vessel” veya benzer nitelikteki bir ifadeyi içerdiği takdirde yükleme tarihini ve yüklemenin fiilen yapıldığı geminin ismini belirten bir yükleme kaydının bulunması gerekir.

c) Akreditifte belirtilen yükleme limanından akreditifte belirtilen boşaltma limanına yapılan sevkiyatı göstermelidir.

Ciro edilemez denizyolu taşıma senedi akreditifte belirtilen yükleme limanını yükleme limanı olarak göstermediği veya yükleme limanıyla ilgili olarak “intended” veya benzer nitelikteki bir kayıt içerdiği takdirde akreditifte belirtilen yükleme limanını, yükleme tarihini ve geminin ismini belirten bir yükleme kaydının bulunması gerekir. Bu hüküm ismi belirtilen bir gemiye yükleme (loading on board / shipment) yapıldığının ciro edilemez denizyolu taşıma senedinde matbu yazıyla belirtilmiş olması halinde dahi uygulanır.

d) Tek asıl (orijinal) ciro edilemez denizyolu taşıma senedi olmalı veya birden fazla orijinal düzenlenmişse belgede belirtildiği gibi tam takım olmalıdır.

Taşıma şartlarını içermeli veya taşıma şartlarını içeren başka bir kaynağa ilgi kurmalıdır (kısa form veya arkası boş ciro edilemez denizyolu taşıma senedi). Taşıma şartlarının içeriği incelenmeyecektir.

e) bir charter party'ye tabi olduğuna ilişkin hiçbir kayıt/belirti içermemelidir.

Bu Maddenin amaçlarına yönelik olarak aktarma, akreditifte belirtilen yükleme limanından akreditifte belirtilen boşaltma limanına yapılan taşıma sırasında bir gemiden boşaltma yapmak ve diğer bir gemiye tekrar yükleme yapmak anlamına gelir.

f) Taşımanın tamamının tek ve aynı ciro edilemez taşıma senedi kapsamında olması kaydıyla ciro edilemez bir denizyolu taşıma senedi malların aktarma konusu yapılacağını veya yapılabileceğini belirtebilir.

g) Akreditif aktarmayı yasaklasa bile ciro edilemez bir denizyolu taşıma senedi malların bir konteynerle, treylerde veya LASH mavnasında sevk edildiğini kanıtladığı takdirde aktarma yapılacağını veya yapılabileceğini belirten ciro edilemez bir denizyolu taşıma senedi kabul edilir.

h) Ciro edilmez bir denizyolu taşıma senedinde taşımacının aktarma yapma hakkını saklı tuttuğunu belirten ibareler dikkate, alınmayacaktır.

Bu belgenin uygunluğunda 20.madde de belirtilen açıklamalar geçerlidir.

4.1.4.7. Charter Party Konşimento (Madde 22)

Charter party konşimentolar ihracatçı/ithalatçının bulk malların (demir-çelik, çimento, deterjan, üre, v.s.) taşınmasında gemi kiralama halinde veya gemi kiralama işi ile uğraşan tarafların kiraladıkları geminin belli kısımlarını ihracatçılara taşıma için verdikleri durumlarda düzenlenirler.

Charter party anlaşmaları belli yolculuklar (voyage charter party) için yapıldığı gibi belli bir süre için de yapılabilir (time charter party). Charter party anlaşmasının hangi tür olduğu charter party konşimentosunda belirtilmediğinden yolculuk bitmeden charter party sözleşmesinin son bulması ve bu nedenle malların boşaltılmasından,

aktarma yapılmasından v.s. kaynaklanan masraf ve maliyetlerin ortaya çıkması riski mevcuttur.

Taşıma geminin kiralanması ile ilgili charter party sözleşmesine tabi olarak yapıldığından ithalatçı ve ihracatçının charter party sözleşmesine taraf olması halinde amir bankanın muvafakati olmaksızın malların boşaltma limanında teslim edilmesi riski mevcuttur.

Charter party normal bir deniz taşımacılığı gibi kanuna tabi değildir, ayrıca charter party konşimentosu söz konusu charter party sözleşmesinin şartlarının tamamını taşımamaktadır.

Charter party sözleşmesinin şartları ve bu şartların doğuracağı yasal sonuçlar kiralayan (charterer) tarafından düzenlenen bir charter party konşimentosunun hamilinin (holder) haklarını etkileyebilir. Ayrıca, charter party sözleşmesinin şartlarının charter party konşimentosunun hamilinin haklarını nasıl ve ne yönde etkileyeceği hususunda da önemli bir muğlâklık söz konusudur.

Bir charter party'ye tabi olduğuna ilişkin bir kayıt/belirti içeren bir konşimento (charter party konşimento), nasıl adlandırılmış olursa olsun,

Bir taşıma belgesini charter party'ye tabi yapan kayıt/belirti örnekleri aşağıdadır.

- a) Belgenin adının “Charter Party Bill of Lading olması”,
- b) Belgenin sağ üst köşesinde yer alan matbu “Bill of Lading To be used with Charter parties” ifadesi,
- c) Belgede “Freight prepaid/Payable as per charter party” kaydının yer alması,
- d) Belgenin sol alt köşesinde yer alan matbu “Freight payable as per charter party dated. “ gibi ifadeler örnekler arasında sayılabilir.

Kaptan veya kaptan adına ismi belirtilen bir acente tarafından veya

Gemi sahibi veya gemi sahibi adına ismi belirtilen bir acente tarafından veya

Kiralayan (charterer) veya kiralayan adına ismi belirtilen bir acente tarafından imzalanmalıdır.

Kaptan, gemi sahibi, kiralayan veya acente tarafından atılan herhangi bir imza kaptana, gemi sahibine, kiralayana veya acenteye ait imza olarak tanımlanmalıdır.

Belge kaptan tarafından imzalandığında kaptanın isminin belirtilmesine gerek yoktur, ancak gemi sahibi tarafından imzalandığında gemi sahibinin, kiralayan tarafından imzalandığında kiralayanın isminin belirtilmesi gerekir.

Bir acente tarafından atılan herhangi bir imza o acentenin kaptan, gemi sahibi veya kiralayan adına imza attığını belirtmelidir.

Gemi sahibi veya kiralayan adına imza atan bir acente gemi sahibinin veya kiralayanın ismini belirtmelidir. Kaptan adına imza atan bir acentenin kaptanın ismini belirtmesine gerek yoktur.

- a) Malların akreditifte belirtilen yükleme limanında ismi belirtilen bir gemiye yüklendiğini belirtmelidir. Bu eylem, matbu bir kayıtla gösterilebilir veya malların gemiye yüklendiği tarihi belirten bir yükleme kaydıyla (on board notation) gösterilebilir.

Charter party konşimento yükleme tarihini belirten bir yükleme kaydı içermediği sürece belgenin düzenlenme tarihi yükleme tarihi olarak alınacaktır. Yükleme kaydı varsa bu kayıta belirtilen tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

- b) Akreditifte belirtilen yükleme limanından akreditifte belirtilen boşaltma limanına yapılan sevkiyatı göstermelidir. Boşaltma limanı akreditifte belirtildiği biçimde bir saha veya coğrafi bölge olarak da gösterilebilir.

Örneğin, akreditif boşaltma limanı sahasında ‘Any Chinese port/Any Port in China’ gibi bir coğrafi saha veya limanlar silsilesi gösterdiğinde, ibraz edilen Charter Party konşimentosu boşaltma limanı sahasında ismi belirtilen bir Çin limanını gösterebileceği gibi ‘any Chinese port/Any port in China’ da gösterebilir. Çünkü özellikle hububat (grain), petrol (oil), çuvallanmamış gübre (unbagged fertiliser) ve

kereste (timber) gibi bulk kargo taşımaları ile ilgili charter party sözleşmeleri genel olarak, gemiye varış ülkesindeki hazır olan ilk limana veya belli başlı limanlardan herhangi birine boşaltma yapma hakkı tanımaktadır. Bu durum sadece charter party konşimentoları için geçerli olup 20. maddeye tabi bir konşimentoda aynı durum söz konusu değildir. Yani akreditif boşaltma limanı sahasında (MT700'ün 44F sahası) bir coğrafi saha veya limanlar silsilesi gösterdiğinde 20.maddeye tabi konşimento gerçek boşaltma limanını göstermelidir.

Ayrıca, bu kural charter party konşimentoların yükleme limanı sahasına uygulanamaz. Yani, akreditifin yükleme limanı sahasında (MT700'ün 44E sahası) bir coğrafi bölge veya limanlar silsilesi gösterildiğinde charter party konşimentosu gerçek yükleme limanını göstermelidir.

c) tek asıl (orijinal) charter party konşimento olmalı veya birden fazla orijinal düzenlenmişse belgede belirtildiği gibi tam takım olmalıdır.

Bir banka, akreditif şartları gereği ibrazı istense bile charter party sözleşmelerini incelemeyecektir.

4.1.4.8. Havayolu Taşıma Belgesi (Madde 23)

ISBP681, 143.Paragraf: Bir havayolu taşıma belgesi ciro ile el değiştiren bir belge (document of title) olmadığından emre ("to order") veya ismi belirtilen bir tarafın emrine ("to order of...") düzenlenmemelidir. Akreditifte "emre" veya ismi belirtilen bir tarafın "emrine" düzenlenmiş bir havayolu taşıma belgesi istenmiş olsa bile "emre" veya "emrine" ibarelerini taşımaksızın ismi belirtilen tarafın ismine düzenlenen bir havayolu taşıma belgesi kabul edilir.

Bu tür belgeler malların alındığına (receipt) dair ispat niteliği taşırlar.

Taşıma sözleşmesini ihtiva ederler.

Malların mülkiyetini temsil etmediğinden orijinali ibraz edilmeden mallar alıcısına (consignee) kimlik tespiti karşılığında veya alıcının düzenlediği teslim emrinde (delivery order) belirtilen tarafa teslim edilir.

Bir havayolu taşıma belgesi, nasıl adlandırılmış olursa olsun, taşımacının ismini göstermeli ve taşımacı tarafından veya taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından, imzalanmalıdır.

Taşımacı veya acente tarafından atılan herhangi bir imza taşımacıya veya acenteye ait imza olarak tanımlanmalıdır. Bir acente tarafından atılan herhangi bir imza o acentenin taşımacı adına imza attığını belirtmelidir.

Malların taşıma için kabul edildiğini belirtmelidir.

Bu genelde Havayolu taşıma belgesinin sağ üst köşesinde matbu olarak “It is agreed that the goods described herein are accepted in apparent good order and condition (except as noted) for carriage....” şeklinde belirtilir.

Düzenlenme tarihini belirtmelidir. Havayolu taşıma belgesi fiili yükleme tarihine ilişkin özel bir kayıt içermediği sürece düzenlenme tarihi yükleme tarihi olarak alınacaktır; özel bir kayıt varsa bu kayıta belirtilen tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

Uçuş/sefer numarası ve tarihine ilişkin belgede gözüken diğer herhangi bir bilgi yükleme tarihinin belirlenmesinde dikkate alınmayacaktır. Akreditif şart koşmasa bile belge bir fiili sevk/gönderme tarihi içerdiği takdirde bu tarih yükleme tarihi olarak dikkate alınacaktır. Fiili yükleme tarihini içeren bu tür özel kayıtlar belge üzerinde “date of despatch”, “actual date of despatch”, “loaded on board”, “actual flight date”, “goods forwarded” gibi ifadeler içeren kaşe veya kayıt ile gösterilebilir.

Uçuş/sefer numarası ve tarihine ilişkin diğer herhangi bir bilgi yükleme tarihinin belirlenmesinde dikkate alınmayacaktır. Örneğin, AWB’lerde matbu olarak yazılan “For carrier use only”, “Requested Flight /date” gibi başlıkların altındaki uçuş tarihi ve sefer numarasına ilişkin bilgiler fiili yükleme tarihinin belirlenmesinde dikkate

alınmaz. Bu sahalarda yer alan tarihler tasarlanan/planlanan ancak kesin olmayan tarihlerdir.

Akreditifte belirtilen kalkış ve varış hava limanlarını belirtmelidir.

ISBP681, 141. Paragraf: Bir havayolu taşıma belgesi akreditifte belirtilen kalkış ve varış hava limanlarını göstermelidir. Hava limanlarının tam isimleri yerine IATA kodlarının kullanılması (örneğin, London Heathrow yerine LHR) rezerv değildir.

Akreditif tam takım orijinallerin ibrazını şart koşsa bile gönderene ait orijinal nüsha (original for consignor/shipper) olmalıdır.

Bu tür taşıma belgeleri 3 adet orijinal düzenlenmektedir. Bunlar “Original-Copy for Carrier”, “Original-Copy for Consignee” ve “Original-Copy for Shipper-Consignor” nüshalarıdır.

Gönderene ait olan nüsha (Original-Copy for Shipper-Consignor) gönderenin elinden çıktığı anda malın alıcısını (consignee) ve gideceği yeri (airport of discharge/destination) değiştirememektedir.

Taşıma şartlarını içermeli veya taşıma şartlarını içeren başka bir kaynağa ilgi kurmalıdır. Taşıma şartlarının içeriği incelenmeyecektir.

Bu maddenin amaçlarına yönelik olarak aktarma, akreditifte belirtilen kalkış hava limanından akreditifte belirtilen varış hava limanına yapılan taşıma sırasında bir uçaktan boşaltma yapmak ve diğer bir uçağa tekrar yükleme yapmak anlamına gelir.

Taşımanın tamamının tek ve aynı havayolu taşıma belgesi kapsamında olması kaydıyla bir havayolu taşıma belgesi malların aktarma konusu yapılacağını veya yapılabileceğini belirtebilir. Akreditif aktarmayı yasaklasa bile aktarma yapılacağını veya yapılabileceğini belirten bir havayolu taşıma belgesi kabul edilir

Akreditifi aktarmayı yasaklasa bile aktarma yapıldığında da taşıma yine tek bir havayolu taşıma belgesi kapsamında olmalıdır.

4.1.4.9. *Karayolu, Demiryolu veya Karasal Suyolu Taşıma Belgeleri (Madde 24)*

ISBP681, 162. Paragraf: Ciro ile el değıştiren (document of title) nitelikte olmayan taşıma belgelerinin “emre” veya ismi belirtilen bir tarafın “emrine” düzenlenmemesi gerekir. Akreditif, anılan nitelikte olmayan bir taşıma belgesinin “emre” veya ismi belirtilen bir tarafın “emrine” düzenleneceği şartını içerse bile “emre” veya “emrine” ibarelerini taşımaksızın ilgili tarafın ismine düzenlenen bir taşıma belgesi kabul edilir.

Malların mülkiyetini temsil etmediğinden orijinali ibraz edilmeden mallar alıcısına (consignee) kimlik tespiti karşılığında veya alıcının düzenlediği teslim emrinde (delivery order) belirtilen tarafa teslim edilir.

Bir karayolu, demiryolu veya karasal suyolu taşıma belgesi, nasıl adlandırılmış olursa olsun,

Taşımacının ismini göstermeli ve Taşımacı sadece ”carrier” olarak değil, “issuing carrier”, “actual carrier”, “succeeding carrier”, “successive carrier”, “contracting carrier” olarak belirtilebilir.

- a) Taşımacı veya taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından imzalanmalı veya
- b) Malların taşımacı veya taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından alındığını imza, kaşe veya kayıtla göstermelidir.

Malların teslim alındığına ilişkin taşımacının veya acentenin herhangi bir imzası, kaşesi veya alındı kaydı taşımacıya veya acenteye ait olarak tanımlanmalıdır.

Malların teslim alındığına ilişkin acentenin herhangi bir imzası, kaşesi veya alındı kaydı acentenin taşımacı adına imza attığını veya taşımacı adına hareket ettiğini belirtmelidir.

Bir demiryolu taşıma belgesi taşımacının kimliğini belirtmediği takdirde demiryolu şirketinin herhangi bir imzası veya kaşesi belgenin taşımacı tarafından imzalandığının kanıtı olarak kabul edilecektir.

Demiryolu taşıma belgesi taşımacının kimliğini belirtilmediği takdirde, yani ‘‘carrier’’ kelimesi yer almasa bile demiryolu şirketinin imzası veya kaşesi belgenin taşımacı tarafından imzalandığının kanıtıdır.

Yükleme tarihini veya malların akreditifte belirtilen yerde yüklenmek, sevk edilmek veya taşınmak üzere alındığı tarihi belirtmelidir. Taşıma belgesi tarihli bir alındı kaşesi, alındı veya yükleme tarihine ilişkin bir kayıt içermediği sürece belgenin düzenlenme tarihi yükleme tarihi olarak alınacaktır.

Örneğin, CMR’ nin ‘‘Place and date of taking over the goods’’ başlıklı 4.numaralı alanında tarih var ise, bu tarih yükleme tarihi olarak alınacak ve 21 numaralı alandaki düzenlenme tarihi yükleme tarihinin belirlenmesinde dikkate alınmayacaktır. Bu alan, konşimentolardaki sonradan eklenen yükleme kaydı (on board notation) ile eşdeğerdir.

Akreditifte belirtilen yükleme ve varış yerlerini belirtmelidir.

a) Bir karayolu taşıma belgesi gönderene/yükletene ait orijinal

(original for consignor/shipper) olarak gözükmeli veya belgenin kimin için hazırlandığına ilişkin hiçbir işaret taşımamalıdır.

b) ‘‘Duplicate’’ olarak işaretlenmiş bir demiryolu taşıma belgesi bir orijinal olarak kabul edilecektir.

Demiryolu şirketleri genellikle devlet firmaları olduğundan, uygulama olarak orijinal nüshayı kendilerinde tutmakta ve malın göndericilerine ‘‘duplikata/duplicate’’ adlı ikinci nüshaları vermektedirler.

c) Bir demiryolu veya karasal su yolu taşıma belgesi orijinal kaydı taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın orijinal olarak kabul edilecektir.

Taşıma belgesinde düzenlenen orijinallerin sayısının belirtilmemiş olması halinde ibraz edilen nüshaların sayısı tam takımı oluşturmuş sayılacaktır.

Yani belgeler düzenlenen orijinal sayısını göstermek zorunda değildir. Ancak gösterdiğinde orijinallerin tümü ibraz edilmelidir.

Bu maddenin amacına yönelik olarak aktarma, akreditifte belirtilen yükleme, sevk veya taşıma yerinden akreditifte belirtilen varış yerine yapılan taşıma sırasında, aynı taşıma şekli dâhilinde, bir taşıma aracından boşaltma yapmak ve diğer bir taşıma aracına tekrar yükleme yapmak anlamına gelir.

- a) Taşımanın tamamının tek ve aynı taşıma belgesi kapsamında olması kaydıyla bir karayolu, demiryolu veya karasal su yolu taşıma belgesi malların aktarma konusu yapılacağını veya yapılabileceğini belirtebilir.
- b) Akreditif aktarmayı yasaklasa bile aktarma yapılacağını veya yapılabileceğini belirten bir karayolu, demiryolu veya karasal su yolu taşıma belgesi kabul edilir.

TA.597

Akreditif Şartları: International Consignment Note (CMR).

Latest date of shipment: 18 July 200X

İbraz edilen CMR' nin düzenlenme tarihi: 20 July 200X.

Belgenin 4 No.lu alanındaki tarih: 18 July 200X

(Place and date of taking over the goods)

3 Place of delivery of the goods Merter/Istanbul
Place & date of taking over the goods Lyon 18 July 200X

Rezerv: Late shipment.

ICC Görüşü: CMR’deki 4 No.lu alanın doldurulması ilgili UCP500’ün 28 (a) (ii) fıkrasında (UCP600’ün 24 (a) (ii) fıkrası) sözü edilen tarihli alındı kaşesinin gereğini yerine getirir. Rezerv yoktur.

4.1.4.10. Kurye Alındısı Posta Alındısı veya Postalama Sertifikası (Madde 25)

Malların mülkiyetini temsil etmezler ve ciro edilemezler.

a. Malların taşınmak üzere alındığını kanıtlayan bir kurye alındısı, nasıl adlandırılmış olursa olsun,

a1) Kurye servisinin ismini belirtmeli ve akreditif şartına göre malların yüklenmesi gereken yerde ismi belirtilen kurye servisi tarafından kaşelenmiş veya imzalanmış olmalıdır;

a2) Teslim alınma (pick-up/receipt) tarihini veya bu hususta bir ifadeyi belirtmelidir. Bu tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

b) Kurye masrafının ödeneceğine veya ödendiğine ilişkin bir şart, bir kurye servisinde düzenlenmiş ve kurye masrafının alıcı dışında bir tarafa ait olduğunu kanıtlayan bir taşıma belgesiyle yerine getirilebilir.

Kurye masrafının alıcı dışında bir tarafa ait olmasına kanıt olarak, DHL’deki ‘2 (Shipper)/Gönderen’’ başlıklı sahada gönderenin adının, hesap numarasının, firma adı/adresinin belirtilmesi örnek gösterilebilir.

c) Malların taşınmak üzere alındığını kanıtlayan bir posta alındısı veya postalama sertifikası nasıl adlandırılmış olursa olsun akreditif şartına göre malların yüklenmesi gereken yerde kaşelenmiş veya imzalanmış ve tarihlenmiş olmalıdır. Bu tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

4.1.4.11. “Güverte Üzerinde” ve “Yükletilenin Tartı, Sayım ve İçerik” Beyanı ve Navluna Ek Masraflar (Madde 26)

- a. Bir taşıma belgesi malların güverte üzerinde (on deck) olduğunu veya güverte üzerine yükleneceğini göstermemelidir. Bir taşıma belgesinde malların güverte üzerine yüklenebileceğini belirten bir ibare kabul edilir.

“The shipper acknowledges that the Carrier **is authorised to carry the goods identified in this Bill of Lading on the deck of any vessel** and in taking remittance of this Bill of Lading the Merchant (including the Shipper, the Consignee and the Holder of the Bill of Lading, as the case may be) confirms acceptance of all the terms and conditions of this Bill of Lading and expressly confirms his unconditional and irrevocable consent to the carriage of the Goods on the deck of any vessel.”

- b) “Shipper’s load and count” ve “said by shipper to contain” gibi bir ibare taşıyan bir taşıma belgesi kabul edilir.
- c) Bir taşıma belgesi kaşeyle veya başka şekilde navluna ek masraflara değinen bir kayıt taşıyabilir.

Navluna ek masraflar aşağıdadır.

FREE IN (FI):Yükleme masrafları navluna dâhil değildir. Bu durumda önce yükletenden (shipper) bu masraflar istenir, ancak ödenmediği anda alıcıdan tahsil edilmeden mallar teslim edilmeyebilir.

FREE OUT (FO): Boşaltma masrafları navluna dâhil değildir. Bu durumda alıcıdan tahsil edilmeden mallar teslim edilmeyebilir.

FREE IN, OUT AND STOWED (FIOS):Yükleme masrafları, istifleme ve boşaltma masrafları navluna dâhil değildir.

Akreditifte navluna ek masrafların kabul edilemeyeceği veya 26 (c) fıkrasının uygulanamayacağı belirtildiğinde, istenen taşıma belgesi yukarıda anılan kayıtları ve benzerlerini içermemelidir.

Taşıma belgelerinde yer alan;

Demurrage/Detention masrafları, konteynır temizleme masrafları gibi masraflar,

Ayrıca 'LINER IN' (Yükleme masrafları ödenmiştir) ve 'LINER OUT' (Boşaltma masrafları ödenmiştir) terimleri de navluna ek masraflar olarak değerlendirilmez.

R.358

Olay/Soru: İbraz edilen bir konşimentonun ek sayfasında

'Perishable cargo on deck at Shipper's risk' ifadesi bulunmaktadır.

Bu durum UCP500'ün 31(i) fıkrasına (UCP600'ün 26(a) fıkrası) göre rezerv konusu yapılabilir mi?

ICC görüşü: İlgili UCP kuralı belgelerde kabul edilebilecek ifadeyi "may be loaded on deck" olarak belirtmektedir. Oysa ibraz edilen belgedeki ifade malların güverteye yüklenmiş olduğu hususunda kesin bir kanıt oluşturmaktadır. Akreditif böyle bir ifadeye izin vermediği takdirde rezerv konusu yapılır.

4.1.4.12. Temiz Taşıma Belgesi (Madde 27)

Bir banka sadece temiz bir taşıma belgesini kabul edecektir. Temiz bir taşıma belgesi malların veya malların ambalajının kusurlu bir durumunu açıkça ifade eden bir ibare veya kayıt taşımayan bir belgedir. Bir akreditif bir taşıma belgesinin "clean on board" olması şartını içerse bile "clean" sözcüğünün bir taşıma belgesinde gözükmesi gerekmez.

ISBP681, 82., 106., 126., 148. Paragraflarına göre "Packaging may not be sufficient for the sea journey" gibi açıkça paketlemenin veya malın kusurlu olduğunu belirtmeyen ifadeler rezerv değildir ve kabul edilebilir, ancak "packaging is not sufficient for the sea journey" ifadesi paketlemenin deniz taşımacılığına uygun olmadığını açıkça belirttiğinden rezerv konusudur.)

Akreditif ‘‘Full set clean on board ocean bill of lading. ‘’ istediği takdirde, ibraz edilen belgede ‘‘clean’’ sözcüğünün bulunması gerekmemektedir.

ISBP681’in 83., 107., 127., 149., paragraflarına göre taşıma belgesinde yer alan ‘‘clean’’ sözcüğü silinse bile, bu ilgili belgeyi reddetmeye neden olmaz.

Taşıma belgelerini ‘‘unclean/dirty’’ hale getiren örneklerden bazıları ektedir

- a) Contents leaking (içten sızıntı var)
- b) Packaging soiled by contents (paketleme kirli)
- c) Packaging broken/holed/torn/damaged (paketleme parçalanmış/delik/yırtık/hasarlı)
- d) Packaging contaminated (paketleme kirli)
- e) Goods damaged/scratched (mallar hasarlı/tırmalanmış)
- f) Goods chafed/torn/deformed (mallar sürtünmüş/yırtık/deforme olmuş)
- g) Packaging badly dented (paketleme çukurlaşmış)
- h) Packaging damaged-contents exposed (paketleme hasarlı-içi görünüyor)
- i) Insufficient packaging (yetersiz paketleme)
- j) Reefer unit not working (soğutma ünitesi çalışmıyor)

Ancak ekteki örnekler taşıma belgelerini ‘‘unclean/dirty’’ yapmazlar

Second-hand packaging materials used (ikinci el paketleme malzemesi kullanılmış)

Old packaging materials used, (eski paketleme malzemesi kullanılmış)

Reconditioned packaging materials (yenilenmiş paketleme malzemesi)

4.1.4.13. Sigorta Belgesi, Kapsamı ve Tutarı (Madde 28)

Bir sigorta poliçesi, açık kuvertüre dayalı bir sigorta sertifikası veya deklarasyonu gibi bir sigorta belgesi bir sigorta şirketi, sigorta yüklenicisi (underwriter) veya bunların acenteleri veya vekilleri tarafından düzenlenmiş ve imzalanmış gözükmelidir.

Bir acente veya vekilin herhangi bir imzası acentenin veya vekilin sigorta şirketi veya sigorta yüklenicisi adına imza attığını belirtmelidir.

Vekiller (proxy) tarafından sigorta belgelerinin düzenlenmesi/imzalanması özellikle kıta avrupasında yaygınlaşmaya başlamış bir uygulamadır.

Diğer taraftan bir acente veya vekil sigorta belgesini imzaladığında, o acente veya vekil sigorta şirketi (insurance company) veya sigorta yüklenicisi (underwriter) adına acente veya vekil olarak imza attığını belirtmelidir.

TA591 sayılı ICC Bankacılık Komisyonu görüşüne göre, bir acente sigorta belgesini imzaladığında, imzalamanın taşıma belgelerinin acenteler tarafından imzalandığı duruma benzer olması gerekir. Yani, bir bankanın sigorta belgesini imzalayan acente ile sigorta şirketi veya sigorta yüklenicisi arasındaki yetki ve ilişkiyi belirleyebilmesi gerekir.

Sigorta belgesinde birden fazla orijinal düzenlendiğinin belirtilmesi halinde bütün orijinaller ibraz edilmelidir.

Sigorta belgesinde kaç orijinal düzenlendiğinin belirtilmesi zorunlu değildir, ancak belirtildiğinde orijinallerin tümü ibraz edilmelidir.

Sigorta belgesi üzerinde kaç orijinal düzenlediği belirtilmediği takdirde ibraz edilen orijinaller kadar düzenlendiği anlaşılacaktır.

Kuvertür notları/mektupları (cover notes) kabul edilmeyecektir. Kuvertür notları bir sigorta belgesi değil, sigorta yaptırma taahhüdüdür.

Açık kuvertüre dayalı bir sigorta sertifikası veya deklarasyon yerine bir sigorta poliçesi kabul edilir.

Sigorta poliçesi deklarasyon veya sertifikadan daha geniş kapsamlı olup, sigorta poliçesi ile sigorta sertifikası/deklarasyonu arasında herhangi bir çelişki olduğu takdirde sigorta poliçesinin geçerlidir.

Sigorta poliçesinin istendiği durumda sigorta sertifikası veya deklarasyonu kabul edilmez.

Sigorta belgesi sigortanın yükleme tarihinden daha geç olmayan bir tarihten itibaren geçerli olduğunu göstermediği sürece sigorta belgesinin düzenlenme tarihi yükleme tarihinden daha geç olmamalıdır.

Sigorta belgesinin düzenlenme tarihi (date of issue/date of signature gibi) 01.07.2007 ise ve ibrazı şart koşulan taşıma belgesi yükleme tarihini 30.06.2007 olarak gösteriyorsa, sigorta belgesi sigortanın en geç 30.06.2007 tarihinden itibaren geçerli olduğunu (Örneğin: "insurance coverage is effective as from 30.06.2007" gibi) belirten bir ifade içermediği sürece kabul edilmeyecektir.

Sigorta belgesi sigorta tutarını göstermeli ve para cinsi akreditifteki ile aynı olmalıdır.

Sigorta tutarının mal veya fatura değerinin veya benzer bir değer bir yüzdesi kadar olması için akreditife konan bir şarttan, istenilen sigorta tutarının asgari tutar olacağı anlaşılır.

Örneğin akreditifte sigorta tutarının CIF değerinin %110'u kadar olacağı belirtildiğinde (Insurance policy for 110 percent of the CIF value of goods.) ibraz edilen sigorta poliçesinde sigorta tutarının tam olarak % 110 üzerinden düzenlenmesi zorunlu değildir, asgari %110 olması şartı ile %150 üzerinden sigorta yapılabilir.

Ancak sigorta yüzde oranının aşamayacağı akreditifte belirtilirse bu kural uygulanmaz ve sigorta belgesi akreditifte belirtilen tam yüzde oranı üzerinden düzenlenmelidir. (Ör: Insurance policy for exactly 110 percent of CIF value of goods, The amount of insurance coverage must not be higher than %110 of CIF value of goods gibi)

Akreditifte istenilen sigorta tutarına ilişkin bir kayıt bulunmadığı takdirde sigorta tutarı malların CIF veya CIP değerinin en az % 110'u kadar olmalıdır.

Örneğin, akreditifte sadece “insurance policy.” gibi bir şart olduğunda sigorta poliçesi malların CIF veya CIP değerinin en az %110'u üzerinden düzenlenmelidir.

CIF veya CIP değerinin belgelerden belirlenememesi halinde sigorta tutarı, belgelerin ibrazında karşılanması veya iştirah edilmesi istenen tutar veya malların faturada gösterilen brüt değeri, bunlardan hangisi daha büyükse o tutar esas alınarak hesaplanmalıdır.

Sigorta belgesi en azından akreditifte belirtilen teslim alma veya yükleme yeri ile akreditifte belirtilen boşaltma veya nihai varış yeri arasındaki risklerin sigorta kapsamında olduğunu göstermelidir.

Sigorta en azından MT700 mesaj ile açılan bir akreditifte 44 alanlarda belirtilen ve istenen taşıma belgesinde gösterilen yerler arasındaki taşımayı kapsam içine almalıdır.

Örnek: Akreditif şartları:

44E:İzmir

44F:Trieste

İstenen belgeler

- a) Full set bill of lading
- b) Insurance policy

İbraz edilen B/L' de teslim alma yeri/place of receipt, yükleme limanı/port of loading, boşaltma limanı/port of discharge, nihai varış yeri/place of final destination sahaları sırasıyla: “Denizli – İzmir - Trieste - Milano” gösterilmiş.

İbraz edilen sigorta poliçesinde sigorta İzmir'den Trieste' ye kadar olan taşımayı kapsıyorsa sigorta poliçesi kabul edilebilir.

Bir akreditifin istenen sigorta tipini ve varsa kapsam içine alınacak ek riskleri belirtmesi gerekir. Akreditif ‘alışılmış risk-ler’ (usual risks) veya ‘olağan riskler’ (customary risks) gibi kesin olmayan terimler kullandığı takdirde bir sigorta belgesi sigorta kapsamı içine alınmayan risklere bakılmaksızın kabul edilecektir.

Bir akreditifte bütün risklere (all risks) karşı sigorta yapılması istenmesi ve ‘‘all risks’’ başlığı taşıyan ya da taşımasının herhangi bir ‘‘all risks’’ kaydı veya klotunu içeren bir sigorta belgesi ibraz edilmesi halinde sigorta belgesi kapsam dışı bırakıldığı belirtilen risklere bakılmaksızın kabul edilecektir.

Örneğin, akreditifte ‘‘Insurance policy covering ALL RISK’’... ‘‘ belirtilirse, ibraz edilen belgede ‘‘Covering ALL RISK’’ veya ‘‘Covering/Subject to Institute Cargo Clauses ‘A’ ‘‘ belirtildiğinde kabul edilecektir.

Ancak, aksi mümkün değildir. Yani, akreditifte ‘‘Subject to Institute Cargo Clauses ‘A’ ‘‘ şeklinde istenirse sunulan belge bu şartı göstermelidir, ‘‘Covering ALL RISK’’ gösterirse rezerv konusu olacaktır.

Bir sigorta belgesi herhangi bir risk muafiyeti klotuna (exclusion clause) ilgi kuran bir kayıt içerebilir.

ISBP681, 173.Paragraf: Bir sigorta belgesi akreditifte tanımlanan riskleri kapsmalıdır. Kapsam içine alınacak riskler akreditifte açık bir şekilde belirtilmiş olsa bile belgede risk muafiyeti (exclusion) klotlarına ilgi kuran bir kayıt yer alabilir.

Bir sigorta belgesi sigorta kuvertürünün bir muafiyete (franchise/excess deductible) tabi olduğunu gösterebilir.

Franchise (Muafiyet): Hasar tutarı, üzerinde anlaşılan muafiyet tutarını aşmazsa sigorta firması bu hasar tutarı için sorumlu değildir. Ancak, hasar tutarı üzerinde anlaşılan muafiyet tutarını aşarsa, sigorta firması toplam tutar için sorumludur.

Örneğin: USD10,000,00 lık bir muafiyet üzerinde anlaşılırsa ve hasar USD9,000,00 olursa, sigorta firması bu tutarı ödemeyecektir. Ancak hasar

USD11,000,00 olduğu takdirde sigorta firması USD11,000,00 lık toplam hasar tutarını ödeyecektir.

Excess (Tenzil edilebilir fazlalık): Hasar tutarı, üzerinde anlaşılan tutarı aşarsa sigorta firması ancak aşan tutar için sorumludur.

Örneğin, USD10,000,00 lık bir tenzil edilebilir fazlalık üzerinde anlaşılırsa ve hasar USD9,000,00 olursa, sigorta firması USD9,000,00 lık hasar tutarını ödemeyecektir. Ancak hasar USD11,000,00 olduğu takdirde sigorta firması sadece USD1,000,00 lık hasar tutarını ödeyecektir.

Konu ile ilgili ibraz edilen bir sigorta poliçesinde şu ifade yer almaktadır: “Conditions: In excess of 5% of sum insured on the whole consignment.”

Akreditif “no franchise/excess allowed” veya “Insurance policy irrespective of percentage.” türünden bir şart belirtirse sigorta belgesi, sigorta kuvertürünün belli bir tutar veya yüzde oranı belirterek bir muafiyete veya tenzil edilebilir fazlalığa (franchise veya excess) tabi olduğunu gösterdiği takdirde rezerv konusu olacaktır.

R.232

Akreditif Şartı: Certificate of Insurance

(Cover note issued by broker not authorized)

İbraz edilen belge: Certificate of Insurance.

İbraz edilen belgenin içeriği: Belgede Company X Ltd. insurance brokers olarak gösterilmiş ve “This is to certify that Company X Ltd, insurance brokers are authorized by underwriters of Lloyds to issue the certificate on their behalf” kaydı mevcut olup ayrıca ““Company XXX Ltd., under the authority of Underwriters at Lloyd’s, has effected an insurance” ifadesi yer almaktadır.

Belge, Company X Ltd tarafından imzalanmıştır.

İmza sahibi ‘broker’ olduğundan belge kabul edilir mi?

ICC Görüşü: UCP500'ün 34 (a) fıkrasına (UCP600'ün 28(a) fıkrası) göre sigorta belgeleri sigorta firmaları (insurance companies), sigorta yüklenicileri (underwriters) veya bunların acenteleri tarafından imzalanmalıdır.

İbraz edilen belgenin bir sigorta komisyoncusu (insurance broker) tarafından Lloyds Sigorta Yüklenicilerinin (underwriters of Lloyds) yetkisi altında onların namına imzalandığı görüldüğünden söz konusu belge kabul edilir.

R.233

Soru: Bir sigorta şirketi (Insurance Company) tarafından imzalanan ve imza sahibi şirketin ana sigortacı sıfatıyla ve diğer müşterek sigortacılar adına imza attığını belirten (imzalanma biçimi: 'signed by an insurance company as leading insurer also for and on behalf of the co-insurers)' ve bir Broker'in antetli kâğıdı üzerine düzenlenen bir "Certificate/Policy of Marine Cargo Insurance" kabul edilir mi?

İmza bölümü: SECURITY INSURANCE INC.

As leading insurer also for and

on behalf of the co-insurers

by Donald **W.Smith**

Asst. Treasurer

ICC Görüşü: UCP' ye göre sigorta belgeleri, sigorta şirketleri (Insurance Company), sigorta yüklenicileri (Underwriters) veya bunların acenteleri tarafından imzalanmalıdır.

Soruda sözü edilen sigorta belgesi, sigorta şirketi tarafından diğer müşterek sigortacılar adına (issued and signed by the insurance company, as leading insurer also for and on behalf of the co-insurers) düzenlenmiş ve imzalanmış olduğundan kabul edilir.

R.290

İbraz edilen B/L' in düzenlenme tarihi: 4,4.XX

Sigorta poliçesi: Düzenlenme tarihi 23,4.XX

Vessel ABC shipment from A to S. Sailing/dispatch date: **4,4.XX**

Soru: Sigorta poliçesi kabul edilir mi?

ICC Görüşü: UCP500'ün 34(e) fıkrası kapsamında (UCP600'ün 28(e) fıkrası) sigorta poliçesi sigortanın yükleme tarihinden itibaren geçerli olduğunu göstermediğinden kabul edilmez.

4.1.4.14. Vade Tarihinin veya İbrazının Son Gününün Uzatılması (Madde 29)

Bir akreditifin vade tarihi veya ibraz için son gün, ibrazın yapılacağı bankanın 36. Maddede değinilen hususlar dışındaki nedenlerden dolayı kapalı olduğu bir güne rastladığı takdirde, duruma göre vade tarihi veya ibraz için son gün müteakip ilk banka iş gününe uzatılacaktır.

Örnek: Akreditif vadesi: 18/3 Cumartesi. İbrazın yapılacağı görevli banka kapalı.

Bu durumda 20/3 Pazartesi günü ibraz edilen ve 20/3 tarihini taşıyan belgeler

İbraz müteakip ilk banka iş gününde yapıldığı takdirde görevli banka, belgeleri eklediği sevk yazısındaki bir beyanla amir bankaya veya teyit bankasına ibrazın 29(a) Fıkrası uyarınca uzatılan süre sınırları içinde yapıldığını bildirmelidir.

Görevli banka vesaik sevk mektubunda yukarıdaki beyana yer vermese bile daha sonra bir mesaj ile bu beyanı verebilir.

R372 ve R373 sayılı ICC Bankacılık Komisyonu görüşlerine göre "Documents complied with dc terms" veya "All terms and conditions have been complied" türünden ibareler yeterli olmakla birlikte yine de herhangi bir sorun yaşanmaması için ibrazın 29 (a) fıkrasına uygun yapıldığı vesaik sevk/römiz mektubunda belirtilmelidir.

Yükleme için tanınan en geç tarih 29(a) fıkrasının bir sonucu olarak uzatılmayacaktır.

Cumartesi günü gibi ibrazın yapılacağı banka açık olmamasına rağmen yüklemeler hafta sonları da yapılabilmektedir. Bu nedenle en geç yükleme tarihi uzatılmaz. Örneğin bir akreditifte en geç yükleme tarihi 18/03 olarak belirtilmişse:

Örnek 1: Yükleme kaydının (shipped on board) tarihi 18/3 Cumartesi olması kaydı ile konşimentonun düzenlenme tarihi 20/3 Pazartesi günü olabilir.

Örnek 2: CMR' nin "place and date of taking over the goods" adlı alanındaki tarihin 18/3 olması kaydı ile CMR' nin düzenlenme tarihin 20/3 olabilir.

4.1.4.15. Akreditif Tutarında, Mal Miktarında ve Birim Fiyatlarında Tolerans (Madde 30)

Akreditif tutarıyla veya akreditifte belirtilen mal miktarıyla veya birim fiyatıyla ilişkili olarak kullanılan "about" veya "approximately" sözcüklerinden, bu sözcüklerin bulunduğu akreditif tutarı veya mal miktarı veya birim fiyatında artı eksi % 10' u aşmayacak bir toleransa izin verildiği anlaşılacaktır.

Bu tolerans (about, approximately) akreditif tutarı, mal miktarı veya birim fiyattan hangisi için kullanılmışsa yalnız ona uygulanır. Yani, akreditif tutarının yanında bu fıkarda anılan bir tolerans (about, approximately) yer alırsa yalnızca tutara uygulanacak, 45A sahasında mal miktarı veya birim fiyat belirtilmişse ancak bunlara tolerans uygulanacağı belirtilmemişse, otomatik olarak bunlara uygulanmayacaktır.

Akreditifin mal miktarını şarta bağlanmış sayıda paketleme birimleri veya birbirinden bağımsız parçalar şeklinde belirtmemiş olması ve kullanımların toplam tutarı akreditif tutarını aşmaması kaydıyla mal miktarında artı eksi % 5' i aşmayan bir toleransa izin verilir.

Bu tolerans, mal miktarı ‘‘metric tons, meters, yards, kgs’’ v.b. şekilde belirtildiği ve akreditifte mal miktarının artırılmayacağı veya azaltılmayacağı belirtilmediği takdirde uygulanabilir.

Mal miktarının ‘‘, pieces, bales, packages, pallets, bundles’’ v.b. paketleme birimleri veya birbirinden bağımsız parçalar olarak belirttiği durumda bu tolerans uygulanmaz.

Kısmi yüklemeye izin verilmemiş olsa bile akreditifte mal miktarı belirtilmiş ise bu miktarın tamamen yüklenmiş olması ve akreditifte belirtilmiş ise birim fiyatın azaltılmamış olması veya 30(b) fıkrasının uygulanamaz olması kaydıyla akreditif tutarında bu tutarın eksi % 5’ ini aşmayan bir toleransa izin verilir. Akreditif belirli bir toleransı şarta bağladığında veya 30 (a) Fıkrasında değinilen ifadeleri kullandığında bu tolerans uygulanmaz.

R.367

Soru: UCP500’ün 39 (b) (c) fıkralarının (UCP600’ün 30 (b) (c) fıkraları) amacını açıklar mısınız?

ICC Görüşü: (b) fıkrası akreditifte mal miktarının birbirinden bağımsız parçalar/ambalaj birimleri olarak belirtilmesi halinde (örneğin 5000 tires, 200 bales, 600 boxes/packages, 100 pieces vs) uygulanmaz. Mal miktarı, örneğin metrik ton gibi ağırlık birimi olarak verildiğinde veya miktar belirtilmediğinde eksi %5 tolerans içinde kalırsa bu yükleme kısmi yükleme sayılmaz. Artı %5 tolerans halinde akreditif tutarının aşılması gerekir.

(c) fıkrası ise akreditif tutarının ticari nedenlerle yuvarlama sonucu saptanan bir tutar üzerinden veya birim fiyatın navlun ve sigorta primini de içeren (CFR, CIF gibi) fakat kesinleşmemiş/takribi bir tutar üzerinden açılmış olması durumlarında uygulanabilir.

Lehtar akreditif altında ibraz edeceği faturayı düzenlerken o andaki fiili maliyeti esas alarak akreditif tutarının %5’i içinde kalmak şartıyla eksik bir kullanımda

bulunabilir. (Örneğin 10000 dolarlık bir akreditif altında 9500 dolarlık bir fatura ibraz edebilir).

Fakat bu toleransın uygulanması için varsa akreditifte belirtilen mal miktarının tamamının yüklenmiş olması ve varsa birim fiyatın düşürülmemiş olması gerekir.

4.1.4.16. Kısmi Kullanımlar veya Kısmi Yüklemeler (Madde 31)

Kısmi kullanımlara veya kısmi yüklemelere izin verilir.

Aynı taşıma aracıyla ve aynı sefer için başlayan sevkiyatı kanıtlayan birden fazla taşıma belgesi takımından oluşan bir ibraz, belgeler farklı yükleme tarihleri veya farklı yükleme limanları, farklı teslim alma veya sevk yerleri gösterebilir bile aynı varış yerini göstermeleri kaydıyla kısmi yükleme konusu belgeler olarak görülmeyecektir. İbraz birden fazla taşıma belgesi takımından oluştuğu takdirde bu belgelerde gösterilen yükleme tarihlerinden en geç olanı yükleme tarihi olarak alınacaktır.

Taşıma belgelerinde görülen yükleme tarihlerinden en geç olanı yükleme tarihi olarak alınacak olup akreditifte belirtilen en geç yükleme tarihinden daha geç olmamalıdır. Bu durumda ibraz süresi konşimentolardaki en geç olan yükleme tarihten itibaren hesaplanacaktır.

Aynı taşıma şekli dâhilinde birden fazla taşıma aracına yapılan yüklemeyi kanıtlayan bir veya birden fazla taşıma belgesi takımından oluşan bir ibraz, taşıma araçlarının aynı varış yerine doğru aynı gün yola çıktığını gösterse bile kısmi yüklemeyi kapsayan bir ibraz olarak görülecektir.

Kurye alındıları, posta alındıları veya postalama sertifikaları aynı kurye veya posta servisi tarafından aynı yerde ve tarihte, aynı varış yeri gösterilerek kaşelenmiş veya imzalanmış görünüyorsa birden fazla kurye alındısı, posta alındısı veya postalama sertifikasından oluşan bir ibraz kısmi yükleme olarak görülmeyecektir.

R.508

Soru: Akreditif metninde ad ve adresleri verilen onbir tane amirinin talebi üzerine açılan, kısmi sevkiyatı yasaklayan ve lehtarın her bir akreditif amiri için ve her bir amire ait proforma faturaları da göstererek ayrı ayrı belgeler düzenlemesi istenen bir akreditifin açılışı doğru ve UCP' ye uygun mudur?

ICC Görüşü: Kısmi sevkiyat yasaklanmış olsa bile, UCP500'ün 40(b) fıkrasına (UCP600'ün 31(b) fıkrası) uygun olarak, taşıma belgeleri taşımanın aynı taşıma aracıyla ve aynı seferde yapıldığını gösterdiği takdirde kısmi sevkiyat söz konusu olmayacağından taşıma belgeleri ve akreditifte istenen diğer belgeler her bir amir için ayrı ayrı düzenlenebilir. Dolayısıyla, bu şekilde açılan akreditifler UCP' ye uygundur.

TA.618

Akreditif tutarı: EUR 34.000.— 39A: 00/00

43P: Not allowed, İbraz tutarı: EUR 33.580.—

Amir bankanın rezervi: "Partial shipment not allowed, no tolerance on amount."

ICC Görüşü: 39 alanda '00/00' kullanılmasının akreditif altındaki ibrazın tutarına etkisi yoktur. Swift kitapçığına göre bu alan doldurulduğu takdirde akreditif tutarına uygulanacak artı eksi yüzdeyi belirler. Bu nedenle bu alanın "00/00" şeklinde doldurulması akreditif altında kullanılabilir tutara bir etkisi yoktur. İbraz tutarı UCP500'ün 39.maddesinin (UCP600'ün 30.maddesi) (b) ve (c) fıkralarının izin verdiği toleransa tabi olabilir. Olayda eksi yüzde 5 tolerans içinde kalan ibraz kabul edilir.

4.1.4.17. *Kısımlar/Partiler Halinde Kullanımlar veya Yüklemeler (Madde 32)*

Akreditifte bir kullanımın veya yüklemenin verilmiş olan süreler içinde kısımlar/partiler halinde yapılması şarta bağlandığı ve herhangi bir kısım/parti o kısım/parti için izin verilen süre içinde kullanılmadığı veya yüklenmediği takdirde o kısım/parti ve onu izleyen herhangi bir kısım/parti için akreditifin kullanımını son bulur.

Bu maddenin uygulanacağı bir örnek; Shipment Period:10,000.00 kgs between 01.08.07 and 01.09.07 - 10,000.00 kgs between 02.09.07 and 01.10.07,

Bu durumda, toplamda 10,000.00 kgs 01.08.07 ile 01.09.07 arasında yüklenmezse akreditif hem bu partinin yüklenmeyen kısmı hem de 02.09.07ve 01.10.07 arasındaki parti için kullanımdan düşer.

R.313 (2)

UCP500'ün 41.maddesindeki (UCP600'ün 32.maddesi) “within given periods” ifadesine aşağıdaki örneklerden hangisi girer ve söz konusu maddenin uygulanabilmesi için akreditifte ‘instalment shipments’ ifadesi bulunmalı mıdır?

Shipment schedule:

Örnek 1: 10000 kgs latest on 31 Oct xx

10000 kgs latest on 30 Nov xx

10000 kgs latest on 31 Dec xx

Örnek 2: 10000 kgs between 1 Oct to 31 Oct xx

10000 kgs between 1 Nov to 30 Nov xx

10000 kgs between 1 Dec to 31 Dec xx

Örnek 3: 5000 kgs latest 30 Sept xx

5000 kgs between 1 Oct to 31 Oct xx

10000 kgs latest 30 Nov xx

10000 kgs between 1 Dec to 31 Dec

ICC Görüşü: Örnek 1 ilgili UCP maddesinin beklediği durumu yansıtmamaktadır. Aslında bu yükleme programına göre 30000 kg. tamamı 31 Ekime kadar yüklenebilirdi. Veya 10000 kg 31 Ekime kadar ve kalan 20000 kg tek yükleme olarak 30 Kasım'a kadar

veya kalan 20000 kg nin 10000 kg si 30 Kasıma kadar yüklenebilirdi. Örnek 1 deki yükleme şartı UCP500'ün 41.maddesinde (UCP600'ün 32.maddesi) amaçlanan şart olmasa da en az 10000 kg 31 Ekime kadar yüklenmezse akreditif diğer yüklemeler için kullanımdan düşer. Keza en az 10000 kg 31 Ekime kadar yüklenir, fakat 30 Kasıma kadar toplam 20000 kg yüklenmezse akreditif kalan miktarlar için kullanımdan düşer.

Örnek 2'deki durum söz konusu UCP maddesine tabidir. Her bir yükleme için belirli süreler verilmiştir. Yüklemeleri birleştirmek mümkün değildir.

Örnek 3 ise 1 ve 2'nin karışımıdır. Aşağıdaki durumlarda akreditif müteakip yüklemeler için kullanımdan düşer.

- ✓ En az 5000 kg. nin 30 Eylül'e kadar yüklenmemesi halinde,
- ✓ En az 5000 kg. nin 30 Eylül'e kadar yüklenmesi, fakat en az ek 5000 kg. nin 1 Ekim-31 Ekim arasında yüklenmemesi halinde,
- ✓ En az 5000 kg. nin 30 Eylül'e kadar yüklenmesi ve en az ek 5000 kg. nin Ekim içinde yüklenmesi, fakat toplam 20000 kg. nin 30 Kasıma kadar yüklenmemesi halinde söz konusu UCP maddesinin uygulanması için akreditifin 'instalment shipments' ifadesini içermesi gerekmez.

5. BÖLÜM: AKREDİTİF REZERV UYGULAMA ARAŞTIRMASI

Tartışmasız, akreditifli ödeme yönteminin kullanılmasında en önemli konu rezerv uygulamalarıdır. ICC'nin yaptığı UCP revizyonlarının altında yatan en önemli gerekçe de artan rezerv uygulamalarını asgariye indirerek akreditif enstrümanının geleceğini güvence altına almak, kullanımını kolaylaştırarak yaygınlaştırmaktır. Rezerv uygulamalarının artmasından duyulan rahatsızlık UCP 600'ün önsözünde şöyle ifade edilmektedir:

“ Revizyon çalışmalarına başlandığı sırada dünya çapında yapılan birkaç araştırma akreditif altında ibraz edilen belgelerin takriben %70'inin rezervler nedeniyle ilk ibrazda geri çevrildiğini gösteriyordu. Bu durum akreditifin bir ödeme aracı olarak görülmesini olumsuz biçimde etkilemiş ve halen etkilemekte olup sorunun üzerine gidilmediği takdirde akreditifin uluslararası ticarete tanınmış bir ödeme aracı olarak piyasadaki payını sürdürmesi veya arttırmasında ciddi sorunlar yaşanabileceğini göstermektedir.” (120) Burada atıfta bulunulan akreditif rezerv araştırmalarının en önemlisi, 2000 yılında yayınlanan Prof. Ronald j. Mann'ın çeşitli ülkelerdeki bankalarda yaptığı 500 akreditif işleminde elde ettiği, %73 düzeyinde ilk ibrazda rezerv uygulanan akreditif işlemidir. Bu kadar yüksek rezervli vesaik oranına rağmen, amirler, tamamına yakın durumda ödeme yapmışlardır. Amir bankaların sorun çıkmasına karşın mümkün olduğunca çok rezerv bulma içgüdüğü ile son yıllarda yine amir bankaların rezerv komisyonu adı altında akreditife bir madde ekleyerek bu hususu genelleştirmeleridir.

Tez çalışmamızın bu bölümünde; UCP 500 ve UCP 600'e göre açılmış 300 akreditif dosyası incelenmiş olup, elde edilen sonuçlar rezervli / uygun durumlarına, Bölgesel ve ülkesel dağılımlara ve teyitli- teyitsiz işlem miktarı gibi elde edilen diğer detay veriler açısından değerlendirilmiştir.(121)

120 UCP 600'in Giriş kısmından alınmıştır.

121 Prof.Mann ve SITPRO gibi akreditif rezerv ve kullanım oranları hakkında yurtdışında (özellikle İngiltere, ABD gibi ülkelerde) çeşitli araştırmalar bulunmasına rağmen, literatürde ülkemizde böyle bir araştırmaya rastlanmamıştır.

5.1. Araştırmanın Amacı

1 Temmuz 2007 itibariyle yürürlüğe giren UCP 600'ün en önemli amacı; değişen bankacılık, taşımacılık ve sigorta şartlarına ayak uydurarak akreditif kurallarını güncellemek ve akreditifin geleceğini tehdit eder boyuttaki rezervli işlemlerin azaltılması amacını taşımaktaydı.

UCP 600'ün uygulandığı, aradan geçen yaklaşık 2 yıllık sürede, bankalarda rezervli akreditif işlemlerinde artma veya azalma olmuş mudur?

UCP 500'ün uygulandığı 1993-2007 arasında, özellikle 2006- 2007 yılları arasında işlem gören UCP 500'e tabi 150 adet akreditif dosyası ile 2007-2009 yılları arasında işlem görmüş UCP 600'e tabi 150 adet akreditif dosyası, öncelikle uygun evrak ibrazı ve rezerv uygulamaları açısından karşılaştırılmıştır. Araştırma, incelenen akreditif dosyalarının teyitli-teyitsiz, Peşin-vadeli, akreditif tutarları, açılan ülkeler vb. elde edilen istatistikî bilgileri de içermektedir.

Bu araştırmada önemli bir diğer amaç ise; UCP 500'e göre rezerv uygulamasına tabi tutulmuş dosyalar, UCP 600'e tabi işlem görselerdi, bulunan hangi rezervler ortadan kalkabilecekti? Sorusuna cevap aramaktır. Diğer bir ifade ile UCP 500'e göre açılmış 150 akreditif dosyasında tespit edilen rezervler, UCP 600 gözlüğü ile tekrar incelenerek, UCP 600 ile getirilen yenilikler, somut akreditif dosyaları bazında incelenmiştir.

UCP 600 ile getirilen yeni kuralların uygulanmasıyla, bankalarda rezerv uygulamalarındaki artış/azalış ve uygulamada UCP 500'e göre rezerv sayılan, ancak UCP 600 ile ortadan kalkmış olan rezerv konularının ortaya konulması amaçlanmıştır.

5.2. Veri Toplama Yöntemi

Akreditif dosya incelemeleri, AlBaraka Türk Katılım Bankası A.AŞ'de 2006-2009 yılları arasında açılan 312 adet ithalat akreditif dosyasını kapsamaktadır.

Ülkemizde ilk defa yapıldığını düşündüğümüz araştırmamızda bir diğer ilk ise; UCP 600'ün 2007 itibariyle kullanılmaya başlanmasıyla, bize UCP 500 ve UCP 600 arasında rezerv oranlarını karşılaştırma imkânı da vermiştir.

Ticari ve bankacılık sırrı kavramları çerçevesinde, en ince detaylarına kadar incelen dosyalar, verilere kolay ulaşım ve bilgi güvenliği sağlanması hususundaki kolaylıklar nedeniyle, “**Kolayda Ulaşım Yöntemi**” ile AlBaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.’nde yapılmıştır. Türkiye’de , bankalarda yapılmış rezerv uygulama araştırmaların bulunmaması, ticaret ve banka sırrı nedeniyle bilgiye ulaşmadaki güçlüklerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca 2007 yılından itibaren kullanılmaya başlanan UCP 600 ile UCP 500’e tabi akreditiflerde rezerv oranlarını karşılaştırabilmek geçiş döneminin tanıdığı bir şans olarak görülebilir.

İncelenen 312 adet akreditif dosyasından 12 adedi lehtar tarafından kullanılmamış olup, işlem gören dosya adedi 300 olarak sabitlenmiştir. Akreditif dosyaları, sadece, 150 adet ICC 500’e tabi olması, diğer 150 tanesinin de UCP 600’e tabi olması şeklinde bir ayrıma tabi tutulmuş olup bunun dışında bankada normal referans sıralamasına göre işlem gören, diğer bir ifade ile herhangi bir özel seçime tabi tutulmadan, tesadüfi işlem sırasına göre incelenmiştir. Bu özelliği ile araştırma sonuçları genelleştirilirken daha sağlıklı sonuçlar ortaya çıkması amaçlanmıştır.

Müşteri ve banka sırrı kapsamında, dosya banka referansı, ithalatçı, ihracatçı, teyit-ihbar bankaları gibi detaylar açıklanmamış olup bunun yerine kendi verdiğimiz bir referans sistemi, belirtilmesinde sakınca olmayan akreditif vadesi, tutarı, açılan ülke, teyit ve rezerv durumları, sayısal ve oransal olarak grafiklerle gösterilmiştir.

Statiksel olarak elde edilen veriler toplu olarak değerlendirilmiş olup, önemli veriler araştırma bulgularında, detay veriler ise, tezin ekler bölümünde verilmiştir.

5.3. Uygulamanın Kısıtları

Bankalarda rezerv uygulamaları hakkında yapılmış araştırmalardan, yaptığımız rezerv uygulama araştırması için temel alınan, Prof. Ronald J. Mann’ın, 2000 yılında gerçekleştirdiği araştırmada; farklı ülkelerdeki farklı bankalarda işlem gören 500 akreditif içinde incelenen vesaiklerin %73’ü rezervli olarak tespit edilmiştir.

Söz konusu araştırmada; UCP 500'e tabi, farklı ülke ve bankalarda işlem gören akreditif dosyaları, rezerv uygulama sonuçlarının genelleştirilmesinde bir avantaj sağlamıştır. UCP 600'n önsözünde, yüksek rezerv oranları, UCP 500 revizyonu için bir gerekçe olarak belirtilmiştir.

Bankacılık ve ticari sır nedeniyle, ülkemizde, bir bankada işlem gören 300 akreditif dosyası üzerinde yaptığımız rezerv uygulama araştırması ise; 1 Temmuz 2007 tarihinden itibaren uygulamada olan UCP 600 ile UCP 500 arasında rezerv uygulama oranlarını karşılaştırma imkânı sağlamıştır. UCP 500'e tabi 150 akreditif dosyası, cari UCP 600 kurallarıyla işlem görseydi rezerv uygulamasına tabi olmayacak konular tek tek incelenerek , UCP 600'n rezerv uygulamalarına yaptığı pozitif katkı ortaya konulmuştur.

Rezerv uygulama araştırmasında elde edilen veriler gerek Prof. Mann, gerekse SITPRO tarafından gerçekleştirilen araştırmalarla elde edilen sonuçlarla benzerlik ve paralellik göstermektedir. Ayrıca, kısıtlarına rağmen, UCP 600 kuralları ile ülkemizde yapılan ilk rezerv uygulama araştırması özelliğini taşımaktadır.

5.4. Araştırma Bulguları

İşlem gören 312 dosyadan kullanılan 300 akreditiften, elde edilen veriler toplu olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiş olup, UCP 500 ve UCP 600'e göre incelenmiş dosyalar, rezervli olup olmama durumlarını göre ayrı ayrı belirtilmiştir. Bir akreditif dosyasında birden fazla yükleme yapılabilmesi nedeniyle, incelen vesaik set adedinin birden fazla olabileceği göz önüne alınmalıdır. Aşağıdaki grafiklerde, rezerv ve uygun vesaik toplamalarında bu husus dikkate alınmalıdır.

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervi mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervi Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
E1	1	1	1	01.02.2007	78.000,00	USD	2	çin	2	1	1	0
E2	1	1	1	16.01.2007	120.250,00	USD	2	çin	1	1	0	1
E3	1	1	1	30.11.2007	200.526,70	USD	2	çin	1	1	0	1
E4	1	1	1	21.01.2007	148.400,00	USD	2	çin	1	1	0	1
E5	1	1	1	15.04.2007	231.623,13	USD	2	tayvan	1	1	0	1
E6	1	1	1	19.01.2007	17.755,95	USD	2	çin	2	1	1	0
E7	1	1	1	31.07.2007	22.905,00	USD	2	bangladeş	2	1	1	0
E8	1	1	1	10.08.2007	230.851,74	USD	2	hindistan	2	4	4	0
E9	1	1	2	21.08.2007	641.629,80	USD	2	ingiltere	1	1	0	1
E10	1	1	1	25.09.2006	28.741,60	USD	2	çin	1	1	0	1
E11	1	1	1	25.12.2006	34.730,60	USD	2	çin	1	1	0	1
E12	1	1	1	10.02.2007	33.745,00	USD	2	çin	2	1	1	0
E13	1	1	1	15.03.2007	45.679,00	USD	2	çin	2	1	1	0
E14	1	1	1	20.03.2007	18.000,60	USD	2	çin	2	1	1	0
E15	1	1	1	15.06.2007	12.402,50	USD	2	çin	1	1	0	1
E16	1	1	1	16.04.2007	12.600,00	USD	2	çin	1	1	0	1
E17	1	1	1	16.04.2007	30.064,85	USD	2	çin	2	1	1	0
E18	1	1	1	15.06.2007	16.674,57	USD	2	çin	1	1	0	1
E19	1	1	1	31.03.2007	22.953,10	USD	2	çin	2	1	1	0
E20	1	1	1	05.08.2007	40.749,00	USD	2	çin	1	1	0	1
E21	1	1	1	21.06.2007	19.084,80	USD	2	çin	2	1	1	0
E22	1	1	1	20.09.2007	20.800,00	USD	2	çin	2	1	1	0
E23	1	1	1	26.03.2007	50.000,00	USD	2	çin	2	1	1	0

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervi mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervi Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
E24	1	1	1	15.02.2007	19.500,00	USD	2	çin	1	1	0	1
E25	1	1	1	31.12.2007	179.798,00	USD	2	çin	2	1	1	0
E26	1	1	1	16.04.2007	733.281,30	USD	2	tayvan	1	1	0	1
E27	1	1	1	15.04.2007	231.623,13	USD	2	tayvan	1	1	0	1
E28	1	1	1	21.07.2007	139.077,20	USD	2	çin	2	3	3	0
E29	1	1	1	21.08.2007	132.451,20	EUR	2	hong kong	2	2	2	0
E30	1	1	1	09.12.2006	42.685,48	USD	1	çin		0	0	0
E31	1	1	1	21.01.2007	228.150,00	USD	1	çin		0	0	0
E32	1	1	1	21.01.2007	148.400,00	USD	2	çin	2	3	1	2
E33	1	1	1	06.10.2006	21.221,00	USD	1	çin		0	0	0
E34	1	1	1	30.11.2007	441.416,69	USD	2	çin	2	4	3	1
E35	1	1	1	06.08.2007	75.376,00	USD	2	çin	2	1	1	0
E36	1	1	1	20.09.2006	23.440,00	USD	2	çin	1	1	0	1
E37	1	1	1	05.03.2007	42.622,50	USD	1	çin		0	0	0
E38	1	1	1	30.07.2007	31.134,45	USD	2	çin	2	1	1	0
E39	1	1	1	20.10.2006	73.080,00	USD	2	tayvan	1	1	0	1
E40	1	1	1	30.10.2006	100.800,00	USD	2	tayvan	1	1	0	1
E41	1	1	1	21.12.2006	689.531,00	USD	2	bae	1	1	0	1
E42	1	2	2	10.12.2007	20.682,00	EUR	2	ispanya	2	1	1	0
E43	1	2	2	20.12.2007	36.855,00	EUR	2	ispanya	2	1	1	0
E44	1	2	2	24.08.2007	361.800,00	EUR	2	türkiye	2	1	1	0
E45	1	2	1	07.12.2007	23.253,92	USD	2	tayvan	1	1	0	1
E46	1	2	1	30.03.2007	234.466,36	USD	1	çin		0	0	0

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
E47	1	2	1	15.05.2007	95.466,91	USD	2	çin	2	1	1	0
E48	1	2	1	10.05.2007	140.623,77	USD	2	çin	2	2	2	0
E49	1	2	1	15.11.2006	371.900,00	USD	2	çin	1	1	0	1
E50	1	2	1	06.02.2007	28.675,00	USD	2	çin	1	1	0	1
E51	1	2	1	04.05.2007	337.500,00	USD	2	çin	2	1	1	0
E52	1	2	1	30.05.2007	291.400,00	USD	2	çin	2	2	2	0
E53	1	2	1	21.05.2007	125.000,00	USD	2	kore	1	1	0	1
E54	1	2	1	22.05.2007	36.000,00	USD	2	kore	1	1	0	1
E55	1	2	1	31.05.2007	409.972,48	USD	2	çin	2	1	1	0
E56	1	2	1	05.06.2007	42.037,80	USD	2	kore	1	1	0	1
E57	1	2	1	31.07.2007	824.600,00	USD	2	kore	1	2	0	2
E58	1	2	1	10.07.2007	38.300,00	USD	2	çin	1	1	0	1
E59	1	2	1	25.11.2006	100.000,00	USD	2	tayvan	1	3	0	3
E60	1	2	1	25.11.2006	578.037,00	USD	2	tayvan	2	5	1	4
E61	1	2	1	03.11.2006	289.250,00	USD	2	tayvan	1	1	0	1
E62	1	2	1	03.11.2006	249.900,00	USD	2	tayvan	1	1	0	1
E63	1	2	1	05.02.2007	28.050,00	USD	2	japonya	1	1	0	1
E64	1	2	1	21.02.2007	56.499,60	USD	2	japonya	1	1	0	1
E65	1	2	1	21.02.2007	50.838,08	USD	2	japonya	1	1	0	1
E66	1	2	1	22.08.2007	153.000,00	USD	2	çin	1	2	0	2
E67	1	2	1	22.08.2007	13.725,00	USD	2	japonya	2	1	1	0
E68	1	2	1	05.03.2007	38.820,16	USD	2	çin	2	2	2	0
E69	1	2	1	23.10.2006	81.000,00	USD	2	kore	1	1	0	1

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
E70	1	2	1	07.10.2006	289.250,00	USD	1	tayvan		0	0	0
E71	1	2	1	07.10.2006	249.900,00	USD	1	tayvan		0	0	0
E72	1	2	2	18.06.2007	135.405,00	EUR	2	türkiye	2	1	1	0
E73	1	2	2	20.11.2006	258.187,50	EUR	2	almanya	1	1	0	1
E74	1	2	2	15.08.2006	600.327,23	USD	2	bae	1	1	0	1
E75	1	2	2	23.02.2007	600.868,00	USD	2	bae	2	3	1	2
E76	1	2	1	15.11.2006	60.000,00	USD	2	kore	1	1	0	1
E77	1	2	2	16.12.2006	37.920,96	USD	2	hong kong	2	1	1	0
E78	1	2	1	21.12.2006	34.473,60	USD	1	hindistan		0	0	0
E79	1	2	2	18.01.2007	41.517,56	USD	2	hong kong	2	1	1	0
E80	1	2	1	22.03.2007	38.033,76	USD	2	pakistan	2	1	1	0
E81	1	2	1	20.04.2007	37.503,65	USD	2	pakistan	2	1	1	0
E82	1	2	1	11.05.2007	114.103,08	USD	2	pakistan	2	1	1	0
E83	1	2	2	15.06.2007	159.300,00	EUR	2	italya	1	4	0	4
E84	1	2	2	25.05.2007	81.101,25	EUR	2	fransa	1	3	0	3
E85	1	2	1	15.05.2007	144.572,76	USD	2	pakistan	2	4	4	0
E86	1	2	2	31.05.2007	112.539,00	USD	2	pakistan	2	1	1	0
E87	1	2	1	10.05.2007	41.731,20	USD	2	pakistan	2	1	1	0
E88	1	2	1	10.05.2007	34.496,28	USD	2	pakistan	2	1	1	0
E89	1	2	1	10.05.2007	76.930,56	USD	2	pakistan	2	2	2	0
E90	1	2	1	21.06.2007	233.513,28	USD	2	pakistan	2	7	7	0
E91	1	2	1	21.10.2007	119.510,20	USD	2	pakistan	2	3	3	0
E92	1	1	1	21.11.2006	62.171,55	EUR	2	polonya	1	1	0	1

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
E93	1	1	1	05.01.2007	32.841,09	USD	2	suudi arabistan	1	1	0	1
E94	1	1	1	21.12.2006	81.000,00	USD	1	nijerya		0	0	0
E95	1	1	1	21.01.2007	62.171,55	EUR	2	polonya	2	1	1	0
E96	1	1	1	06.01.2007	83.448,00	USD	2	çin	1	1	0	1
E97	1	1	1	21.01.2007	35.887,50	USD	2	çin	2	1	1	0
E98	1	1	1	27.03.2007	320.000,00	USD	2	çin	1	1	0	1
E99	1	1	1	30.04.2007	517.500,00	USD	2	çin	2	1	1	0
E100	1	1	2	22.04.2007	202.500,00	EUR	2	hollanda	2	1	1	0
E101	1	1	2	21.05.2007	762.750,00	EUR	2	italya	1	2	0	2
E102	1	1	1	31.01.2007	75.372,10	USD	2	özbekistan	2	1	1	0
E103	1	1	1	02.03.2007	23.350,04	USD	2	çin	1	1	0	1
E104	1	1	1	14.03.2007	165.343,88	USD	2	özbekistan	2	3	3	0
E105	1	1	1	21.03.2007	31.888,40	USD	2	s. arabistan	1	1	0	1
E106	1	1	1	22.04.2007	65.186,00	EUR	2	polonya	2	1	1	0
E107	1	1	1	25.05.2007	61.178,30	USD	2	kazakistan	2	1	1	0
E108	1	1	1	20.07.2007	440.294,40	USD	2	özbekistan	2	6	6	0
E109	1	1	1	21.07.2007	152.137,44	USD	2	pakistan	2	3	3	0
E110	1	1	1	16.07.2007	77.130,14	USD	2	pakistan	2	2	1	1
E111	1	1	1	21.07.2007	113.572,38	USD	2	pakistan	2	3	3	0
E112	1	1	1	21.07.2007	34.319,38	USD	2	pakistan	1	1	0	1
E113	1	1	1	21.07.2007	34.291,20	USD	2	özbekistan	2	1	1	0
E114	1	1	1	21.09.2007	230.256,00	USD	2	özbekistan	2	2	2	0

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
E115	1	1	1	31.08.2007	133.358,40	USD	2	pakistan	2	3	3	0
E116	1	1	1	20.03.2007	263.300,13	USD	2	hindistan	2	4	4	0
E117	1	1	1	15.02.2007	78.643,50	USD	2	hindistan	2	1	1	0
E118	1	1	2	25.02.2007	14.155,72	USD	2	hindistan	2	1	1	0
E119	1	1	1	15.05.2007	418.567,26	USD	2	sri lanka	2	7	7	0
E120	1	1	1	30.03.2007	25.000,00	USD	2	çin	2	1	1	0
E121	1	1	1	20.10.2007	363.044,55	USD	2	bangladeş	2	11	11	0
E122	1	1	1	15.05.2007	843.230,40	USD	2	bangladeş	2	10	10	0
E123	1	1	1	20.04.2007	54.550,09	USD	2	hindistan	2	3	3	0
E124	1	1	1	30.05.2007	162.182,50	USD	2	hindistan	2	4	4	0
E125	1	1	1	30.05.2007	138.437,25	USD	2	sri lanka	2	4	4	0
E126	1	1	1	25.08.2007	383.756,06	USD	2	sri lanka	2	5	5	0
E127	1	1	1	09.02.2007	85.629,70	USD	2	hong kong	2	2	2	0
E128	1	1	1	15.02.2008	532.165,31	USD	2	bangladeş	2	16	16	0
E129	1	1	1	16.06.2007	87.445,17	USD	2	mısır	2	1	1	0
E130	1	1	2	31.05.2007	34.974,25	USD	2	mısır	2	1	1	0
E131	1	1	1	30.05.2007	155.430,00	USD	2	kore	2	1	1	0
E132	1	1	1	21.06.2007	70.300,00	USD	2	malezya	2	1	1	0
E133	1	1	1	21.05.2007	70.300,00	USD	2	malezya	1	1	0	1
E134	1	1	1	10.04.2007	102.692,88	USD	2	brezilya	2	1	1	0
E135	1	1	1	26.04.2007	189.331,20	USD	2	hong kong	2	1	1	0
E136	1	1	2	21.06.2007	49.000,00	USD	2	çin	2	1	1	0
E137	1	1	1	12.05.2007	19.759,40	USD	2	çin	2	1	1	0

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
E138	1	1	1	05.04.2007	25.273,00	EUR	2	almanya	2	2	2	0
E139	1	1	1	21.04.2007	16.674,00	USD	1	abd		0	0	0
E140	1	1	1	20.04.2007	114.544,60	USD	2	çin	1	1	0	1
E141	1	1	1	30.05.2007	51.221,36	USD	2	çin	2	1	1	0
E142	1	1	1	05.05.2007	152.790,00	USD	2	kore	2	1	1	0
E143	1	1	1	06.05.2007	97.600,00	USD	2	çin	2	1	1	0
E144	1	1	1	16.05.2007	21.823,00	EUR	2	ispanya	2	1	1	0
E145	1	1	1	04.04.2007	110.900,13	USD	2	çin	2	1	1	0
E146	1	1	1	15.05.2007	161.307,08	USD	2	çin	2	6	6	0
E147	1	1	1	20.05.2007	49.549,50	USD	2	çin	2	1	1	0
E148	1	2	1	21.07.2007	209.703,00	JPY	2	japonya	2	1	1	0
E149	1	2	1	02.05.2007	39.672,00	USD	1	çin		0	0	0
E150	1	2	2	08.03.2007	67.156,49	USD	2	çin	2	1	1	0
E151	1	2	2	15.06.2007	123.720,07	USD	2	çin	2	1	1	0
E152	1	2	1	21.04.2007	78.617,96	USD	2	tayvan	2	1	1	0
E153	1	2	1	06.07.2007	648.541,78	USD	2	tayvan	1	6	0	6
E154	1	2	2	21.06.2007	74.880,00	USD	2	italya	1	2	0	2
E155	1	2	2	21.06.2007	133.977,27	USD	2	italya	2	2	2	0
E156	1	2	2	21.06.2007	62.403,60	USD	2	italya	2	1	1	0
Y1	2	1	1	07.07.2008	1.733.760,00	USD	2	çin	1	1	0	1
Y2	2	1	1	05.11.2008	56.304,00	USD	2	singapur	2	2	2	0
Y3	2	1	1	05.11.2008	30.032,64	USD	2	singapur	2	1	1	0
Y4	2	1	2	21.11.2008	84.000,00	USD	2	misir	1	1	0	1

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
Y5	2	1	2	21.11.2008	70.000,00	USD	2	mısır	1	1	0	1
Y6	2	1	1	05.11.2008	159.300,00	USD	2	singapur	2	1	1	0
Y7	2	1	1	21.11.2008	113.680,00	USD	2	hindistan	2	2	2	0
Y8	2	1	2	04.09.2008	1.811.830,16	USD	2	kanada	2	1	1	0
Y9	2	1	2	10.09.2008	2.047.680,00	USD	2	hollanda	1	9	0	9
Y10	2	1	2	15.04.2008	179.550,00	EUR	2	almanya	2	1	1	0
Y11	2	1	1	20.08.2008	46.321,20	USD	2	hindistan	2	1	1	0
Y12	2	1	1	21.02.2009	522.000,00	USD	2	tayvan	1	1	0	1
Y13	2	1	1	05.01.2009	363.000,00	USD	2	tayvan	1	1	0	1
Y14	2	1	2	23.10.2008	91.962,00	USD	2	çin	2	1	1	0
Y15	2	1	1	20.03.2008	35.045,50	USD	2	çin	2	1	1	0
Y16	2	1	1	30.03.2008	36.112,00	USD	2	çin	2	1	1	0
Y17	2	1	1	30.03.2008	36.023,00	USD	2	çin	2	1	1	0
Y18	2	1	1	20.09.2008	37.653,00	USD	2	çin	2	1	1	0
Y19	2	1	1	20.09.2008	36.955,50	USD	2	çin	2	1	1	0
Y20	2	1	1	22.04.2008	411.874,34	USD	2	finlandiya	1	1	0	1
Y21	2	1	2	30.04.2008	419.481,91	USD	2	abd	2	1	1	0
Y22	2	1	1	25.05.2008	540.620,08	USD	2	finlandiya	1	2	0	2
Y23	2	1	2	21.05.2008	485.755,00	USD	2	avusturya	1	1	0	1
Y24	2	1	1	21.04.2008	220.666,70	EUR	2	ispanya	1	2	0	2
Y25	2	1	1	21.07.2008	333.767,00	EUR	2	ispanya	1	3	0	3
Y26	2	1	1	21.10.2008	252.787,00	EUR	2	ispanya	1	2	0	2
Y27	2	1	1	21.01.2009	393.336,00	EUR	2	ispanya	1	3	0	3

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
Y28	2	1	1	08.06.2008	102.208,91	USD	2	endonezya	2	1	1	0
Y29	2	1	1	02.04.2008	18.000,00	USD	2	abd	2	1	1	0
Y30	2	1	1	15.04.2008	129.799,10	USD	2	tayvan	2	1	1	0
Y31	2	1	1	05.04.2008	58.103,85	USD	2	hong kong	2	1	1	0
Y32	2	1	1	06.05.2008	59.399,55	USD	2	endonezya	1	1	0	1
Y33	2	1	1	01.05.2008	46.545,60	USD	2	kore	1	1	0	1
Y34	2	1	1	26.03.2008	63.722,34	USD	2	çin	2	1	1	0
Y35	2	1	1	21.04.2008	112.785,45	USD	2	endonezya	2	2	2	0
Y36	2	1	1	05.05.2008	43.940,22	USD	2	çin	2	1	1	0
Y37	2	1	1	26.04.2008	102.326,67	USD	2	çin	1	1	0	1
Y38	2	1	1	26.04.2008	102.209,93	USD	2	çin	1	1	0	1
Y39	2	1	1	21.04.2008	48.649,55	USD	2	endonezya	2	2	2	0
Y40	2	1	1	21.04.2008	114.571,68	USD	2	endonezya	2	3	3	0
Y41	2	1	1	01.05.2008	175.621,00	USD	2	kore	2	2	1	1
Y42	2	1	1	07.04.2008	54.120,00	USD	2	kore	2	1	1	0
Y43	2	1	1	21.04.2008	65.962,24	USD	2	endonezya	2	2	2	0
Y44	2	1	1	21.04.2008	142.025,80	USD	2	endonezya	2	1	1	0
Y45	2	1	1	06.05.2008	116.561,57	USD	2	çin	2	1	1	0
Y46	2	1	1	21.05.2008	73.254,38	USD	2	çin	2	2	2	0
Y47	2	1	1	26.04.2008	44.124,00	USD	2	tayvan	2	1	1	0
Y48	2	1	1	19.05.2008	103.897,91	USD	2	çin	2	1	1	0
Y49	2	1	1	01.05.2008	47.350,33	USD	2	çin	2	1	1	0
Y50	2	1	1	11.05.2008	60.603,75	USD	2	kore	1	1	0	1

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
Y51	2	1	1	11.05.2008	73.500,50	USD	2	çin	2	1	1	0
Y52	2	1	1	30.04.2008	83.820,00	USD	2	kore	1	1	0	1
Y53	2	1	1	11.05.2008	55.563,74	USD	2	çin	1	1	0	1
Y54	2	1	1	06.06.2008	74.581,50	USD	2	kore	2	1	1	0
Y55	2	1	1	10.05.2008	37.707,95	USD	2	çin	2	1	1	0
Y56	2	1	1	28.05.2008	107.795,45	USD	2	çin	1	1	0	1
Y57	2	1	1	05.06.2008	75.437,05	USD	2	çin	2	1	1	0
Y58	2	1	1	31.05.2008	91.016,64	USD	2	çin	2	1	1	0
Y59	2	1	1	26.05.2008	56.213,85	USD	2	kore	2	1	1	0
Y60	2	1	1	30.05.2008	20.577,65	USD	2	kore	2	1	1	0
Y61	2	1	1	07.06.2008	12.480,30	USD	2	çin	2	1	1	0
Y62	2	1	1	10.06.2008	22.165,48	USD	2	çin	2	1	1	0
Y63	2	1	1	05.06.2008	20.379,20	USD	2	kore	2	1	1	0
Y64	2	1	1	20.06.2008	12.013,10	USD	2	tayvan	2	1	1	0
Y65	2	1	1	15.06.2008	67.391,75	USD	2	çin	1	1	0	1
Y66	2	1	1	30.06.2008	26.259,95	USD	2	kore	1	1	0	1
Y67	2	1	1	06.07.2008	48.967,23	USD	2	çin	1	1	0	1
Y68	2	1	1	20.06.2008	11.881,05	USD	2	kore	2	1	1	0
Y69	2	1	1	20.06.2008	13.572,00	USD	2	kore	1	1	0	1
Y70	2	1	1	10.06.2008	44.195,20	USD	2	kore	1	1	0	1
Y71	2	1	1	11.07.2008	34.439,16	USD	2	hong kong	2	1	1	0
Y72	2	1	1	21.06.2008	16.250,78	USD	2	çin	2	1	1	0
Y73	2	1	1	11.07.2008	19.333,89	USD	2	çin	1	1	0	1

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
Y74	2	1	1	01.07.2008	63.058,50	USD	2	çin	2	1	1	0
Y75	2	1	1	23.06.2008	8.569,00	USD	2	kore	2	1	1	0
Y76	2	1	1	26.06.2008	10.854,25	USD	2	kore	1	1	0	1
Y77	2	1	1	16.07.2008	22.946,25	USD	2	çin	2	1	1	0
Y78	2	1	1	06.07.2008	90.300,00	USD	2	çin	1	1	0	1
Y79	2	1	1	21.07.2008	28.986,00	USD	2	endonezya	1	1	0	1
Y80	2	1	1	11.07.2008	42.674,20	USD	2	hong kong	1	1	0	1
Y81	2	1	1	11.07.2008	62.464,50	USD	2	kore	1	1	0	1
Y82	2	1	1	01.07.2008	27.877,50	USD	2	çin	2	1	1	0
Y83	2	1	1	13.07.2008	71.569,49	USD	2	endonezya	2	1	1	0
Y84	2	1	1	26.07.2008	52.312,50	USD	2	kore	1	1	0	1
Y85	2	1	1	16.07.2008	32.092,75	USD	2	kore	1	1	0	1
Y86	2	1	1	19.07.2008	73.713,62	USD	2	çin	2	1	1	0
Y87	2	1	1	08.09.2008	163.603,70	USD	2	endonezya	2	3	3	0
Y88	2	1	1	01.10.2008	108.103,25	USD	2	çin	1	2	0	2
Y89	2	1	1	21.10.2008	132.458,14	USD	2	endonezya	2	2	1	1
Y90	2	1	1	01.10.2008	61.223,72	USD	2	isviçre	1	1	0	1
Y91	2	1	1	29.09.2008	59.683,25	USD	2	kore	1	1	0	1
Y92	2	1	1	31.08.2008	88.803,00	USD	2	kore	1	1	0	1
Y93	2	1	1	01.10.2008	162.575,45	USD	2	kore	2	2	1	1
Y94	2	1	1	07.09.2008	73.688,46	USD	2	çin	1	1	0	1
Y95	2	1	1	10.02.2009	153.156,52	USD	2	çin	1	2	0	2
Y96	2	1	1	10.09.2008	39.527,65	USD	2	kore	2	1	1	0

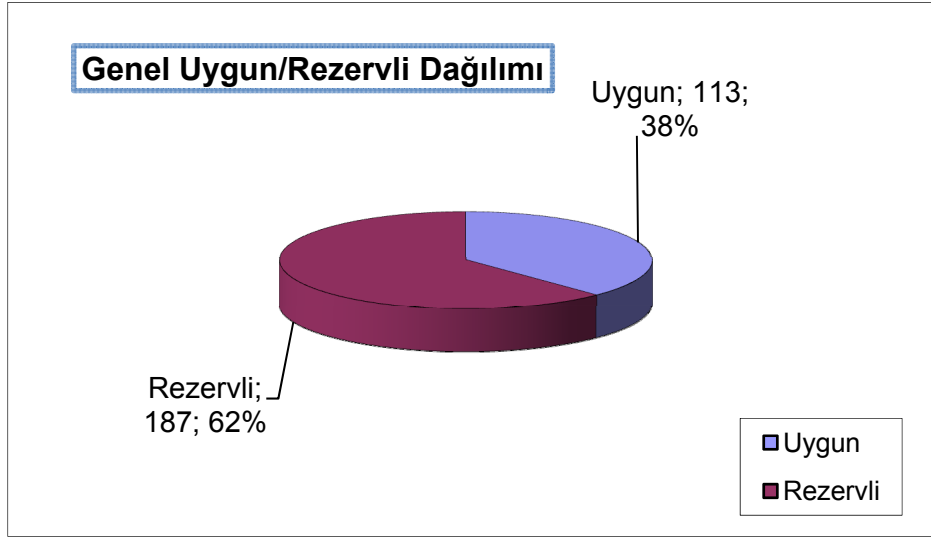
Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
Y97	2	1	1	06.10.2008	95.541,15	USD	2	tayvan	2	1	1	0
Y98	2	1	1	27.03.2009	164.932,40	USD	2	isviçre	1	2	0	2
Y99	2	1	1	31.10.2008	77.138,10	USD	2	kore	2	2	2	0
Y100	2	1	1	11.03.2008	86.410,95	USD	2	abd	2	1	1	0
Y101	2	1	1	26.03.2008	111.530,25	USD	2	abd	2	1	1	0
Y102	2	1	1	25.04.2008	110.507,52	USD	2	abd	2	1	1	0
Y103	2	1	1	20.05.2008	103.972,32	USD	2	abd	2	1	1	0
Y104	2	1	1	25.06.2008	93.424,29	USD	2	abd	1	1	0	1
Y105	2	1	1	16.07.2008	88.998,69	USD	2	ingiltere	1	1	0	1
Y106	2	1	1	25.08.2008	108.798,39	USD	2	ingiltere	1	1	0	1
Y107	2	1	1	03.09.2008	117.898,57	USD	2	ingiltere	1	1	0	1
Y108	2	1	1	25.09.2008	102.152,24	USD	2	ingiltere	1	1	0	1
Y109	2	1	1	28.10.2008	113.661,54	USD	2	ingiltere	1	1	0	1
Y110	2	1	1	11.07.2008	34.147,88	USD	2	tayvan	2	1	1	0
Y111	2	1	1	26.06.2008	52.663,30	USD	2	çin	2	1	1	0
Y112	2	1	2	11.04.2008	166.815,00	USD	2	abd	1	1	0	1
Y113	2	1	2	21.12.2008	28.400,00	EUR	1	misir		0	0	0
Y114	2	1	2	10.11.2008	46.875,00	USD	2	pakistan	2	1	1	0
Y115	2	1	1	14.09.2008	210.107,97	USD	2	türkiye	2	1	1	0
Y116	2	1	1	27.10.2008	639.819,70	USD	2	türkiye	2	3	3	0
Y117	2	1	2	07.08.2008	83.106,00	EUR	2	italya	1	1	0	1
Y118	2	1	2	16.01.2009	623.700,00	EUR	2	lüksenburg	1	5	5	0
Y119	2	1	2	24.12.2008	283.500,00	EUR	2	belçika	1	1	0	1

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
Y120	2	1	1	10.09.2008	31.291,00	USD	2	bangladeş	1	1	0	1
Y121	2	2	2	30.04.2008	138.613,00	JPY	2	japonya	1	1	0	1
Y122	2	2	1	01.03.2008	82.841,31	USD	2	çin	2	1	1	0
Y123	2	2	1	30.04.2008	868.558,90	USD	2	hong kong	2	9	9	0
Y124	2	2	1	30.05.2008	652.639,70	USD	2	vietnam	2	10	1	9
Y125	2	2	1	05.06.2008	56.288,51	USD	2	hindistan	2	2	2	0
Y126	2	2	1	14.09.2008	846.710,48	USD	2	çin	2	11	5	6
Y127	2	2	1	21.08.2008	520.900,80	USD	2	hong kong	2	5	5	0
Y128	2	2	1	25.08.2008	173.246,16	USD	2	vietnam	2	3	3	0
Y129	2	2	1	30.08.2008	637.048,63	USD	2	tayland	1	4	0	4
Y130	2	2	1	25.10.2008	572.542,99	USD	2	vietnam	2	10	3	7
Y131	2	2	1	09.06.2008	30.462,25	USD	2	kore	2	1	1	0
Y132	2	2	1	10.07.2008	130.706,19	USD	2	pakistan	2	2	2	0
Y133	2	2	2	03.10.2008	311.243,00	EUR	2	italya	1	1	0	1
Y134	2	2	2	22.10.2008	136.579,00	EUR	2	italya	1	1	0	1
Y135	2	2	1	02.06.2008	24.840,00	USD	2	çin	2	1	1	0
Y136	2	2	2	22.04.2008	82.558,00	EUR	2	hollanda	2	1	1	0
Y137	2	2	1	25.05.2008	24.623,80	USD	2	kore	2	1	1	0
Y138	2	2	1	15.09.2008	113.466,47	USD	2	kore	2	2	1	1
Y139	2	2	1	25.09.2008	7.032,00	USD	2	kore	1	1	0	1
Y140	2	2	1	25.09.2008	62.205,06	USD	2	kore	2	1	1	0
Y141	2	2	1	30.10.2008	21.670,36	USD	2	kore	1	2	0	2
Y142	2	2	2	13.09.2008	895.185,00	EUR	2	italya	1	1	0	1

Dosya No	İşlem Türü Broşür 500:1 Broşür 600:2	Akr. Türü Peşin :1 Vadeli:2	Ak. Teyitli mi? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Vadesi	Akreditif Tutarı (USD Karşılığı)	Para Birimi	Akreditif Kullanıldı mı? Hayır:1 Evet:2	Akreditif Açılan Ülke	Vesaik Rezervli mi? Hayır:1 Evet:2	Toplam Sunulan Vesaik Set Adedi	Rezervli Evrak Seti Adedi	Uygun Evrak Seti Adedi
Y143	2	2	1	28.02.2008	133.040,00	USD	2	tayland	2	1	1	0
Y144	2	2	1	15.04.2008	132.800,00	USD	2	tayland	2	1	1	0
Y145	2	2	1	15.05.2008	132.000,00	USD	2	tayland	2	1	1	0
Y146	2	2	2	30.06.2008	18.901,35	EUR	2	italya	1	1	0	1
Y147	2	2	1	26.09.2008	73.615,50	EUR	2	ispanya	2	1	1	0
Y148	2	2	1	06.10.2008	186.894,00	EUR	2	ispanya	2	2	2	0
Y149	2	2	1	13.10.2008	315.400,50	EUR	2	ispanya	2	2	2	0
Y150	2	2	1	31.10.2008	264.910,50	EUR	2	ispanya	2	2	1	1
Y151	2	2	1	30.05.2008	240.648,05	USD	2	çin	2	2	2	0
Y152	2	2	1	09.06.2008	225.887,82	USD	2	çin	2	1	1	0
Y153	2	2	2	31.08.2008	40.940,89	USD	2	ispanya	2	1	1	0
Y154	2	2	2	15.12.2008	877.162,50	EUR	2	almanya	2	1	1	0
Y155	2	2	2	08.12.2008	290.250,00	EUR	2	italya	1	1	0	1
Y156	2	2	2	22.12.2008	125.550,00	EUR	2	italya	1	1	0	1

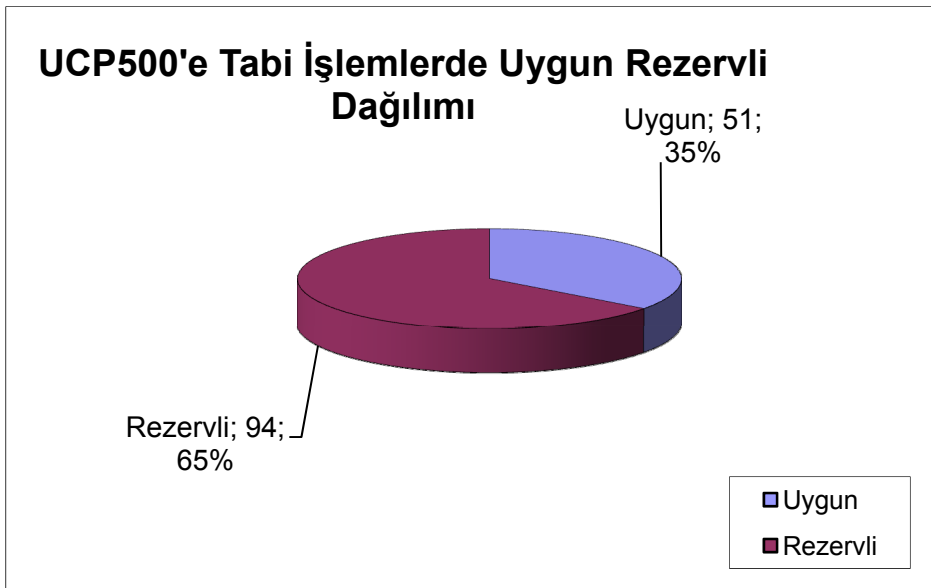
5.4.1. Genel Rezerv Bulguları

Al Baraka Türk Katılım Bankası'nda 2006-2009 yılları arasında işlem görmüş akreditif dosyalarından sıralı seçilen 300 adet işlemden 187 tanesi (%62) rezervli, 113 tanesi (%38) ise, uygun vesaik ibrazı ile işleme tabi tutulmuştur.

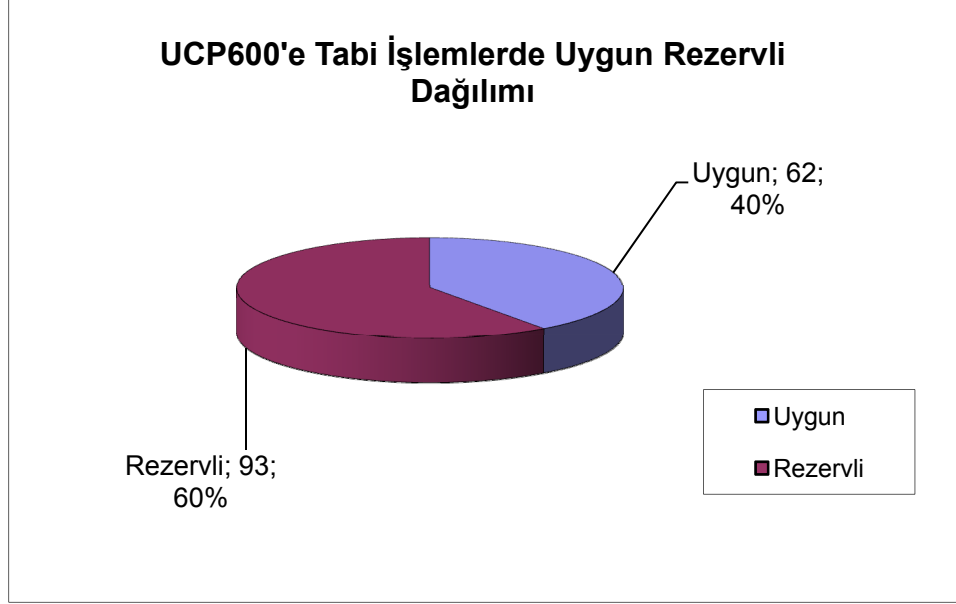
5.4.2. UCP 500'e Tabi Akreditiflerde Rezervli / Uygun Oranları

İncelenen 150 adet dosyada (peşin akreditif 102, vadeli akr. 48 adettir) rezerv tespit edilen dosya sayısı 96 adettir. Vesaikin uygun olarak belirlendiği dosya sayısı 54 adettir.

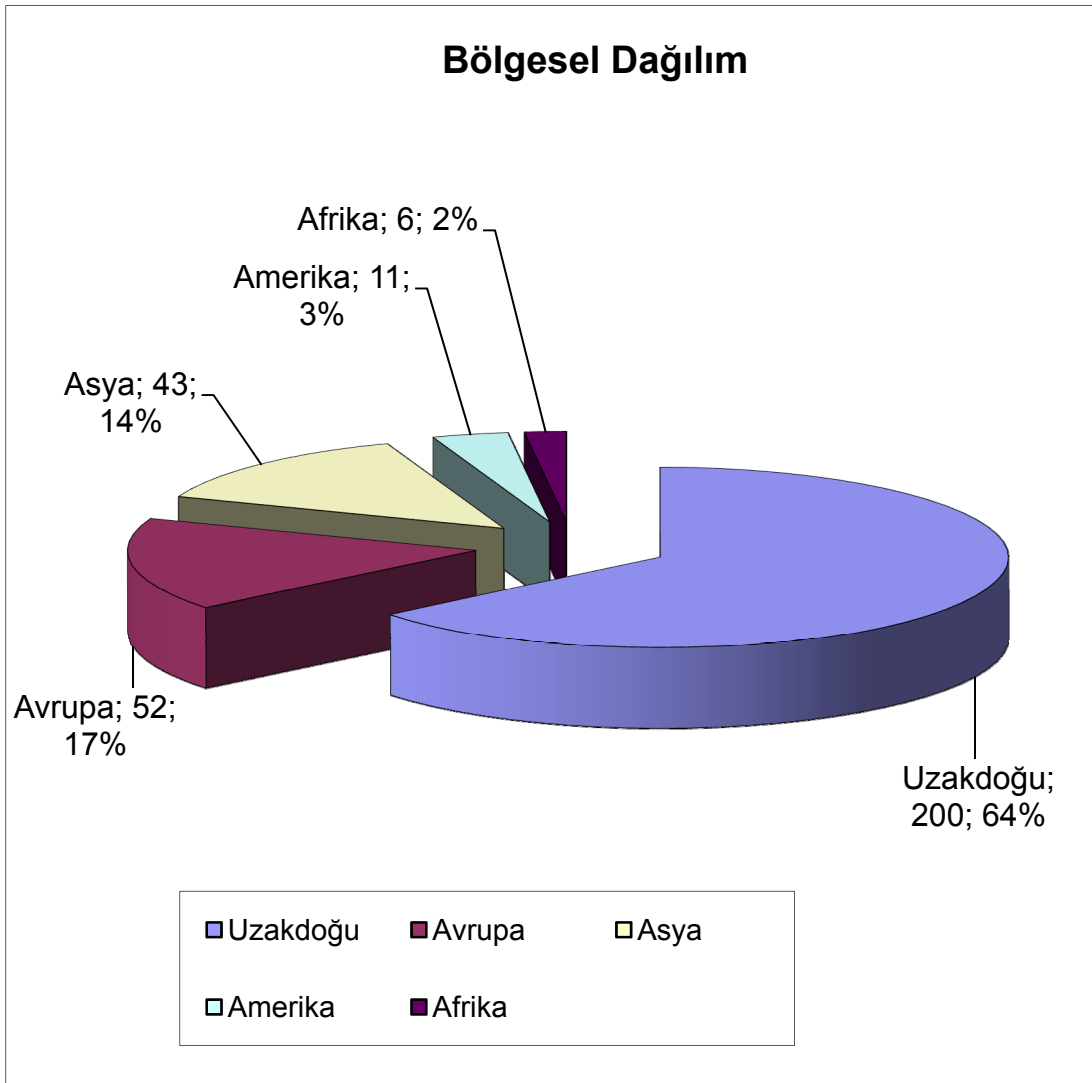
5.4.3. UCP 600'e Tabi Akreditiflerde Rezervli / Uygun Oranları

UCP 600'e tabi incelenen 150 adet akreditif dosyasında 93 evrak seti (%60) rezervli, 62 vesaik seti(%40) ise; uygun olarak işlem görmüştür.

5.4.4. Akreditifli İşlemlerin Bölgesel Dağılımı

Türkiye’den açılmış olan 312 ithalat akreditifinin 200 adedi (%64) Uzakdoğu’ya özellikle Çin’e, 52 adedi (17) Avrupa ülkelerine, 43 adedi (%14) Asya ülkelerine açılmıştır. Ülkemizin risk algılanması ile dış ticarete akreditifli işlem talebi paralellik arz etmektedir. İhracat için ise tersi bir durum olarak, Ülkemiz ihracatçılarının risk algısına paralel olarak Ortadoğu ve Afrika ülkelerinden akreditifli işlem talepleri ön plana çıkmaktadır. Dünyada da akreditifli işlemler, Riski görülen bölgeler olan Orta Doğu, Güney Amerika, Afrika ve Asya Ülkelerinde daha yaygın kullanılmaktadır.

5.5. UCP 500'e Tabi Akreditiflerde Rezervli Olan, UCP 600 'de Rezerv Olmaktan Çıkan Uygulamalar ve Getirilen Yenilikler

UCP 500'e tabi incelenerek rezerv tespit edilen 96 adet akreditif işleminde, eğer UCP 600 uygulansaydı ortadan kalkacak rezerv konuları ve ilgili dosyalar aşağıya çıkarılmıştır:

1) Peşin Akreditif USD. 224.256,- Rezerv: Fatura ve paketleme listelerinde lehtar adresi akreditiften ve diğer belgelerden farklı.

2) Peşin Akreditif: USD.18000,60 Rezerv: Faturada amir adresi akreditiften farklıdır.

3) Vadeli Akreditif: USD.114.103,08 Rezerv: Fatura, paketleme ve çeki listesinde lehtar adresi akreditiften farklıdır.

UCP 600 ile getirilen yenilik: Belgelerde yer alan amir ve lehtar adreslerinin akreditifteki adresle veya diğer belgelerde ki adreslerle aynı olması gerekmemektedir.

4) Vadeli Akreditif: EURO 15.320, Rezerv: ATR belgesinde mal tanımı ve miktarı diğer belgelerle uyumsuzdur.

UCP 600 ile getirilen yenilik: Evrakların incelenmesine ilişkin esaslarda belgeler arası tutarlılık kavramı esnetilmiş ve yerine ters düşmeme prensibi getirilmiştir.

5) Peşin Akreditif USD. 16.5436,99 Rezerv: Paketleme ve çeki listesinde yükleten/ihracatçı akreditif lehtarından farklıdır.

UCP 600 ile getirilen yenilik: Taşıma belgesi üzerinde yükletenin akreditif lehtarından farklı olabileceği kavramı genişletilmiş ve tüm belgeler üzerinde yükletenin akreditif lehtarından farklı olabileceği vurgulanmıştır.

6) Peşin akreditif: USD.49000,-

7) Peşin akreditif: USD.37710,40

8) Peşin akreditif: USD.16500,-

9) Vadeli akreditif: USD.118157,64

Rezerv: Akreditif vesaiki kullanımla görevlendirilen bankanın haricinde bir bankaca sunulmuştur.

UCP 600 ile getirilen yenilik: Akreditif, akreditifin kullanımı için başka bir banka görevlendirilse dahi, aynı zamanda amir banka nezdinde de kullanılabilir. Bu durumda yükleme vesaikleri üçüncü bir banka tarafından veya direkt lehtar tarafından sunulsa dahi, amir banka vesaiki görevlendirilen bankadan gelmediği gerekçesiyle reddetmeyecektir.

5.6. Araştırma Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Akreditifli işlemlerde en önemli konu; akreditif sözleşmesinde talep edilen evrak ve şartların sağlanamaması anlamına gelen rezerv uygulamaları olduğu, önceki bölümlerde uzun uzun açıklanmıştı. Yaptığımız araştırmanın temel amacı UCP 500 ile UCP 600 göre açılmış akreditiflerde karşılaşılan rezerv oranlarını karşılaştırmak olmakla birlikte genel olarak akreditiflerde yaşanan rezervli işlemlerin oransal yüksekliğine vurgu yapmaktır.

Yanıtı aranan diğer bir soru ise; UCP 600 uygulamaya girdikten sonra, bütün kesimlerin şikâyet ettiği ve akreditif enstrümanının geleceğini tehdit eden rezerv uygulamalarında azalma olup olmadığı, diğer bir ifade ile UCP 600'ün yaşanan sorunları azaltıp azaltmadığıdır.

UCP 500 göre açılan 150 adet akreditifte; %65 (94 adet) rezervli işlem oranı elde edilirken UCP 600'a göre açılan 150 adet akreditifte ise; %60 (93 adet) rezerv uygulaması, %40 (62 adet) akreditif şartlarına uygun vesaik incelemesi elde edilmiştir.

UCP 600 ile genel rezerv oranlarında bir azalma olmakla birlikte tümüyle sorunları ortadan kaldıramadığı gözlemlenmektedir. Ayrıca UCP 500 ve UCP 600 için incelenen 300 adet akreditif dosyasında genel rezerv oranının % 62 (187 adet) yüksek seyrettiği, %38 (113 adet) ile de uygun vesaik ibrazının düşük seviyesi ortaya çıkmıştır.

UCP 500'e göre rezerv kabul edilen konular, tek tek UCP 600'e göre de incelenerek, UCP 600'e tabi olsaydı rezerv sayılmayacak hususlar dosya bazında

konular açıklanarak belirtilmiştir. Böylelikle UCP 600'ün getirdiği yenilikler ile sorunların ve rezerv uygulamalarının azaltılmasına katkısı ortaya konmuştur.

Araştırma sonuçlarımız bu alanda yapılan daha kapsamlı araştırmalarda elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. UCP 600 broşürünün önsözünde de değinilen, Prof. Ronald J. Mann araştırmasında farklı yapılardaki bankalara ait 500 akreditifi incelemiştir. Araştırmaya göre rezerv tespit edilmiş belgelerin oranı çok yüksektir. 500 işlemin sadece 137'sinde (% 27) akreditif şartlarına uygun ibraz yapılmıştır.(122) Rezervli belgelerin oranının (% 73) bu kadar yüksek olmasının bir nedeni; bankaların rezerv tespit ederek lehtara yapılacak hatalı bir ödeme olasılığına karşı kendilerini korumayı hedeflemeleri ve son yıllarda yaygınlaşan rezerv komisyonu alma uygulamasının yaygınlaşmasıdır.

Mann'ın araştırmasına göre bankalar itibarlarının zedeleneceğini düşündükleri için rezervli belgeleri kabul etme konusunda amire baskı yapmaktadır. Rezervli bulunan belgelerin tamamının daha sonra amir tarafından kabul edilmesi bu baskının varlığını göstermektedir (123)

Bizim araştırma sonuçlarımızda; rezerv oranları bir miktar düşük seyretmekle birlikte genel olarak Prof. Mann'nın araştırmasıyla paralellik göstermektedir. Ayrıca araştırmamızdaki bütün rezervli akreditif vesaikinin amir banka ve ithalatçılar tarafından, rezervlere rağmen kabul edilmesi de dikkate değer, paralel bir sonuçtur.

Ekler bölümünde araştırma sonunda elde edilen veriler, grafikler olarak gösterilmiştir. Bu kısımdaki verilerden en önemlisi ise; Ülkemizden açılan ithalat akreditiflerinin ülkelere ve bölgelere göre dağılımıdır. Ağırlığın ülke olarak Çin %32, bölge olarak Uzakdoğu % 64 ile başı çektiği, %17 ile Avrupa, %14 ile de Asya bölgesi ülkeleri öne çıkararak ülkemizin yoğun ithalat yaptığı ülkeler konusunda bir fikir vermektedir. Bu sonuç, ülkemiz hakkındaki risk algısıyla da doğru orantılıdır. Yine elde edilen kullanım detayları dünyada yapılan benzer araştırmalar ile paralellik göstermiştir.

122 Ronald J. Mann “**The Role of Letters of Credit In Payment Transactions**”, Michigan Law Review, 2000, Vol.99 Issue 8 2494-2536

123 Charmian Wang, Come, **Rethinking The Law Of Letters Of Credits**, University Of Sydney, 2003, S.35 <http://ses.library.usyd.edu.au/handle/2123/660>

6. BÖLÜM : SONUÇ

Farklı ülkeler, farklı kültürler, farklı kambiyo rejimleri, iş yapış şekilleri, dış ticareti iç ticarete göre daha riskli bir hale getirmektedir. İhracatçıya ödemenin sağlanması, ithalatçıya da istenilen zaman ve kalitede mal tedariki sağlayan akreditif mekanizması, uluslararası ticarete kullanılan, güvenli ve bütün dünyada aynı standartlarla uygulanan, teknik bilgi gerektiren önemli bir ödeme yöntemidir.

Amerika’da yapılan bir araştırmada, dünya dış ticaretinin %14’ünde ve 1 trilyon dolar ticaret hacminde akreditifli ödeme yönteminin kullanıldığı ortaya konulmuştur. Alıcının tam istediği malları zamanında almasını, satıcının ise mal bedelini eksiksiz tahsil etmesini sağlayarak, her iki tarafı da eşit koruma amaçlı akreditifli ödeme yönteminin, son derece teknik bir konu olması nedeniyle taraflarca yeterince bilinmemektedir. Ayrıca bankaların aracılık komisyonları ve yoğun rezerv uygulamaları, akreditif kullanım talebini azaltmaktadır. Özellikle büyük firmalar nezdinde açık hesap işlemleri artsa da, yapılan araştırmalar akreditif kullanımının Ortadoğu’da artış gösterdiğini, özellikle birbirini tanımayan küçük ölçekli firmaların akreditifli ödeme yöntemini kullandıkları, yaşanan global kriz ile birlikte, Cezayir gibi bazı ülkelerin akreditifli ödemeyi zorunlu tutmasıyla akreditif kullanımının artacağı öngörülmektedir.

Dünya ticaretinin gelişimi, desteklenmesi için son derece önemli olan akreditif mekanizması, yaşanmakta olan “Global Kriz” ve yüksek risk algısıyla, sağladığı çift taraflı koruma mekanizması ile bir kez daha ön plana çıkmıştır.

Uluslararası ticaretin can damarı olan akreditif kuralları UCP, 90 yıllık bilgi birikimi olan MTO (ICC)’nin geliştirdiği en başarılı, özel sözleşme kurallarıdır. UCP kuralları, ulusal ve uluslar üstü hiçbir yaptırım olmasına rağmen bütün dünyada kabul gören, ortak uygulama alanına sahip, akreditifli ödeme yönteminin çerçevesini belirlemektedir.

Bir uzmanlık alanı olan UCP kurallarının akreditiflere uygulanması ve TMO'nun bakış açısının anlaşılması, birçok işlem için en azından "standart" ve "belirli" bir ortam oluşturmuştur. Ancak, tarafların bilgi düzeylerinde farklılıklar ve yetersizlikler rezerv uygulamalarını arttırmakta, bu da akreditif enstrümanının kullanımını ve geleceğini tehlikeye atmaktadır. Taraflar arasında çıkarabilecek sorunlar ise ödenmeyen veya geciken mal bedelleri, çekilemeyen mallar ya da hukuki süreçler sonunda maddi kayıplar olarak sonuçlanmaktadır.

Akreditif sistemi, bankaları ve lehtarını korumaya yönelik uygulamaları nedeniyle eleştirilmektedir. Bunun nedeni, bankaların sadece akreditife göre düzenlenen evraklarla ilgilenmesi, taraflar arasındaki sözleşmeler ve mallarla ilgilenmemesidir. Buna göre; bankalar sadece belgeler üzerinden işlem yaparlar, mala ilişkin sorunlarla ilgilenmezler. Satıcı, akreditif şartlarına uygun vesaik ibrazında akreditif bedelini tahsil edebilmekte, mala ilişkin sorunlar hukuki yöntemlerle çözülebilmektedir.

UCP' nin bazı maddelerinin uygulama dışı bırakılması, akreditif enstrümanını amacından saptırmakta, hatta bazen akreditifi kullanılamaz duruma getirmektedir. Uygulama dışı bırakılan UCP maddeleri nedeniyle, akreditif içindeki anlam bütünlüğü bozulmakta, bazende akreditif içinde çelişkiler ortaya çıkabilmektedir. Akreditifin mümkün olduğunca basit, anlaşılabilir ve uygulanabilir olarak düzenlenmesi, akreditif kullanımını kolaylaştırarak yaygınlaştıracaktır.

UCP' nin birçok maddesi genellikle yanlış kullanım, yanlış yorum ve gereksiz sorun ve anlaşmazlıklar nedeni ile gereken ödeme vazifesini engelleyecek şekilde kullanılmıştır. UCP 600 ise; lojistik, dış ticaret, sigorta, teknolojik gelişmeler ve birikmiş sorunları, yanlış uygulamaları dikkate alarak revize edilmiş, bazı sorunların ortadan kaldırılmasında faydalı bir bakış açısı getirmiştir.

1993-2007 yılları arasında uygulamada kalan UCP 500'ün içeriğinde yer alan sorun yarattığı, yanlış yorumlara yol açtığı düşünülen bazı ifadelerin çıkarılmasına ve UCP' de kullanılan dil ve biçimin gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Kullanılan dil daha sade hale getirilmiş, yanlış yorumlara yol açabilecek ifadelerden kaçınılmıştır.

UCP 500'deki bazı maddelerin çıkarılması ve bazı maddelerin birleştirilmesiyle UCP 600'de madde sayısı 49'dan 39'a düşürülmüştür.

İştira, ibraz, ihbar bankası, görevli banka gibi birçok kavramın tanımı yapılmıştır. “İştira ve “ibrazı karşılama” açık bir şekilde ifade edilerek bu konudaki yanlış yorumlar ortadan kaldırılmıştır.

UCP 500'de dağınık biçimde yer alan bazı kavramlara ilişkin yorumlar, UCP 600'de tek bir madde de birleştirilmiştir. UCP 600 ile akreditif şartlarında yapılacak değişiklikler ayrıntılı bir şekilde yeniden düzenlenmiştir. Yapılan değişikliklerin teyidi, iptali ve kabulüne ilişkin hususlar söz konusu maddede belirtilmiştir.

Dış görünüş itibarıyla (on their face), ya da makul süre (reasonable care) gibi kavram kargaşası yaratan ifadeler kurallardan çıkarılmıştır.

Akreditif camiasında büyük şaşkınlık yaratan ve UCP' nin itibarına gölge düşüren “Banco Santander Olayında” mahkeme, vadeli bir akreditifi iskonto eden teyit bankasının, bunu kendi riskine yaptığı, daha sonra ortaya çıkan evrak sahteciliğinden dolayı amir bankanın ödeme yükümlülüğü bulunmadığına ilişkin kararı nedeniyle, UCP 600'de vadeli akreditiflerin yetki alma zorunluluğu olmadan, otomatikman iskonto edilebileceği hükmü konulmuştur.

UCP 600 kurallarının daha iyi anlaşılması için örnek olaylar ele alınarak, ICC görüşleri ve Bilirkişi Kararları (DOCTEX), Uluslararası Bankacılık Uygulamaları (ISBP 681) ile birlikte yorumlanarak, tarafların UCP 600 maddelerini daha rahat anlamaları hedeflenmiştir.

Akreditif rezerv araştırmamızda elde edilen sonuçlar dünyada yapılan araştırmalarla paralellik göstermiştir. UCP 600 önsözünde de atıfta bulunulan araştırmalarda, akreditiflerde %70 seviyelerinde çıkan rezerv oranlarının akreditif kullanımının yaygınlaşması önünde engel ve enstrümanın geleceği açısından sakıncalı bulunmaktadır. Bunda, bankaların kendilerini koruma içgüdüleriyle, lehtara yapılacak hatalı ödemedi kendilerini korumak için zorlama rezerv uygulamaları ve son yıllarda yaygınlaşan, rezervli işlem komisyonu alma amacı etkindir. Amir tarafından, tamamına

yakını ödenen rezervli işlemler dikkat çekmektedir. Araştırmamızda da söz konusu rezervlerin tamamı amirler tarafından kabul edilerek ödemeler gerçekleştirilmiştir.

300 Akreditif dosyası üzerinde, AlBaraka Türk Katılım Bankası A.Ş'nde yapılan, UCP 500 ve 600'ün karşılaştırmalı rezerv /uygunluk araştırması, ülkemizde, bir bankada, ilk defa gerçekleştirilmiştir.

Rezerv uygulama araştırmasında yanıtı aranan diğer bir soru ise; UCP 600 uygulamaya girdikten sonra, bütün kesimlerin şikâyet ettiği ve akreditif enstrümanının geleceğini tehdit eden rezerv uygulamalarında azalma olup olmadığı, diğer bir ifade ile UCP 600'ün yaşanan sorunları azaltıp azaltmadığıdır.

AlBaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.'nde UCP 500 göre açılan 150 adet akreditif dosyasında; %65 (94 adet) rezervli işlem oranı elde edilirken UCP 600'a göre açılan 150 adet akreditifte ise; %60 (93 adet) rezerv uygulaması, %40 (62 adet) akreditif şartlarına uygun vesaik incelemesi elde edilmiştir.

UCP 600 ile rezerv oranlarında bir azalma olmakla birlikte, tümüyle sorunları ortadan kaldıramadığı gözlemlenmektedir. Ayrıca UCP 500 ve UCP 600 için incelenen 300 adet akreditif dosyasında genel rezerv oranının % 62 (187 adet) ile yüksek seyrettiği, %38 (113 adet) ile de uygun vesaik ibrazının düşük seviyesi ortaya çıkmıştır.

UCP 500'e göre rezerv kabul edilen konular, tek tek UCP 600'e göre de incelenerek UCP 600'e tabi olsaydı rezerv sayılmayacak hususlar dosya bazında incelenerek ortaya konmuştur. Böylelikle UCP 600'ün getirdiği yenilikler ile sorunların ve rezerv uygulamalarının azaltılmasına katkısı vurgulanmıştır.

Ayrıca araştırma sonucu elde edilen, bölgesel ve ülkeler dağılımı, teyitli-teyitsiz, peşin-vadeli dağılımı gibi istatistikî veriler, ülkemizden açılan söz konusu akreditiflerden, ülkemizin, dünyadaki risk algısının, dış ticaret eğilimlerinin anlaşılması için, pek çok konuda örnekleme yoluyla veri sağlamıştır. Bu araştırma sonucu elde edilen bulgular, konuyla ilgili diğer araştırmalar sonucu elde edilmiş bulgularla uyumlu olduğu görülmektedir.

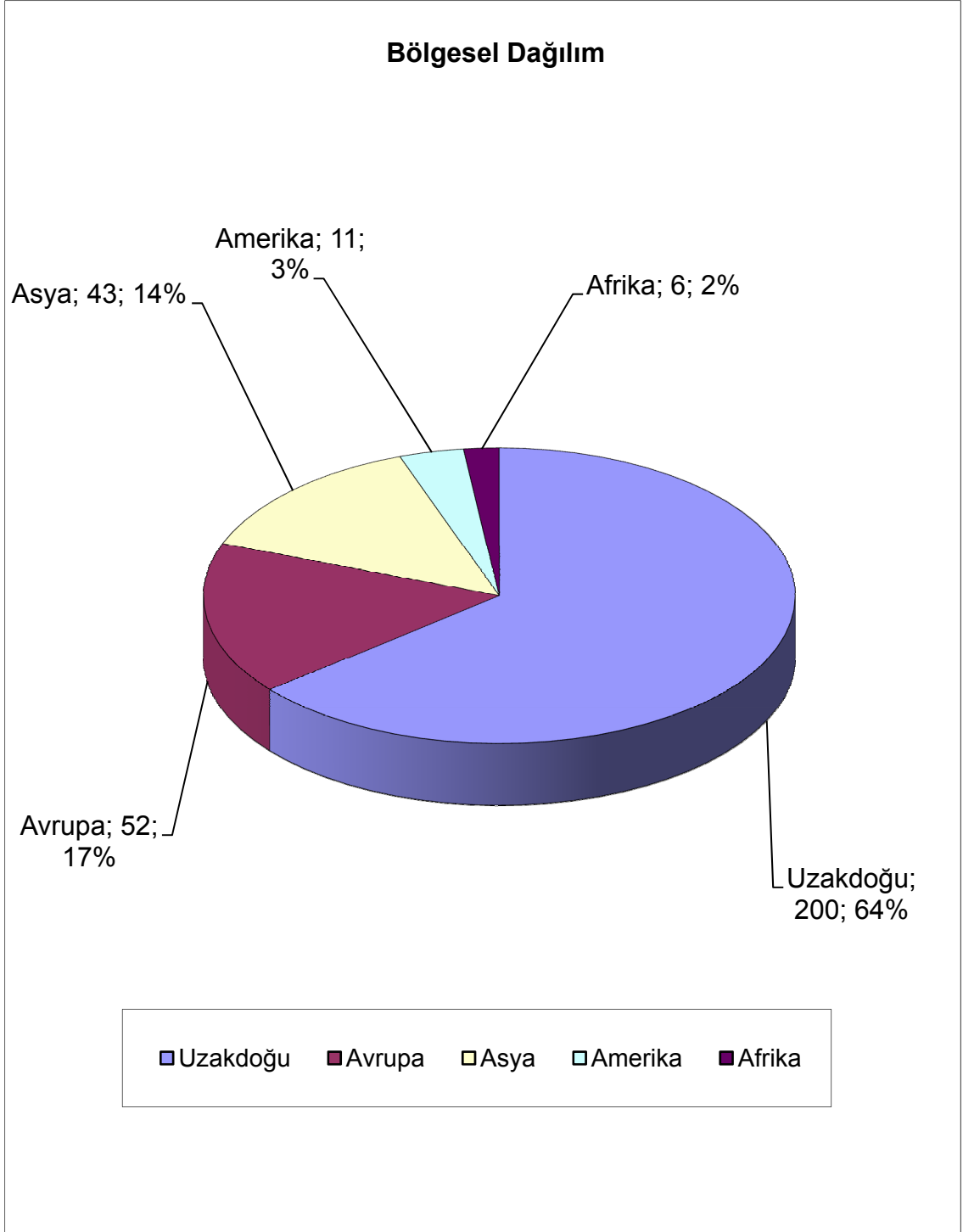
UCP 600, faydalı bir bakış açısıyla, daha önce ortaya çıkan bazı sorunları ortadan kaldırmıştır. Uygulamada bir miktar rezervlilik oranını azalttığı yaptığımız araştırmada ortaya çıkmıştır. Ancak UCP 600, tek başına, uygulamada ortaya çıkan sorunları ortadan kaldıracak bir mekanizmaya da sahip değildir.

UCP 600'de oluşacak sorunları ve boşlukları; ICC'nin Bankacılık Komisyonu resmi görüşleri, yorumları ile bilirkişi kararları (DOCDEX) ve Uluslararası Bankacılık Uygulama Standartları (ISBP 681) çerçevesinde çözümlenmesi için yapılacak araştırmaların devam etmesi, tarafların ise; uygulamada daha hassas davranarak akreditif belgelerini hazırlaması gerekmektedir. Küreselleşmeyle birlikte artan dünya ticaret hacmi içinde son derece önemli olan akreditif enstrümanının geleceği için yüksek seyreden rezerv uygulamalarının ve taraflar arasında oluşabilecek sorunların asgariye indirilmesi gerekmektedir.

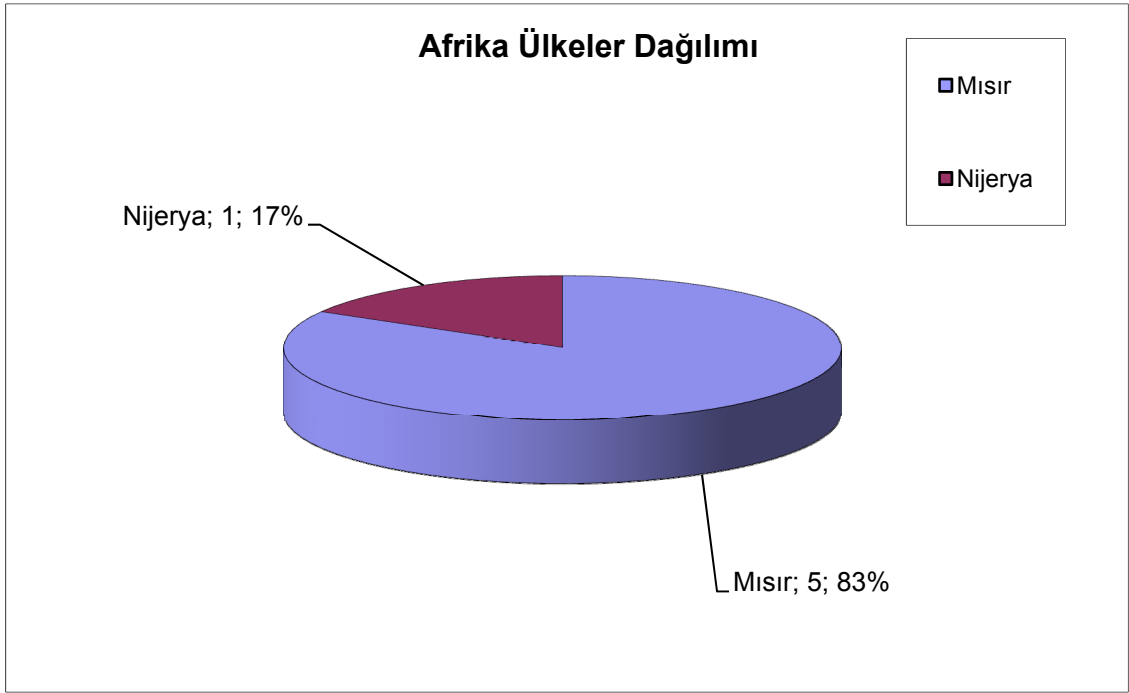
EKLER

BÖLGESEL VE ÜLKELER DAĞILIM GRAFİKLERİ

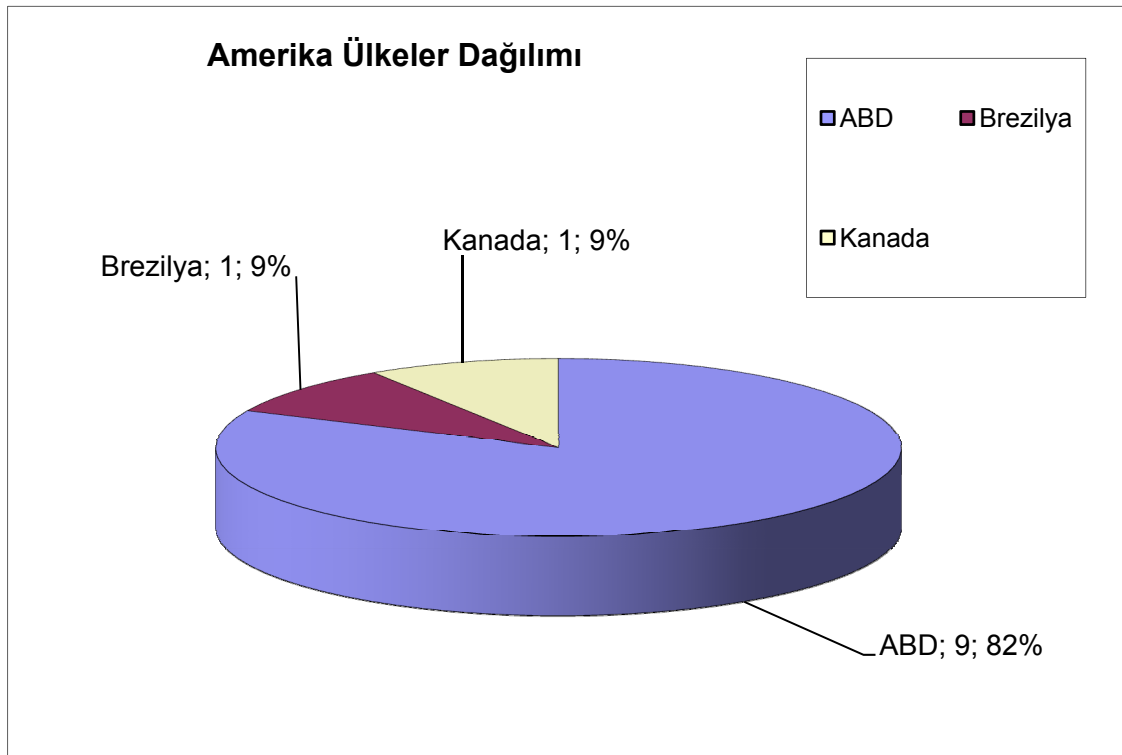
Grafik 1 Bölgesel Dağılım

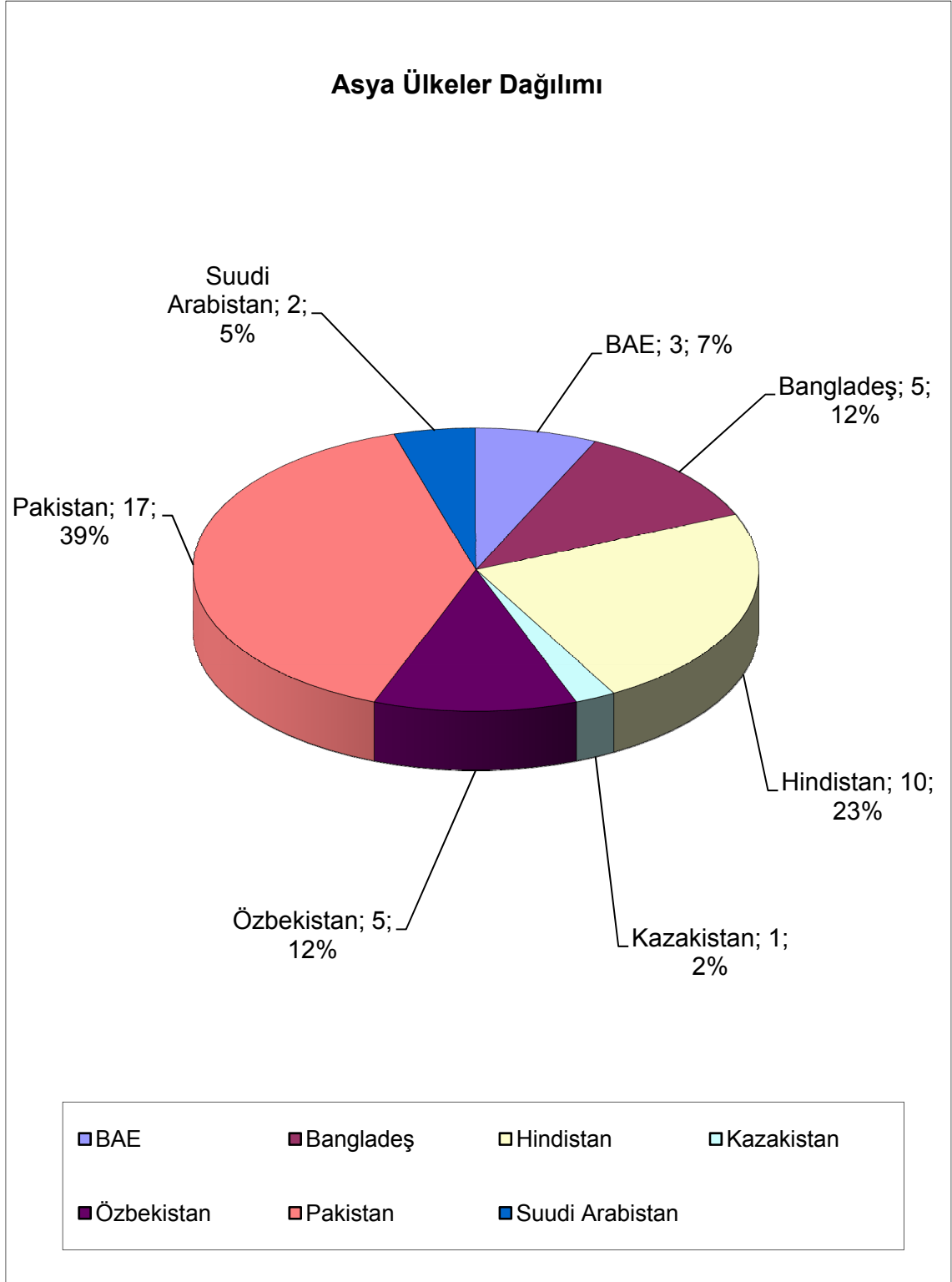
Grafik 2 Afrika Ülkeler Dağılımı

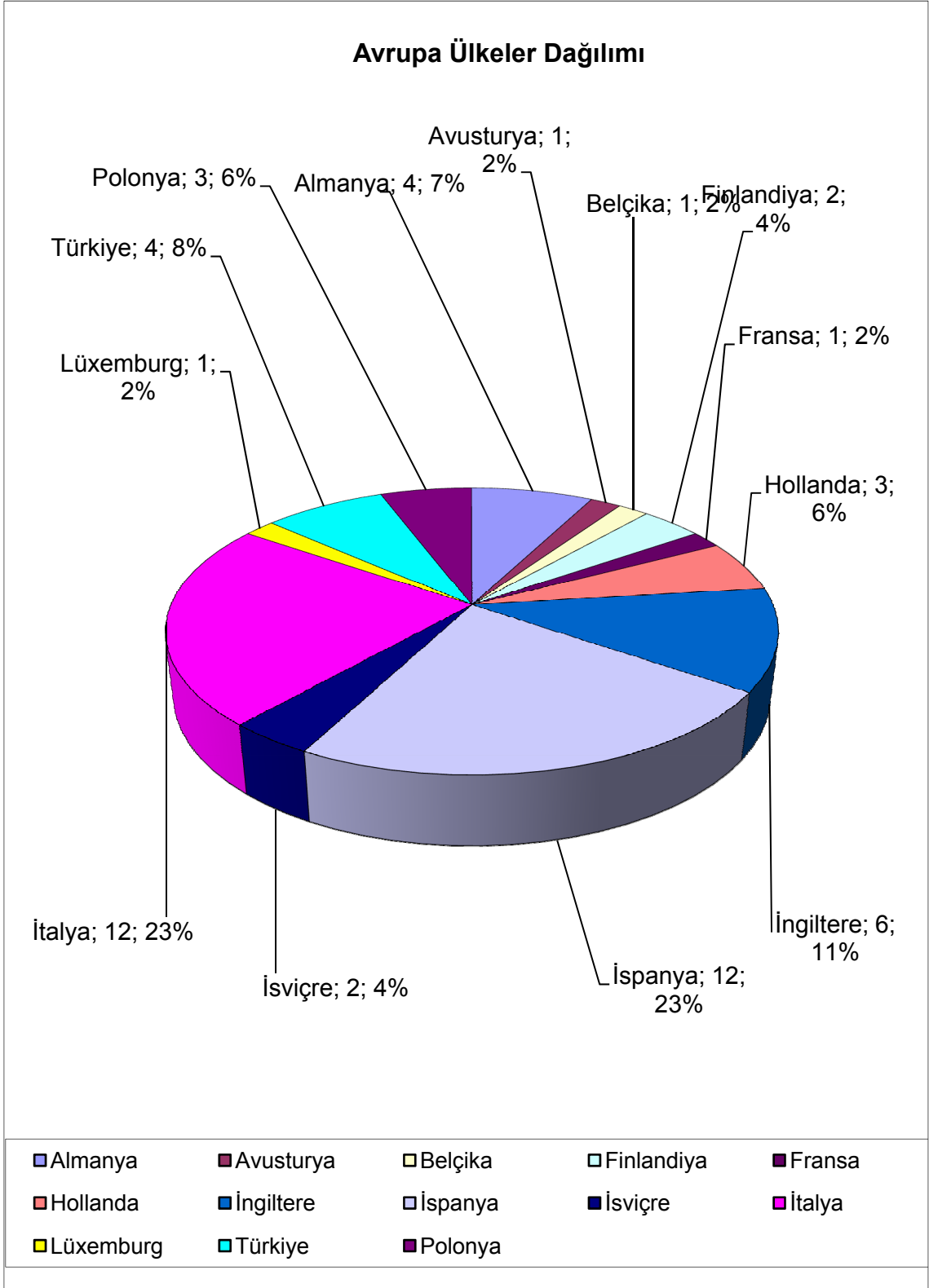
Grafik 3 Amerika Ülkeler Dağılımı

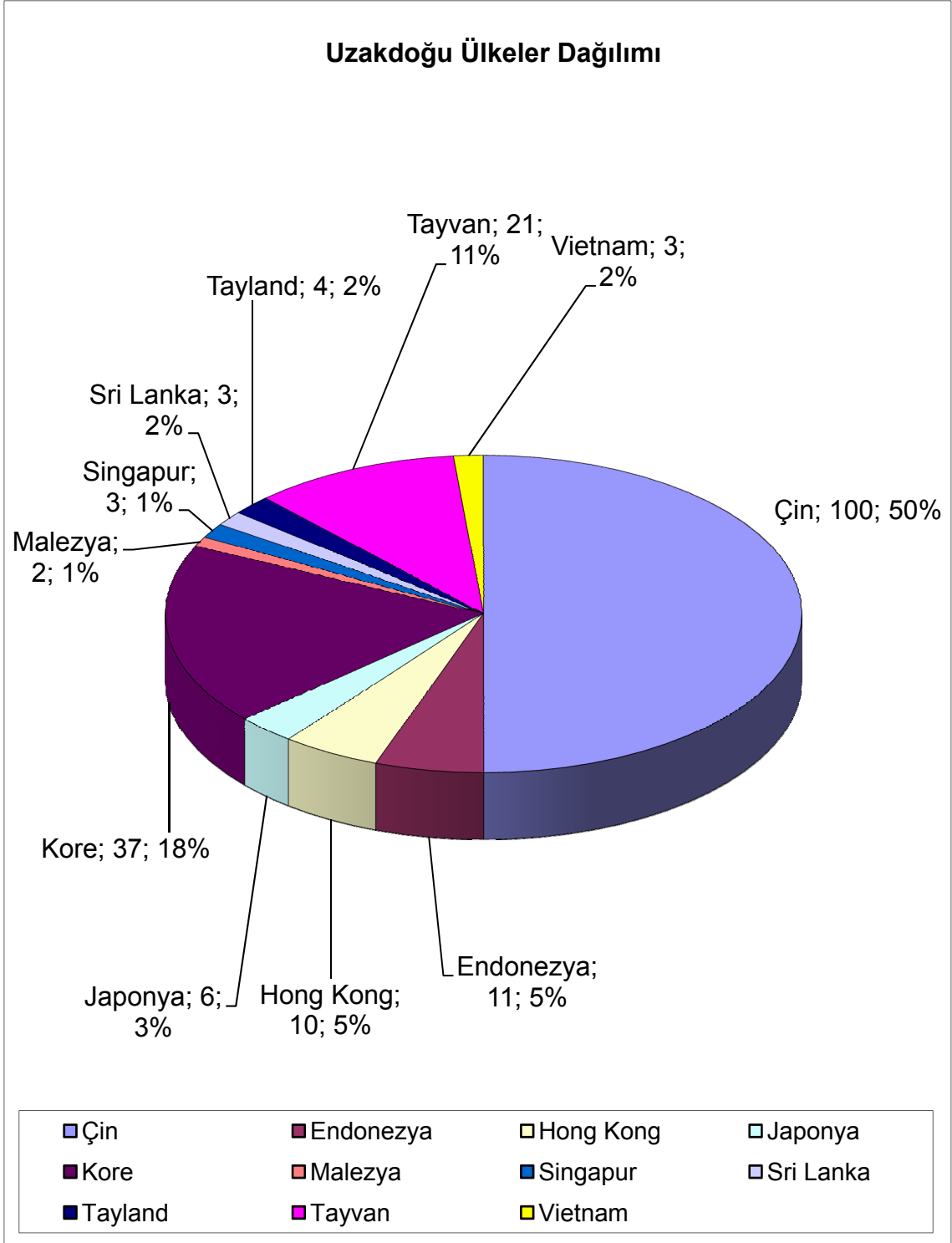
Grafik 4 Asya Ülkeler Dağılımı

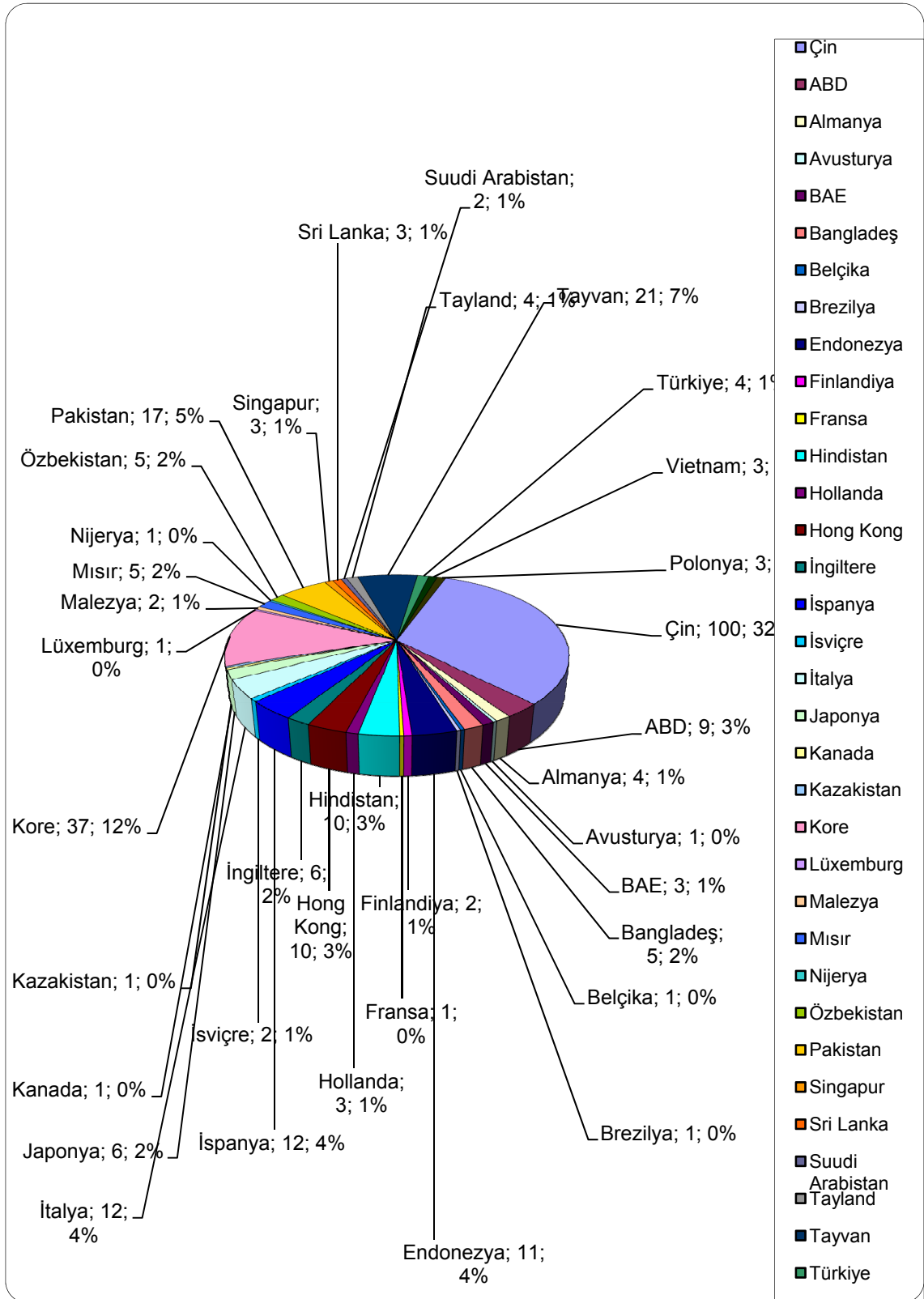
Grafik 5 Avrupa Ülkeler Dağılımı

Grafik 6 Uzakdoğu Ülkeler Dağılımı

Grafik 7 Tüm Ülkeler Dağılımı

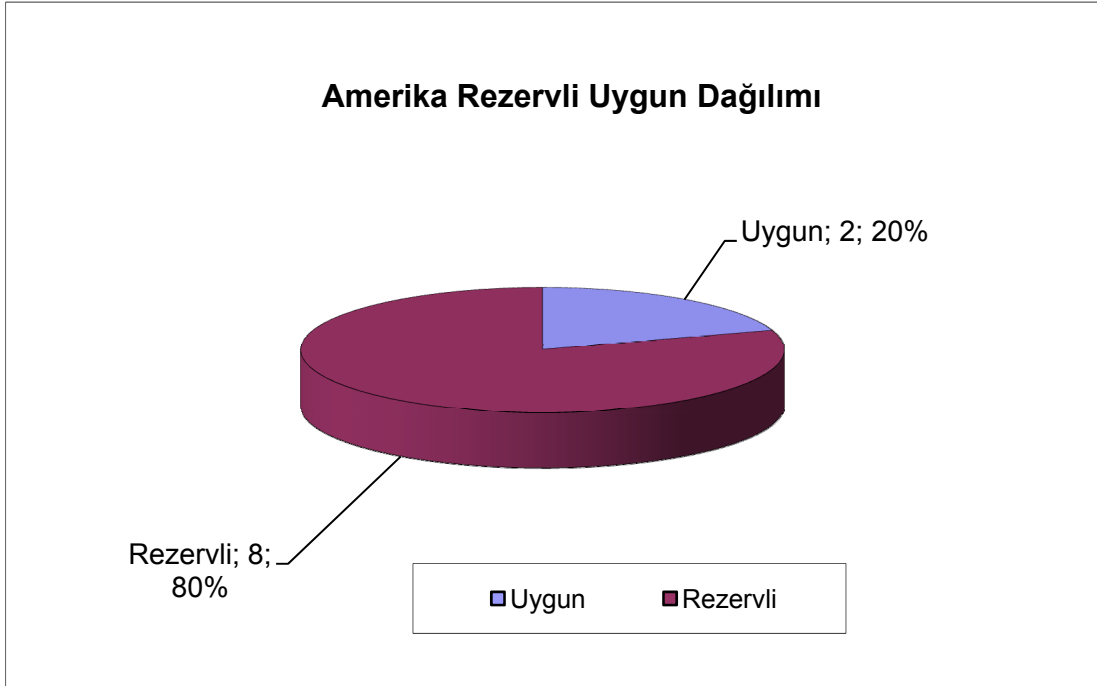

BÖLGESEL VE ÜLKESEL REZERV ORANLARI

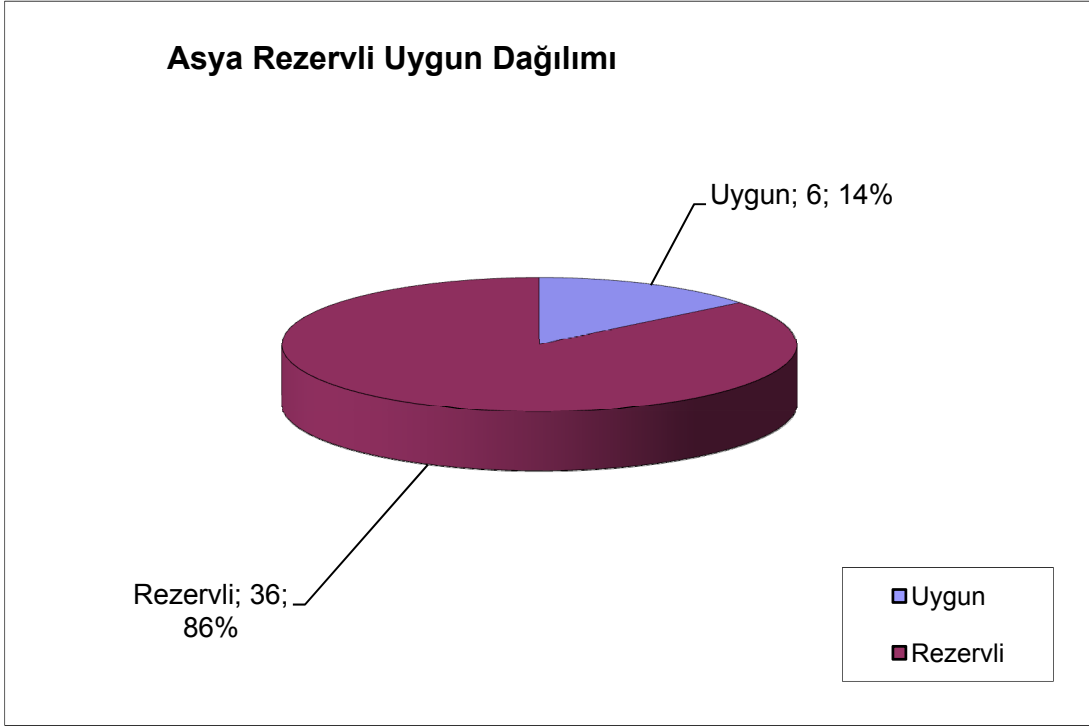
Grafik 1 Afrika Rezervli Uygun Dağılımı

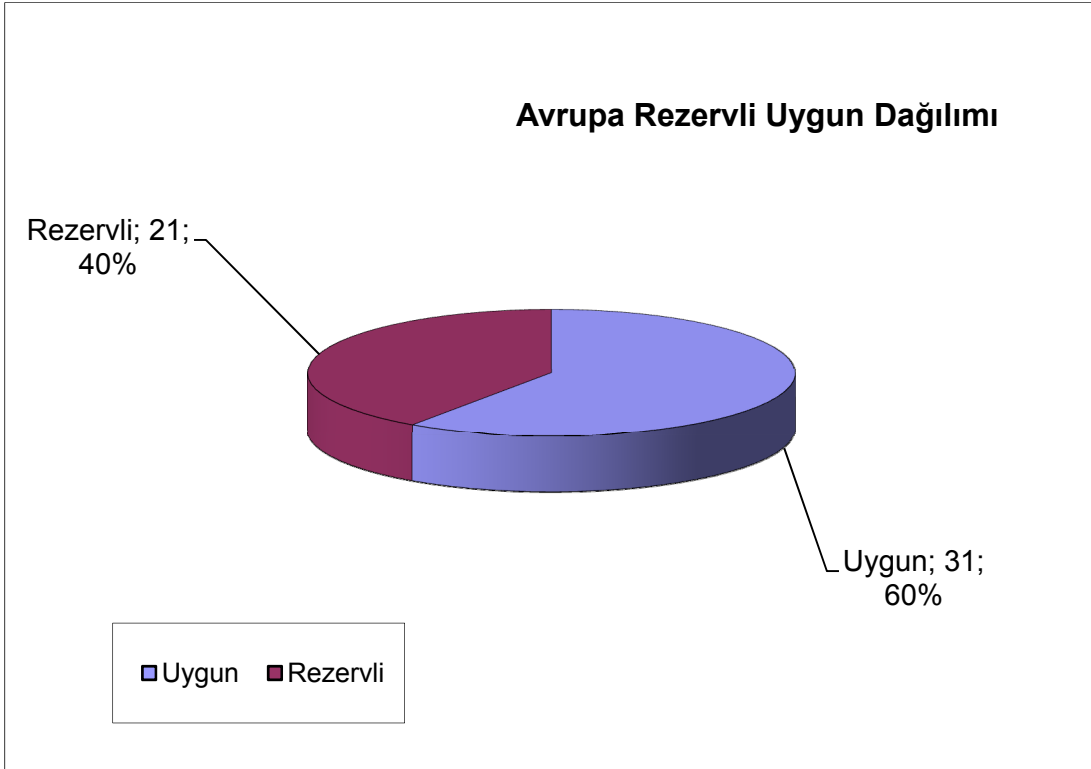
Grafik 2 Amerika Rezervli Uygun Dağılımı

Grafik 3 Asya Rezervli Uygun Dağılımı

Grafik 4 Avrupa Rezervli Uygun Dağılımı

Grafik 5 Uzakdoğu Uygunluk Oranları

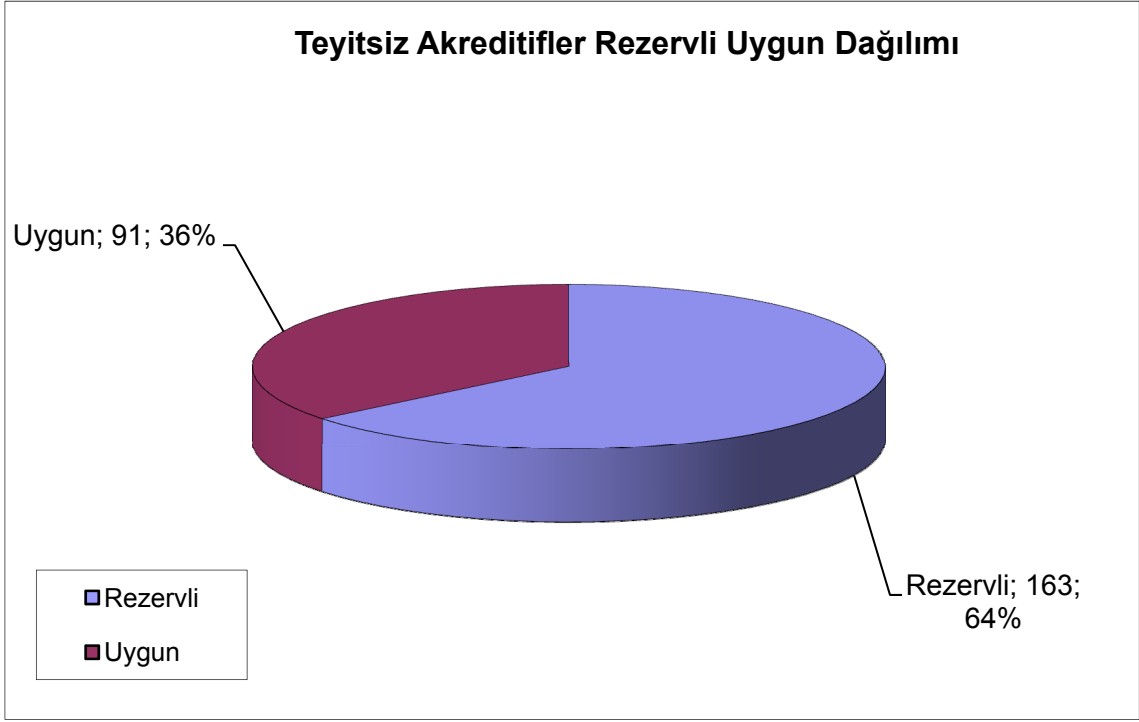

GENEL REZERV ORANLARI

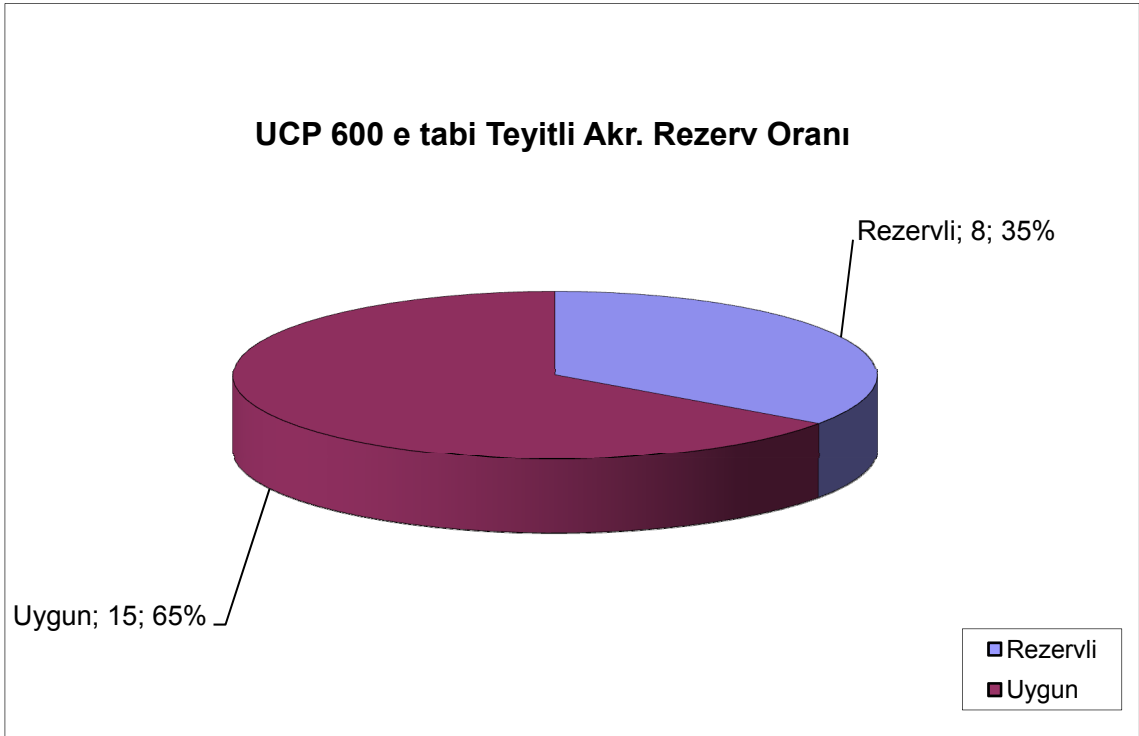
Grafik1 Teyitli Akreditifler Rezervli Uygun Dağılımı

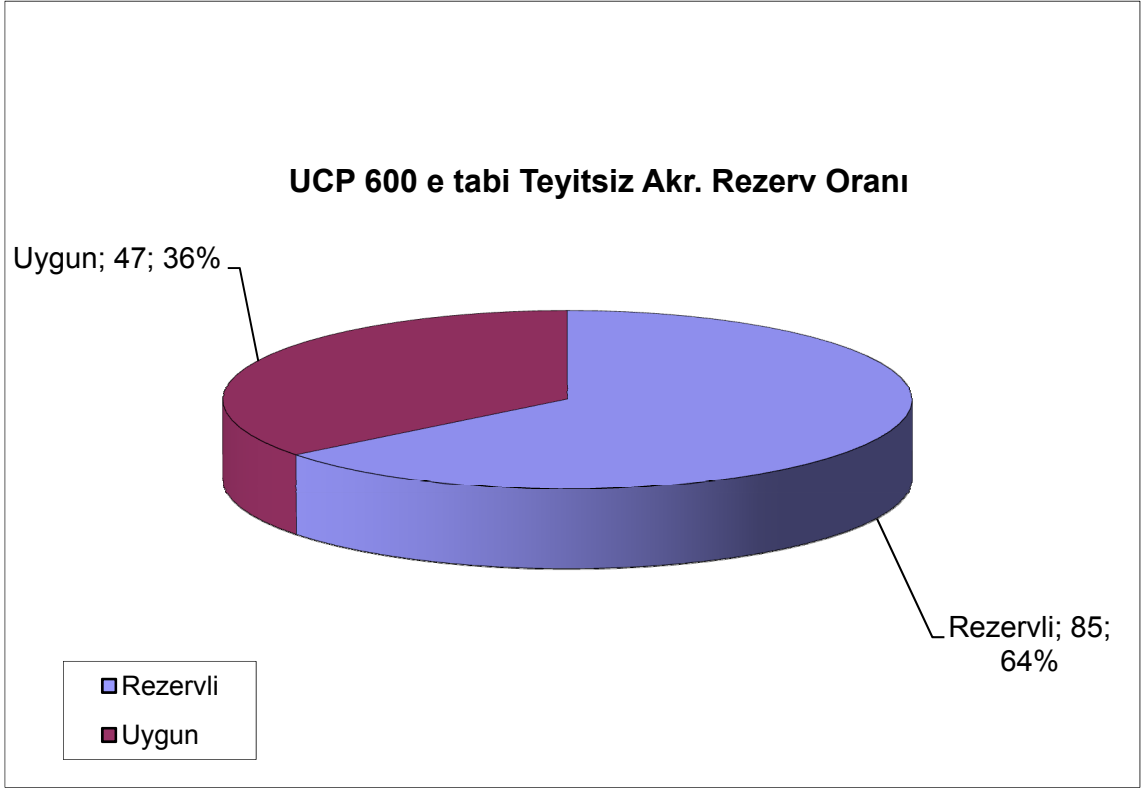
Grafik 2 Teyitsiz Akreditifler Rezervli Uygun Dağılımı

Grafik 3 UCP 600 e tabi Teyitli Akr. Rezerv Oranı

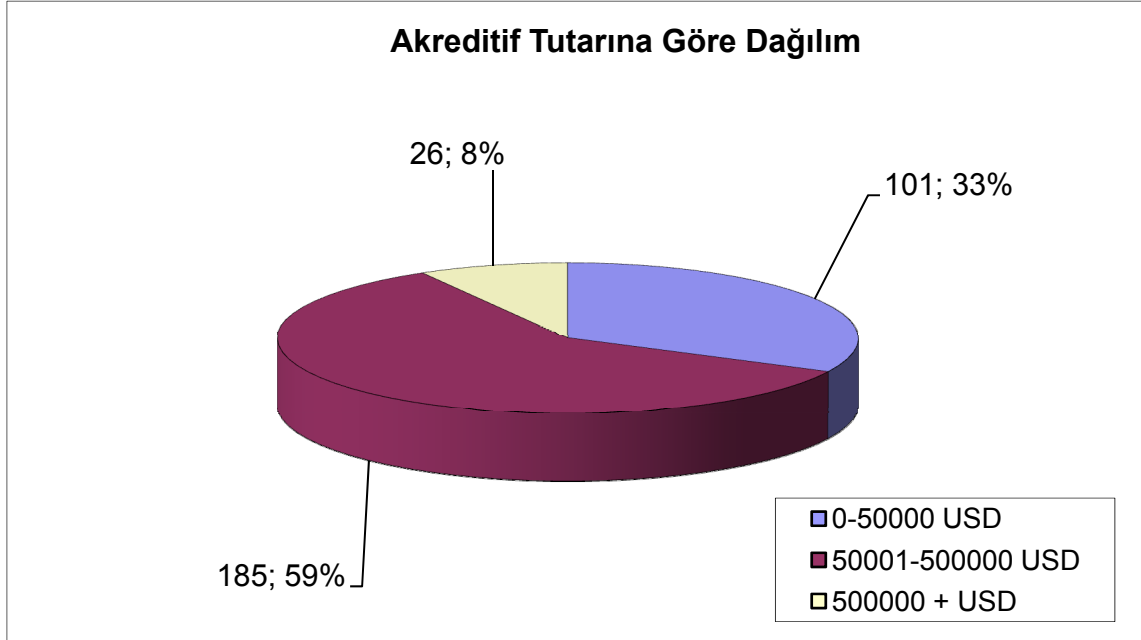

Grafik 4 UCP 600 e tabi Teyitsiz Akr. Rezerv Oranı

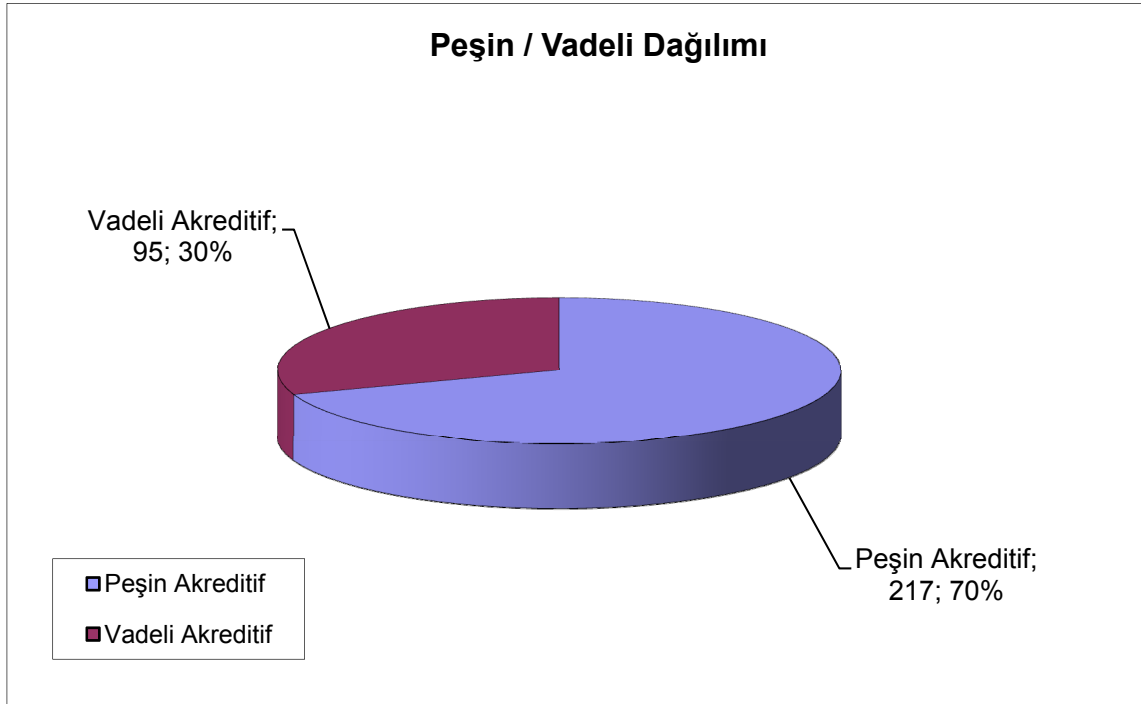

GENEL SINIFLANDIRMA GRAFİKLERİ

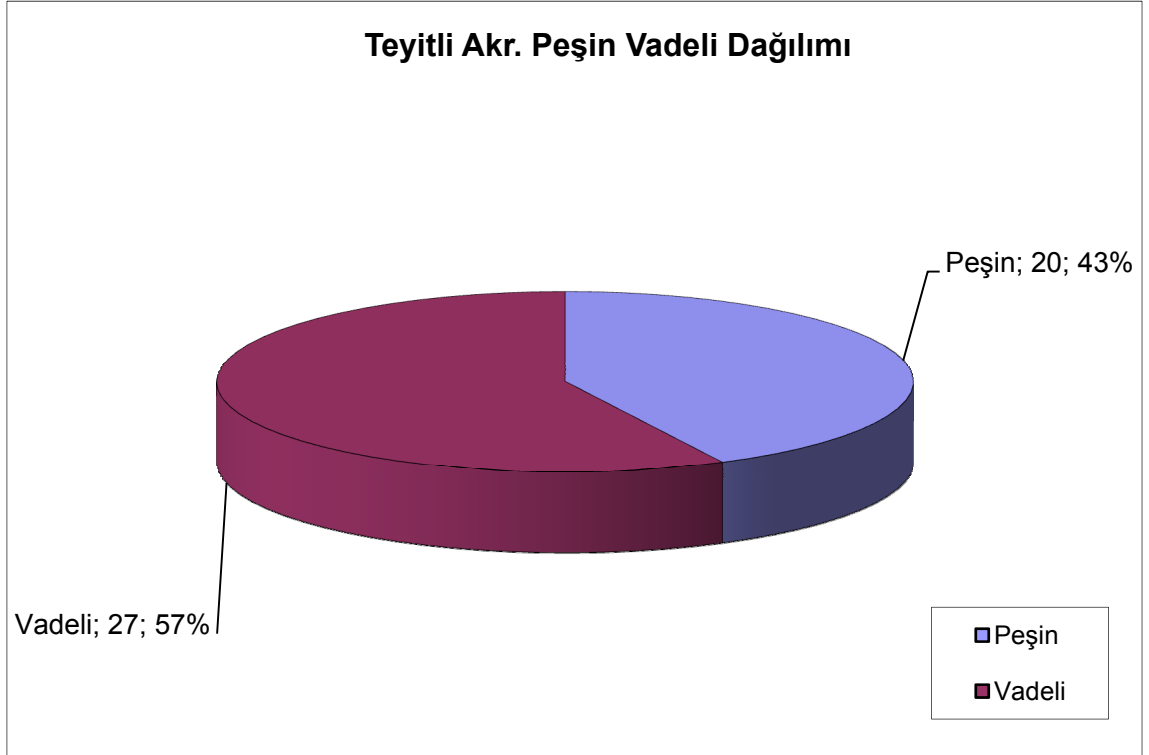
Grafik 1 Akreditif Tutarına Göre Dağılım

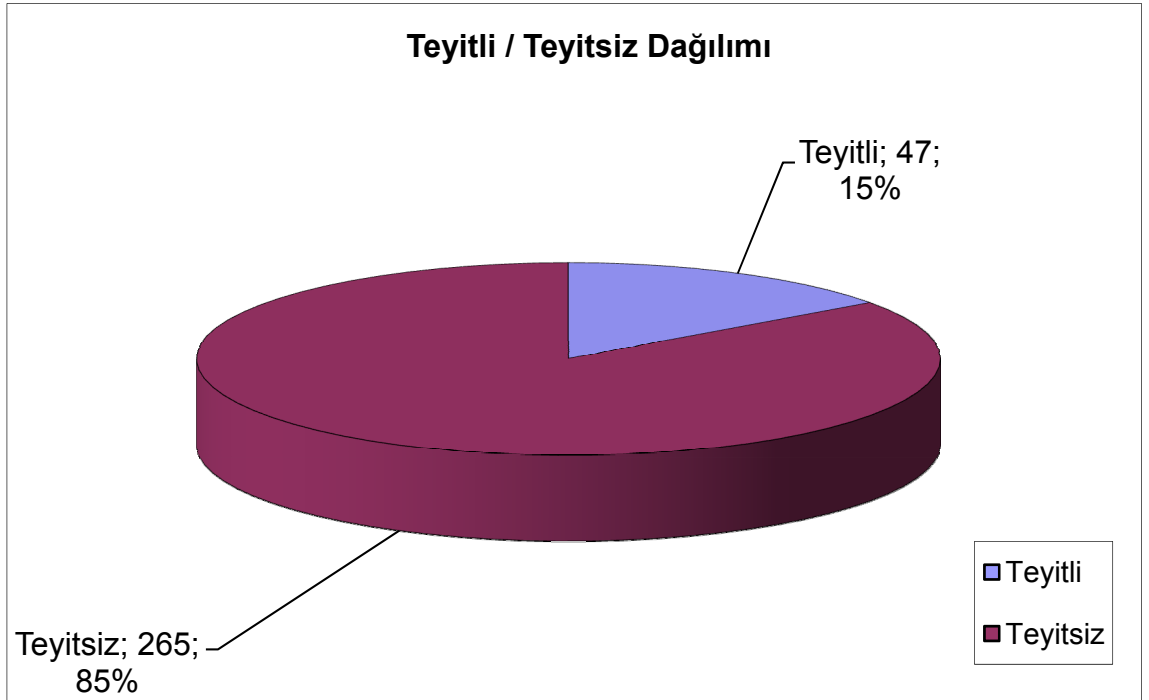
Grafik 2 Peşin / Vadeli Dağılımı

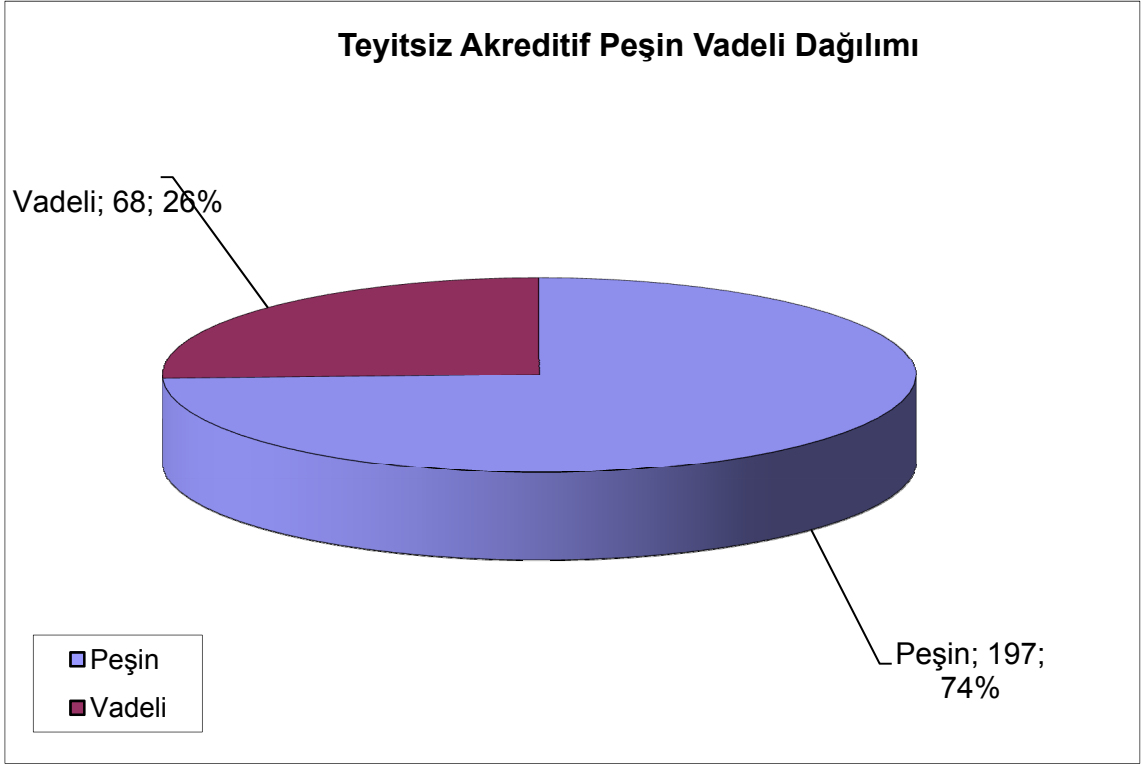
Grafik 3: Teyitli Akr. Peşin Vadeli Dağılımı

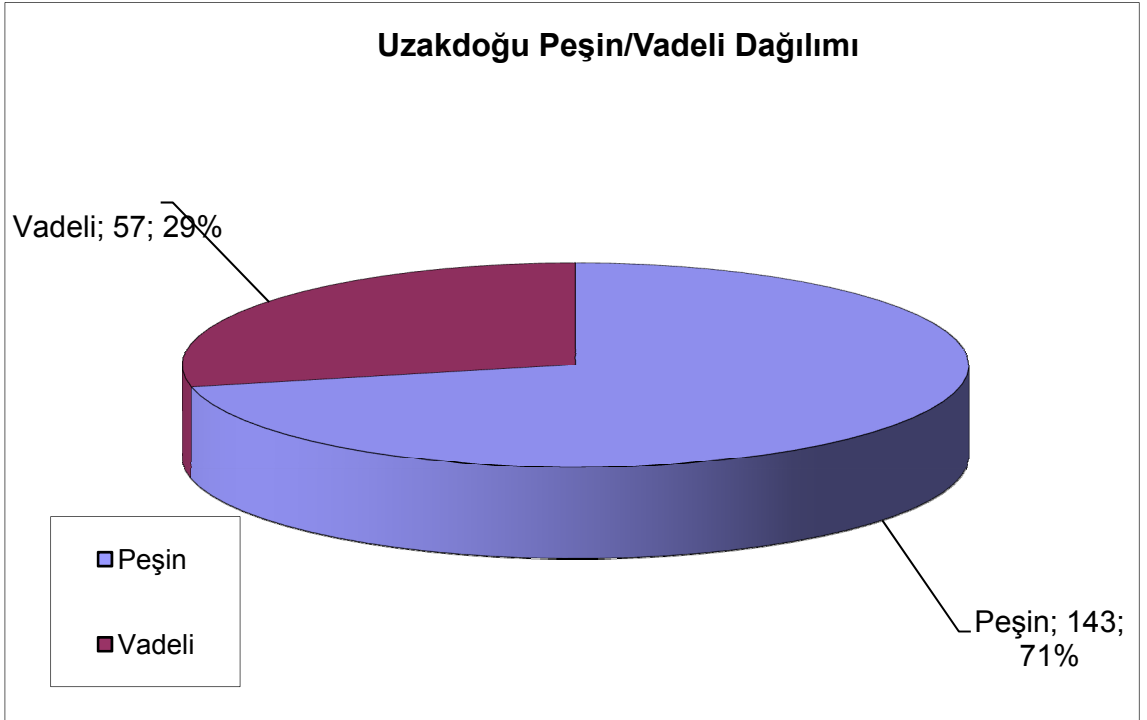
Grafik 4 : Teyitli / Teyitsiz Dağılımı

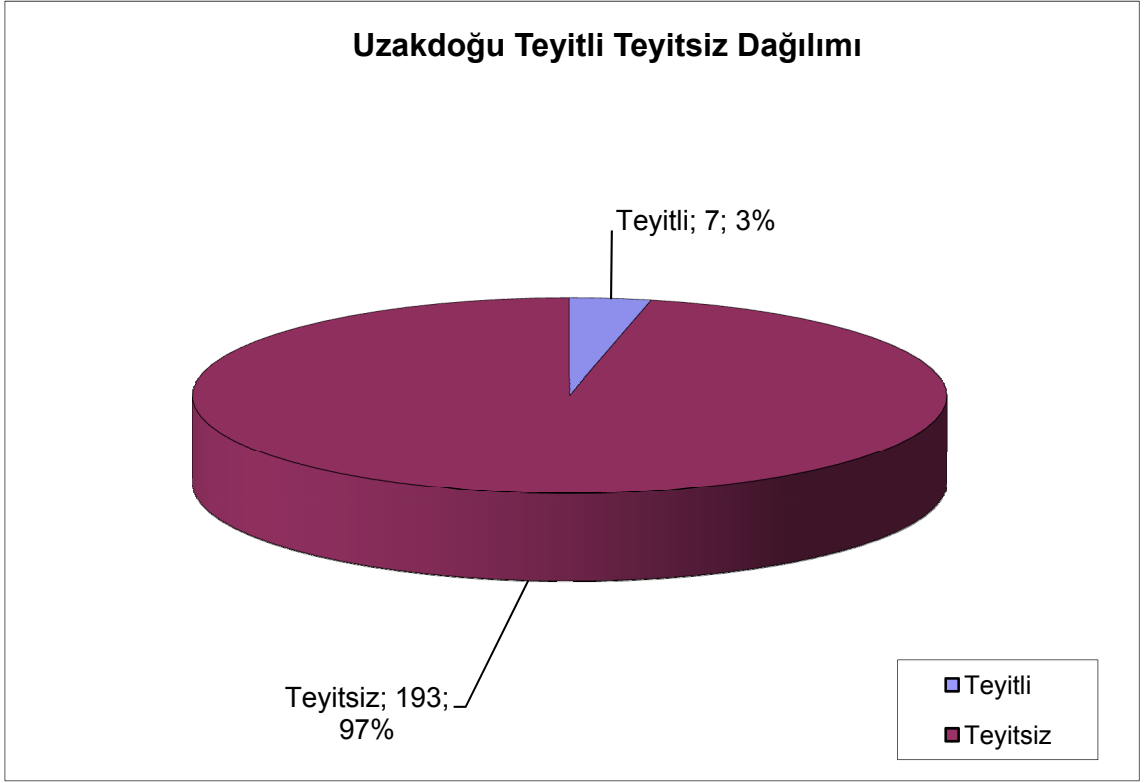
Grafik 5 : Teyitsiz Akreditif Peşin Vadeli Dağılımı

Grafik 6: Uzakdoğu Peşin/Vadeli Dağılımı

Grafik 7: Uzakdoğu Teyitli Teyitsiz Dağılımlı

KAYNAKÇA

A- Kitap ve Makaleler

- Akgüç, Öztin** **Dış Ticaretin Finansmanı**, Arayış Basım, İstanbul,2009
- Akın, Hakan** **Yeni İşim Dış Ticaret**, . Elma Yay. İstanbul. 2004
- Arzova, S. Burak.** **İhracat Hakkında Her şey**, Türkmen Kitabevi, İstanbul,2006
- Aygün, Türel.** **Dış Ticaret & Banka Uygulamaları**, Vakıflar Bankası Eğitim Yay. 1990
- Bergami, R.** **The Link Between Incoterms 2000 and Letter of Credit Documentation Requirement and Payment Risk** Journal of Business Systems 2006
- Bergami, R.** **Will the UCP 600 Provide Solutions to Letter of Credit Transactions?** International Review of Business Research Papers, Vol. 3No.2, June 2007.
- Çağa, Tahir** **Deniz Ticareti Hukuku II- Navlun Sözleşmeleri**, Beya Yay. İstanbul, 2000
- Durukanoğlu, Nihayet** **Dış Ticaret Dünyası, Örnek Olaylar ve Tablolar**, Beta Yay. İstanbul, 2006
- Dolan, John., F.** **Why high discrepancy rates do not discourage L/C use** DC Insight Vol.8 No.3 Summer 2002.
- Erdemol, Haluk.** **Bankalarda Dış Ticaret İşlemleri ve Uygulama**, Akbank Ekonomi Yay., İstanbul, 1993

- Erdemol, Haluk.** **A summary of the updated ISBP**, DCInsight, July-September 2007, Vol. 13, No:3
- Erdemol, Haluk.** **Docdex Kararları 1997-2003**, ICC Yay.No:811, Ankara,2004
- Erdemol, Haluk.** **Akreditiflere İlişkin Sorunlu Olaylar ve ICC Görüşleri**, (ICC) MTO, Türkiye Milli Komitesi, Afşaroğlu Matbaası, 2001
- Ersoy, Sevgi.** **Dış Ticarete Kambiyo Mevzuatı ve Ödeme Şekilleri** Tebliği, T.C. Merkez Bankası, 2001.
- Eryürek, Şenay.** **Uluslararası Ticarete Ödeme Şekilleri ve Vesaik**, Anadolu Bankası Eğitim Yay. 1987
- Francis, J.** **A Banker's Dilemma or Trade Practicalities?**, LC Monitor, Volume 3, Issue 8, August 2001.
- Göğer, Erdoğan** **Akreditif Muamelesi ve Hukuki Mahiyeti**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enst.Yay. Ankara, 1980
- Hasanbaşoğlu, Berrin Hoşgör, M. Raci.** **Gümrük Birliği ile Birlikte Değişen Dış Ticaret Mevzuatı ve Uluslararası Ticaret**, İstanbul, 1997
- ISBP 681** **ICC International Standart Banking Practice**, International Chamber of Commerce, Publication No.681, 2007
- Kaya, Ferudun** **Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi (Yeni Mevzuat ve Belgeler)** Beta yay. İstanbul, 2008
- Kemer, Osman Barbaros** **Dış Ticaret Teknikleri Teori-Uygulama**. Alfa Akademi, İstanbul, 2005.

- Klein, C. H.** **Letter of Credit Law Developments** Jenner&Block LLP, Chicago, IL, USA. 2006
- MANN, Ronald J.** **The Role of Letters of Credit In Payment Transactions**, 2000 Michigan Law Review, Vol.99 Issue 8 2494-2536
- Mavioğlu, Nazmi.** **Dış Ticarete Ödeme Şekilleri, Kambiyo ve Bankacılık İşlemleri tebliği**, T.C. Merkez Bankası, 2001.
- Melemen, Mehmet.** **Uygulamalı Dış Ticaret İşlemleri**, İstanbul, Türkmen Kitabevi, 2008
- Onursal, Erkut** **Ulusal ve Uluslararası Ticari Kurallar ve Uygulama**, Okur Ofset, İstanbul, 2000
- Onursal, Erkut** **Dış Ticaret İşlemleri ve Uygulama**, Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri, 1996.
- Özalp, Abdurrahman.** **Dış Ticarete Akreditif Riskler ve UCP**, İstanbul, Türkmen Kitabevi, 2010
- Özalp, Abdurrahman.** **Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Şekilleri**, İstanbul, Türkmen Kitabevi. 2004
- Özalp, Abdurrahman.** **Dış Ticaret'te Yeni Kurallar UCP 600'ın Kullanılması ve Akreditif**, İstanbul, Türkmen Kitabevi. 2009
- Palmer, H.** **Structured Trade and Commodity Finance**, Euromoney books, London. 2002
- Polat, Ali.** **Uluslararası Ticarete Akreditifli Ödemeler ve UCP 600**, İstanbul Ticaret Üni. Sos. Bil. Der. Yıl.7 Sayı 13 Bahar 2008 S.209-222

- Reisoğlu, Seza.** **Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Akreditif**, Ankara. 1995
- Reisoğlu, Seza.** **Hukuki Açıdan Akreditif ve Uygulama Sorunları**, Bankacılar Dergisi, 2005, Sayı 52, Sayfa 39-55
- Rorowitz, R.** **Letters of Credit**, www.shippingdigest.com, (23 April 2007).
- Rowe, Michael** **Letters of Credit**, Euromoney Publications.
- Rowe, Michael.** **New Rules for LCs-but when?** Trade Finance, September 2005, Vol. 8, Issue 7, 2005
- Savaşal, Mustafa.** **İthalat İhracat işlemlerinde Bankaların Rolü, İşlevleri, Yükümlülükleri** tebliği, İnterbank, 1997.
- Schütze Rolf A.. - Fontane, Gabriele.** **Documentary Credit Law throughout the world**, Annotated legislation from more than 35 countries, ICC Publishing S.A, Paris, France. 2001
- Seyidoğlu, Halil.** **Uluslararası Finansman**, Güzem Can Yay. İstanbul, 2001
- Şahin, Arif.** **İhracatta Ödeme Şekilleri**, (İGEME) 2008
- Şanlı, Cemal. Ekşi, Nuray.** **Uluslararası Ticaret Hukuku**, 3. Bası, İstanbul, Beta Yay. 2004
- Taşpolat, Ali.** **Uluslararası Bankacılık ve Dış Ticaret**, 2005

Toroslu, Vefa	Uygulamalı Dış Ticaret işlemleri ve Muhasebe, Beta Yay.İstanbul, 1999
Tümay, Turhan.	Dış Ticaret ve Banka Tekniği, TEB, İstanbul 1987
Tümay, Turhan.	Akreditifler Hakkında Uluslararası Kurallar ve Uygulamalar, 1995
UCP 500	Uniform Customs and Practise for Documentary Credits Pub.Nr. 500, ICC, 1993
UCP 600	ICC Uniform Customs and Practice for Documentary Credits. International Chamber of Commerce. Publication No: 600. 2007
UCP 600 Drafting Group	Commentary on UCP 600 Article-by-Article Analysis, ICC, Paris, 2007, Publ. No.680
Vahit Doğan,	Uluslararası Ticarete Bir Ödeme Aracı Olarak Akreditif, Beta Bas. Ankara, 2003
Wells, R.	Global Credit Management: An Executive Summary, Hoboken, NJ, USA: John Wiley, & Sons, Incorporated. 2004

B- Tezler, Standartlar ve Diğer Kaynaklar

- AKMUT, Özdemir,
KUNTALP, Erden,** "Dış Ticarete Ödeme Şekilleri", Eğitim Semineri, Ekim 1994
- Apaydın, Hasan** **UCP 600 Eğitimi Seminer Notları**, HSBC Bank, İstanbul, Temmuz 2007
- Apaydın, Hasan ve
Erdemol, Haluk** **ICC Görüşleri Seminer Notları**, AlBaraka Türk Katılım Bankası A.Ş., Mart 2009
- CORNE, Charmian Wang** **Rethinking The Law Of Letters Of Credits**, University Of Sydney 2003
<http://ses.library.usyd.edu.au/handle/2123/660>
- Çiray, Fatma Ceyda** **Akreditifte Bankaların Hukuki Bakımdan Sorumlulukları**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, M.Ü. BSE, İstanbul, 2009
- Dış Ticaret Eğitim Kursu
Notları** İstanbul Ticaret Odası, 1997 Dış Ticaret Eğitim
- Dilek, Marziye** **Dış Ticarete Ödeme Yöntemleri ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üni.Sosyal Bil.Enst. Ankara, 2007
- Erdemol, Haluk** İhracatçılar için UCP 600 Eğitimi, İGEME-İSO, İstanbul, 18 Şubat 2009
- ICC Türkiye Milli
Komitesi, Bankacılık
komisyonu** UCP 600 Kurallarının Değerlendirilmesi ve Getirilen Yenilikler, Seminer Notları 10 Temmuz 2007, İstanbul
- Semineri Notları** Marmara üniversitesi, 1997 Dış Ticarete Temiz Taşıma Belgeleri
- SITPRO, (Simplifying int'l
Trade)** **Report on the Use of Export Letters of Credit** 2001/2002,
<http://www.sitpro.org.uk/reports/lettercredr/lettercred.pdf> (29 Temmuz 2006).

SITPRO, (Simplifying int'l Trade) Methods of Paymnet int'l Trade www.sitpro.org.uk
Guide Financial Ekim 2007

Taneja, P.

Business Credit, February 2007 The BExA Guide to Letters of Credit, Bank of Scotland Payment & International Services, 2003.

[History of the International Chamber of commerce \(çevrimiçi\) http://www.iccwbo.org/id93/index.html](http://www.iccwbo.org/id93/index.html)
18.05.2010

[What is ICC, \(çevrimiçi\) http://www.iccwbo.org/id93/index.html](http://www.iccwbo.org/id93/index.html)
18.05.2010